

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי

מסכת עבודה זרה

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכבוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר דברים כרך ו' וספר תקוני זוהר כרך ח'
לפי ספר הזוהר 10 כרכים (70- כרכים) עמודים ח"ו שכא עד ח"ח יב
[מפרשת עקב דף רעג. עד תקוני זוהר דף ג:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"ו לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול זוהר, הרמ"ק,
והאר"י"ט), וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעוץ הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרומה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעוץ
ועד (תקוני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ט ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

זכריה, אלא אש הקרבו, אש של קדשה. ואין להאריך בבציעה שלחן, שהרי נתבאר למעלה.

שרישי - לאכל שלש סעודות בשבת, כפי שבארוה רבותינו של המשנה, שאמר אחד מהם: יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת. שהן שלמות של שבע ברכות של התפלה, להשלים בהן לעשר. והסוד של ענג - (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. ומי שלא מקיים אותן ויש לו רשות לקמן, הופך לו לנגע צרעת. וכדי שלא יבא לזה, אמר הקדוש ברוך הוא: לוו עלי ואני פורע, (ישעיה נח) אז תתענג על ה'.

רביעי - להאיר שלחן במנוחה, כמו שבארוה הקדמונים, שלחן בצפון, מנוחה בדרום. ששלחנו של הקדוש ברוך הוא כף צריך להיות.

חמישי - פוס של ויכלו. פו"ס בחשבון אלהים. ויכלו ע"ב, שכוללת אותם הכלה הקדושה. שהפוס הזאת המלאה יין של תורה, צריכה להעיד על מעשה בראשית.

ששי - להיות על השלחן דברי תורה, שפך פרשוה בעלי המשנה, (אבות פ"ג) שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו'. וסוד הדבר - משום שהרי פרשוה שלחן בצפון, והתורה נתנה מימין. לחבר ימין, שהוא רחמים, עם שמאל, שהוא דין. שהתורה היא יי מימין, שלחן אדני משמאל, וצריך לחבר אותם. משום שהשלחן משמאל, פרשוה בעלי המשנה, קשים מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף. ומשום כף צריך תלמיד חכם לזמן עמו, למי שישתדל בפתגמי אורייתא.

דקדושה. ולית לארכאה בבציעה דלהון, דהא אתמר לעיל.

תליתאה למיכל שלשה סעודתין בשבת, כמה דאוקמוה רבנן דמתניתין, דאמר חד מינייהו, יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת, דאינון שלימו דשבע ברכאן דצלותא, לאשלמא בהון לעשר. ורזא דענג, (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. ומאן דלא מקיים לון, ואית ליה רשו לקיימן, אתהפוך ליה לנגע צרעת. ובגין דלא ייתי להאי, אמר קדשא בריך הוא, לוו עלי ואני פורע, (ישעיה נח) אז תתענג על יי'.

רביעאה, לאנהרא פתורא במנרתא. כמה דאוקמוה קדמאין, שלחן בצפון, מנוחה בדרום, דפתורא דקודשא בריך הוא הכי צריכא למהוי.

חמישאה, פוס דויכלו. פו"ס, בחשבון אלהים. ויכלו ע"ב, דכליל לון פלה קדישא, דהאי כוס מלא יינא דאורייתא, צריך לאסהדא על עובדא דבראשית.

שתיתאה, למהוי על פתורא דברי תורה, דהכי אוקמוה מארי מתניתין, ג' שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו'. ורזא דמלה, בגין דהא אוקמוה שלחן בצפון, ואורייתא אתייהיבת מימינא. לחברא ימינא דאיהו רחמי, בשמאלא דאיהו דינא. דאורייתא איהי יי מימינא, פתורא אדני משמאלא, וצריך לחברא לון. דבגין דפתורא משמאלא, אוקמוה רבנן דמתניתין, קשין מזונותיו (דף רע"ג ע"ב) של אדם בקריעת ים סוף. ובגין כף, צריך תלמיד חכם לזמנא עמיה, למאן דישתדל בפתגמי אורייתא.

שְׂבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים.
 וּבְגִין דָּא, כֹּל הַמְּאַרְיָךְ עַל שְׁלַחְנֵנוּ
 מְאַרְיִכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוּתָיו. וּבְגִין כֶּף (משלי י)
 וְצִדְקָה תְּצִיל מִמּוֹת. דְּעֲנִי חֲשׂוּב כְּמֵת, וְאִיהוּ
 מַחֲיָה לִיָּהּ, אוֹף הָכִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲיָה
 לִיָּהּ.

וְעוֹד בְּאוֹרַח רְזָא, דְּכֻלְּהוּ עֲנִיִּים מְסֻטָּרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רְגֵלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְגִינִיָּה אוֹקְמוּהָ רַבְּנֵן, דְּבִקְשׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח
 כְּמְדָה דְּדְלוּת. וְאֶקְשׁוּ עֲלָהּ, בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ
 קְדָמָאִי, כְּחוּשְׁבֵן מִינֵי מִיתוֹת דְּאִינוּן כְּחוּשְׁבֵן
 תּוֹצְאוֹת, וְחֲסֵרוֹן פִּיס קָשָׁה מְכוּלָן, וְאִיךְ
 אֲמַרִין אִינוּן, דְּלֹא אֲשַׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה
 כְּעֲנִיּוּתָא.

אַתָּא, בְּגִין דְּכֹל עֲמָא וְלִישְׁנָא, (ישעיה ח) וְהָיָה כִי
 יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו
 וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינוּן קִיָּמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵאִי מְדָה, וְלֹא
 אֲכַחֲשִׁין בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא, כְּמְדָה דָּא יִתְפָּרְקוּן.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי
 תוֹשִׁיעַ. וְעֲנִי לִישְׁנָא דְּעֲנוּי, דְּאֶפִּילוּ אֵת לִיָּהּ
 לְבַר נֶשׁ עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין,
 עֲנִי אֲתַקְרִי, אוֹ דְּדַחֲקִין לִיָּהּ בְּגִינִיָּה, וְצַעְרִין
 לִיָּהּ כֹּל יוֹמָא. כֹּל שְׁכָן מָאן דְּאִיהוּ רֶשׁ מְנִיָּה,
 וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מְאַתֵּר לְאַתֵּר.

וְעוֹד אֵת עֲנִי, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִיָּה דְּעֵתִיָּה, כְּגוֹן

שְׂבִיעֵי - לְהֲאַרְיָךְ עַל הַשְּׁלַחָן
 מְשׁוּם הָעֲנִיִּים. וּמְשׁוּם זֶה, כֹּל
 הַמְּאַרְיָךְ עַל שְׁלַחְנֵנוּ מְאַרְיִכִים לוֹ
 יָמָיו וּשְׁנוּתָיו, וּמְשׁוּם כֶּף (משלי י)
 וְצִדְקָה תְּצִיל מִמּוֹת. שְׁעֲנִי חֲשׂוּב
 כְּמֵת, וְהוּא מַחֲיָה אוֹתוֹ, גַּם כֶּף
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲיָה אוֹתוֹ.
 וְעוֹד בְּדִרְךָ סוּד, שְׁכַל הָעֲנִיִּים
 מְצַד הָאוֹת ד', שְׁנֹאמַר בְּהַ (תהלים
 קטז) דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד'
 שֶׁל אֶחָד שְׁצָרִיךְ לְהֲאַרְיָךְ בְּהַ,
 זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים יז) לְהֲאַרְיָךְ
 יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ, וְלִכְן צָרִיךְ
 לְהֲאַרְיָךְ עַל הַשְּׁלַחָן, שֶׁהִיא ד',
 כִּלְיָא מְאַרְבַּע רְגֵלִים שֶׁל
 הַשְּׁלַחָן. בְּשִׁבְלֵי כְּבוֹד הָאוֹת ד'
 צָרִיךְ לְהֲאַרְיָךְ עַל הַשְּׁלַחָן
 בְּשִׁבְלֵי הָעֲנִיִּים.

וּבְשִׁבְלֵי בְּאֵרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, שְׁבַקְשׁ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדָה יָפָה
 לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא מְצָא כְּמוֹ מְדַת
 הַדְּלוּת. וְהֶקְשׁוּ עַל זֶה, מְשׁוּם
 שְׁבַעֲרוּהָ הָרֵאשׁוֹנִים, כְּחֻשְׁבוֹן
 מִינֵי מִיתוֹת שֶׁהֵם כְּחֻשְׁבוֹן
 תּוֹצְאוֹת, וְחֲסֵרוֹן פִּיס קָשָׁה
 מְכֻלָּם, וְאִיךְ הֵם אוֹמְרִים שֶׁלֹּא
 נִמְצְאָה לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה כְּמוֹ
 עֲנִיּוּתָא?

אַתָּא מְשׁוּם שְׁכַל עִם וְלִשׁוֹן,
 (ישעיה ח) וְהָיָה כִי יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף
 וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו וּפְנָה
 לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הֵם קִיּוּם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמְדָה הַזֶּה,
 וְלֹא מְכַחֲשִׁים בוֹ. וְלִכְן כְּמְדָה
 הַזֶּה הֵם יִגְאַלוּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב
 (שמואל-ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ.
 וְעֲנִי לִשׁוֹן וְעֲנוּי. שְׁאֶפְלוּ יֵשׁ
 לְאָדָם עֶשֶׂר וְהוּא בְּחֻלָּאִים
 וּבְמַכּוֹת, נִקְרָא עֲנִי, אוֹ
 שְׁמַצְעֵרִים אוֹתוֹ בְּגִלְלוֹ,
 וּמְצַעֲרִים אוֹתוֹ כְּכֹל יוֹם. כֹּל שְׁכָן
 מִי שֶׁהוּא רֶשׁ מְמַנּוּ, וְהוּא הוֹלֵךְ
 מְמַקּוּם לְמַקּוּם.

וְעוֹד יֵשׁ עֲנִי שֶׁהִסְתַּלַּק מְמַנּוּ

דעתו, כמו איוב, שנאמר בו (איוב לד) איוב לא בדעת דבבר. גם כף היא ד', שהיא השכינה, כשנסתלק ממנה א"ח, שהוא העמוד האמצעי שנקרא דעת. וזה אין לו חטאים בדבר שיאמר. ועוד, א"ח הוא תורה, כולל תרי"ג מצוות, זהו שכתוב (שמות א) זה שמי לעלם וגו'. שמי עם י"ה - שס"ה. זכרי עם ו"ה - רמ"ח. ומשום זה פרשה, אין עני אלא מן התורה ומן המצוות, ששאר עני אינו אלא ענוי. והאות ד' מן אדני, גם כף הוא עני בלי יהו"ה.

שמיני - מים אחרונים שתקנו להם משום מלח סדומית המסמא את העינים. למה נקראו חובה? אלא בדרך סוד, סם המות שורה על ידים מזהמות, שעושים בהם ברכה. ועל כוס שמברכים עליה בלי טהרה נקראת טמאה. ומה כוס ששתיים בה טמאה לברכה, עד שהיו מטהרים אותה בהדחה מבפנים ומבחוץ - כל שפן ידיו. ומשום זה מים אחרונים חובה. וסוד הדבר, (ויקרא יא) והתקדשתם - אלו מים ראשונים. והייתם קדושים - אלו מים אחרונים. פי קדוש - זה שמן ערב. כנגד (ישעיהו ו) קדוש קדוש קדוש ה' צבאות. ומשום זה והתקדשתם וגו', להודיע שאתם בנים לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם.

השיעי - כוס של ברכה, ופרשה בעלי המשנה, עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, ואלו הם: עטור"ר. עטור"ף. הדח"ה. שטיפ"ה. ח"י. מל"א. ומקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ומסלקו מן הקרקע טפה. ונותן עיניו בו. ומשגרו במתנה לאנשי

איוב. דאתמר ביה, (איוב לד) איוב לא בדעת ידבר. אוף הכי איהי ד', דאיהי שכינתא, כד אסתלק מנה א"ח דאיהו עמודא דאמצעיתא, דאקרי דעת. והאי לית לה חובין במלה דיימא. ועוד, א"ח איהו תורה, כליל תרי"ג פקודין הך הוא דכתיב, (שמות ג) זה שמי לעולם וגו'. שמי עם י"ה שס"ה. זכרי עם ו"ה רמ"ח. ובגין דא אוקמוה, אין עני אלא מן התורה ומן המצוות ששאר עני לאו איהו אלא ענוי. ואת ד' מן אדני, אוף הכי איהי עני בלא יהו"ה.

תמינאה, מים אחרונים דתקינו לון, בגין מלח סדומית, המסמא את העינים. אמאי אקרון חובה. אלא באר"ח רזא, סם המות שריא על ידוי מזוהמין, דעבדי בהו ברכה. ועל כוס דמברכי עליה בלא טהרה, אקרי טמא. ומה כוס דשותין בו, טמא לברכה עד דהו מטהרי ליה בהדחה מלגו ומלבר. כל שפן ידוי. ובגין דא, מים אחרונים חובה. ורזא דמלה, (ויקרא כ) והתקדשתם: אלו מים ראשונים. והייתם קדושים: אלו מים אחרונים. פי קדוש: זה שמן ערב. לקבל, קדש קדש קדש יי' צבאות. ובגין דא והתקדשתם וגו', לאשתמודעא דאתון בנין לקודשא בריך הוא, הךא הוא דכתיב, (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם.

תשיעאה, כוס דברכה. ואוקמוה מארי דמתניתין, עשרה דברים נאמרו בכוס דברכה ואלין אינון. עטור"ר. עטור"ף. הדח"ה. שטיפ"ה. ח"י. מל"א. ומקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ומסלקו מן הקרקע טפה. ונותן עיניו בו. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. ועכשיו, אין לנו אלא ארבעה שהן

ביתו. ועכשו אין לנו אלא ארבעה, שהם: הַדְחָה, וּשְׁטִיפָה, חֵי, מְלֵא, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים חֵי, מִן הַחֲבִית, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים חֵי, הַכּוֹס שְׁלָם. שְׁשִׁבִירְתוּ זוּ הִיא מִיתָתוֹ. כּוֹס עַל דֶּרֶךְ הַחֲכָמָה הוּא אֱלֹהִים, וְהוּא (מְלֵא בְיָהּ וְהֵם) וְכֵן שְׁלָם. כִּ"ס בְּלֵי ו', כְּמוֹ כּוֹס, שֶׁהוּא פָּגוּם וְחֹסֵר בְּלֵא אֶלֶף, כֵּן הוּא חֹסֵר בְּלֵי וַי"ו, וְהוּא פָּגוּם. הַכּוֹס"א כֵּן עוֹלָה בְּגִימָטְרִיא כּוֹס. כּוֹס הִיא ה"א, וְצִרְיָן עֲשָׂרָה דְבָרִים כְּנֶגֶד ו', וְהֵם: עֲטוּ"ר בְּסוּד הַעֲטָרָה, עֲטָרַת תְּפָאֲרַת, וְזֶהוּ סוּד עֲטוּר שְׁאֲמְרוּ זְכוּרֵם לְבִרְכָה, מְעֻטְרוֹ בְּתַלְמִידִים, וְהִיא עֲטָרַת הַבְּרִית. עֲטוּ"ף, (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף. שְׁפָל הַבְּרִכּוֹת וְהַתְּפִלוֹת מִתְעַטְפִּים עַד שֶׁתְּעֹלָה תְּפִלַּת הָעֵנִי.

הַדְחָ"ה וּשְׁטִיפָ"ה, כְּמוֹ (ויקרא טז) וְטַהֲרוּ וְקִדְּשׁוּ. הַטְּהָרָה מִימֵין הַחֹסֵד, וְהַקְּדוּשָׁה מִשְׁמָאל הַגְּבוּרָה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מְלֻכּוֹת, מֵצֵד בִּינָה הַנִּקְרָאת אֱלֹהִים. וְנִקְרָא עֲטָרָה מֵצֵד הַכְּתָר. ח"י מֵצֵד יְסוּד הַנִּקְרָא שְׁלוֹם, שְׁנֵאֲמַר (ישעיה נד) וּבְרִיתִי שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אֲמַר מִרְחֻמְךָ ה'. מְלֵא מֵצֵד תְּפָאֲרַת. מְקַבְּלוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, ה' ה'.

וְנוֹתְנוּ בְּיָמֵינוּ, כִּי ה' עֲלִיוֹנָה לְחֹסֵד, ה' שְׁנֵיָה לְגְבוּרָה. וּמִסְלֻקוֹ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח, יו"ד, כִּי סְלוּק ה' הוּא יו"ד. וְנוֹתְנֵן עֵינָיו בּוֹ, שֶׁהֵם בְּסוּד יְאֵהֲדוּנָהּ. יי מֵאִיר בְּבֵת עֵינֵי יְהו"ה בְּשֵׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעֵינֵי. אֲדָנִי מֵאִירָה בְּשָׁנֵי כְרוּבֵי הָעֵינֵי, וְאִישׁוֹנֵי עַפְעָפֵי הָעֵינֵי. וּמִשְׁגָּ"רוֹ בְּמִתְנָה הָעֵינֵי. וּמִשְׁגָּ"רוֹ בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי (דף ע"ד ע"א) בֵּיתוֹ. הִיא בִּינָה, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ.

הַדְחָה. וּשְׁטִיפָה. חֵי. מְלֵא. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים חֵי מִן הַחֲבִית, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים חֵי, הַכּוֹס שְׁלָם. שְׁשִׁבִירְתוּ זוּ הִיא מִיתָתוֹ.

כּוֹס עַל דֶּרֶךְ הַחֲכָמָה, הוּא אֱלֹהִים. וְהוּא (מְלֵא בְיָהּ וְהֵם) וְהֵכָא שְׁלָם, כִּ"ס בְּלֵא ו' כְּמוֹ כּוֹס שֶׁהוּא פָּגוּם וְחֹסֵר בְּלֵא אֶלֶף, כֵּן הוּא חֹסֵר בְּלֵא וַי"ו, וְהוּא פָּגוּם. הַכּוֹס"א כֵּן עוֹלָה בְּגִימָטְרִיא כּוֹס.

כּוֹס הִיא ה"א, וְצִרְיָן עֲשָׂרָה דְבָרִים, כְּנֶגֶד ו'. וְהֵם: עֲטוּ"ר בְּסוּד הַעֲטָרָה, עֲטָרַת תְּפָאֲרַת. וְזֶהוּ סוּד עֲטוּר, שְׁאֲמְרוּ זְכוּרֵם לְבִרְכָה מְעֻטְרוֹ בְּתַלְמִידִים, וְהִיא עֲטָרַת הַבְּרִית. עֲטוּ"ף, (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף. שְׁפָל הַבְּרִכּוֹת וְהַתְּפִלוֹת מִתְעַטְפִּים, עַד שֶׁתְּעֹלָה תְּפִלַּת הָעֵנִי.

הַדְחָ"ה וּשְׁטִיפָ"ה, כְּמוֹ (ויקרא טז) וְטַהֲרוּ וְקִדְּשׁוּ. הַטְּהָרָה מִיָּמֵין הַחֹסֵד, וְהַקְּדוּשָׁה מִשְׁמָאל דְּגְבוּרָה. כּוֹס דְּבִרְכָה מְלֻכּוֹת מֵצֵד בִּינָה הַנִּקְרָאת אֱלֹהִים. וְנִקְרָא עֲטָרָה מֵצֵד הַכְּתָר. ח"י, מֵצֵד יְסוּד, הַנִּקְרָא שְׁלוֹם, שְׁנֵאֲמַר (ישעיה נד) וּבְרִיתִי שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אֲמַר מִרְחֻמְךָ יי. מְלֵא, מֵצֵד תְּפָאֲרַת. מְקַבְּלוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, ה' ה'.

וְנוֹתְנוּ בְּיָמֵינוּ, כִּי ה' עֲלִיוֹנָה לְחֹסֵד, ה' שְׁנֵיָה לְגְבוּרָה. וּמִסְלֻקוֹ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח, בְּסוּד יו"ד כִּי סְלוּק ה' הוּא יו"ד. וְנוֹתְנֵן עֵינָיו בּוֹ, שֶׁהֵם בְּסוּד יְאֵהֲדוּנָהּ. יי (ה"א יו"ד) מֵאִיר בְּבֵת עֵינֵי. יְהו"ה בְּשֵׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעֵינֵי. אֲדָנִי מֵאִירָה בְּשָׁנֵי כְרוּבֵי הָעֵינֵי, וְאִישׁוֹנֵי עַפְעָפֵי הָעֵינֵי. וּמִשְׁגָּ"רוֹ בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי (דף ע"ד ע"א) בֵּיתוֹ. הִיא בִּינָה, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ.

עשירי - ברפת המזון, הרי פרושה רבותינו, בשלשה צריך כוס. וסוד הדבר - משום שהיא (ירמיה ב) אהבת כלולתיך, שהם האבות, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ואין להאריך יותר.

ברפת המזון מן התורה מנין? שנאמר (דברים ח) ואכלת ושבעת וגו'. ושנינו בפריקתא, וברכת - זו ברפת הזן. את ה' אלהיך - זו ברפת המזון. על הארץ - זו ברפת הארץ. הטבה - זו בונה ירושלים. וכן הוא אומר, (שם א) החר הטוב הזה והלבנון. אין לי אלא לאחריי. לפניו מנין? שנאמר אשר נתן לך. משעה שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תקן להם לישראל ברפת הזן בשעה שירד להם המן. והושע תקן להם ברפת הארץ בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת המן רמז לברפת מזון במן עצמו, שנאמר (שמות טז) ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם.

אמר רבי שמעון, הסוד של אותן שבע זינים שרשומות בתפלין, שהוא שבעה שבעה, שרומזות לשבע אונות של הראה של האדם, שבהן שואב רוח, וממנה מפיק התנוצצות אש שדולקת מפיו. ועוד, שהן רמז לשבעה ימים, והשבעות שמפסח לעצרת. ועוד, שהן רומזות לשבעה קני מנורת שיש עליהם שבעה מאורות קדושים. ועוד, שהן רומזות לשבעה כוכבי לכת שהם מאירים בראשית. ועוד, שהן רומזות לשבע מדרגות שהעולם עומד עליהן, והן יסוד ושרש ועקר הכל, ועליהן אמרו

עשיראה, ברפת מזונא, הא אוקמוה רבנן, בשלשה, צריך כוס. ורזא דמלה, בגין דאיהי (ירמיה ב) אהבת כלולתיך, דאינון אבהן, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ולית לארכאה יתיר.

ברפת המזון מן התורה מנין. שנאמר, ואכלת ושבעת וגו'. ושנינו בפריקתא, וברכת זו ברפת הזן. את ה' אלהיך זו ברפת המזון. על הארץ, זו ברפת הארץ. הטובה, זו בונה ירושלים. וכן הוא אומר, (דברים א) החר הטוב הזה והלבנון. אין לי אלא לאחריי, לפניו מנין. שנאמר אשר נתן לך, משעה שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תיקן להם לישראל ברפת הזן, בשעה שירד להם המן. והושע תיקן להם ברפת הארץ, בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת המן, רמז לברפת מזון במן עצמו, שנאמר (שמות טז) ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם. ע"כ.

אמר רבי שמעון, רזא דאינון שבע זינין דרשימין בתפלין, דהוא שבעה שבעה, דרמיזין לשבעה אוני דריאה דבר נש, דבהון שאיב רוחא, ומניה מפיק צוציתא דנור, דדליק מפומיה. ועוד דאינון רמז לשבעה יומי ושבעה דמפסח לעצרת. ועוד דאינון רמיזין לשבעה קני מנורתא, דאית עלייהו שבע פוציני קדישין. ועוד דאינון רמיזין לשבעה כוכבי לכת, דאינון מנהרי בראשית. ועוד דאינון רמיזין לשבעה מדרגין, דעלמא עלייהו קיימא. ואינון יסודא ושרשא ועיקרא דכלא. ועליהון אמרי חברייא, כל מאן דבעי

החברים, כל מי שרוצה להניח תפלין של ראש, צריך להסתפל באותן שתי שיניו, שהם רומזות לאותן שבע וי"נים, שיש בהן רמז סודות נסתרים, צמקים רמוזים.

בי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל וגו' (ברבים ט). שנינו, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, אלו אינם פאותם כרובים. אלו פנים גדולות. הכרובים פנים קטנות, כמו תינוק. פני אדם, כל דמות כלולים בהם, משום שהם פנים גדולות, ומצטיירים בהם ציורים חקוקים בחקיקות השם המפרש בארבעה צדדים, מזרח מערב צפון דרום.

מיכאל רשום ברשם לצד דרום, וכל הפנים מסתפלות אל פני אדם, פני ארני"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם הוא זכר ונקבה, ולא נקרא אדם רק כן. וממנו מצטיירים ציורים של (תהלים סח) רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן. שנאן, הפלל של כל הציורים - שו"ר, נש"ר, ארני"ה, ו' זהו אדם. פשיטות שנקללת כאחד בסוד של זכר ונקבה. וכלם אלפים ורבות, כלם יוצאים מאלה סוד שנאן. מהדמיות הללו נפרדים כל אחד ואחד בצדו כמו שראוי להם.

אלה אותם המשלבים אחד באחד, וכלולים אחד באחד, להיות הפל אחד כלול בחברו, שו"ר נש"ר ארני"ה אדם, מתנהגים בסוד ארבעה שמות חקוקים עולים להתנהג ולהסתפל.

עולה להתנהג ולהסתפל שור לפני אדם, עולה שם אחר מתעטר חקוק בסוד שני גונים, והוא אל. אז חוזר לאחור,

לאנחא תפלין דרישא, מיבעי ליה לאסתפל באינון תרי שיניו, דאינון רמיזין לאינון ז' זייניו, דאית בהון רמז רזין סתימין, צמיקין רמיזין (ע"ב).

בי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו'. תנינו, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. אליו לאו אינון פאינון כרובים, אינון אנפי רברבין, כרובים אנפי זוטרי, כרבא. פני אדם, כל דיוקנא פלילין בהו, בגין דאינון אנפי רברבין, ומתציירין בהו ציורין גליפין, בגלופי שמא דמפרש, בד' סטרין, מזרח מערב צפון דרום.

מיכאל רשום ברשימו לסטר דרום, וכל אנפין מסתפלין לגבי פני אדם, פני ארני"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם איהו דכר ונוקבא, ולא אתקרי אדם בר הכי. ומניה אתציירין ציורין, (תהלים סח) דרכב אלהים רבותים אלפי שנאן.

שנאן, כללא דפלהו ציורי, שו"ר, נש"ר, ארני"ה, ו' דא איהו אדם. פשיטו דאתכליל פחדא, ברזא דכר ונוקבא. ופלהו אלפין ורבבין, פלהו נפקין מהני רזא שנאן. מהני דיוקנין מתפרשן כל חד וחד בסטרייהו, פמה דאתחזי לון.

ארין אינון דקא משלבין חד בחד, ופליל חד בחד, למיהוי כל חד כליל בחבריה, שו"ר נש"ר ארני"ה אדם, אתנהגן ברזא דארבע שמון גליפין סלקין לאתנהגא ולאסתפל.

סריק לאתנהגא ולאסתפל שור לאנפי אדם, סליק שמא אחרא, מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונים, ואיהו אל. פדין אתהדר

והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה. ועורה להתנהג ולהסתפל נשר לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר מתנהג בסוד שני פנים וגונים, להתנהג לעלות בעליה בעטור, והוא גדול. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

עורה להתנהג ולהסתפל אריה לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר חוקק בסוד שני פנים וגונים, להתחזק ולהתקשר בתקפו, והוא גבור. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

אדם מסתפל בכלם, וכלם עולים ומסתפלים בו, אז כלם מצטירים בחוקקיהם בציור זה, בסוד של שם אחד שנקרא נורא. ואז כתוב עליהם, ודמות פניהם פני אדם. כלם פלולים בדמות הזו, והדמות הזו כוללת אותם.

ועל סוד זה נקרא הקדוש ברוך הוא האל הגדול הגבור והנורא, שהרי שמות אלה חקוקים הם למעלה בסוד המרפכה העליונה, כלולה בארבע אותיות יהוה, שהוא שם שפולל כל הדמיות. אלה חקוקים וגלופים בפסא, והפסא הגלוף מרקם בהם, אחד לימן, ואחד לשמאל, ואחד לפני, ואחד לאחור. רשום בארבעת צדדי העולם.

הפסא כשעולה, רשום בארבע דמיות אלו. ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הפסא, והפסא נכלל בהם, עד שלוקח ולוקט אותם ענוגים

לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

וסריק לאתנהגא ולאסתפלא נשר לאנפי אדם, סליק שמא חדא, מתעטרא מתנהגא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתנהגא לאסתלקא בסליקו בעטורא, ואיהו גדול, פדין אתהדר לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

סריק לאתנהגא ולאסתפלא אריה לאנפי אדם, סליק שמא חדא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתתקפא ולאתקשרא בתוקפיה, ואיהו גבור. פדין אתהדר לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

אדם אסתפל בפלהו, ופלהו סלקין ומסתפלין ביה, פדין פלהו אצטיירן בגלופייהו בציורא דא, ברזא דשמא חד, דאקרי נורא. וכדין פתיב עלייהו, ודמות פניהם פני אדם. פלהו כלילן בהאי דיוקנא, והאי דיוקנא כליל לון.

ועל רזא דא, אתקרי קדשא ברוך הוא, האל הגדול הגבור והנורא. דהא שמיהן אלין גליפין אינון לעילא, ברזא דרתיכא עלאה, פלילא בארבע אתוון יהוה, דאיהו שמא דכליל כל דיוקנין, אלין מחקקון גליפין בפרסייא, ופרסייא גליפא מרקמא בהו. חד לימינא, וחד לשמאלא, וחד לקמא, וחד לאחורא. רשימא בד' סטרין דעלמא.

ברסייא פד סלקא, רשימא בארבע דיוקנין אלין. אלין ארבע שמיהן עלאין, נטלין להאי כרסייא. ופרסייא אתפלל בהו, עד דנקטא ולקטא אינון ענוגין ופסופין, נחתא מלייא כאילנא דמלי

ענפין לכל סטר, ומלייא איבין. פיון דנחתא,
 נפקו אלין ד' דיוקנין, מצוירין בציורייהו,
 גליפין מנהרן, נציצן מלהטן, ואינין זרעין
 זרעא עד עלמא. (דף עד"ר ע"ב).

פרשת שופטים
 רעיא מהימנא

פרשת שפטים

רעיא מהימנא

וכסופים, יורד מלא כעץ שמלא
 ענפים לכל צד ומלא פרות. פיון
 שיורד, יוצאות ארבע הדמיות
 הללו מצירות בציוריהן,
 חקוקות ונאורות, נוצצות
 ולוהטות, והן זורעות זרע על
 העולם.

שפטים ושטרים תתן לה בכל
 שעריה אשר ה' אלהיה נתן לה
 וגו' (דברים טז) במצוה זו למנות
 שופטים ושטרים. ועוד, (תהלים
 עה) פי אלהים שפט. פי י' (מ'
 מנו), יו"ד שחשבונו כ', אחר
 כאן, פי אלהים שפט, זה ישפיל,
 ה"א ה"א, וזה ירים, זה ו' ו'.
 מצוה אחר זו - לדון בסנה. לדון
 בחנק, לדון בדין סקילה. לדון
 בדין שרפה. לדון בסנה למי?
 לסמאל. זהו שכתוב (ישעיה לד)
 פי ונתה בשמים חרבי הנה על
 אדום תרד.

חרב של הקדוש ברוך הוא - י'
 ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"א
 ה"א שתי פיפיות שלה. צדק
 צדק תרדף, חותכים שני דינים,
 דין מפי בית דין של מעלה ודין
 מפי בית דין של מטה. ומכאן
 נודע, אין אדם נוקף אצבעו
 מלמטה עד שנתנת לו רשות
 מלמעלה.

נרתיק של החרב - אדני, שם
 נמצא דין. בקריאת שמע -
 יהוה. חרב של הקדוש ברוך
 הוא, עליה נאמר (תהלים קמט)
 רוממות אל בגרונם וחרב
 פיפיות בידם. בצדיק חי
 העולמים, כולל חיי ברכות,
 שבו אדני שפתי תפתח ופי, בו
 נכנסת החרב בנרתיקה, (אסתר ז)
 וחמת המלך שככה, ומתחברים
 שני שמות - יאהדונהי.

שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריה אשר
 יי' אלהיה נתן לה וגו'. (דברים טז)
 בפקודא דא, מני שופטים ושטרים. ועוד
 (תהלים עה) פי אלהים שפט, פי י' (מ'
 מניח) יו"ד
 דחושפניה כ', בתר הכא, פי אלהים שפט, זה
 ישפיל ה"א ה"א, וזה ירים דא ו' ו'.

פקודא בתר דא, לדון בסניף. לדון בחנק.
 לדון בדין סקילה. לדון בדין
 שריפה. לדון בסניף למאן, לסמאל. הדא
 הוא דכתיב, (ישעיה לד) פי ונתה בשמים חרבי
 הנה על אדום תרד.

חרב דקודשא בריה הוא, י' רישא דחרבא. ו'
 גופא דחרבא. ה"א ה"א, תרין פיפיות
 דילה. צדק צדק תרדוף, חתכין תרין דינין,
 דינא מפי בית דין דלעילא, ודינא מפי בית
 דין דלתתא. ומחכא אשתמודע, אין אדם
 נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות
 מלמעלה.

נרתיקא דחרבא אדני. תמן אשתכח דינא.
 בקריאת שמע יהוה. חרבא דקודשא
 בריה הוא, עליה אתמר (תהלים קמט) רוממות אל
 בגרונם וחרב פיפיות בידם. בצדיק חי
 עלמין, כליל חיי ברכאן, דביה אדני שפתי
 תפתח ופי, ביה עאל חרבא בנרתיקה, (אסתר ז)
 וחמת המלך שככה, ומתחברים תרין שמהן
 יאהדונהי.

לְדוֹן בְּחִנְק, זֶרְקָא. תַּמָּן קו, י' כְּרִיכָא בִּיה, וְקו, ו' דְּאִתְפְּשָׁטָא מִנִּיה. בִּיה תְּפִיס לְסַמְאֵל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹוהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. מָאִי מוֹט דְּהָהוּא רָשַׁע. אָדָם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אֲתוּוֹן יְהוּה, הָרִי תִשְׁעָה וְאַרְבַּעִים, כְּחוֹשְׁבֵן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים אֲתוּוֹן, דְּאִינוּן בְּשִׁית תִּיבִין דִּיחֻודָא עֲלָאָה, וּבְשִׁית תִּיבִין דִּיחֻודָא תַתָּאָה, דְּאִינוּן ו' ו', וְהָאִי הוּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּפִרוּדָא מִנִּיהוּ, בְּלֹא א' בְּאֲמַצְע וְו"ו, דְּלִית יְחֻודָא לְסַטְרָא אַחְרָא, אֶלָּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, סַמְאֵל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בִּיה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיֵּד יְמִינָא, וּבִה' דִּיֵּד שְׂמָאלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֻנִּיקָא דִּלְהוּן. שְׂמָאל דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, וְחִיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דְּהִימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאַבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבְכַנְהַ דְּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דְּתַמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׂמָאל מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לְדוֹן בְּחִנְקָה - לְסַמְאֵל, בְּאַבְן שְׂהִיא י' זוּרֵק לָהּ (צדיק) אֶצְלָה בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת שְׁהֵם ה', וּבְכַנְהַ שְׁל הַזְרוּעַ שְׁהוּא ו', וּבְכַתְּףָ שְׁשֵׁם ה'. וְזוּרֵק אוֹתָהּ אֶל הַמַּחֲשָׁבָה, שְׁהוּא שְׁם הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לְדוֹן בְּשִׁרְפָה - לְסַמְאֵל, עֲצִים לְהַדְלִיק בְּהֵם אֵשׁ. אֲשֶׁרִיו הַגּוֹף שְׁהוּא עֵץ, וְאִיבְרִים שְׁלו עֵץ, לְהַדְלִיק בְּהֵם אֵשׁ, שְׁהוּא גֵר מַצּוּה, בְּכָל אִיבְר, לְהַבְעִיר אֶת סַמְאֵל בְּשִׁכְיָהּ הַעֲלִינָהּ בְּעֵץ, שְׁהוּא תַפְאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים

שְׂמָאל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים. בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בִּיה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיֵּד יְמִינָא, וּבִה' דִּיֵּד שְׂמָאלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֻנִּיקָא דִּלְהוּן. שְׂמָאל דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, וְחִיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דְּהִימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאַבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבְכַנְהַ דְּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דְּתַמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׂמָאל מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לְדוֹן בְּשִׁרְפָה לְסַמְאֵל. עֲצִים לְאֶדְלֶקָא בְּהוּן נוֹרָא. זְפָאָה אִיהוּ גוֹפָא דְּאִיהוּ עֵץ, וְאַבְרִים דִּילִיָה עֲצִים, לְאוּקְדָא בְּהוּן אֲשָׁא, דְּאִיהוּ גֵר מַצּוּה, בְּכָל אִבְר, לְאוּקְדָא לְסַמְאֵל, בְּשִׁכְיָתָא עֲלָאָה, בְּעֵץ דְּאִיהוּ תַפְאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים דְּאַחֲדִין בִּיה. דְּבִזְמַנָּא דָּאֵשׁ שְׁל גְבוּהָ הָיָה נְחִית, עַל גְּבֵי עֲצִים דְּקַרְבָּנָא, (במדבר א)

שְׂמָאל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים. בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בִּיה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיֵּד יְמִינָא, וּבִה' דִּיֵּד שְׂמָאלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֻנִּיקָא דִּלְהוּן. שְׂמָאל דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, וְחִיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דְּהִימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאַבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבְכַנְהַ דְּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דְּתַמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׂמָאל מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

שְׂמָאל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים. בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בִּיה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיֵּד יְמִינָא, וּבִה' דִּיֵּד שְׂמָאלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֻנִּיקָא דִּלְהוּן. שְׂמָאל דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, וְחִיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דְּהִימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאַבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבְכַנְהַ דְּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דְּתַמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׂמָאל מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

שְׂמָאל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים. בְּחֻבֵּל דִּיחֻנְק בִּיה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיֵּד יְמִינָא, וּבִה' דִּיֵּד שְׂמָאלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֻנִּיקָא דִּלְהוּן. שְׂמָאל דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ, וְחִיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דְּהִימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאַבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבְכַנְהַ דְּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דְּתַמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׂמָאל מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

יומת, שְׁנִשְׂרָף בו. זהו שְׁכָתוּב (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָא בו. אֲשֶׁרִיו מִי שְׁאֲחֹזוּ בְּאֵילָן הַחַיִּים בְּגוֹפּוֹ, בְּאֵיכָרִים שְׁלוֹ, נֵר - כָּל עֵנָף וְעֵנָף נֵר מִצֹּהַ בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹת שְׁלוֹ.

בְּאֲשֶׁר אֲחֻזִּים בו שְׁנִיָּהּ, יִתְקַיֵּם (שמות א) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנו אֶפֶל. וְסַמָּא"ל וְהַנְחֵשׁ וְכָל הַמִּמְנִים שְׁלוֹ, שְׁהֵם קוֹצִים, נִשְׂרָפוּ. וְהַעֲנָפִים שֶׁל הַסֶּנֶה, וְהַפְּרִי שְׁלוֹ, וְהָעֵלִים שְׁלוֹ, לֹא נִשְׂרָפוּ. זֶה הִרְאָה לו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר הַמְּנֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְדַאי יִשְׂרָאֵל הֵם עֲצִים יְבֹשִׁים בְּתוֹרָה, מְשׁוּם שְׁאֲחֻזִּים בְּאֵשׁ שֶׁל הַדְּיוּט, אֵינֶם כְּמוֹ שְׂרָאוּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס. מִיָּד שְׁאֲתָה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּתוֹרָה, בְּגִלְגָלֵךְ יוֹרֵד עֲלֵיהֶם עֵץ הַחַיִּים, וּמִצֹּהַ שֶׁהִיא נֵר ה', וְאוֹחֲזֹת בָּהֶם וְיִהְיוּ חַיִּים. וְאֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם נִשְׂרָפִים בְּאוֹתוֹ נֵר. וְזֶהוּ שְׁאֲמַר הַנְּבִיא, (ירמיהו מו) וְאֲתָה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֲתָךְ אָנֹכִי וְגו'.

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו'. עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דָּבָר (דברים יט). מִצֹּהַ זֶה לְהַעֲדֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, שְׁלֹא יִפְסִיד חֲבָרוֹ מִמּוֹן בְּגִלְלוֹ אִם יֵשׁ לוֹ עֲדוֹת עִמּוֹ. וְאֵין עֲדוֹת פְּחוֹת מִשְׁנִים, זֶהוּ שְׁכָתוּב עַל פִּי שְׁנֵים [שְׁנֵי] עֲדִים וְגו' יָקוּם דָּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּמְשׁוּם זֶה בְּאַרְוֵהוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי מַעֲדֵד עַל הָאָדָם? קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲדִין עֲלָיו. מֵהֶם קִירוֹת בֵּיתוֹ? אֵלוֹ קִירוֹת לְבוֹ. (ישעיהו לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. וּבְאַרְוֵהוּ

וְהָזֵר הַקָּרֵב יוֹמֵת, דְּאֲתוֹקֵד בִּיהַ. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָא בו. זַפָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאֲחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, בְּגוֹפִיהַ, בְּאַבְרִים דִּילֵיהַ, נֵר כָּל עֵנָפָא וְעֵנָפָא נֵר מִצֹּהַ בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה פְקוּדִין דִּילֵיהַ.

כִּד אֲחִידֵן בִּיהַ תְּרוּוֹיָהוּ, יִתְקַיֵּם (שמות ג) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנו אֶפֶל. וְסַמָּא"ל וְנַחֵשׁ וְכָל מִמְנֵן דִּילֵיהַ, דְּאֵינְנוֹן קוֹצִין, אֲתוֹקְדוּ. וְעֵנָפִין דְּסֶנֶה, וְאֵיבָא דִּילֵיהַ, וְעֵלִין דִּילֵיהַ, לֹא אֲתוֹקְדוּ. דָּא אֲחֻזִּי לֵיהַ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי יִשְׂרָאֵל אֵינְנוֹן עֲצִים יְבֹשִׁים בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּאֲחִידוּ בְּאֵשׁ דְּהַדְּיוּט, לָאו אֵינְנוֹן פְּדָקָא חֲזִי, לְמַעַבְדַּ בְּהוֹן נִיסָא, מִיָּד דְּאֲנָתְ נַחֲיִיתָ עֲלֵייהוּ בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִינְךָ נַחַת עֲלֵייהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, וּמִצֹּהַ דְּאִיהוּ נֵר יִי' וְאֲחִידַת בְּהוֹן וְיִהוֹן חַיִּין. וְאוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת דְּעֵלְמָא, אֲתוֹקְדֵן בְּהוּוּא נֵר. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּאָמַר נְבִיא, (ירמיהו מו) וְאֲתָה אַל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֲתָךְ אָנֹכִי וְגו'.

(דף ע"ה ע"א).

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו'. עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דָּבָר. (דברים יט) פְּקוּדָא דָּא, לְהַעֲדֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, דְּלֹא יִפְסִיד חֲבָרִיהַ מִמּוֹנָא בְּגִינֵיהַ, אֵי אֵית לֵיהַ עֲדוֹת בְּהַדְּרִיהַ. וְלֵית סְהַדוּתָא פְּחוֹת מִתְרִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב עַל פִּי שְׁנֵים עֲדִים וְגו' יָקוּם דָּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהַ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, מִי מַעֲדֵד עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲדִין עֲלָיו. מְאִי קִירוֹת בֵּיתוֹ. אֵינְנוֹן

רבותינו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אלו מאתים ארבעים ושמונה איברים שלו. שפך בארו בצלי המשנה, רשע, עונותיו חקוקים על עצמותיו. וכך צדיק, זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו. ומשום זה אמר דוד, (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגללו נאמר, ומי מעידין על האדם? קורות ביתו. עצמות בנויות על המוח, שהוא מים. ועליהם הוא רומז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. המקרה, לשון קורות.

ומדוע בעצמות יותר מבשר וגידים ועור? משום שעצמות הן לבנות, וכתיבה שחרה לא נודעת אלא מתוף לבן, כדגמת התורה, שהיא לבנה מבפנים ושחרה מבחוץ. שחר ולבן, חשף ואור. ויש חשף תכלת, ונאמר בו (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת שחר היא נקבה לגבי הלבן.

ולא עוד, אלא שהגוף על העצמות עתיד לעמד, ומשום זה זכיותיו וחובותיו חקוקות על העצמות שלו, ואם יזכה, יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא, לא יקום ולא יהיה לו תחית המתים. ולא עוד, אלא שני עדים הם על האדם - עין רואה ואזן שומעת, ובית דין סופר ודן חובותיו. ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם, כמו שבארנוהו (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מהו בכסה? ביום שהלבנה מתכסה. ומדוע מתכסית? משום שכאשר מגיע ראש השנה, מגיע סמאל לתבע דין לבניו לפני הקדוש

קירות לבו. (ישעיה לח) ויטב חזקיהו פניו אל הקיר, ואוקמוה רבנו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אינון מאתן ותמניא וארבעין אברים דיליה. דהכי אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונותיו חקוקים על עצמותיו. והכי צדיק, זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו. ובגין כך אמר דוד (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגינה אתמר, ומי מעידין על האדם קורות ביתו. גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא. ועלייהו קא רמיז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו, המקרה לשון קורות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא. בגין דגרמין אינון חוורין, וכתיבא אופמא, לא אשתמודעא אלא מגו חוורו. פגוונא דאורייתא, דאיהי חוורו מלגאו, אוכם מלבר. אוכם וחוור, חשף ואור. ואית חשף תכלת, ואתמר ביה (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת אוכם, איהו נוקבא לגבי חוורו.

ולא עוד, אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם. ובגין דא זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה, ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה. ואי לאו, לא יקום, ולא יהא ליה תחית המתים. ולא עוד, אלא תרין סהדין אינון על בר נש, עין רואה ואוזן שומעת, ובית דין סופר, ודן חובוי. ולא עוד, אלא שמשא וסיהרא סהדין על בר נש, כמה דאוקמוה (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מאי בכסה. ביומא דסיהרא מתכסה. ואמאי מתכסת. בגין דכד מטי ראש השנה, ייתי סמאל למתבע דינא לבנוי קמי קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

עֲמִיּה. אֲזַל לְמִיַּתִּי סִיְהָרָא, וְהִיא מִתְכַּפָּא. בְּאֵן אַתָּר מִתְכַּפֶּסֶת. אֵלָא סְלִיקַת, לְהֵהוּא אַתָּר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּמַכְסָה מִמָּךְ אַל תַּחְקוּר, לְפִיִּסָּא לִיָּה עַל בְּנֵיהָ.

וְהָאִי הוּא דְאָמַר קָרָא, תַּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ. לְאַתָּר דְּבִיָּה סְלִיקַת שְׂכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וּבְמַכְסָה מִמָּךְ אַל תַּחְקוּר. וְחוּבִין בְּאַתְכַּפְּסִיָּא, תַּמָּן צְרִיף לְמִידָן בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ. וְחוּבִין בְּאַתְגַּלְיָא דְעֶבֶד לוֹן, אִתְמַר (מְשַׁלִּי כַח) מַכְסָה פְּשַׁעֵיו לֹא יַצְלִיחַ. דְשְׂכִינְתָּא מְסַטְרָא דְכֶתֶר אִיְהִי עֲלָמָא דְאַתְכַּפְּסִיָּא, וְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, דְצְרִיף בַר נֶשׁ לְחַפְרָא לָהּ לְהֵהוּא אַתָּרָא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא מְטִי זְמַנָּא דְרַחֲמִי, וְאַעֲבַר דִּינָא. וּבְגִין דָּא לְחַבְרִיָּה אָמַר לְזַפְאָה לִיָּה בְּעֵדוּתֵיהּ, אֲבָל לְרַשַׁע אֵין מְזַכִּין לוֹ.

וְעוֹד, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ סְהַדִּין עַל בַּר נֶשׁ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל) הַעֲיִדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם, הֵהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (מַלְכִים א ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, הֵהוּא דְאִתְמַר בָּהּ (יִשְׁעִיָּה סו) וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְעוֹד, תְּרִין סְהַדִּין: עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינוּן ע"ד, מִן שְׂמ"ע אֶחָד. עַד, מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת, דָּא סְמָאֵל, מֵת מַעֲקָרוֹ (בְּמַדְבַּר יג) וַיִּשְׁאֹוְהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנָיִם. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אֶחָד, דִּלָּא יְהֵא לִיָּה חוּלְקָא בְּאֵל אֶחָד.

בִּי יָקוּם עַד חֲמֵס בְּאִישׁ וְגו' וְדַרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיֵּטֵב וְגו', וְעַשִּׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו'. פְּקוּדָא דָּא לְדְרוּשׁ וְלַחְקוּר הָעֲדִים בְּז' וְעַשִּׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְדַרְשׁ וְלַחְקוּר הָעֲדִים בְּשִׁבְעַת תְּקִירוֹת קִדְמֵי שְׁדִין לוֹ בְּעִנְשׁ

בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אוֹמַר לוֹ שְׂכִיבֵי אֵדִים. וְהוּא מְבִיא לְשִׁמְשׁ עִמּוֹ. הוּלָךְ לְהִבִּיא הַלְבָנָה, וְהִיא מִתְכַּפֶּסֶת. בְּאִיזָה מְקוֹם מִתְכַּפֶּסֶת? אֵלָא עוֹלָה לְמַקְוֶם הֵהוּא שְׁנֹאֲמַר בּוֹ בְּמַכְסָה מִמָּךְ אַל תַּחְקוּר, לְפִיִּסָּא לוֹ עַל בְּנֵיהּ.

וְזֵהוּ שְׂאֵמֶר הַפְּסוּק, תַּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ. לְמַקְוֶם שְׁבוּ עוֹלָה הַשְּׂכִינָה, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ וּבְמַכְסָה מִמָּךְ אַל תַּחְקוּר. וְחֻטָּאִים בְּכִסּוּי, שֵׁם צְרִיף לְדוּן בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ. וְעִבְרוֹת בְּגִלוּי שְׁעֵשָׂה אוֹתָם, נֹאֲמַר (מְשַׁלִּי כַח) מַכְסָה פְּשַׁעֵיו לֹא יַצְלִיחַ. שְׁהַשְּׂכִינָה מִצַּד הַפְּתָר הִיא עוֹלָם הַנְּעִלָם, וּבְכָאוּהָ בְּעַלִּי הַמְשָׁנָה שְׁצְרִיף אָדָם לְחַבְרָא אוֹתָהּ לְמַקְוֶם הֵהוּא. בְּזִמְנֵי הֵהוּא מְגִיעַ זְמַן הַרְחָמִים וְעוֹבֵר הַדִּין. וּמִשׁוּם זֵה לְחַבְרָו אָמַר לְזַכּוֹת אוֹתוֹ בְּעֵדוּתוֹ, אֲבָל לְרַשַׁע אֵין מְזַכִּין לוֹ.

וְעוֹד, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ עֲדִים עַל הָאָדָם, זֵהוּ שְׂכִינְתּוֹ (דְּבָרִים ל) הַעֲיִדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֵת הַשָּׁמַיִם - אוֹתוֹ שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (מַלְכִים א ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ - אוֹתוֹ שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (יִשְׁעִיָּה סו) וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְעוֹד, שְׁנֵי עֲדִים - הָעֲמוּדָא דְאַמְצַעִי וְצַדִּיק. וְהֵם אוֹתִיוֹת ע"ד מְשַׁמַּע אֶחָד. ע"ד - מִבְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת. זֵה סְמָאֵל, מֵת מַעֲקָרוֹ, (בְּמַדְבַּר יג) וַיִּשְׁאֹוְהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנָיִם. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אֶחָד, שְׁלֹא יְהִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּאֵל אֶחָד.

בִּי יָקוּם עַד חֲמֵס בְּאִישׁ וְגו' וְדַרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיֵּטֵב וְגו',

מיתה. בשבע חקירות, שבע כנגד (זכריה ד) שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. בהם (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

מצוה אחר זו - לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. שני עדי שקר, שהם סמא"ל ונחש, אם יבואו להעיד עדות של שקר על ישראל, שטעו בין שש לשבע, שהם אותיות ז"ו. וזהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ, שבין שעה ששית לשביעית. ואף על גב שמהתורה הוא עד סוף שש, גזרו רבותינו, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ומלמדים בעלי המשנה מעדות של שעות החמץ לעדות של בדיקות העדים של אותו שהרג את הנפש. והכל מפרש במשנה. ויקים בהם, כי בדבר שחשבו מצרים לדון וכו'. וזהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

מצוה אחר זו - לקבל בית דין הגדול עליהם. בינה, מצד הגדלה נקראת אלהים, בין דין הגדול, גדול בדיניו, וגדול בזכותיו, כמו שנאמר שום תשים עליך מלך, במצוה. שום - למעלה, תשים - למטה. כף לקבל עליו בית דין הגדול, אף על גב שקבל עליו בית דין הקטן. בין דין הקטן, בית דין של שלשה, מצד השכינה התחתונה. בין דין הגדול, מאלו סנהדרין גדולה.

אמר המנורה הקדושה, שבעים איש היו בסנהדרין גדולה, ואתה הגדול על כלם, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם. אלו הם

חקירות, קודם דידין ליה בעונשא דמותא, שבע חקירות, שבע לקבל (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ. בהון (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

פקודא בתר דא, לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. תרין סהדי שקרא דאינון סמאל ונחש, אי ייתון לאסהדא סהדותא דשקר על ישראל, דטעו בין ו' לז' דאינון אתוון זו. והאי איהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז', אלא בשרפת חמץ, דבין ו' לז'. ואף על גב דמדאורייתא איהו עד סוף שית, גזרו רבנן, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ואולפי מארי מתניתין מסהדותא דשעתי דחמץ, לסהדותא דבדיקות דסהדי, דההוא דהרג את הנפש. וכלא מפרש במתניתין. ויקיים בהון, ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

פקודא בתר דא, לקבל בית דין הגדול עליהו, בינה, מסטרא דגדולה אקרי אלהים, בית דין הגדול, רב בדינוי, ורב בזכווי, פגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא, שום לעילא, תשים לתתא. הכי לקבל עליה בית דין רבבא, אף על גב דקביל עליה בית דין זעירא. בית דין זעירא, בית דין של שלשה, מסטרא דשכינתא תתאה. בית דין רבבא, מאלין סנהדרי גדולה.

אמר בוצינא קדישא, שבעים סנהדרי גדולה הוו, ואנת רבבא על פלהו, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר

הקטן ישפטו הם. אלו. (הם סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה).
סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה,
סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה.

סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה). סנהדרין
גדולה מצד השכינה העליונה,
סנהדרין קטנה מצד השכינה
התחתונה.

מושה שושבינא דמלפא, אהרן שושבינא
דמטרוניתא. ועמהון שבועין ותריין
סנהדרין, כמנין חסד, ומחכא סנהדרין גדולה.
סנהדרין קטנה, מסטרא דשמאלא, (בראשית א) את
המאור הקטן לממשלת הלילה.

מושה שושבין המלך, אהרן
שושבין המלכה. ועמהם שבועים
ושנים סנהדרין, כמנין חסד,
ומכאן סנהדרין גדולה. סנהדרין
קטנה מצד השמאל, (בראשית א)
את המאור הקטן לממשלת
הלילה.

ובנין דא, תפארת את המאור הגדל לממשלת
היום, דאתמר ביה (תהלים מב) יומם יצוה
יי' חסדו. את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובליילה שירה עמי. שיר דלויים,
ודא יסוד. (שמואל א כ) בן ישי חי על האדמה.
דתקין עשר מיני תהלים, בשירה. ואיהו
צדיק לשמאלא, את המאור הקטן, ודא
שכינתא, דאתנטילת משמאלא. ע"כ.

ומשום זה, תפארת - את המאור
הגדל לממשלת היום, שנאמר
בו (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו.
את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובליילה שירה עמי.
שיר הלויים, וזה יסוד. (שמואל א-ב)
בן ישי חי על האדמה, שתקן
עשרה מיני תהלים בשירה. והוא
צדיק לשמאל, את המאור
הקטן, וזו שכינה, שנוטלת
מהשמאל.

פרשת כי תצא

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וענשו אותו מאה כסף וגו'. (דברים כב) פקודא
דא, לדון בדין מוציא שם רע. הדא
הוא דכתיב, וענשו אותו מאה כסף ונתנו
לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבנן, והאי איהו בטר נשואין, דאמר
לא מצאתי לכתף בתולים, ולא כל שם רע
שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על
ארעא, אתענשו בגינה, ומיתו ולא זכו לה.
ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמוה,
אסתר קרקע עולם היתה.

וענשו אתו מאה כסף וגו' (דברים
כב). מצוה זו לדון בדין מוציא
שם רע, זהו שכתוב וענשו אתו
מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי
הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבותינו, וזהו אחר
נשואין, שאמר לא מצאתי לכתף
בתולים. ולא כל שם רע שקול,
שפרגלים שהוציא שם רע על
הארץ וענשו בגללה ומתו, ולא
זכו בה. ואשה היא קרקע בארץ,
כמו שבארנו, אסתר קרקע
עולם היתה.

ואי תימרין שום ביש עלה, דאסתאבת
באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה
רוחא דקדשא. הדא הוא דכתיב, (אסתר ה)

ואם תאמרו, שם רע עליה,
שנטמאה באחשורוש, וזכתה
להתלבש בה רוח הקדש, זהו
שכתוב (אסתר ה) ותלבש אסתר
מלכות. הרי אמר הקדוש ברוך

הוא, (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וּתְהַלְתִּי לְפָסִילִים. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינָה הִיְתָה, שְׁהִיא שֵׁם שֶׁהַתְּלַבְּשָׁה בְּאֶסְתֵּר.

אָבֶר רַבּוּתֵינוּ, אוֹי לְאוֹתָם שְׂאוּכְלִים תְּבֹן תְּבַל שֶׁל הַתּוֹרָה (חֲמוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁנֶּחֱשֵׁב חֲכִים מִפְּלֵא וְרַב רַבְּנֵי) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אֲלֵא קָלִים וְחֲמוּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. קָלִים תְּבֹן שֶׁל הַתּוֹרָה. וְחֲמוּרָה שֶׁל הַתּוֹרָה חֲטָה, חֲטָה ה', עֵץ שֶׁל טוֹב וְרָע.

אִין דְּרִיף שֶׁל מְלָךְ וּמְלִכָּה לְרַכֵּב עַל חֲמוֹר, אֲלֵא עַל סוּסִים, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (חֲבֻקוֹק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךָ מִרְכַּבְתִּיךָ יִשׁוּעָה. שְׂאִין מְזֻלְזִלִים בְּמַלְכוּת לְהִרְפִּיב הַמְּלִכָּה עַל חֲמוֹר. כָּל שֶׁפֶן מְלָךְ, אִין זֶה מְקוֹם הַדְּיוּט עֶבֶד, שְׁדַרְפוֹ לְרַכֵּב עַל חֲמוֹר. וְלִכֵּן כְּתוּב בְּמִשְׁיַח (זְכַרְיָה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עֲנִי הוּא שֵׁם בְּסִימָן: עֲרוּבִין, נְדָה, יְכַמּוֹת. וּשְׂאָר מַשְׁנֵיּוֹת בְּכָלֵל. וְלֹא נִקְרָא שֵׁם מְלָךְ, עַד שְׂרוּכֵב בְּסוּסָה שְׁלוֹ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בְּשִׁחְזָרֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, אִינוּ מְלָךְ. וּכְשִׁחְזָרֵשׁ לְמִקְוָמוֹ, (זְכַרְיָה יד) וְהִיָּה ה' לְמְלָךְ. וְכֵן יִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר בָּהֶם, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵב, הֵם בְּנֵי. אִינֵם בְּנֵי מְלָכִים, עַד שִׁיחְזְרוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֵּאמַר שֶׁהַדְּיוּט זֶה, אָף עַל גֵּב שֶׁהוּא הַדְּיוּט לְרַבּוֹנוֹ, בְּרַכָּה עֲלֵיוֹ נֹאמֵר אֵל תְּהִי בְּרַכַּת הַדְּיוּט קֶלָה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט זֶה לְגַבִּי הַמְּלָךְ עֶבֶד מְטָרוֹן. וְאִדָּם הִרְאִישׁוֹן שֶׁלֹא שָׁמַר אֶת הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְּנוֹ לוֹ, הוֹרִירוֹ אוֹתוֹ לְאָכֵל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר, אָנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכֵל בְּאִבּוֹס אֶחָד. וַיִּשְׁשַׁכֵּר זָכָה

וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה מב) אָנִי יְי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וּתְהַלְתִּי לְפָסִילִים. וְרוּחָא דְקְדָשָׁא שְׁכִינְתָא הִוּת, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאֶתְלַבְּשַׁת בְּאֶסְתֵּר. אָבֶר רַבּוּנוֹ, וְוִי לְאִינוּן דְּאֶכְלִין תְּבֹן תְּבַל דְּאוֹרֵייתָא (חֲמוֹר דְּאוֹרֵייתָא דְּאֶתְחַשְׁבִּיב חֲכִים מִפְּלֵא וְרַב רַבְּנֵי) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי דְּאוֹרֵייתָא, אֲלֵא קָלִין וְחֲמוּרִין דְּאוֹרֵייתָא, קָלִין תְּבֹן דְּאוֹרֵייתָא, חוֹמְרָא דְּאוֹרֵייתָא, חֲטָה, חֲטָה ה', אִילְנָא דְּטוֹב וְרָע.

לִית דְּרַכָּא דְּמְלִכָּא וּמְטָרוֹנִיתָא, לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא, אֲלֵא עַל סוּסוֹן. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (חֲבֻקוֹק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךָ מִרְכַּבְתִּיךָ יִשׁוּעָה. דְּאִין מְזֻלְזִלִין בְּמַלְכוּתָא, לְמִרְכַּב מְטָרוֹנִיתָא עַל חֲמוּרָא. כָּל שֶׁפֶן מְלִכָּא, לִית דִּין אֶתֵּר הַדְּיוּט עֶבֶד, דְּאֶרְחִיזָה לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּמִשְׁיַח, (זְכַרְיָה ט) עֲנִי (דף רע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עֲנִי אִיהוּ תְּמָן בְּסִימָן, עֲרוּבִין נְדָה יְכַמּוֹת, וּשְׂאָר מַתְּנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֶתְקָרִי תְּמָן מְלָךְ, עַד דְּרַכִּיב בְּסוּסִיא דִּילִיָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ לְבַר מְאֵתְרִיה, לְאוֹ אִיהוּ מְלָךְ. וְכַד אֶתְהַדָּר לְאֵתְרִיה, (זְכַרְיָה יד) וְהִיָּה יְי' לְמְלָךְ. וְהִכִּי יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּגוּוֹנָא דְּאָפָא, אִינוּן בְּנוֹי. לְאוֹ אִינוּן בְּנֵי מְלָכִים, עַד דִּיהַדְּרוּן לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּהַדְּיוּט דָּא, אָף עַל גֵּב דְּאִיהוּ הַדְּיוּט לְגַבִּי מְאֵרִיה, בְּרַכְתָּא עֲלִיָּה אֶתְמַר, אֵל תְּהִי בְּרַכַּת הַדְּיוּט קֶלָה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט דָּא לְגַבִּי מְלִכָּא עֶבֶד מְטָרוֹן. וְאִדָּם קְדָמָא דְּלֹא נָטַר יְקַר דִּיהַבּוֹ לִיָּה, נַחְתּוֹ לִיָּה לְמִיכַל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר אָנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכֵל בְּאִבּוֹס אֶחָד. וַיִּשְׁשַׁכֵּר בְּהִיא

וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה מב) אָנִי יְי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וּתְהַלְתִּי לְפָסִילִים. וְרוּחָא דְקְדָשָׁא שְׁכִינְתָא הִוּת, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאֶתְלַבְּשַׁת בְּאֶסְתֵּר. אָבֶר רַבּוּנוֹ, וְוִי לְאִינוּן דְּאֶכְלִין תְּבֹן תְּבַל דְּאוֹרֵייתָא (חֲמוֹר דְּאוֹרֵייתָא דְּאֶתְחַשְׁבִּיב חֲכִים מִפְּלֵא וְרַב רַבְּנֵי) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי דְּאוֹרֵייתָא, אֲלֵא קָלִין וְחֲמוּרִין דְּאוֹרֵייתָא, קָלִין תְּבֹן דְּאוֹרֵייתָא, חוֹמְרָא דְּאוֹרֵייתָא, חֲטָה, חֲטָה ה', אִילְנָא דְּטוֹב וְרָע.

לְהִקְרֹא בְחִמּוֹר הַזֶּה, (בראשית מט)
יִשְׁשַׁכֵּר חִמּוֹר גָּרָם.

וּרְבוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּמִלְכָּה
נֹאמֵר (תהלים קג) וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל
מִשְׁלָה. אַחֵר שֶׁהִתְלַבְּשָׁה בָּהּ
אֶסְתֵּר, שְׁלֹטָה אֶסְתֵּר עַל
אֲחֻשׁוּרוֹשׁ וְאֶמְתוֹ, וְנֹאמֵר בָּהֶם
(אסתר ט) וְהָרוּג בְּשׁוֹנְאֵיהֶם. וְאִם
תֹּאמֵר שֶׁהִתְיַחַד עִמָּה, אֵף עַל גִּב
שְׁהִיּוּ בְּבֵית אֶחָד - חֵס וְשְׁלוֹם,
אֲלֵא כְּמוֹ יוֹסֵף, שֶׁנֹּאמֵר בּוֹ
(בראשית לט) וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ, וְלֹא
לְבוּשׁוֹ, אֲלֵא בְּגָדוֹ, לְשׁוֹן (ישעיה

טז) בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ.

וְכֵאן סוּד גְּדוּל. וּמִשׁוּם זֶה
אֶסְתֵּר, לְשׁוֹן הַסְּתֵרָה, (תהלים לב)
אֶתָּה סֵתֵר לִי. הַשְּׂכִינָה הַסְּתִירָה
אוֹתָהּ מֵאֲחֻשׁוּרוֹשׁ, וְנִתְּנָה לוֹ
שְׂדֵה בְּמִקְוֵמָה, וְהִיא חֲזָרָה
לְזוֹרְעוֹת מְרֻדְכֵי. וּמְרֻדְכֵי שֶׁיִּדְעַע
אֵת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ וְשִׁבְעִים לְשׁוֹן,
עֲשֵׂה כָּל זֶה בְּחֻקְמָה. וְלִכְּנֹן
פְּרֻשָׁה בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁאֶפְלוּ
בְּלֵי זֶה יֵשׁ לְאָדָם לְפָנָי שִׁיתְיַחַד
עִם אִשְׁתּוֹ לְדַבֵּר עִמָּה, מִשׁוּם
שֶׁשֶׁמָּא הַתְּחַלְּפָה שְׂדֵה בְּאִשְׁתּוֹ.
וְזֶה בְּאִשָּׁה מֵעַץ טוֹב וְרַע. אֲבָל
אִם הִיא מִשְׂכִּינָה, אֵין לָהּ שְׁנוּי,
זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא
שְׁנִיתִי. אֲנִי - זֶה הַשְּׂכִינָה. וְאֵין
לָהּ פֶּחַד מִכָּל הַצְּדִדִים הָאֲחֵרִים,
זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם
כְּאֵין נִגְדוֹ.

וּבְמִקּוֹם שֶׁיֵּשׁ שֵׁם שְׂכִינָה, כְּמָה
סְגֻלוֹת יֵשׁ שֵׁם. וּמִשׁוּם שֶׁאֶסְתֵּר
הִתְלַבְּשָׁה בָּהּ הַשְּׂכִינָה, רְאוּיָה
הֵיטָה לְעֲשׂוֹת לָהּ כְּמָה סְגֻלוֹת
(צוּמוֹת). כְּמוֹ שָׂרָה, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁמֵּר אוֹתָהּ, מִשׁוּם הַשְּׂכִינָה
שֶׁהֵיטָה עִמָּה שֶׁמֵּר אוֹתָהּ
מִפְּרַעַה, וְאֶפְלוּ לְבוּשָׁה
וּתְכֵשִׁיטָיָהּ, בְּכֹל שֵׁם הַקְּדוּשׁ

שׁוּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְגֻלוֹת, בְּגִין שְׂכִינָתָא. וּבְגִין דָּא, אֶתָּא פְּרַעַה

חִמְרָא, זְכָה לְאֶתְקָרִי (בראשית מט) יִשְׁשַׁכֵּר חִמּוֹר
גָּרָם.

וּרְבִנְן מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, מְטְרוּנִיתָא אֶתְמַר בָּהּ
(תהלים קג) וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל מִשְׁלָה, בְּתַר
דְּאֶתְלַבְּשָׁא בֵיהּ אֶסְתֵּר, שְׁלִיטַת אֶסְתֵּר עַל
אֲחֻשׁוּרוֹשׁ וְאוֹמְתִיהּ. וְאֶתְמַר בָּהּ (אסתר ט) וְהָרוּג
בְּשׁוֹנְאֵיהֶם. וְאִי תִימָא דְאֶתְיַחַד עִמָּה. אֵף עַל
גִּב דִּהוּוּ בְּבֵיתָא חֲדָא, חֵס וְשְׁלוֹם. אֲלֵא,
כְּגוֹנוֹנָא דְיוֹסֵף, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לט) וַתִּנַּח
בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ, וְלֹא לְבוּשׁוֹ, אֲלֵא בְּגָדוֹ, לִישְׁנָא
(ישעיה כד) דְּבוֹגְדִים בְּגָדוֹ.

וְהָכָא סֵתֵרָא רְבִרְבָּא. וּבְגִין דָּא, אֶסְתֵּר, לִישְׁנָא
דְּסֵתֵרָאָה, (תהלים לב) אֶתָּה סֵתֵר לִי,
שְׂכִינָתָא אֶסְתִּירַת לָהּ מֵאֲחֻשׁוּרוֹשׁ, וְיִהִיב לִיהּ
שִׂדְּהָ בְּאֶתְרָהּ, וְאֶתְהִדְרַת אִיהִי בְּדְרוּעִיָּה
דְּמְרֻדְכֵי. וּמְרֻדְכֵי דִּהוּוּ יִדְעַע שְׂמָא מְפָרֵשׁ,
וְשִׁבְעִין לְשׁוֹן, עֲבַד כָּל דָּא בְּחֻקְמָתָא. וּבְגִין
דָּא אוּקְמוּיָהּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, דְּאֶפִּילוּ בְּלֵא דָּא,
אִית לִיהּ לְפָר נֶשׁ קוּדְם דִּיתְיַחַד עִם אֶתְתִּיהּ,
לְמִלְלָא עִמָּה, בְּגִין דְּשֶׁמָּא שִׂדְּהָ אֶתְחַלְּפָא
בְּאֶתְתִּיהּ.

וְדָא בְּאֶתְתָא מְאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, אֲבָל אִם הִיא
מִשְׂכִּינָתָא, לִית לָהּ שְׁנוּי, הָדָא הוּא
דְּכֵתִיב, (מלאכי א) אֲנִי יְי' לֹא שְׁנִיתִי. אֲנִי, דָּא
שְׂכִינָתָא. וְלִית לָהּ דְּחִילוֹ מִכָּל סְטְרִין אֲחֵרִין.
הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוֹ.
וּבְאֶתְרָא דְשְׂכִינָתָא תְּמֹן, כְּמָה סְגֻלוֹת תְּמֹן.
וּבְגִין דְּאֶסְתֵּר אֶתְלַבְּשָׁת שְׂכִינָתָא

בָּהּ, חֲזִיָּא הוּת לְמַעְבַּד עִמָּה כְּמָה סְגֻלוֹת (ס"א
צוּמוֹת). כְּגוֹנוֹנָא דְשָׂרָה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר
לָהּ, בְּגִין שְׂכִינָתָא דְהוּת עִמָּה, נְטִיר לָהּ
מִפְּרַעַה, וְאֶפִּילוּ לְבוּשָׁה וּתְכֵשִׁיטָיָהּ בְּכֹלְהוּ

שׁוּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְגֻלוֹת, בְּגִין שְׂכִינָתָא. וּבְגִין דָּא, אֶתָּא פְּרַעַה

ברוך הוא סגלות משום השכינה. ומשום זה בא פרעה לסנדלה, הפה אותו בו. וכך גם בכל תכשיטיה. בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בו, היה מכה אותו, עד שאותו הטמא נפרד ממנה, והחזירה לבעלה. ואם בתכשיטיה כף, כל שפן מי שנוגע בגופה, ואפלו באצבע שלה, לצד היחוד, (במדבר א) והזר הקרב יומת. שהקדוש ברוך הוא לא נתן לו רשות לקרב אליה, זהו שפתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן.

ומשום זה לא כל שם רע שקול. מרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל, מתו. מי שמוציא שם רע על השכינה, כל שפן שלוקים בנשמתם. שאלה שהוציאו שם רע על הארץ, לקו בגופם, ומיתת עצמם מתו. אבל מי שמוציא שם רע על השכינה, נשמתם לוקה. וזה למי שידע סוד זה ועיניו פתוחות. אבל מי שעיניו סתומות, אין לו כל כף ענש.

ומה שרבותינו של המשנה שמו לפניהם, שאשה אנוסה מתרת לבעלה, ודאי אסור והתר של המשנה לא מדבר אלא בדברים של האדם, ואשה שהיא מעץ הדעת טוב ורע. אבל אשה שהיא מעץ החיים, אין דינה כאלה. (שהם מאלו עץ הדעת טוב ורע) שאותו עץ החיים צדיק וטוב לו, ובשכילו נאמר (משלי יב) לא יאנה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו הצדקת. ולמדנו משרה בבית פרעה, שלא היתה לו רשות להתקרב אליה.

ומי שהוא צדיק ורע לו, זה שהוא מעץ של טוב ורע, שפיון שרע עמו, אין צדיק אשר לא יחטא באותו רע, מאחר שהוא

לסנדלא, מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה. בכל תכשיט ותכשיט דהיה נגע ביה, מחי ליה, עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחזר לה לבעלה.

ואי בתכשיטין דילה כף, כל שפן מאן דנגע בגופא. ואפילו באצבע דילה, לסטרא דיחודא, (במדבר א) והזר הקרב יומת. דקודשא בריך הוא לא יהיב ליה רשו למקרב גבה, הדא הוא דכתיב, (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן.

ובגין דא, לא כל שם רע שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו. מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, כל שפן דלקיין בנשמתהון. דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא, לקו בגופייהו, ומיתת גרמייהו מיתו. אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע רזא דא, ועינוי פתחין. אבל מאן דעינוי סתימין, לית ליה עונשא כל כף.

ומה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו, דאתתא אנוסה מותרת לבעלה. ודאי איסור והיתר דמתניתין לא ממילא אלא במיליה דבר נש, ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע. אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי, לאו לה דינא כאלין, (דאינון מאילנא דעץ הדעת טוב ורע) דהוא דאילנא דחיי, צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר, (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה.

ומאן דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע, דכיון דרע עמיה, (קהלת ז) אין צדיק אשר לא יחטא בההוא רע, פתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר

עמו. רשע וטוב לו, שֶׁהַתְּגַבֵּר יֵצֵר הָרַע עַל יֵצֵר הַטּוֹב, נֶאֱמַר וטוב לו. טוב הוא תחת רשותו, ומשום שֶׁהָרַע שׁוֹלֵט עַל הַטּוֹב, הוא רשע, שאותו שֶׁהַתְּגַבֵּר לָקַח אֶת הַשֵּׁם. רשע ורע לו, אֵל אַחֵר, סְמָאֵל. ורע לו, סם המות שלו עובדי כוכבים ומזלות, (תהלים לד) תמותת רשע רעה. ומשום זה אינה אנוסה, אלא יש בה תערוכת באותה נשמה של טוב ורע.

והתורה שנבראה (שבתה), נשברו לוחותיה, שמשולים לכתולים. והקדוש ברוך הוא חזר ונתן אותם לישראל לשמר אותה. תורה שבעל פה נקראת הלכה למשה מסיני, והתתן שלה שבר את בתוליה. ומי שמוציא עליה שם רע, שיאמר שהתורה היא איננה זו, שהרי לוחותיה נשברו - הקדוש ברוך הוא, שהוא אבי הנצרה, יאמר לו: בת, שהיא בתבת בראשית, היא בת המלך. הקדוש ברוך הוא אומר: (דברים כב) ופרשו השמלה, ונפתחת יריעה מספר תורה, ויראו שנאמר בה (שמות לד) פסל לך שני לוחות אבנים בראשנים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברת.

מיד קם אליהו, וכל בעלי הישיבה, וברכו אותו ואמרו: סיני סיני, כף ראוי לשמע דברים שלך ולשתק, אבל ברשות הקדוש ברוך הוא ושכינתו אני רוצה לדבר דבר אליך, לכבודך. אמר לו, אמר.

פתח ואמר, רוצה הנאמן, הכלה הזו שלך נתן אותה הקדוש ברוך הוא לאברהם לגדלה אליך, ומשום שהוא שמר אותה, נקראה בתו, זהו שכתוב בת

יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תחות רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב, רשע איהו, דההוא דאתגבר נטיל שמא. רשע ורע לו, אֵל אַחֵר סְמָאֵל, ורע לו, סם המות דיליה עבודת כוכבים ומזלות, (תהלים לד) תמותת רשע רעה. ובגין דא, אנוסה לאו איהו, אלא אי אית בה תערוכת בההיא נשמתא, דטוב ורע.

ואורייתא דאתבריא (נ"א דאתייהיבת), אתברו לוחין דילה, דאינון משולים לכתולים. וקודשא בריך הוא הדר יהיב לון לישראל, לנטרא לה, אורייתא דבעל פה אתקריאת הלכה למשה מסיני. וחתן דידה, תבר בתולים דילה. ומאן דאפיק שום ביש עלה, דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהו דא, דהא לוחין דילה אתברו. קדשא בריך הוא יימא ליה, דאיהו אבי הנצרה. בת, דאיהו בתיבת בראשית, איהו בריתא דמלפא, קדשא בריך הוא אמר ופרשו השמלה, ואתפתחת יריעה מספר תורה, ויחזיון דאתמר ביה, (שמות לד) פסל לך שני לוחות אבנים בראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על (דף רע"ו ע"ב) הלוחות הראשונים אשר שברת.

מיד קם אליהו, וכל מארי מתיבתא, וברכו ליה, ואמרו סיני סיני, הכי אתחזיית למשמע מלין דילך ולשתוק, אבל ברשותא דקודשא בריך הוא ושכינתיה, אנא בעי למללא מלה לגבך, ליקרא דילך. אמר ליה אימא.

פתח ואמר, רעיא מהימנא, האי כלה דילך, קדשא בריך הוא ייב לה לאברהם לגדלה לה לגבך, ובגין דאיהו נטיר לה,

היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל התורה כלה, ואפלו ערובי תבשילין, זהו שכתוב (בראשית כו) וישמר משמרתי וגו'. והוא היה אמן אליה, כמו (אסתר ב) ויהי אמן את הדסה. והקדוש ברוך הוא ברוך אותו בגללה, זהו שכתוב (בראשית כד) וה' ברוך את אברהם בכל. וגדלה מכל טובות טובות, וגמל עמה חסד, והעלה אותו בגדלה במדת חסד של אברהם, והיה ביתו בגללה פתוח לרוחה, לגמל חסד עם כל באי עולם.

ומשום שהוא גמל עמה חסד, כשבני אברהם היו ממשכנים בכמה חטאים במצרים, אמר לה הקדוש ברוך הוא: רועה הנאמן, לה וגמל טובות למי שגמל עמה, שהרי הכלה שלך נתתי לו אותה לגדלה במדות טובות, והוא גדלה בשלש עשרה מדות הרחמים שרמוזות בשלש תבות וה"ו אג"ו וה"ו, שהן וא"ו, שפוללים בהן שבעים ושנים שמות כמנין חסד, שבהם היה מתגבר אברהם על שבעים ושנים אמות, ובכלה שלך היה לו סגולה בשבעים ושנים שמות, והיה מנצח כל אמה ולשון.

ומשום זה, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, שנקרעת לו את היס לפני בניו לשנים עשר קרעים, בחשבון ו"ו, ובזכות א' (ובגללה) עברת (עשית) את היס ליבשה, ובה טבעו המצרים שלא מאמינים בוא"ו, שהוא אחד. ולעתיד לבא, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל, זרעו של אברהם. ובך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו (ירע אברהם) ובוקע מים של התורה לפניהם להיות לה

אתקריאת ברתיה. הדיא הוא דכתיב, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כלה, ואפילו ערובי תבשילין. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כו) וישמור משמרתי וגו'. ואיהו הוה לגבה אומן, כגון (אסתר ב) ויהי אמן את הדסה. וקודשא בריך הוא בריך ליה בגינה, הדיא הוא דכתיב, (בראשית כד) ויי' ברוך את אברהם בכל. וגדיל לה מכל מדות טבין, וגמיל לה חסד, וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם, והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה, למגמל חסד עם כל באי עולם.

ובגין דאיהו גמיל חסד עמה, כד בנוי דאברהם הוה ממושפנין בכמה חובין במצרים, אמר קדשא בריך הוא לה רעיא מהימנא, זיל וגמיל טיבו, למאן דגמיל ליה עמה, דיא כלה דילה, יהיבת לה ליה, לגדלא לה במדות טבין, ואיהו גדיל לה בתליסר מכילן דרחמי, דרמיזין בתלת תיבין וה"ו אג"ו וה"ו, דאינון וא"ו. דכליל בהון ע"ב שמהן, כמנין חסד. דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילה, הוה ליה סגולה בע"ב שמהן, והוה נצח לכל אומה ולישן.

ובגין דיא, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, דימא קרעת ליה קדם בנוי, בתריסר קרעין, בחושפון ו"ו, ובזכות א' (ס"א ובגינה) עברת (ס"א עברת) ימא יבשתא. ובה טופעו מצרים, דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד. ולזמנא דאתי, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל זרעא דאברהם. ובך יתקיים (דאנת) מוליך לימין משה זרוע תפארתו (ירע דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון,

שם עולם. ושם פרויח את הכלה שלך.

ומשום שבת זו נתנה לישראל, שהיא הלכה שלך מצד השמאל, הלכה למשה מסיני, שהרי מצד הימין ה' הלכה שלך, מצד השם של אברהם. י' של יצחק. והכל ה"י מאלהים. ואתה וא"ו, מלא שלה, שלמות שלה, כוס מלא. בתחלה כ"ס י"ה, ולבסוף כוס מלא ברכת ה'.

ומשום שנתנה לישראל על ידך, שהם מצד העמוד האמצעי, יש לגלות למה נתנה להם, שהרי ודאי אברהם הרי נאמר למה נתנה לו, ואתה גמלת חסד עם בניו, כמו שהוא גמל לך. ליצחק נתן הקדוש ברוך הוא לו ולזרעו לשומר (לעשר) אותה מעץ טוב ורע, ועשו לה פמה גדרים, וחתכו לה פמה לבושים, שהם לבושי זהב, בכמה פסקות. והיו חולקים ומקשים עליהם, על הפסקות הללו, לתקנה בכמה פרוקים, לקשט אותה בכמה מיני קשטים לשבתות וימים טובים, להיות מקשטת אליך בזמן שתבא אליה בגאולה האחרונה, שנאמר בה (קהלת א) מ"ה ש"היה ה"וא.

ומשום שהם גרמו לך ועשו עמך טובות, אתה סבלת בגללם פמה מכות פדי שלא יהרג משיח בן יוסף, שנאמר בו (יחזקאל א) ופני השור מהשמאל, מזרע יוסף שנאמר בו (דברים לג) בכור שורו הדר לו. ובשביל שלא יתחלל הוא וזרעו בין עובדי כוכבים ומזלות בחטא של ירבעם שעשה עבודה זרה, היה הוא להתחלל בעובדי כוכבים ומזלות הוא וזרעו, משום

נכט מזרעיה איהו, בגינייה

למהוי לך שם עולם. ותמן פרויח פלה דילך. ובגין דבת דא, אתייהיבת לישראל, דאיהי הלכה דילך, מסטרא דשמאלא, הלכה למשה מסיני. דהא מסטרא דימינא, ה' הלכה דילך, מסטרא דשמא דאברהם. י' דיצחק. וכלא ה"י מן אלהים. ואתה וא"ו, מלא דילה, שלימות דילה, כוס מלא בקדמיתא כ"ס י"ה, ולבסוף כוס מלא ברכת ה'.

ובגין דאתייהיבת לישראל על ידך, דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא, אית לגלאה אמאי אתייהיבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אתייהיבת ליה. ואתה גמלת חסד עם בנוי, פגוונא דגמיל הוא עמך. ליצחק יתב ליה קדשא בריה הוא ליה ולזרעיה, לנטרא (כ"א לעטרא) לה מאילנא דטוב ורע. ועבדו לה פמה גדרין, וחתכו לה פמה לבושים, דאינון לבושי דהבא, בכמה פסקות. והיו חולקין ומקשין עלייהו על אלין פסקות, לתקנא לה בכמה פרוקין, לקשט לה בכמה מיני קשטין, לשבתות וימים טובים, למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתייתי לגבך בפורקנא בתרייתא, דאתמר בה (קהלת א) מ"ה ש"היה ה"וא. (חסר כאן).

ובגין דאינון גרמו לך, ועבדו עמך טבין, אנת סבילת בגינייהו כמה מכתשין, בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף, דאתמר ביה (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל, מזרעא דיוסף, דאתמר ביה (דברים לג) בכור שורו הדר לו. ובגין דלא יתחלל הוא וזרעיה בין עובדי כוכבים ומזלות, בחוביה דירבעם דעבד עבודה זרה, הוה הוא לאתחללא בעובדי כוכבים ומזלות הוא וזרעיה, בגין דירבעם בן

שִׁירְבָעִם בֶּן נֹכַח הוּא מְזַרְעוּ, וּבְגָלוֹ לֹא נֶאֱמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו' וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם כְּלוּלִים יָמִין וּשְׂמָאל, שֵׁם הַיָּמִין שֶׁלָּךְ הַיְתֵדָה בְּשִׁלְמוֹת, יֵשׁ לָךְ לְהַתְיַחַד עִמָּהּ בְּיַנְיָהֶם. וּמִשּׁוֹם שֶׁבְּךָ נֶאֱמַר כִּי הוֹצִיאָה שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמֶיהָ. בְּגָלוֹת לֹא יְכוּל לְפָרֵשׁ אוֹתוֹ מִמֶּנָּה כָּל יָמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רָע שֶׁהוֹצֵאתָ עֲלֶיהָ? אֵלֶּא אַחַר שֶׁהִיא נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁמוֹצֵיא שֵׁם רָע עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ הוֹצִיאָה עֲלֶיהָ. וְהַשֵּׁם רָע הַזֶּה, שֶׁאֲמַרְתָּ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (שמות לב) לְמָה ה' יַחַרֵּב אֶפְדָּךְ בְּעַמְּךָ. וְהַקַּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, וְכִי אֲתָה הוֹצֵאתָ שֵׁם רָע עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָשׂוֹ אֶת הָעֲגָלָה? לָךְ רָד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. וְדַאי עָרַב רַב שֶׁאֲתָה גִיְרַת אוֹתָם עָשׂוֹ אֶת הָעֲגָלָה, וּמִשּׁוֹם זֶה - כִּי הוֹצִיאָה שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

כָּם הַרְוֵעָה הַנְּאֻמָּן, נֶשֶׁק לוֹ בְּפָנָיו וְעַל עֵינָיו וּבְרַךְ אוֹתוֹ, וְאָמַר לוֹ: תִּהְיֶה מְבָרָךְ מִפִּי הַקַּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ בְּכָל מְדָה וּמְדָה שְׁלוֹ, וּבְעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שְׁלוֹ, וּבְכָל הַשְּׂמוֹת שְׁלוֹ, וּבְכָל בְּעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת וּבְכָל הַמְּלָאכִים. וְעֵנּוּ כָּלֶם וְאָמְרוּ אָמֵן. וְהַקַּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ הוֹדוּ בְּבִרְכָתוֹ. אֵלֶּיָּהוּ, קוּם פְּתַח פִּיךָ בְּמִצְוֹת עַמִּי, שֶׁאֲתָה הוּא עוֹזֵר שְׁלִי מִכָּל צַד, שֶׁהָרִי עָלֶיךָ נֶאֱמַר בְּתַחֲלָה, (במדבר כח) פִּינְחָס בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן שְׁלִי הוּא, (משלי יז) וְאִחַ לְצָרָה יוֹלֵד.

אֲתָמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו', וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאֵינוֹן כְּלִילָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, תַּפְּזָן הַיָּמִין דִּילָךְ בְּשִׁלְמוֹת הָהָה, אֵית לָךְ לְאִתְיַחַדָּא עִמָּהּ בְּיַנְיָהוּ. וּבְגִין דְּאֲתָמַר בְּךָ, כִּי הוֹצִיאָה שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, אֲתָמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמֶיהָ, בְּגָלוֹתָא לֹא יְכוּל לְמַפְרֵשׁ לִיהָ מִמֶּנָּה כָּל יוֹמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רָע דְּאֲפִיקַת עֲלֶיהָ. אֵלֶּא בְּתַר דְּאִתְיַהִיבַת אֵיהִי לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מָאֵן דְּאֲפִיק שׁוֹם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵילוֹ אֲפִיק עֲלֶיהָ. וְשׁוֹם בִּישׁ הָהָה, דְּאֲמַרְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות לב) לְמָה יִי יַחַרֵּב אֶפְדָּךְ בְּעַמְּךָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְכִי אֲנִתְּ אֲפִיק שׁוֹם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל דְּעַבְדוֹ יַת עֲגָלָה, לָךְ רָד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. עָרַב רַב וְדַאי, דְּאֲנִתְּ גִיְרַת לוֹן עַבְדוֹ יַת עֲגָלָה. וּבְגִין דָּא כִּי הוֹצִיאָה שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

כָּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, נְשִׁיק לִיהָ בְּאַנְפוּי, וְעַל עֵינָיו וּבְרִיךְ לִיהָ, וְאָמַר לִיהָ, תִּהְיֶה מְבָרָךְ מִפּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהָ, בְּכָל מְדָה וּמְדָה דִּילֵיהָ, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָן דִּילֵיהָ, וּבְכָל שְׂמֵהֶן דִּילֵיהָ, וּבְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָאֵן, וּבְכָל מְלָאכִין. וְעֵנּוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ אָמֵן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהָ הוֹדוּ בְּבִרְכָתֵיהָ. אֵלֶּיָּהוּ, קוּם אֲפְתַח פּוּמָךְ בְּפִקּוּדֵין עַמִּי, דְּאֲנִתְּ הוּא עוֹזֵר דִּילִי, מִכָּל (דף רע"ו ע"א) סְטֵרָא, דְּהָא עֲלֶיךָ אֲתָמַר בְּקִדְמִיתָא, (במדבר כח) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן וְדַאי, בֶּן אֶחַ דִּילִי הוּא, (משלי יז) וְאִחַ לְצָרָה יוֹלֵד.

כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו'. מצוה זו לדון במפתח חמשים כסף, זהו שכתוב כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה. אלו ישראל, מצד השכינה נקראו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן [וגו'] לאבי הנער[ה] חמשים כסף ולו תהיה לאשה [וגו'] לא יוכל [ל]שלחה כל ימיו. רבותינו וכל בעלי השיבה, איש - אלה ישראל מצד הקדוש ברוך הוא. ותפשה, בקשר של תפלין, ותפשה בכנפי מצוה. אשר לא ארשה, בת יחידה, זו הנשמה. ושכב עמה, בתפלת שכיבה, בהשפיכנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, כ"ה כ"ה אותיות היחוד.

קום רועה נאמן, שודאי מי שמשתדל בהלכה שלא לשמה והרויח הלכה, ודאי היא בתפיסה אליו. ועם כל זה פרושה, לעולם יעסק אדם בתורה אפלו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והלכה זו מצד של נער טוב, שנפרד מעץ של טוב ורע, שהוא אסור והתר, טמאה וטהרה, פשר ופסול. ועל שם נער נקראת היא נערה, שעתידי לקיים בה, (איוב לח) וינערו רשעים ממנה, שהם אסור טמא ופסול, סמאל ומרפכותיו.

דבר אחר כי ימצא איש נערה בתולה - אלו ישראל, שכתוב (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו. נער מצד מטטרו"ן. ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (שמות טו) ה' איש מלחמה. פי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, שנאמר בה (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (הושע ב) הנה אנכי מפתיח

כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו'. פקודא דא, לדון במפתח חמשים כסף. הדא הוא דכתיב, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה. אלין ישראל, מסטרא דשכינתא אתקריאו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. רבנן וכל מארי מתיבתא, איש, אלין ישראל, מסטרא דקודשא בריך הוא. ותפשה, בקשורא דתפילין. ותפשה, בכנפי מצוה. אשר לא ארשה, בת יחידה, דא נשמה. ושכב עמה, בצלותא דשכיבא, בהשפיכנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, חמשה ועשרים חמשה ועשרים אתון דיחודא.

קום רעיא מהימנא, דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה, ורווח הלכה, ודאי בתפישה איהי לגביה. ועם כל דא אוקמוה, לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והאי הלכה מסטרא דנער טוב, דאתפרש מאילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר, טומאה וטהרה, פשר ופסול. ועל שם נער, אתקריאת איהי נערה. דעתידי לקיים בה, (איוב לח) וינערו רשעים ממנה, דאינון איסור טמא ופסול, סמאל ומשרייתיה.

דבר אחר כי ימצא איש נערה בתולה, אלין ישראל, דכתיב, (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו, נער מסטר דמטטרו"ן. ואין איש אלא קדשא בריך הוא, שנאמר (שמות טו) ה' איש מלחמה. פי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, דאתמר בה (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (הושע ב) הנה אנכי

והולכתיה והולכתיה המדבר, ולבתר אפתח לון
 חמשין תרעין דחירו, דאינון חמשין תרעין
 דרחמי, מסטרא דאברהם אביהון. והאי איהו
 ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגא
 דחסד, דרגא דאברהם.

דבמפקנו דמצרים, חמשין תרעין דחירו
 אפתח לון, מסטרא דדינא
 דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (בראשית טו) דן
 אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל
 בפורקנא בתרייתא, (ישעיה נד) וברחמים גדולים,
 מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם,
 דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי נ'
 כסף. ולבתר לא יוכל שלחה בגלותא כל
 ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר
 (הושע ב) וארשתיך לי לעולם. וקרא אחרינא,
 (ישעיה נד) כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו.
 (ישעיה סב) לא יאמר לך עוד עזובה. דאף על גב
 דשכינתא איהי בגלותא, קדשא ברין הוא לא
 זז מנה.

פקודא בתר דא, לישא אנוסתו. דודאי אנוסה
 אית מתרין סטרין, אנוסה ברחימו
 דיליה לגבה, ואיהי לא רחימת ליה. ואית
 אנוסה דרחימת איהי ליה, ודחילת לאזדווגא
 עמיה בלא קדושין וברכה, ואיהי לא בעאת
 אם היא הדיוטא לגביה, ולו תהיה לאשה.
 בסתרי תורה, אית לן להמשיל משל,
 נשמתא אית דאיהי אמה. פגון (שמות כא) וכי
 ימכור איש את בתו לאמה. ונשמתא אית,
 דאיהי שפחה הדיוטא דבר נש. אוף הכי,
 אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא.
 ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא, הדא
 הוא דכתיב, (בראשית ח) ולא מצאה היונה מנוח

והולכתיה המדבר, ואחר כך
 פתח להם חמשים שערי חרות,
 שהם חמשים שערי רחמים מצד
 של אברהם אביהם. וזהו ונתן
 לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף
 מדרגת החסד, דרגת אברהם.
 שביציאת מצרים פתח להם
 חמשים שערי חרות מצד דין
 השמאל, שהוא אדני, ששם דן
 אנכי. קדם דין - (בראשית טו) דן
 אנכי, ואחר כך יצאו. אבל
 בגאולה האחרונה, (ישעיה נד)
 וברחמים גדולים, מצד אברהם,
 וגאולה דרגה של אברהם.
 שבינה, שם היא היד הגדולה,
 שם היא חמשים כסף. ואחר כך
 לא יוכל שלחה בגלות כל ימיו,
 משום שלו תהיה לאשה, כמו
 שנאמר (הושע ב) וארשתיך לי
 לעולם. וכתוב אחר, (ישעיה נד) כי
 בעליך עשיך ה' צבאות שמו.
 (שם סב) לא יאמר לך עוד עזובה.
 שאף על גב ששכינה בגלות,
 הקדוש ברוף הוא לא זז ממנה.
 מצוה אחר זו, לשא אנוסתו.
 שודי אנוסה יש משני צדדים:
 אנוסה באהבתו אליה, והיא לא
 אוהבת אותו. ויש אנוסה שהיא
 אוהבת אותו, ופוחדת להזדווג
 עמו בלי קדושין וברכה, והיא
 לא רוצה אם היא פשוטה אליו,
 ולו תהיה לאשה.

בסתרי תורה יש לנו להמשיל
 משל. יש נשמה שהיא מלפה,
 ויש נשמה שהיא אמה, כמו
 (שמות כא) וכי ימכר איש את בתו
 לאמה. ויש נשמה שהיא שפחה
 פשוטה של האדם. גם כן, יש
 שהוא עבד שפחה אל הנשמה,
 ולפעמים הנשמה הולכת בסוד
 הגלגול, זהו שכתוב (בראשית ח)
 ולא מצאה היונה מנוח לכף
 רגלה. ויצר הרע רודף אחריה
 להכנס בגוף, שהיא שפחה ליצר

במקורא פתח לון, מסטרא דדינא
 דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (בראשית טו) דן
 אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל
 בפורקנא בתרייתא, (ישעיה נד) וברחמים גדולים,
 מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם,
 דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי נ'
 כסף. ולבתר לא יוכל שלחה בגלותא כל
 ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר
 (הושע ב) וארשתיך לי לעולם. וקרא אחרינא,
 (ישעיה נד) כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו.
 (ישעיה סב) לא יאמר לך עוד עזובה. דאף על גב
 דשכינתא איהי בגלותא, קדשא ברין הוא לא
 זז מנה.

לכף רגלה, ויצר הרע רדיף אבתרהא, לאעלא בגופא, דאיהו שפחה לגבי יצר הרע. איהו שד יהודי. ונשמתא י', אמה העבריה. ובה ההוא שד, אתהדר שדי, דנטיר לה לההיא נשמתא, ותב בה בתיובתא, ומברך בה לקודשא בריך הוא בכל יומא בברוך. ומקדש בה לקודשא בריך הוא, בקדש קדש קדש. ומיחד עמה לקודשא בריך הוא, בקריאת שמע.

הרע. הוא שד יהודי. ונשמא י', אמה העבריה. ובה אותו השד וחוזר לשדי, ששומר את אותה הנשמא, ושב בה בתשובה, ומברך בה את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך, ומקדש בה את הקדוש ברוך הוא בקדוש קדוש קדוש, ומיחד עמה את הקדוש ברוך הוא בקריאת שמע.

מה שהיה אותו שד, חוזר מלאך שלו מטטרו"ן (רוחא מניח), וחוזר להיות שדי, שפך עולה מטטרו"ן בחשבון שדי. ומיד יתקיים בו, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם לא חזר בתשובה, היא משתעבדת אליו בחטאים שעשטה, ויתקיים בה, האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ונאמר באותו שד בעל חובו, והוא יצא בגפו. והשד הזה הוא כמו המטה של משה, שהתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה. כך השד הזה, מתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפי מעשי האדם. ומכאן נודע יוסף השד למה נקרא כך.

ועל שם שדים שבאו מזה, פרושה בעלי המשנה, שיש מהם כמו מלאכי השרת, והם תלמידי חכמים שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות. והם בדמיותיהם בארץ, אלו בעלי פילוסופיה, אצטגניני ישראל, שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות מאותות החמה והלבנה, מלקוי שלהם, וכל כוכב ומזל, ומה הוא מראה בעולם.

ויש מהם כמו בהמה, פרים ורבים פבהמה, דמותם למטה הם עמי הארץ, ופרושה בעלי המשנה, שהם שקץ וכןותיהם שרץ. ועל בנותיהם נאמר, (דברים

מה דהוה איהו שד, אתהדר מלאך דידיה מטטרו"ן, (רוחא מניח) ואתהדר שדי דהכי סליק במטטרו"ן, בחושבן שדי. ומיד יתקיים ביה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואי לא חזר בתיובתא, איהי לגביה משתעבדא בחובין דעבדת, ויתקיים ביה (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ואתמר בההוא שד בעל חוביה, והוא יצא בגפו. והאי שד, איהו כמטה דמשה, דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה, הכי האי שד, אתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפום עובדוי דבר נש. ומהכא אשתמודע יוסף שידא, אמאי אתקרי הכי.

ועל שם שדים דאתו מהאי, אוקמוה מארי מתניתין, דאית מנהון כמלאכי השרת, ואינן תלמידי חכמים דידעין מאי דהוה, ומה דעתיד למהוי. ואינן בדיוקנניהו בארעא, אינן מארי פילוסופיא, אצטגניני ישראל, דידעין מאי דהוה, ומאי דעתיד למהוי, מאותות דחמה וסיהרא, לקותא דלהון, וכל כוכב ומזל, ומה אחזי בעלמא.

ואית מנהון (דף רע"ז ע"ב) פבהמה, פריין ורכין פבהמה, דיוקנא דלהון לתתא אינן

עמי הארץ, ואוקמוה מארי מתניתין, דאינן שקץ, ובנותיהו שרץ. ועל

(כו) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְהֵם שׁוֹנְאִים אֶת תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, שֶׁהֵם מִמֶּשׁ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה עַל אָדָם, אִם יִהְיֶה כְּמוֹ מִלְּאֲךָ ה' צְבָאוֹת - תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִם לֹא - לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵיהֶם בְּעֲלֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, בְּעֲלֵי מִדּוֹת, שֶׁהֵם יוֹרְשִׁים נִשְׁמוֹת מִצַּד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שְׁכֻלּוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת. שְׁמֵי שִׁיּוּרֵשׁ אוֹתָהּ וְזוֹכָה בָּהּ, זוֹכָה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי פְרוּד, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע. שָׂאֵם הָיוּ יוֹרְשִׁים אֶת הַמַּלְכוּת הַיְחִידָה, הָיוּ תִשַׁע בְּפִרוּד מִמֶּנָּה. מִשׁוּם שָׂאֵין שֵׁם פְּרוּד, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר - שֵׁם הַמִּפְרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָרִי עֶשֶׂר. יו"ד שְׁמַתִּיחַד עִמָּה, וְלֹא עוֹלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר. וּמִשׁוּם זֶה י', וְלֹא י"א. אֲבָל מִי שֶׁמַּחְבֵּר יו"ד, שְׁהִיא אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה, וְהַמְלָכָה כְּלוּלָה מִי, בְּשֵׁד שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל, נִדוּן בְּגִיהֶנָּם.

שְׁמֵי שִׁיּוּרֵשׁ בַּת הַמְּלָךְ מַלְכוּת, לֹא זוֹכָה בָּהּ, אֲלֹא בֶן הַמְּלָךְ, שְׁנִקְרָא (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּצַּד זֶה נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִים לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יד) בְּנִים אֲתֶם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם. וּמַלְכוּת זוֹ שֶׁל אֲצִילוֹת.

וַיֵּשׁ פְּנִגְדָּה מַלְכוּת שֶׁל בְּרִיאָה, וְהִיא מַלְכוּת לְמַלְאָכִים שֶׁל הַבְּרִיאָה. וְהִיא נִעְרַת הַמְּלָכָה, מִשְׁמֶשֶׁת שְׁלָה, וְהִיא דְמוּת הַגְּבִירָה שְׁלָה, כְּלוּלָה מִי. זוֹ בְּחֻטָּאֵי יִשְׂרָאֵל יְכוּלָה לְהִתְחַלֵּל בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם. אֲבָל מַלְכוּת שֶׁל אֲצִילוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

בְּנוֹתֵיהֶן נֹאמַר, (דְּבָרִים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְאֵינּוֹן שׁוֹנְאִים לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מֵאֲרֵי מְשָׁנָה, דְּאֵינּוֹן מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת מִמֶּשׁ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, עַל בַּר נֶשׁ אִי יְהֵא (מִלְּאֲכֵי א) כְּמִלְּאֲךָ י"י צְבָאוֹת תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִי לָאו לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וְאִית אַחֲרֵינִין מֵאֲרֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, מֵאֲרֵי מִדּוֹת, דְּאֵינּוֹן יִרְתִּין נִשְׁמַתִּין מִסְטָרָא דְּמַלְכוּתָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּמֵאֵן דִּירִית לָהּ, וְזָכִי לָהּ, זָכִי לְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּלֹא פְרוּדָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, דְּאִי הוּוּ יִרְתִּין לְמַלְכוּתָא יְחִידָאָה, הוּוּ תִשַׁע בְּפְרוּדָא מִנָּה, בְּגִין דְּלִית תַּמָּן פְּרוּדָא, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִי תִימָא דְּסָלִיקַת לְעִילָא מֵעֶשֶׂר. שְׁמָא מִפְרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָא עֶשֶׂר, יו"ד דְּמִתְיַחַד בָּהּ, וְלֹא סָלִיק לְעִילָא מֵעֶשֶׂר. וּבְגִין דָּא י', וְלֹא י"א. אֲבָל מֵאֵן דְּמַחְבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמִטְרוּנִיתָא כְּלִילָא מִי, בְּשֵׁד דְּעֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל אֲתַדָּן בְּגִיהֶנָּם.

דְּמֵאֵן דִּירִית בְּרִתָּא דְּמַלְכָּא מַלְכוּת, לֹא זָכִי לָהּ, אֲלֹא בְּרָא דְּמַלְכָּא, דְּאֲתַקְרִי (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָוְרֵי יִשְׂרָאֵל, דְּמִסְטָרָא דָּא אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אֲתֶם לֵי"י אֱלֹהֵיכֶם, וּמַלְכוּת דָּא דְּאֲצִילוֹת.

וְאִית לְקַבְּלָהּ מַלְכוּת דְּבְרִיאָה, וְאִיהִי מַלְכוּת לְמַלְאָכִים דְּבְרִיאָה. וְאִיהִי נִעְרָה דְּמִטְרוּנִיתָא, מִשְׁמֶשֶׁת דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּיוקְנָא דְּגְבִירָתָא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מֵעֶשְׂרָה. הָאִי בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, יְכִילַת לְאֲתַחְלָלָא בֵּין אוּמִין דְּעֻלְמָא. אֲבָל מַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת דְּקוּדְשָׁא

הוא, עליה נאמר (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אפתן ותהלתי לפסילים. לא נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים, אלא למי שהוא בן המלך ושומר תורה ומצוות ביראת ואהבת רבונו, ולא על מנת לקבל פרס, אלא כבן שהוא מחיב לעשות צווי אביו, שעליו נאמר (שמות כ) כבוד את אביך ואת אמך. את אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואת אמך - זו שכינה. ועם כל זה, מי שמחלל נערת המלך, נחשב לו כאלו חלל את המלכה שלו.

ורבותינו, כל השדים אינם שקולים, ולא כל העבדים של השכינה, שכתוב בה (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה. יש לה פמה נערו עבריות ושפחות עבריות, ויש לה עבדים ושפחות נכריות, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם בזמן שהיא שולטת.

והשפחות הנכריות הללו מצד של סם המנות, נקבה של סמאל. ששפחה היתה למלכה. נקבה וסמאל אל אחר, היה עבד לקדוש ברוך הוא לאחר שעשו עצמם אלהות, והקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם ולמחות אותם.

ואם תאמרו, אם בני אדם עושים להם אלהות, ולא ברצונם, למה נענשו? אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם, והיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, ובאותו כח שהיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, היו יורדים אליהם ועושים רצונם, ומדברים עמם באותם צלמים, הרי נעשו אלהות ועבודת פוככים ומזלות. משום זה הקדוש ברוך הוא

ברוך הוא, עֲלֶיהָ אֶתְמַר (ישעיה מב) אָנֹכִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכִבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וּתְהַלֵּתִי לְפָסִילִים, לֹא יִהְיֶה לָּהּ לְמֵאן דְּמַחְלֵל שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֲלֵא לְמֵאן דְּאִיהוּ בְּרָא דְמַלְכָּא, וְנָטִיר אֹרִייתָא וּפְקוּדֵין, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵי דְמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אֲלֵא כְּבֵן דְּאִיהוּ מְחֻיָּב לְמַעַבְד צוּוּיָּיה דְּאָבוּי, דְּעָלִיָּה אֶתְמַר (שמות כ) כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. אֶת אָבִיךָ דָּא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמְךָ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעַם כָּל דָּא, מֵאן דְּמַחְלֵל נַעֲרָה דְּמַלְכָּא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיָּה כְּאֵלוֹ מַחְלֵל מְטֻרְוֹנִיתָא דִּילִיָּה.

ורבנו, כל שדין לאו אינון שקולין, ולא כל עבדין דשכינתא, דכתיב בה, (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה. אית לה פמה נערו עבריות, ושפחות עבריות. ואית לה עבדים ושפחות נכריות, בגין דלא ישתפח מלכותא אחרא בעלמא, בזמנא דאיהי שלטא.

וארין שפחות נכריות, מסטרא דסם המנות, נוקבא דסמאל. דשפחה הות למטרוניתא. נוקבא וסמאל אל אחר, עבד הוה ליה לקודשא ברוך הוא, לבתר דעבידו גרמיייהו אלוהות, וקודשא ברוך הוא עתיד לאעבר לון מעלמא, ולממחי לון.

ואי תימרו, אי בני נשא עבדין לון אלהות, ולא ברעותא דלהון, אמאי אתענשו. אלא כד הוה דור המבול ודור הפלגה ידעי בהון, והוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, ובההוא חילא דהוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, הוה נחתי לגבייהו, ועבדי רעותייהו, וממלן בהון באינון צולמין, הא אתעבידו אלוהות ועבודת פוככים ומזלות. בגין דא, קדשא ברוך הוא עתיד לאעברא

עֲתִיד לְהַעֲבִירָם, וְיִמְחָה אוֹתָם מִהָעוֹלָם צְלָמִים שְׁלָהֶם שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים בָּהֶם, וְנִשְׁאָבוּ מֵהֶם רוּחֹת וְצְלָמִים.

וּבְשֵׁשׁ בַּעֲלָמָא עָרַב רַב, יוֹרְדִים לְהַתְגַּשֵּׁם בָּהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲבִירָם מִהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִם תֹּאמְרוּ, בְּזִמְנָא שֶׁל הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת - מִשּׁוּם שֶׁבְנֵי הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים בָּהֶם. וְאֵלּוּ שִׁיּוּדְעִים בְּעָרַב רַב שָׁם, נִמְצָא לָהֶם שְׁמֵכְעִיסִים אֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיֻנְתּוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל בֵּינֵיהֶם, וְעָרַב רַב מְצַלִּיחִים בָּהֶם, לְקַיֵּם מַה שְׁכָתוּב (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֵל פָּנָיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָל הַתַּנְאִים וְהָאֱמוּרָאִים וּבִרְכוּ אֵת הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי סִינֵי, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ, שְׁאֵתָה בְּדַמוֹת רַבּוּנְךָ. שְׁבֻזְמָן שְׁדַבֵּר בְּהַר סִינֵי, כָּל חַיּוֹת הַמַּלְאָכִים, וְחַיּוֹת הַכֶּפֶסָא, וְעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שְׁתַּקּוּ, וְלֹא נִמְצָא דְבוּר אַחֵר, אֶלָּא שְׁלוֹ. וּבְשִׁבִיל שְׁאֵתָה בְּנוּ בְּדַמוֹתוֹ, צְרִיכִים כָּל בְּעָלֵי הַיְשִׁיבָה לְשִׁמְעַ דְּבָרִים מִפִּיךָ, אֵל תַּתְּן שְׁתִּיקָה לְדַבְרֶיךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו' וְשִׁמַּח אֵת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) זֶה שְׁחַתְּן יִשְׁמַח בְּאִשְׁתּוֹ שְׁנָה אַחַת, שְׁכָתוּב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים הֵם מִשְׁלָה, שֶׁהָרִי שְׁנָה הִיא כְּלָה, וְאֵין כְּלָה פְּרֻט בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, שְׁכָתוּב (מלכים א-ז) עֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּקָר. וְהוֹאִיל וְאֵין תַּקּוּן הַכְּלָה, רַק בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, צְרִיךְ הַחֲתָן לְשִׁמְחָה וּלְבֵיתָה, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ,

לֹון, וְיִמְחֵי לֹון מְעַלְמָא, צוּלְמִין דְּלַהוּן דְּהוּוּ פְּלַחִין בְּהוּן, וְאִשְׁתְּאָבוּ מִנְהוּן רוּחִין וְצוּלְמִין.

זָכַר אֵת בְּעַלְמָא עָרַב רַב, נַחְתִּין לְאַתְגַּשְׁמָא בְּהוּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֵר לֹון מִן עַלְמָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי תִימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה, לִית עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בְּגִין דְּלֹא יוֹדְעִין בְּנֵי עַלְמָא בְּהוּן. וְאֵינוּן דִּידְעִין בְּעָרַב רַב תַּמָּן, אִשְׁתַּכַּח לֹון דְּמִכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיֻנְתָּיה, וַיִּשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וְעָרַב רַב מְצַלִּיחִין בְּהוּן, לְקַיֵּים מָאִי דְכָתִיב, (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֵל פָּנָיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָל הַתַּנְאִין וְהָאֱמוּרָאִין וּבִרְכוּ לְרַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְאָמְרוּ לִיהָ סִינֵי סִינֵי, מָאֵן יָכִיל לְמַלְלָא קְדָמְךָ, דְּאַנְתָּ בְּדִיוקְנָא דְמֵאָרְךָ, דְּבְזִמְנָא דְּמַלִּיל בְּטוּרָא דְסִינֵי, כָּל חַיּוֹן דְּמַלְאָכִין, וְחַיּוֹן דְּכֶרְסֵיָא, וְעַלְאִין וְתַתְּאִין, שְׁתַּקּוּ, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח דְבוּר אַחְרָא אֶלָּא דִּילִיָּהּ. וּבְגִין דְּאַתָּ בְּרִיָּה בְּדִיוקְנָא דִּילִיָּהּ, צְרִיךְ לְמִשְׁמַע כְּלָהוּ מְאָרִי מְתִיבְתָּא מְלִין מְפוּמָּךְ, אֵל תַּתְּן שְׁתִּיקָה לְמַלּוּלְךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו'. וְשִׁמַּח אֵת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) דָּא, חֲתָן לְמַחְדֵי בְּאַתְתָּיהָ שְׁתָּא חֵד, דְּכָתִיב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאֵינוּן י"ב יְרַחִין אֵינוּן מְדִילָהּ. דְּהָא שְׁנָה אִיהִי כְּלָה, וְלִית כְּלָה בַר בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר יְרַחִין, דְּכָתִיב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּקָר. וְהוֹאִיל וְלִית תַּקּוּנָא דְכְּלָה, בַר בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, אַצְטְרִיךְ חֲתָן לְמַחְדֵי לָהּ, וּלְבֵיתָהּ, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ, כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כָּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי

כמו שלמעלה. ועל זה כתוב ביעקב (בראשית כח) ויקח מאבני המקום. אבני המקום היו שתיים עשרה, ומי שמשמח כלה משמח את עלמותיה, ועלמותיה היו שתיים עשרה. והכל הוא סוד של שנה. לכן צריך חתן לשמח באשתו שנה אחת.

והרי בארו, שחדוה זו אינה שלו, אלא שלה, שכתוב ושמח את אשתו. וישמח את אשתו לא כתוב, אלא ושמח, ישמח את הפלה. כמו זה אין שמחה לכלה אלא בגופה ותקונייה. ומי משמח אותם? צדיק. ועל זה נקי יהיה לביתו. נקי, שלא יעמל בדברי העולם, שיהיה בו רצון לשמח אותה. נקי מהכל. נקי ממסים ומארנוניות וממס גלגלת. נקי, שלא יצא לצבא להלחם בקרבות. להמצא חדוה מעלה ומטה, ולעורר חדוה למעלה. אשרי העם הקדוש שרבונו שמח בהם. אשריהם בעולם הזה, ואשריהם בעולם הבא.

ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד). פתח רועה הנאמן ואמר, מצוה אחר זו לתת שכר שכיר בזמנו. זהו שכתוב ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. בעלי הישיבות עליונים ותחתונים שמעו, מטטרון הוא שכר שכיר מח"י העולמים, שליח שלו, כנגד ח"י ברכות התפלה בכל יום שלש פעמים. ולכן ביומו תתן שכרו - זו תפלת שחרית. ולא תבא עליו השמש - זו תפלת מנחה, שאם עבר יומו, בטל קרבנו. פי עני הוא (של צדיק) ודאי. עני הוא בגלות. אין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה, משום זה תפלה היא תפלה שלו, (תהלים קב) תפלה לעני כי יצטרף, בעטיפת ציצית, תפלה של יד היא.

המקום. אבני המקום שנים עשר הו, ומאן דחדי לכלה, חדי לעולימתהא, (דף רע"ח ע"א) ועולימתן שנים עשר הו. וכלא איהו רזא דשנה. בגין כן אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה אחת.

והא אוקימנא, דחדוה דא, לאו דיליה היא, אלא דילה. דכתיב ושמח את אשתו. וישמח את אשתו לא כתיב, אלא ושמח, יחדי לכלה. כגוונא דא, לאו חדו לכלה, בר בגופא ותקוניהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל דא נקי יהיה לביתו. נקי, דלא יעמול במלי דעלמא, דיהא ביה רעוא למחדי לה. נקי מפלא. נקי למסין ולארנונין וגולגלתין. נקי דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא. לאשתפחא חדוה עילא ותתא, ולאשתערא חדוה לעילא. זכאין עמא קדישא, דמאריהון חדי בהון, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי.

ביומו תתן שכרו וגו'. (דברים כד) פתח רעיא מהימנא ואמר, פקודא בתר דא, לתת שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב, ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. מארי מתיבתאן עלאי ותתאי, שמעו. מטטרון איהו שכר שכיר, מח"י עלמין, שליח דיליה, לקבלא ח"י ברכאן דצלותא, בכל יומא, תלת זמנין. ובגין דא, ביומו תתן שכרו, דא צלותא דשחרית. ולא תבא עליו השמש, דא צלותא דמנחה, דאי עבר יומו, בטל קרבנו. פי עני הוא (דצדיק) ודאי, עני הוא בגלותא, לית ליה מדייליה, אלא מאי דיהבינן ליה בצלותא, בגין דא צלותא תפלה דיליה, (תהלים קב) תפלה לעני כי יצטרף, בעטיפת ציצית, תפלה דיד איהי.

וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עֲרֵבִית,
 דְּאִיהִי אָמוּרִים וּפְדָרִים, שְׂיֹרִין
 דְּקִרְבָּנִין דְּיוֹמָא. וְאִינוּן כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא
 ט) וּפְאֵת שְׂדֵד, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמֵר, שְׂיִרֵי מִצְוָה
 מְעַכְבִּין אֶת הַפּוֹרְעָנוּת. לְעֵנִי וּלְגַר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם, דְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא בַר מֵאֲתָרִיָּה, גַּר
 אֲתָקְרִי. וּבְגִין דָּא, אָנָּא דְּדַרְגָּא דִּילִי עַמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא, קְרִינָא גְרָמָאֵי גַר בְּגָלוּתָא
 קְדָמָאֵי. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (שמות ב) גַּר הֵייתִי
 בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה, דְּאִיהוּ בְּגָלוּתָא רְבִיעָא
 בְּגִינֵיהּ.

שְׂאִירֵי לִיה מְאָרִי מִתְנִיתִין, רְעֵנָא מְהִימְנָא,
 הָא פְּקוּדָא דָּא הוּוּ מְקִימִין יִשְׂרָאֵל
 בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל (א' א'). אָמַר לוֹן, בְּגִין
 לְאֲתַעְרָא רַחֲמֵי, עַל אֲלִין דְּמִתְרַכִּי מֵאֲתָרֵיהּ.
 דְּבַר נֶשׂ פֶּד אִיהוּ לְבַר מֵאֲתָרִיָּה, גִּיּוֹרָא
 אֲתָקְרִי, כָּל שְׂפָן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִּין
 עֲרִטִילָאִין מֵהָהוּא עֲלָמָא, וְאֲתִיִּין לְעֲלָמָא
 דִּין. בְּגִינֵיהּ, הָאֵי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא, (משלי כו)
 כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁמָתָא, דְּשִׁכִּינְתָּא
 לֹא זָזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאֲתָמַר בֵּיה (שמות טו) יִי
 אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נַע וְנָד
 מֵאֲתָרִיָּה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֲתִי, בֵּינָה. וְנָד
 אֲבַתְרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד דְּתִשְׁלִים יוֹמִין
 דְּאֲתַחֲיִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאֲתָרֵהָ. וְאִיהוּ נָטִיר
 לָהּ, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאֲתָרֵהָ. וְאוּמֵי דְּלֹא
 יַחֲזוֹר אִיהוּ לְאֲתָרִיָּה, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ
 לְאֲתָרֵהָ. וּמֵאֵן דְּחָזַר בְּתִיּוּבְתָא, כְּמֵאֵן
 דְּאֲחִזַּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכִּינְתָּא
 לְאֲתָרֵהָ. וְדָא רָזָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה)
 הַיּוֹם אִם בְּקוּלוֹ תִשְׁמְעוּ.

אָמְרוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָא עֲלָהָה
 וְתַתָּאָה, רְעֵנָא מְהִימְנָא, אָנִן שְׁלִיחִין

וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עֲרֵבִית,
 דְּאִיהִי אָמוּרִים וּפְדָרִים, שְׂיֹרִין
 דְּקִרְבָּנִין דְּיוֹמָא. וְאִינוּן כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא
 ט) וּפְאֵת שְׂדֵד, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמֵר, שְׂיִרֵי מִצְוָה
 מְעַכְבִּין אֶת הַפּוֹרְעָנוּת. לְעֵנִי וּלְגַר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם, דְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא בַר מֵאֲתָרִיָּה, גַּר
 אֲתָקְרִי. וּבְגִין דָּא, אָנָּא דְּדַרְגָּא דִּילִי עַמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא, קְרִינָא גְרָמָאֵי גַר בְּגָלוּתָא
 קְדָמָאֵי. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (שמות ב) גַּר הֵייתִי
 בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה, דְּאִיהוּ בְּגָלוּתָא רְבִיעָא
 בְּגִינֵיהּ.

שְׂאִירֵי לִיה מְאָרִי מִתְנִיתִין, רְעֵנָא מְהִימְנָא,
 הָא פְּקוּדָא דָּא הוּוּ מְקִימִין יִשְׂרָאֵל
 בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל (א' א'). אָמַר לוֹן, בְּגִין
 לְאֲתַעְרָא רַחֲמֵי, עַל אֲלִין דְּמִתְרַכִּי מֵאֲתָרֵיהּ.
 דְּבַר נֶשׂ פֶּד אִיהוּ לְבַר מֵאֲתָרִיָּה, גִּיּוֹרָא
 אֲתָקְרִי, כָּל שְׂפָן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִּין
 עֲרִטִילָאִין מֵהָהוּא עֲלָמָא, וְאֲתִיִּין לְעֲלָמָא
 דִּין. בְּגִינֵיהּ, הָאֵי אִיהוּ דְּאָמַר קְרָא, (משלי כו)
 כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁמָתָא, דְּשִׁכִּינְתָּא
 לֹא זָזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאֲתָמַר בֵּיה (שמות טו) יִי
 אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נַע וְנָד
 מֵאֲתָרִיָּה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֲתִי, בֵּינָה. וְנָד
 אֲבַתְרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד דְּתִשְׁלִים יוֹמִין
 דְּאֲתַחֲיִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאֲתָרֵהָ. וְאִיהוּ נָטִיר
 לָהּ, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאֲתָרֵהָ. וְאוּמֵי דְּלֹא
 יַחֲזוֹר אִיהוּ לְאֲתָרִיָּה, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ
 לְאֲתָרֵהָ. וּמֵאֵן דְּחָזַר בְּתִיּוּבְתָא, כְּמֵאֵן
 דְּאֲחִזַּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכִּינְתָּא
 לְאֲתָרֵהָ. וְדָא רָזָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה)
 הַיּוֹם אִם בְּקוּלוֹ תִשְׁמְעוּ.

אָמְרוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָא עֲלָהָה
 וְתַתָּאָה, רְעֵנָא מְהִימְנָא, אָנִן שְׁלִיחִין

אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה, שקול לששים רבוא ישראל, ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, מעלה ומטה. ובגללך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם, ואין פח למשיחים לגאל את ישראל חוץ ממך, ובגללך הם מתעפבים. השלם דברים נכבדים הללו, שעליהם נאמר (תהלים ט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים. אמר להם, בעלי הישיבה, בגלל השכיר הזה, שהוא עבד, שבא לקבל שלש תפלות, תקנו בעלי המשנה שלכם להיות האדם בשלש ברכות ראשונות כעבד שמסדר שבחים לפני רבונו, ובאמצעות כמו עבד שמקבל פרס מרבונו, ובאחרונות כמו עבד שנוטל פרס מרבונו והולך לו.

ומשום זה עבד אברהם ורבקה הוא משל לזה. כשהקדוש ברוך הוא ישלח את מטטרון, שהוא עבדו, בגלל תפלה, הוא יאמר אליו: (בראשית כד) אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. כלומר, אולי התפלה לא רוצה ללכת אחרי. אמר לו הקדוש ברוך הוא: ונקית משבעתי זאת. שחכמה היא אבא, שיוודת בצדיק, לשמר שכינה בגלות, ומשם שלח בגללה.

אמר לו אותו שליח: תן לי סימנים לדעת בתפלה, ששם הבת. אמר הקדוש ברוך הוא: והיה הנער[ה] אשר אמר אליה הטי נא כדף ואשתה ואמרה שתה. ואם לא, אלא שאמצא כל איברי הגוף מלאים חטאים ולא נמצא בו איבר (כפי אברהם) לשרות בו תורה, שהיא בדם העמוד האמצעי, ולא מצוה, שהיא

דמארי עלמא לגבך, זכאה חולקך, דאנת בעל תשובה, שקול לשתיין רבוון דישראל, ואנת הדרת לקודשא בריך הוא ושכינתיה לאתריה, עילא ותתא. ובגינך יתפרקון ישראל ויחזרון לאתריהו. ולית חילא למשיחין. למפרק לישראל, בר מינך. ובגינך אינון מתעפבין. אשלים מלין יקרין אלין, דעלייהו אתמר, (תהלים ט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים.

אמר לון, מארי מתיבתאן, בגין האי שכיר, דאיהו עבד, דאתי לקבלא תלת צלותין, תקינו מארי מתניתין דלכון, למהוי בר נש, בתלת ברכאן קדמאין, כעבד דמסדר שבחוי קמי מאריה. ובאמצעות, כעבד דמקבל פרס ממאריה. ובבתראי, כעבד דנטל פרס ממאריה, ואזיל ליה.

ובגין דא, עבד אברהם, ורבקה, איהו אמתלא להאי, פד קדשא בריך הוא, ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה, בגין צלותא איהו יימר לגביה, (בראשית כד) אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. כלומר, אולי צלותא בעי למיזל אבתראי. אמר ליה קדשא בריך הוא, ונקית משבועתי זאת. דחכמה איהו אבא, דנחית בצדיק, לנטרא שכינתא בגלותא, ומתמן שלח בגינה.

אמר ליה ההוא שליח, הב לי סימנין, לאשתמודעא בצלותא, דתמן ברתא, אמר קדשא בריך הוא, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדף ואשתה ואמרה שתה. (דף רע"ח ע"ב) ואם לאו, אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין, ולא אשפחת ביה אבר (נ"א באפי אברהם) לשריית ביה תורה, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא. ולא מצוה,

דַּמּוֹת שֶׁל רִבְקָה, שֶׁהִיְתָה שׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּחִים, שֶׁהֵם רְשָׁעִים גַּמּוּרִים - צִוָּה לְמַטְטְרוֹן עֲבָדוֹ: הַשָּׁמֶר לָךְ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי שְׁמָה, שֶׁהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שֶׁהָרִי מִצְוָה הִיא נֶפֶשׁ, רוּחַ הִיא תּוֹרָה. וְלָכֵן פֶּרְשׁוּהָ בְּעַלֵּי הַמְּשֻׁנָּה, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה. וּבִמְקוֹם אַחַר אָמְרוּ, כָּל שִׁירָאת חֲטָאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מִחֻכְמָת וְכוּ'. יִרְאֵת חֲטָאוֹ - הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, תְּשׁוּבָה. חֻכְמָה - הָאֵב הָעֲלִיוֹן. כְּשִׁמְקִידִים ה' קִטְנָה, שֶׁהִיא מִצְוָה, שׁוֹרָה עָלָיו תּוֹרָה, שֶׁהִיא ו'. וְכִשְׁמְקִידִים יִרְאֵה לְחֻכְמָה, שֶׁהִיא ה' הָעֲלִיוֹנָה, שׁוֹרָה עָלָיו חֻכְמָה, שֶׁהִיא י', וְנִקְרָא בֶן. וּמִכָּאן (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

וְזֶהוּ (שמות א) זֶה שְׁמִי - י"ה - לְעַלְמַם, וְזֶה זְכָרִי - ו"ה. שְׁמִי עִם י"ה - שֵׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח. וְכֻלָּם תְּרִי"ג, שֶׁהֵינּוּ תְּרִי"ג מִצְוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְבָנִים קְדוּשִׁים לְהִיּוֹת לָהֶם חֵלֶק בְּשֵׁמוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ.

וְכִשְׁמְקִידִים תּוֹרָה לְמִצְוָה או חֻכְמָה לְיִרְאָה, מִתְּהַפֵּף שְׁמוֹ עָלָיו לְנִקְבָה, מֵדַת הַדִּין, כְּמוֹ זֶה - הוּא"י. שִׁמְתֵּהפֵף לוֹ הַכֹּל לְדִין, וְקָשִׁים מְזוֹנֹתָיו בְּתוֹרָה כְּמוֹ קְרִיעַת יַם סוּף. וְכִמוֹ זֶה הַגְּאֻלָּה, אִם זָכוּ - יֵצְאוּ בְּרַחֲמִים, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה סו) בְּטָרָם יְבוֹא חֶבֶל לָהּ וְהַמְּלִיטָה זָכַר, וְיֵצְאוּ בְּרַחֲמִים. וְאִם לֹא - מִקְדִּים הַרְחָמִים, וְיֵצְאוּ בְּצַעַר. וְנִפְּה שֶׁהַקְּדִים צַעַר וְדִין לְרַחֲמִים. וְלָכֵן פֶּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה בְּעַלֵּי הַמְּשֻׁנָּה, לְפֹנֶם צַעַרָא אַגְרָא.

וְיֵצְאָת הַנֶּפֶשׁ, מִקְדָּם שְׁיֹצֵאת

דַּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרִבְקָה, דְּהוּהַ (שיר השירים ב) שׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּחִים, דַּאִינוּן רְשָׁעִים גַּמּוּרִים. מְנִי לְעַבְדֵּיהּ מְטַטְרוֹן, (בראשית כד) הַשָּׁמֶר לָךְ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי שְׁמָה, דַּאִיהוּ רוּחָא דְקוֹדֶשׁא, דְּהָא מִצְוָה אִיהוּ נֶפֶשׁא, רוּחָא אִיהוּ תּוֹרָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתִיבְתָן, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה. וּבִבְרַת אַחְרָא אָמְרוּ, כָּל שִׁירָאת חֲטָאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מִתְקַיֵּמַת וְכוּ'. יִרְאֵת חֲטָאוֹ, אִימָא עֲלָא, תְּשׁוּבָה. חֻכְמָה, אַפָּא עֲלָא. כַּד אַקְדִּים ה' זְעִירָא, דַּאִיהוּ מִצְוָה, שְׁרִינָא עָלֵיהּ תּוֹרָה, דַּאִיהוּ ו'. וְכַד אַקְדִּים יִרְאֵה לְחֻכְמָה, דַּאִיהוּ ה' עֲלָא, שְׁרִינָא עָלֵיהּ חֻכְמָה, דַּאִיהוּ י'. וְאַקְרִי בֶן. וּמִכָּאן, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

וְזֶהוּ אִיהוּ (שמות ג) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה זְכָרִי ו"ה. שְׁמִי עִם י"ה, שֵׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה, רמ"ח. וְכֻלָּהוּ תְּרִי"ג. דְּהֵינּוּ תְּרִי"ג פְּקוּדֵין, דַּאֲתִייהִיבוּ לְבָנִין קְדִישִׁין, לְמַהוּי לֹוֹן חוּלְקָא בְּשֵׁמִיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יִי עִמּוֹ.

וְכַד אַקְדִּים תּוֹרָה לְמִצְוָה, או חֻכְמָה לְיִרְאָה. אַתְהַפֵּף שְׁמִיהּ עָלֵיהּ לְנוֹקְבָא, מֵדַת הַדִּין, כְּמוֹ זֶה הוּא"י. דַּאֲתְהַפֵּף לִיהּ כְּלָא לְדִינָא, וְקָשִׁין מְזוֹנֹתָיו בְּאוֹרֵינָא, כְּקִרְיעַת יַם סוּף. וְכִמוֹ זֶה הַגְּאֻלָּה, אִם זָכוּ יִפְקוּן בְּרַחֲמִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סו) בְּטָרָם יְבוֹא חֶבֶל לָהּ וְהַמְּלִיטָה זָכַר, וְיִפְקוּן בְּרַחֲמִי. וְאִי לֹאוּ אַקְדִּים רַחֲמִי, וְיִפְקוּן בְּצַעַרָא. וְשִׁפִּיר דַּאֲקְדִּים צַעַרָא וְדִינָא לְרַחֲמִי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה, מְאִרֵי מִתְנִיתִין לְפֹנֶם צַעַרָא אַגְרָא.

וּמִפְקֵנוּ דְנֶפֶשׁא, מִקְדָּם דְנִפְקַת אִית לָהּ

יש לה צער, לאחר שיוצאת
ברחמים. וסוד הדבר - (ירמיה לא)
בבכי יבאו, אחר כך -
ובתחנונים אובלים. ולכן, (שם ל)
ועת צרה היא ליעקב וממנה
יושע, ויצאו ברחמים. וכמו
שהקדוש ברוך הוא שלח את
היונה ולא מצאה מקום לשרות,
כך שלח אותך, רועה הנאמן,
בהתחלה.

ומה כתוב בהם? (שמות ב) ויפן כה
וכה וירא פי אין איש. שכלם
רשעים, ולא מצאת בהם איש
זוכה להוציאם מהגלות. ולכן
סרכת ללכת לשם, ואמרת שלח
נא ביד תשלח. והרי אתה כמו
באותו זמן, כך יתקיים עם
ישראל, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות. ובגלות
האחרונה ישלח עמך שני
משיחים, כנגד שתי כנפי יונה.
שאתה כמו גוף בגלות
הרביעית, אין לך כנפים. ולא
עוד, אלא בהתחלה היו ישראל
כמו גוף, ואתה ואהרן כשתי
כנפי יונה, ובהן פרחו ישראל.

השלמה מההשמטות סימן טו
צ"לם על אדם כפסא מרבע
בארבע חיות ואדם לשבת על
הכפסא. כל איבר ואיבר של זה
הצ"לם הוא מלאך שהוא ממנה
על כל מצוה ומצוה, כמו
שבארוהו בעלי המשנה, עשה
מצוה אחת - קנה לו פרקליט
אחד.

צ"לם פרשעים עבודה זרה,
ארבע חיות שלו - עון משחית
אף וחמה, ארבע פנים של
עבודה זרה - נדה שפחה גויה
זונה. ומשום זה, (בראשית א) ויברא
אלהים את האדם בצלמו, זה
מטטרו"ן. מי האלהים שברא אותו? זה אלהים חיים ומלך עולם.

צערא, לבתר דנפיקת ברחמי. ורזא דמלה
(ירמיה לא) בבכי יבאו, לבתר ובתחנונים אובלים,
ובגין דא, (ירמיה ל) ועת צרה היא ליעקב וממנה
יושע, ויפקון ברחמי. וכגוונא דשלח קדשא
ברוך הוא ליונה, ולא אשכח אתר לשריא.
הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא.

ומה פתיב בהון. (שמות ב) ויפן כה וכה וירא כי
אין איש. דכלהון חייבין, ולא אשפחת
בהון איש זוכה לאפקא מן גלותא. ובגין דא
סרכת למיזל תמן, ואמרת, (שמות ד) שלח נא
ביד תשלח. והא אנת פגון ביהווא זמנא, כך
יתקיים עם ישראל, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות. ובגלותא בתרא, ו
תרין משיחין ישלח עמך, לקבל תרין גדפין
דיונה. דאנת פגופא בגלותא רביעאה, לית
לך גדפין. ולא עוד, אלא בקדמיתא הו
ישראל פגופא, ואנת ואהרן, כתרין גדפין
דיונה, ובהון פרחו ישראל.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ו)

צולמא על בר נש פורסייא מרובעת בארבע
חיוון ואדם לשבת על הכפסא. כל
אבר ואבר דהאי צולמא איהו מלאך דאיהו
ממנא על כל פקודא ופקודא כמה דאוקמוה
מארי מתניתין עשה מצוה אחת קנה לו
פרקליט אחד.

צולמא פרשיעייא עבודה זרה, ד' חיוון
דיליה, עון משחית אף וחמה ד'
אנפין דעבודה זרה נדה, שפחה, גויה, זונה.
ובגין דא (בראשית א) ויברא אלהים את האדם
בצלמו, דא מטטרו"ן. מאן אלהים דברא
ליה, דא אלהים חיים ומלך עולם.

מטטרו"ן. מי האלהים שברא אותו? זה אלהים חיים ומלך עולם.

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, סִמָּא"ל, שְׁמִמְנוּ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, שְׁנֵאֲמַר בוּ (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה - בָּרָא אוֹתוֹ אֱלֹהִים בְּצֶלֶם שֶׁל מְטֵטְרוֹן, עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ. וְזֶהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּזוֹ הַצּוּרָה. וְאִם לֹא זָכָה - צֶלֶם שֶׁל סִמָּא"ל.

לְמַדְנֵנוּ, מֵלֶאֱדָף הַמְּנוֹת שֶׁהוּא תַּחַת רְשׁוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹן בוֹ אָדָם בְּגִיּהָנָם, אִם לֹא שֶׁהוּא צָדִיק. וּמִשׁוּם זֶה וַיִּיצֵר, יִצְרָה לְטוֹב, מְטֵטְרוֹן, לַעֲשׂוֹת (לְהַיִּית) לוֹ עֲזָר בַּתּוֹרָה בְּמִצְוֹת, וְזֶהוּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָר. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְרַע, סִמָּא"ל, שֶׁהוּא כְּנֻגְדוֹ לְהַחֲטִיא אוֹתוֹ לְדוֹן אוֹתוֹ בְּגִיּהָנָם. וּשְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם הָאָדָם בְּשְׁנֵי צִלְמִים.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים - זֶה הַצֶּלֶם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכִינָה, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ וּמְלִכּוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט בְּצֶלֶם הַזֶּה עַל שְׁנֵיהֶם, וְהַצֶּלֶם הַזֶּה תַּבַּת נַח. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ, כְּנֻגְדׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּגִלוֹת רוּמֵז סוּד זֶה.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב - בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶה יֵצֵר הָרַע שֶׁשֶּׁלַח לוֹ עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁמֵקָדִים, כְּמוֹ שֶׁהַקְּדִים לִיעֶקֶב וְכְמוֹ שֶׁתְּבַן מְקָדִים לַחֲטָה. אִם נִמְצָא הַגּוֹף הַהוּא מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבוֹת, מְלַכְלָף בְּטַנְפַת הַעֲבֵרוֹת, נֶאֱמַר בוֹ וְלֹא חֲזַר הָעוֹרֵב בְּשִׁלְיחוֹת שֶׁל אֲדוֹנָו. לְבַסּוֹף - וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ. זֶה יֵצֵר הַטּוֹב (ע"כ)

מההשמטות):

אֵין מִצְוָה שֶׁלֹּא נְכַלְלוּ שֵׁם עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בַּתְּבָה - (בְּרֵאשִׁית ו) תַּחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה, לְהַכְלִיל בָּהּ כְּהַנִּים לוֹיִם וַיִּשְׂרְאֵלִים. תְּבָה שְׁכִינָה עֲמַהוּן, תּוֹרַת יי',

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סִמָּא"ל, דְּמִנְיָה אֱלֹהִים אַחֲרַיִם דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה בָּרָא לֵיהּ אֱלֹהִים בְּצוֹלְמָא דְּמֵטְרוֹן, עֶבֶד תַּחַת רַבִּי. וְהֵאֵי אֵיהּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּהֵאֵי דִּיּוֹקְנָא. וְאִם לֹא זָכָה צֶלֶם דְּסִמָּא"ל.

תְּנִינָא מֵלֶאֱדָף הַמְּנוֹת דְּאֵיהּ תַּחַת רְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן בֵּיהּ בַּר נֶשׁ בְּגִיּהָנָם, אִם לָאו הוּא צָדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּיצֵר, יִצְרָה לְטוֹב, מְטֵטְרוֹן. לְמַעַבְד (לְפַח) לֵיהּ עֲזָר בְּאוֹרֵייתָא בְּפִקּוּדֵין, וְהֵאֵי אֵיהּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָר. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְפִישׁ, סִמָּא"ל. דְּאֵיהּ כְּנֻגְדוֹ לְמַחֲטִי לֵיהּ לְמִידָן לֵיהּ בְּגִיּהָנָם. וְתַרְוֵיהּ אֲזִלִּין עִם בַּר נֶשׁ בְּתַרִּין צוֹלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינָתָא דְּאֲתַמַּר בָּהּ וּמְלִכּוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵאֵי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל תְּרוּיָהּ. וְהֵאֵי צוֹלְמָא תִּיבַת נַח. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ לְקַבֵּל קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָהּ בְּגִלוֹתָא, אֲרַמִּיז רְזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב בְּקַדְמֵיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע דְּשֶׁלַח לֵיהּ עִם בַּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלְמָא דְּאִקְדִים, כְּגוֹוֹנָא דְּאִקְדִים לִיעֶקֶב וְכְגוֹוֹנָא דְּתְבַן דְּאִקְדִים לַחֲטָה. אִי אֲשַׁכַּח הַהוּא גּוֹף מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבִין, מְלּוּכְלָף בְּטַנּוּפִין דְּעֵבִירוֹת. אֲתַמַּר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר עוֹרֵב בְּשִׁלְיחוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה. לְבַתָּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ, דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (ע"כ כַּאן מֵהַשְׁמָטוֹת).

לֵית פִּקּוּדָא, דְּלֹא אֲתַפְלִילוּ תַמָּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בְּתִיבָה תַּחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה. לְאֲכַלְלָא בָּהּ, כְּהַנִּים לוֹיִם וַיִּשְׂרְאֵלִים. תִּיבָה שְׁכִינָה עֲמַהוּן, תּוֹרַת יי',

תורת ה', היא רביעית ההיין, ה' רביעית. ומשלת ביה"ו, להשלים בו יהו"ה. ועשר דרגות שנכללו בו, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. להתקיים בהם בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו', (שם יד) פנים אתם לה' אלהיכם. שם זה שלטונו בצלם האדם, ועל כל איבר ואיבר שלו.

מצוה אחר זו לדון בדיני חגבים, שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. כף בעלי המשנה, אינם צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם (בראשית מט) ויגוע ויאסף אל [על] עמיו. מה דגי הים חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה, מיד מתים. התנין (התנאים) של המשנה, שבה התרבו תניני הים. ואם אלו שביבשה יצלו (פלו) למים ולא יודעים לשחות, הם מתים. אבל אדם שהם בעלי קבלה, הם למעלה מכלם, בהם נאמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה, תנינים, (יחזקאל כט) התנינים] ו הגדול, נחש בריח, כנגד (שמות כו) והבריח התיכן בתוך הקרשים.

בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת ומקשים זה על זה, בולע את חברו. וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלוקת וקשיה, נאמר בהם בסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ופרשיה אהבה בסופה.

בין כף הרי דג גדול הנדמן אליו ואמר, רועה הנאמן, (שם כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא

איהי רביעית ההיין, ה' רביעאה. ומשלת ביה"ו, לאשלתמא ביה יהוה. ועשרה דרגין דאתפלילו ביה, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. לאתקיימא בהו בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו', (דברים יד) פנים אתם ליי' אלהיכם. האי שמא שלטוניה בצולמא דבר נש, ועל כל איבר ואבר דיליה.

פקודא בתר דא, לדון בדיני חגבים, דאתמר דגים וחגבים אינן טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. הכי מארי מתניתין, אינן צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא, חיותן בימא, אוף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותייהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה מיד מתים. תנינא (נ"א תנאין) דמתניתין, דבה אתרבו תניני ימא. ואי אינון דביבשתא יעלון (נ"א יפלו) למימא, ולא ידעין לשטטא, אינון מיתין. אבל אדם דאינון מארי קבלה, אינון לעילא מפלהו, בהו אתמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, דאינון מארי מתניתין, תנינא. התנין הגדול, (ישעיה כו) נחש בריח, לקבל (שמות כו) והבריח התיכון בתוך הקרשים.

בזמנא דתנינן מארי משנה, אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו תלמיד זעיר, שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון לסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה.

אדהכי, הא נוניא רבא אזדמן לגביה, ואמר רעיא מהימנא, (במדבר כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא דמסייע לה. דהא נונין

שְׁמִיטָה לָךְ, שְׁהָרִי דְגִימִם בְּסֻלַּע
 חָזַן שְׁלָהֶם, אֵיתָן בְּהַפּוּךְ -
 תִּנְיָא. אֵיתָנִים בְּהַפּוּךְ אוֹתִיּוֹת -
 תִּנְיָאִים. הַשְּׁמֵר מֵהֶם, שְׁהָרִי אַתָּה
 כְּבֵד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וְיָמִי שְׂרוּצָה
 לְהַחֲזִיק בְּסֻלַּע שֶׁל דְּגֵי הַיָּם, שֶׁל
 בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, שֶׁהֵם תִּנְיָאִים,
 צְרִיף לְהִיּוֹת תְּקִיף, לְשׁוֹן מַחֲדִּדַת
 חֲרִיפָה, לְנֻקַּב עַד שְׂמִיטָה
 לְתַהוּם הַגְּדוּלָה שְׁשָׁם.

בי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא
 יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
 ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
 לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
 דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך כהררי אל
 משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
 דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
 תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
 ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
 סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
 סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
 רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
 דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
 סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
 תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
 נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
 ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
 בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
 (שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
 שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
 נפלי. והיא נפלה אקרי משיח,
 ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
 תוסיף קום בתולת ישראל. ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
 ישיב לבעליו (שמות כא) בעל הבור ישלם כסף
 ישיב לו - זה משיח בן יוסף
 שעתיד להרג.

בְּסֻלַּע קָנָא דְלַהוֹן, אֵיתָן בְּהַפּוּכָא, תִּנְיָא.
 אֵיתָנִים בְּהַפּוּךְ אַתְרוּן, תִּנְיָאִים. אַסְתַּמַּר
 מִנְיֵיהוּ, דְּהָא אַנְתָּ פְּכַד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וּמֵאֵן
 דְּבַעֵי לְאַתְקַפָּא בְּסֻלַּע דְּנוּנֵי יַמָּא, דְּמֵאֲרִי
 מִתְנִיתִין, דְּאִינוּן תִּנְיָאִים, בְּעֵי לְמַהוּי תְּקִיף,
 לִישְׁנָא חֲדִידָא חֲרִיפָא, לִינְקוּב עַד דְּמֵטִי
 לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמָּן.

בי עוד (דף רע"ט ע"א) חזון למועד ויפח לקץ ולא
 יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
 ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
 לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
 דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך כהררי אל
 משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
 דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
 תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
 ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
 סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
 סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
 רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
 דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
 סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
 תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
 נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
 ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
 בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
 (שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
 שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
 נפלי. והיא נפלה אקרי משיח,
 ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
 תוסיף קום בתולת ישראל. ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
 ישיב לבעליו (שמות כא) בעל הבור ישלם כסף
 ישיב לו, דא משיח בן יוסף,
 דעתיד לאתקטלא.

יָרַד בְּגִלְלוֹ. שׁוּדָאֵי אַרְבַּע גְּלוּיֹת
הָיוּ. שְׁלֹשׁ כְּנָגַד שְׁלֹשׁ קְלֻפֹת
הָאֲגוּז, שֶׁהֵם: תְּהוּ - קוּ יֶרֶק,
קְלִפָּה יֶרֶקָה שֶׁל הָאֲגוּז. שְׁנֵי בָּהוּ
- אֲבָנִים מִפְּלֻמוֹת, שֶׁהֵם סְלָעִים
חֲזָקִים, שְׂבַעֲלֵי הַמְּשָׁנָה פֶּסְקוּ
מֵהֶם כַּמָּה פֶּסְקוֹת, וְלִקְחוּ אוֹתָם
לְהוֹצִיא מִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְלִכְן
נִקְרְאוּ אֲבָנִים מִפְּלֻמוֹת, שֶׁמֵּהֶם
יוֹצְאִים מִים. קְלִפָּה שְׁלִישִׁית,
דְּקִיקָה, גְּלוּת שְׁלִישִׁית, שֶׁהִיא
קִטְנָה, וְזֶהוּ וְחֻשֶׁף. גְּלוּת רְבִיעִית
- תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל הָאֲגוּז. וְזֶהוּ
(בְּרֵאשִׁית א) וְחֻשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְנִקְרָא בּוֹר, שֶׁנֶּפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, זֶה
שֶׁכְּתוּב בְּיוֹסֵף (דְּבָרִים לז) בְּכוֹר
שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית
לז) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּרָה, נִקְבָּה
רְעָה. וְהַבּוֹר רֶק - זָכַר (דְּבָרִי), רֶק
בְּלֵי תוֹרָה, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים
יֵשׁ בּוֹ. וְזוֹ הַגְּלוּת הַרְבִּיעִית, דוֹר
שֶׁל רְשָׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים
וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֻחָשִׁים
וְעַקְרָבִים, שְׁעוֹקְרִים דְּבָרֵי
רְבוּתֵינוּ וְדָנִים לְשִׁקְרָה, עֲלֵיהֶם
נֶאֱמַר (אִיכָּה א) הָיוּ צָרִיחַ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ
(שְׁמוֹת ב), שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְּעַרְבִים
בְּרִשְׁעִים הִלְלוּ, עָרַב רַב, וְזֶה
בְּסוּף הַגְּלוּת. וּמִשׁוֹם כֶּף קֶץ
הַגְּלוּת נֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה.
וְרֵעָה הַנְּאֻמָּן, תְּהוּם הוּא הַמְּנוֹת
בְּהַפּוֹף אוֹתֵיהֶן, וְאִין מְנוֹת אֵלָּא
עֲנִיּוֹת, אֲתָה יוֹדֵת שֶׁם. וְהָרִי זֶה
הַתְּבַרֵר לְמַעְלָה לְפָנֵי הַתְּנָאִים
וְהָאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּם יוֹרְדִים
בְּגִלְלָה לְתַהוּם לְסִיעַ לָךְ.

וְאֲתָה תִּנְיָא שְׁמִסִּיעַ לָךְ יוֹתֵר
מִכֻּלָּם, מִשׁוֹם שֶׁאֲתָה לוֹיִתָּן (נְחֻשׁ
בְּרִיחַ) שֶׁל יָם הַתּוֹרָה, בַּעַל כָּל
הַדְּגָיִם נִקְרָא לוֹיִתָּן, עַל שֶׁם
הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי
לוֹיִת חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף, וּבְכֶן (תְּהִלִּים
לז) אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.

נְחַת בְּגִינְיָה. דְּוִדָּאֵי אַרְבַּע גְּלוּיֹת הָיוּ, תֵּלֵת,
לְקַבֵּל תֵּלֵת קְלִיפֵין דְּאֲגוּזָא, דְּאִינוּן תְּהוּ,
קוּ יֶרֶק, קְלִיפָּה יֶרֶקָה דְּאֲגוּזָא. תְּנִינָא בָּהוּ,
אֲבָנִין מִפְּלֻמוֹן, דְּאִינוּן סְלָעִים תְּקִיפִין,
דְּמֵאֲרֵי מִתְּנִיתִין פֶּסְקוּ מִינֵיהוּ כַּמָּה פֶּסְקוֹת,
וְנִקְיֵט לוֹן, לְאַפְקָא מֵיָא דְּאוֹרֵייתָא. וּבְגִין דָּא
אֲתִקְרִיאוּ אֲבָנִים מִפְּלֻמוֹת, דְּמִנֵּיהוּ מִיִּין
נִפְקִין. קְלִיפָּה תֵּלִיתָא, דְּקִיקָא, גְּלוּתָא
תֵּלִיתָא, דְּהָהּ זְעִיר, וְהָאֵי אִיהוּ וְחֻשֶׁף.
גְּלוּתָא רְבִיעָא, תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל דְּאֲגוּזָא.
וְהָאֵי אִיהוּ, (בְּרֵאשִׁית א) וְחֻשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְאֲתִקְרֵי בּוֹר, דְּנֶפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דְּכְתִיב
בְּיוֹסֵף, (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ.

דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ, (בְּרֵאשִׁית לז) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּוֹרָה.
נִוְקָבָא בִישָׂא. וְהַבּוֹר רֶק, דְּכּוּרָא (נ"א דְּכּוּרָא), רֶק
בְּלֵא תוֹרָה, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְדָא
גְּלוּתָא רְבִיעָא, דוֹר דְּרִשְׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים
וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֻחָשִׁים וְעַקְרָבִים, דְּעַקְרִין
מִלֵּי דְרַבְּנָן, וְדִינִין לְשִׁקְרָא, עֲלֵיהוּ אֲתִמַּר,
(אִיכָּה א) הָיוּ צָרִיחַ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ, (שְׁמוֹת ב)
דִּישְׂרָאֵל, בְּאֵלִין רְשִׁיעִיא עָרַב רַב, וְדָא
בְּסוּף גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא קֶץ דְּפּוֹרְקָנָא נֹקֵב עַד
תְּהוּם רַבָּה. וְרֵעָא מְהִימָנָא, תְּהוּם הוּא
הַמְּנוֹת בְּהִיפּוֹף אֲתוּוֹן, וְלִית מְנוֹת אֵלָּא עֲנִיּוֹתָא,
אֲנָת נְחִיתת תְּמָן. וְהָא קָא אֲתִבְרִיר לְעִילָא,
קָמִי תְּנָאִים וְאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּהוּ נְחִיתִין בְּגִינָךְ
בְּתַהוּמָא לְסִיעָא לָךְ.

וְאֲנָת תִּנְיָא דְּמִסִּיעַ לָךְ יוֹתֵר מִכֻּלָּהוּ, בְּגִין
דְּאֲנָת לוֹיִתָּן (נְחֻשׁ בְּרִיחַ) דִּימָא דְּאוֹרֵייתָא,
מֵאֲרִיָּה דְּכָל נוֹנִין לוֹיִתָּן אֲתִקְרֵי, עַל שֶׁם
אוֹרֵייתָא, דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי לוֹיִת חֵן הֵם
לְרֵאשֶׁף. וּבְכֶן (תְּהִלִּים לז) אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ י'.

שנאמר בו (במדבר ט) אדם פי ימות באהל, ובארו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עניות. ובהמה - אלו עמי הארץ, שהם נכפים כמו סוס ופרד תחת בעלי המשנה.

בין כף הרי (בא) המנוחה הקדושה. פתח הרועה הנאמן ואמר, בעלי המשנה, מהו לזנות? אמר לו המנוחה הקדושה, וזהו שדרגתו עמוד האמצעי, וצדיק, שנאמר בו גוף וברית נחשבים לאחד. והתגדל בים זה, שהיא האם העליונה, ים, שבה מיחדים את הקדוש ברוך הוא כ"ה כ"ה אותיות, שהם ים בחשבון, והוא בה. אמר רועה הנאמן, ודאי שלזנות שעומד על שפת הים והעולם עומד על ספיירו, זה צדיק יסוד עולם, שכל העולם עומד עליו. אמר המנוחה הקדושה, אשרי חלקך רועה הנאמן.

בת קול בגלות, עד שתבא אתה אליה, שאתה קול שלה, שכל אשה בת בעלה, כמו שנאמר ותהי לו לבת. מארשת היא לך, ועדין לא עשית (נבסטה) עמה לחפה.

נאמר (דברים כב) צעקה הנער[ה] המארשה ואין מושיע לה. כף השכינה, האם שלה (העליונה), צועקת על בנה ואין מושיע לה, עד שיבא העמוד האמצעי בשבילה, שהוא מושיע, שבגללה נאמר (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע למעלה, ואתה למטה. ומשום שאתה בדמותו, נאמר כף, (דברים ח) ואתה פה עמד עמדי. שכל ישראל חזרו ערב רב, שבגללם (שמות לב) וישלך

אדם דאתמר ביה (במדבר ט) אדם פי ימות באהל, ואוקמוה מארי מתניתין, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עניותא. ובהמה, אלין עמי הארץ, דאינון מתכפין פסוס פפרד תחות מארי מתניתין.

אדהכי הא בוצינא קדישא (אהא), פתח רעיא מהימנא ואמר, מארי מתניתין מאן איהו לזנות. אמר ליה בוצינא קדישא, האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא, וצדיק, דאתמר ביה, גוף וברית חשבינן חד. ואתרפי בימא דא, דאיהי אימא עלאה, ים, דבה מייחדין לקודשא בריהו הוא כ"ה כ"ה אתון, דאינון ים בחושבון, ואיהו בה. אמר רעיא מהימנא, ודאי לזנות דקאים על שפת הים, ועלמא קאי על סנפירו, דא (משלי י) צדיק יסוד עולם, דכל עלמא קאים עלוי. אמר בוצינא קדישא, זפאה חולקך רעיא מהימנא. (כאן חסר). בת קול בגלותא, עד דתיתי אנת לגבה, דאנת קול דילה, דכל אשה בת בעלה, כמה דאת אמר ותהי לו לבת. מאורשה איהי לך, עדיין לא עבדת (ד"א עאלת) עמה לחופה.

אתמר, צעקה הנערה המארשה ואין מושיע לה. והכי שכינתא, אימא דילה (נ"א עלאה), צועקת על בנה, ואין מושיע לה, עד דיייתי עמודא דאמצעייתא בגינה, דאיהו מושיע. דבגינה אתמר, (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע לעילא, ואתה לתתא. ובגין דאנת בדיוקניה, אתמר כף, (דברים ח) ואתה פה עמוד עמדי. דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון, ואתה לאו, עד פורקנא בתרייתא. ומאן גרם דא, ערב רב. דבגינייהו, לאהליהם, ואתה לא, עד הגאלה האחרונה. ומי גרם את זה?

מִיָּדוֹ אֶת הַלְחָת. וּמֵאֹתָהּ שָׁעָה נִפְלָה וְלֹא נִגְאַלָה מֵעֶרֶב רַב, שְׂבָהֶם נֶאֱמַר (שם יב) וְגַם עָרַב רַב עָלָה אִתָּם. בְּכָל זֶה לֹא נִפְרְדוּ מִיִּשְׂרָאֵל, וְשִׁפְחָה מִגְּבֻרָתָהּ, עַד הַגְּאָלָה הָאֲחֵרֹנָה.

אֲחֵהּ בֶּן הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁלֶף נֶאֱמַר בְּעֶמּוּד הָאֲמֻצְעֵי בְּכָל, חֲדוּה שֶׁלֶף כְּחֲדוּה שְׁלוֹ תְהִיָּה כְּשִׁיבָא לְגֹאֵל אֶת כְּלָתוֹ, (תהלים ט) וְהוּא כִּחְתָּן יֵצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. שְׁהָרִי לְבוּשִׁיָּהּ בְּגִלוּת חֲשׂוּכִים, וּבְזָמַן שֶׁהִיא מֵתְלַבֶּשֶׁת בָּהֶם, הִיא אוֹמְרָת, (שיר השירים א) אֵל תִּרְאַנִי שְׂאֵנִי שֶׁחֲרַחֲרַת. וְהַקְּלֹפֹת הַלְלוּ הֵם מְשַׁחֲתִית אֶף וְחֻמָּה, נִקְבָּה רְעָה, שִׁפְחָה רְעָה, שְׂבָתָאִי, (משלי ו) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ, שֶׁהִיא שֹׁבֵת הַמֶּלֶכָה. מְשַׁחֲתִית אֶף וְחֻמָּה סוֹבְבִים אֶת שְׁלֶשֶׁת הָאֲבוֹת.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא מָה שֶׁהִיָּתָה בַּת הַמֶּלֶךְ, י' עַל הו"ה, שְׁכָלוּלִים בְּאֲבוֹת - ה' רֵאשׁוֹנָה בְּאֲבָרָהֶם, ה' שְׁנִיָּה בְּיִצְחָק, ו' בְּיַעֲקֹב, וְהִיָּתָה י' רֵאשׁ עֲלֵיהֶם. נֶאֱמַר (איכה ה) נִפְלָה עֲטֻרַת רֵאשֵׁנוּ וְהִמְשִׁילוּ רַבּוּתֵינוּ מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּתָה לוֹ עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְאֵילָן יָפָה לְפָנָיו. בָּאָה לוֹ שְׂמוּעָה רְעָה - הָרִים הַעֲטָרָה מֵעַל רֵאשׁוֹ, וּמָה שֶׁהִיָּה י' עַל הו"ה, י' לְמַעְלָה, חֲזוֹר הוּהו"י, י' לְמַשָּׁה. וְלָכֵן אֶמַר דָּוִד, (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה פְּנֵה מֵאֵת ה' הִיָּתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, קַח אֲבָן זוּ בִּידֶךָ, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (זכריה א) עַל אֲבָן אַחַת שְׂבָעָה עֵינַיִם, לְשִׁבְרֵי קְלֶפֶת הָאֲגוּז. שְׁהָרִי כִּמְהָ רוּעִים פְּרָנְסִי הַדּוֹר הַתְּכַנְסוּ עַל הָאֲבָן הַזֹּאת, שֶׁהִיא סֹלַע שֶׁלֶף לְהוֹצִיא מִים מִשָּׁם, שְׁכָלָה שֶׁלֶף מֵעֵין הַחֲכֵמָה בְּסֹלַע הַזֶּה, שְׁנִבְעֵתוֹ בַּתּוֹרָה

(שמות לב) וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת. וּמֵהֵיָּהּ שְׂעֵתָא נִפְלָה, וְלֹא אֲתַפְרֶקֶת מֵעֶרֶב רַב, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שמות יב) וְגַם עָרַב רַב עָלָה אִתָּם. בְּכָל דָּא לֹא אֲתַפְרֶשׁן מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה מִגְּבֻרָתָהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתִרְיָיָתָא.

אֲנִי בְּרָא דְמִלְכָּא, פְּגוּוֹנָא דִּילָךְ אֲתַמַּר בְּעֶמּוּדָא דְאֲמֻצְעֵיָתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכָלָא, חֲדוּה דִּילָךְ, כְּחֲדוּה דִּילִיָּהּ יְהֵא, כַּד יִיָּתִי לְמַפְרֵק לְכָלְתִּיָּהּ, (תהלים ט) וְהוּא כִּחְתָּן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. דְּהֵא לְבוּשִׁין דִּילִיָּהּ בְּגִלוּתָא חֲשׂוּכִין, וּבְזָמַנָּא דְאִיָּהּ מֵתְלַבֶּשֶׁת בְּהוֹן, אִיָּהּ אֲמַרָה (שיר השירים א) אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שֶׁחֲרַחֲרַת. וְאֵלִין קְלִיפִין אֵינּוֹן, עוֹן מְשַׁחֲתִית אֶף וְחֻמָּה, נוֹקְבָא בִישָׂא, שִׁפְחָה בִישָׂא, שְׂבָתָאִי, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ, דְּאִיָּהּ שְׂבָת מְלַפְתָּא. מְשַׁחֲתִית אֶף וְחֻמָּה, סְחָרִין לְתַלְתָּא אֲבָהֶן.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא מָה דְהוּת בְּרַתָּא דְמִלְכָּא, י' עַל הו"ה, דְכָלִּילֵן בְּאֲבָהֶן, ה' קְדַמָּאָה בְּאֲבָרָהֶם. ה' תְּנִינָא בְּיִצְחָק. ו' בְּיַעֲקֹב. וְהוּת י' רֵישָׁא עֲלֵיָּהּ. אֲתַמַּר, (איכה ה) נִפְלָה עֲטֻרַת רֵאשֵׁנוּ. וְאֲמַתִּילוּ רַבָּנָן מְתָלָא, לְמִלְכָּא דְהוּהָ לִיָּהּ עֲטָרָה עַל רֵישִׁיָּהּ, וְאֵילָן יָאָה קְדַמִּיָּהּ, אֲתִיא לִיָּהּ שְׂמוּעָה בִישָׂא, אֲרַמִּי עֲטָרָה מֵעַל רֵישִׁיָּהּ. וּמָה דְהוּת י' עַל הו"ה. י' לְעִילָא, אֲתַהֲדָר הוּהו"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אֶמַר דָּוִד, (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה מֵאֵת י' הִיָּתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵא מְהִימָנָא, טוֹל אֲבָנָא דָּא בִידֶךָ, דְּאֲתַמַּר בָּהּ, (זכריה א) עַל אֲבָן אַחַת שְׂבָעָה עֵינַיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִין דְּאֲגוּזָא, דְּהֵא כִמְהָ רוּעִים פְּרָנְסִי דְרָא, אֲתַפְנָשׁוּ עַל הָאִי אֲבָנָא, דְּאִיָּהּ סֹלַע דִּילָךְ, לְאֲפָקָא מִיָּא מִתְמָן, דְכָלָה

בסודות נסתרים אין סוף, ועליה נאמר (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכר תקף שלהם להעביר את הקלפה שלמעלה, וכשמגיעים לקלפה השניה, שהיא חזקה, היא קשה להם, ומפנים בה כל ימיהם כלם בלשונם, שהיא חזקה כמו פטישים, ואין להם רשות להוציא ממנה מים, אלא הטפות הללו שיצאו על ידך בזמן שנאמר בה (במדבר ו) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמכה השניה יצאו הטפות הללו, ואלו הם רמזים של חכמה, רמזים של קבלה, שהם בחגיגה, ושאר המשניות. ומהאבן הזאת אין מי שיוציא חכמה, שהיא מבפנים, שאין לה סוף, (שהוא המוח מבפנים) חוץ ממך, שנאמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רועה הנאמן ואמר, סבא סבא, יש סלע ויש סלע, יש אבן ויש אבן. יש אבן של שם של יהו"ה, ועליה נאמר (דניאל ב) והאבן שהפתה את הצלם נעשית להר גדול. ויש אבן שהיא (ויקרא כו) אבן משפית, שאין שם נביעת מי החכמה ולא דבור.

אלא אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, שהיא בת קול, ולא תלוי בה אלא דבור ופיוס. אבל שפחה סלע אחר, שנקראה (קלפה) משנה נקבה של עבד נער. עליה נאמר, (משלי כט) בדברים לא ינסר עבד. אלא שמפנים ומשברים ממנה כמה פסקות, ומלקטים אותם, ונקראו לקוטות. ועל שמלקטים אותם נקראו לקוטות, בלי נביעת חכמה וקבלה.

אבר סלע שלי היא בת המלך,

דילך מעין החכמה. בהאי סלע, דנביעא דילה באורייתא, ברזין סתימין לית סוף. ועלה אתמר, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכר תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, וכד מטן לקליפה תניינא, דאיהי תקיפא, איהי קשיא לון, ומחאן בה כל יומיהון כלהו, בלישנהון דאינון תקיפין כפטישין, ולית לון רשו לאפקא מינה מיא. אלא אלין טפין דנפקין על ידך, בזמנא דאתמר בה, (במדבר כ) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמחאה תניינא נפקי אלין טפין. ואלין אינון רמיזין דחכמה, רמיזין דקבלה, דאינון בחגיגה, ושאר מתניתין. והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה, דאיהי מלגאו, דלית לה סוף, (דאיהו מוקא מלגאו) בר אנת, דאתמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא, אית סלע, ואית סלע, אית אבן, ואית אבן.

אית אבן דשמא דיהו"ה, עליה אתמר (דניאל יב) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב. ואית אבן דאיהי (ויקרא כו) אבן משפית, דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא, ולא דבור.

אלא אבן דאיהי (חסר) סלע, דמשה, עליה אתמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. דאיהי בת קול ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא. אבל שפחה, סלע אחרא, דאתקריאת (קליפה) משנה. נוקבא דעבד נער. עליה אתמר, (משלי כט) בדברים לא ינסר עבד, אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות, ולקטין לון, ואתקרון לקוטות. ועל דמלקטי לון, אתקריאו לקוטות, בלא נביעו דחכמה וקבלה.

אבר סלע דילי, איהי ברתא דמלכא, בגינה

בשכילה נאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, בדבור ופיוס, כמו בת המלך. ומשום שהפיתי בה, לקיתי עליה, ונגזר עלינו מות. שמי שמסרב למלכה, חיב מיתה. כל שפן למי שמפה את בת המלך. ולכן נגזר עלי שלא אפגס לארץ ישראל, ואני קבור בארץ נכריה ונעברה ממני. ונאמר (שמואל ב כג) וירד אליו בשבט. והשבט הזה הוא אחד מן השבטים שלי, שאני עתיד לרדת לשם להיות עם ישראל בגלות. והפל נרמו, ובמקום אחר פרשוה חכמי המשנה.

שבית המקדש ושם המשיח נקראו בשם יהו"ה. וזה ארבע פני אדם, והם שבט לוי, הם יצאו מחיות שהם שאר השבטים, ונכנסו בחלקו של אדם, שהם ארבע פנים שלו. ומשה הוא אדם בדמות של אותו אדם הראשון שלמעלה. (משלי ה) מה שמו ומה שם בנו. ומשום זה פהנים ולוים, מזונם על ידי שהמלך אוכל בשלחן, ושאר חילות המלך, לכל אחד נותנים לו לאכל בבית מושבו. ורועה הנאמן הוא כמו בן המלך, קרוב למלך יותר מאלו שאוכלים לשלחנו, שאין מי שמתקרב למלך מפל בני המלכות כמו בנו.

קם המנורה הקדושה ואמר, סבא סבא, בדברים שלף נודע מי אפה. אפה הוא אדם הראשון. מה שמו, נאמר עליך. מה שם בנו, נאמר על רועה הנאמן. ומשום שהוא חדש פמה חדושים בתורה, מעתדת לך חדוה, שפן חכם ישמח אב (משלי י).

רועה הנאמן, בפרשה זו נזכרה התפנסות שלף לאותו העולם,

אתמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, בדבור ופיוס, ככרתא דמלפא. ובגין דמחינא בה, לקינא עליה, ואתגזר עלנא מותא. דמאן דמסרב למטרוניתא, חיב מיתה. כל שפן מאן דמחא לברתיה דמלפא. ובגין דא אתגזר עלי, דלא איעול לארעא דישראל, ואנא קבור בארעא נוכראה, ואתעברת מיני. ואתמר, (שמואל ב כג) וירד אליו בשבט. והאי שבט, איהו חד משבטיא דילי, דאנא עתיד לנחמא תמן למהוי עם ישראל בגלותא. וכלא אתרמיז, ובאתר אוחרא אוקמוה מארי מתניתין. (חסר).

דבי מקדשא, ושמא דמשיח, אתקריאו בשם יהוה. ודא ארבע אנפי אדם, ואינון דשבטא דלוי, אינון נפקן מחיון דאינון שאר שבטין, ועאלו בחולקא דאדם, דאינון ארבע אנפין דיליה. ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם קדמאה דלעילא. (משלי ה) מה שמו ומה שם בנו. ובגין דא, פהניא ולינאי, מזוניהון על ידא דמלפא אכיל בפתוריה, ושאר חיילין דמלפא, כל חד יחבין ליה למיכל בבית מושב דיליה. ורעיא מהימנא איהו ככרא דמלפא, קריב למלפא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה, דלית מאן דקריב למלפא מפל בני מלכותא, פכריה.

קם בוצינא קדישא ואמר, סבא סבא, במלין דילך אשתמודע מאן אנת. אנת הוא אדם קדמאה. מה שמו, אתמר עליך. מה שם בנו, אתמר על רעיא מהימנא. ובגין דאיהו חדש פמה חדושים באורייתא, חדוה זמינא לגבך, (משלי י) דבן חכם ישמח אב. (חסר).

רעיא מהימנא, בפרשתא דא, הוה אדפר פנישו דילך ליהוה עלמא, דכתיב

שְׁכַתּוֹב (דברים לב) עֲלֶה אֶל הַר הָעֶבְרִים הַזֶּה הַר נָבוֹ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ וְגו', כַּאֲשֶׁר נִאֲסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו' (שם). וּבַפְּרָשָׁה זוֹ יֵשׁ לָךְ לַחֲזוֹר לְעוֹלָם, וְלַהֲחִיּוֹת, וְלַהֲכַנֵּס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלַהֲתַחֲבֵר בַּפְּרָשָׁה זוֹ בַּכֹּל שֶׁלָּךְ, שְׁכַתּוֹב בָּהּ (במדבר כה) הַנְּנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְלָכֵן לֹא אֶמַר לָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּאֵן רַד, אֲלֵא עֲלֶה. שְׁמַמְנוּ אִתָּה תַּכְנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְכֹה שְׁאֵמַר בָּךְ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, אוֹי לְאוֹתָם אֲטוּמֵי לֵב, סְתוּמֵי עֵינַיִם, שְׁלֵא יוֹדְעִים קְבוּרָתְךָ, שְׁהִיִּית אִתָּה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְנִיס אוֹתְךָ לְאוֹתָהּ קְבוּרָה שְׁבִיה אִתָּה נִקְרָא מֵת. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (יהושע א) מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת. וְאוֹתָם טַפְשִׁים אוֹמְרִים, וְכִי מֹשֶׁה הָיָה מְפָחַד מִמִּיתָה, לְצֵאת מִהָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּשְׁאֵר הַבְּרִיּוֹת! וְהֵם לֹא יוֹדְעִים שְׁקְבוּרָתְךָ וּמִיתָתְךָ אִיךָ הִיא.

שְׁכַךְ פְּרִשׁוּהָ חֲכָמֵי הַמְּשֻׁנָּה, שְׁמַתִּי חוּץ לְאֶרֶץ אֵינָם חַיִּים. לֹא אֶמְרוּ שְׂאֵינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, שְׁאֵלְמָלֵא כָּךְ הָיוּ כּוֹפְרִים בְּתַחֲמִית הַמֵּתִים. אֲלֵא כָּאֵן סוּד גְּדוֹל. קְבוּרָתוֹ בְּצֵלָם שְׁאֵינֵנו הַגּוֹן לוֹ, שְׁהִיא (תהלים ט) אֶרֶץ צִיָּה וְעֵינָף בְּלֵי מַיִם, וְאֵין מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְכֹה (ישעיה נג) לֹא תֵאָר לוֹ וְלֹא הָדָר. וּמִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ צֵלָם - וְנִרְאָהוּ וְלֹא מִרְאָה וְנִחְמָדָהוּ. וְלָכֵן נִבּוֹאֵת יִשְׁעִיָּה (שם נב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדִי, רוּמְזו עָלָיו.

וּמִשּׁוּם אוֹתָהּ קְבוּרָה הִנֵּה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שְׁלֵא יָמוּת שָׁם בְּחוּץ לְאֶרֶץ, לְפִי שְׁהִיָּה בְּאֶרֶץ צִיָּה רַעֲב וְעֵינָף וְצָמָא בְּלֵי מַיִם, שְׁהִיא

(במדבר כז) (דף ר"פ ע"א) עֲלֶה אֶל הַר הָעֶבְרִים הַזֶּה הַר נָבוֹ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ וְגו', כַּאֲשֶׁר נִאֲסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו'. וְכֹה־אִי פְּרִשְׁתָּא, אִית לָךְ לְאֶהְדְּרָא לְעֲלֻמָּא וְלַהֲחִיּוֹת, וְלֹא־עֲלָא לְאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא־תַחֲבֵרָא בַּפְּרִשְׁתָּא דָּא בְּכֹלָה דִּילָךְ, דְּכַתִּיב בָּהּ, (במדבר כה) הַנְּנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכֹה־גִין דָּא לֹא אֶמַר לָךְ קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא הַכָּא רַד, אֲלֵא עֲלֶה. דְּמַנִּיָּה, אֲנִתָּ תַּהֵא עָאֵל לְאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וְכֹה דְּאֵמַר בָּךְ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְיִ לְאֵינֹן אֲטִימִין לְבָא, סְתִימִין עֵינֵינִין, דְּלֹא יָדְעֵי קְבוּרָה דִּילָךְ, דְּהוּיִת אֲנִתָּ בְּעֵי רַחֲמֵי מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל לָךְ בְּהֵוּא קְבוּרָה, דְּכֵה אֲנִתָּ מְתַקְרִי מֵת. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (יהושע א) מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת. וְאֵינֹן טַפְשָׁאֵי אֲמַרִּין, וְכִי מֹשֶׁה הָיָה מְפָחַד מִמִּיתָה, לְנִפְקָא מִהֵאֵי עֲלֻמָּא, לְעֲלֻמָּא דְּאִתִּי, כִּשְׁאֵר בְּרִיִּין. וְאֵינֹן לֹא יָדְעִין דְּקְבוּרָה דִּילָךְ, וּמוֹתָא דִּילָךְ אִיךָ הִיא.

דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, דְּמַתִּי חוּצָה לְאֶרֶץ אֵינָם חַיִּים. לֹא אֶמְרֵי דְּאֵינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, דְּאֵלְמָלֵי כָּךְ הָיוּ בְּפָרִין בְּתַחֲמִית הַמֵּתִים. אֲלֵא הַכָּא רְזָא רַבְרָבָא, קְבוּרָה דִּילִיָּה בְּצוּלְמָא דְּלָאו הַגּוֹנָה לִיָּה, דְּאִיָּהּ (תהלים מב) אֶרֶץ צִיָּה וְעֵינָף בְּלֵי מַיִם, וְלִית מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְכֹה (ישעיה נג) לֹא תֵאָר לוֹ וְלֹא הָדָר. וּמֵאֵן דְּחִזִּי לִיָּה בְּהֵוּא צוּלְמָא, וְנִרְאָהוּ וְלֹא מִרְאָה וְנִחְמָדָהוּ. וְכֹה־גִין דָּא, נִבּוֹאֵת יִשְׁעִיָּה (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדִי, קָא רְמִיז עָלֵיהּ.

וְכֹה־גִין הֵוּא קְבוּרָה, הָיָה בְּעֵי רַחֲמֵי דְּלֹא יָמוּת תַּמָּן בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, לְפִיָּם דְּהָיָה בְּאֶרֶץ

התורה. ולכן נאמר עליו, עלה אל הר העברים הזה. משפלותו הראה לו את מעלתו. אף על גב שאתה קבור במקום שלא הגון לך, ערם בלי לבושים שלך, שהם עור ובשר (תלבישני), נע ונד ממקומך ומטלטל וגולה, הרי פנחס שעשית עמו טוב, שעליך נאמר (במדבר כה) הנני נתן לו את בריתי שלום, הרי הוא יעשה עמך טובה, ובו תסתלק, בפרשה שלו. שבה הפלה שלך, שם תתיחד עמה פחתן עם פלתו.

שהרי אתה (תועלת גדולה לישראל בקבורתך), אם לא היית קבור מחוץ לארץ הקדושה, מחוץ לפלה שלך, לא היו ישראל יוצאים מהגלות, ובגללך נאמר (ישעיה נג) והוא מחלל מפשעינו. נעשית חל משום חטא ופשע של ישראל בקבורה שלך, שנאמר בך (דברים לד) ויקבר אתו בגי. ומה כתוב בקבורתך? (ישעיה מ) וכל גיא ינשא. כל שפל ונמוך ינשא בגללך, שהם ישראל, שהם שפלים מפל אמה ולשון. וכל הר וגבעה ישפלו, שהם הרשעים וגסי הרוח.

זהו ובחברתו נרפא לנו. בחבור שהתחבר עמנו בגלות, נרפא לנו. שאתה הוא כשמש שמאיר, שאף על גב שמתכנס בלילה, מאיר הוא ללכנה ולכל הכוכבים והמזלות. כך אתה מאיר בכל בעלי הלכות וקבלות. ולך נשקים בנסתר, כמו מבויע שמשקה את האילנות תחת שרשיהם בנסתר עד שהתבקעו מימיו בגלוי. זהו שכתוב (משלי ה) יפוצו מעינתיהך חוצה.

שאתה הוא גם כן, כמו שמש שהולך בימי החורף תחת המבועים, וכשמגיעה הגאולה, תהיה כמו שמש שהולך בקיץ

ציה רעב ועיף וצמא בלי מים, דאיהי אורייתא. ובגין דא אתמר עליה, עלה אל הר העברים הזה. משפלותא דיליה, אחזי ליה מעלתיה, אף על גב דאנת קבור באתר דלאו הגון לך, ערום בלא לבושין דילך, דאינון עור ובשר (תלבישני), נע ונד מאתר דילך, ומטלטל וגלי. הא פנחס דעבדת טיבו עמיה, דאתמר עלך, הנני נותן לו את בריתי שלום, הא איהו יעביד טיבו עמך, וביה תסתלק בפרשתא דיליה. דבה פלה דילך, תמן תתיחד עמה, פחתן עם פלתיה.

דהא אנת (תועלת גדול לישראל בקבורתך), אי לא הוית קבור לבר מארעא קדישא, לבר מפלה דילך, לא הוו ישראל נפקין מגלותא. ובגיןך אתמר, (ישעיה נג) והוא מחולל מפשעינו. אתעבידת חל בגין חוכה ופשע דישראל בקבורה דילך, דאתמר בך (דברים לד) ויקבור אותו בגיא. ומה כתיב בקבורה דילך. (ישעיה מ) כל גיא ינשא, כל שפל ונמוך ינשא בגינה, דאינון ישראל, דאינון שפלים מפל אומה ולישן. וכל הר וגבעה ישפלו, דאינון רשיעיא, וגסי הרוח.

זהו איהו, (ישעיה נג) ובחבורתו נרפא לנו, (בחבורא) בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא, נרפא לנו. דאנת הוא כשמשא דנהיר, דאף על גב דאתפנש בליילה, נהיר הוא בסיהרא, ובכל ככביא ומזלי. הכי אנת נהיר, בכל מארי הלכות וקבלות. ולך אשתקיין בגניזו, כמבועא דאשקי לאילנין תחות שרשיהון בגניזו, עד דאתבקע מימוי באתגלייא. הדא הוא דכתיב, (משלי ה) יפוצו מעינתיהך חוצה.

דאנת הוא אוף הכי, כשמשא דאזיל בימי החורף תחות מבועין, וכד מטי

למעלה מהמבועים, ויהיו צוננים ברחמים. שפשאתה תחתייהם, הם חמים בדין. בא רועה הנאמן וברך את המנורה הקדושה ואמר, ודאי אתה הוא שמאיר לי בזמן שנאמר עלי (בראשית כח) כי בא השמש. ככה השמש, שהחשיף את אורו. יהי רצון שה' יאיר שמו עליך.

ועוד אמר המנורה הקדושה, ודאי אתה הוא הכל, שאמר (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ולכן פשהתגלטה האם העליונה לך, אמרת (שמות א) אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה. משום שהיא רחמים, נאמר בה לא יבער הסנה.

וחמשה אורות יש לה, שנקראו קרני החמה, עד הוד. ומשם ועד הוד היו מאירים בך, רועה הנאמן. וזהו ונתן הוד למשה, להודיע שכלם נתנו לך, אפלו עד הוד. ולכן פני משה כפני חמה. וחמשה אלה עולים לחמשים שערי בינה.

ובחמשה אלה נאמר שהם חמשה אור של יום הראשון, שהם פנגד חמש אצבעות של הימין נראו לך בסנה. משום שאתה עתיד להוציא את זרע אברהם מהגלות, שהוא דרגת (אברהם) ימין. ומשם בינה, היא רחמים גמורים, היד הגדולה. (אבל) מצד הגבורה, היד החזקה, חמשה רקיע ביום שני, פנגד חמש אצבעות השמאל. אבל מצד דרגתך - (שמות יד) ובני ישראל יצאים ביד רמה. שגוף ושתי זרועות ושתי שוקים פנגד חמש אצבעות, ה' ה' ה'. חמש אצבעות של יד ימין, וחמש של

פורקנא, תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין, ויהו צוננין ברחמי. דכד אנת תחותיהו, אינון חמין בדינא. אתא רעיא מהימנא, ובריד לבוצינא קדישא, ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי, בזמנא דאתמר עלי, (בראשית כח) כי בא השמש, ככה השמש, דאחשיף נהוריה. יהא רעוא, דיהו"ה ינהיר שמייה עלך.

ועוד אמר בוצינא קדישא, ודאי אנת הוא כלא, (ס"א ויאמר וגו') דאמר, (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ובגין דא, פד אתגלייא אימא עלאה לך, אמרת (שמות ג) אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. בגין דאיהי רחמי, אתמר בה לא יבער הסנה.

וחמש נהורין אית לה, דאתקריאו קרני החמה, עד הוד, ומתמן עד הוד, הו נהרין בך רעיא מהימנא, והאי איהו ונתן הוד למשה, לאשתמודעא דכלהו לך אתיהיבו, אפילו עד הוד. ובגין דא, פני משה כפני חמה. ואלין חמש, סלקין לחמשין תרעין דבינה.

ובאלין חמש דאתמר, דאינון חמש אור דיומא קדמאה, דאינון לקבל חמש אצבעאן דימינא אתחזיא לך בסנה. בגין דעתיד אנת לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא, דאיהו דרגא (דאברהם) ימינא. ומתמן בינה איהו רחמים גמורים, יד הגדולה. (אבל) מסטרא דגבורה, יד החזקה, חמש רקיע, ביום שני, לקבל חמש אצבעאן דשמאלא. אבל מסטרא דדרגא דילך, (שמות יד) ובני ישראל יוצאים ביד רמה. דגוף ותריין דרועין ותריין שוקין, לקבל חמש אצבעאן, ה' ה' ה' ה' ה' אצבעאן דיד דיד

יד שְׂמַאל, וּשְׂתֵי זְרוּעוֹת וּשְׂתֵי שׁוֹקִים וְגוּף, שֶׁהֵם חֲמֵשׁ שְׁעוּלִים י"ה.

אָמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאֻמָּן, בְּרוּף אַתָּה לְאֵם הַעֲלִינָה, אֲבָל הִי"ה הַזֶּה שֵׁם לִי"ה ה', מִשׁוּם מִטָּה הַאֱלֹהִים, שֶׁהוּא ו'. וְאָמַר, וְדַאי כִּף הוּא. אָמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאֻמָּן, הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, לְחֻזַּק אֵת דְּבָרֶיךָ, שֶׁמֶרְאָה הוּא לְיָמִין, חָשׁוּב בְּמֶרְאָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר יב) בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע. וְתִמְצָא מֵאֲתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה, שְׁעוּלָה בְּחֻשׁבוֹן אֲבָרָהִם. אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, בַּהֲתַחֲלָה נִרְאָה לָךְ מֶרְאָה זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע, וְלֹאֲחֵר שֶׁאֲמַרְתָּ (שמות א) אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֵת הַמֶּרְאָה הַגָּדֹל הַזֶּה, שֶׁהַזְּכִיר בּוֹ חֲמֵשׁ פְּעָמִים הַסְּנֶה - כַּעַת הַתְּגַלָּה לָךְ הַמֶּרְאָה הַזֶּה בְּמֵאֲתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹתָיו, שֶׁהֵם בְּחֻמְשָׁה חֲמֵשִׁי תוֹרָה. קָם רוּעָה הַנְּאֻמָּן וַיִּנְשְׁקוּ וַיִּבְרְכוּ.

אָמַר לוֹ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, הַמֶּרְאָה הַזֶּה לְפַעְמִים הוּא בְּאוֹת ה' - הַמֶּרְאָה הַגָּדֹל, וְלְפַעְמִים הוּא בְּאוֹת ב' - בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע, וְלְפַעְמִים בְּמ"ם - (יחזקאל א) מִמֶּרְאָה מִתְּנִי וְלִמְטָה, וְלְפַעְמִים בְּכ' - כְּמֶרְאָה אָדָם עָלָיו, וְלְפַעְמִים בּו' - (שמות כד) וּמֶרְאָה כְּבוֹד ה', וְלְפַעְמִים לְמֶרְאָה. לֹא הָיָה לוֹ לְהִיּוֹת תּוֹסֶפֶת אוֹת כָּלֵל חוּץ מִב', מִבְּמֶרְאָה. אֵלֹא וְדַאי הַמֶּרְאָה הַזֶּה כְּלוּל הוּא מִעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְכֹל אוֹת מֶרְאָה סְפִירָה שְׁלֵה, כְּמוֹ כְּמֶרְאָה בְּאוֹת כ' מֶרְאָה עַל כְּתוּב, וְכֹף שְׁאֵר הָאוֹתוֹת, כֹּל אַחַת מֶרְאָה עַל סְפִירָה שְׁלֵה. וְלֹא צָרִיךְ כָּאֵן לְהֶאֱרִיךְ, וְלַחֲכֹם בְּרִמְיָא.

שְׂמַאל, וּתְרִינ דְרוּעִין וּתְרִינ (דף ר"פ ע"ב) שׁוֹקִין וְגוּף, דְּאֵינוֹן חֲמֵשׁ דְּסִלְקִין י"ה.

אָמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְאִמָּא עֲלָאָה. אֲבָל הָאִי י"ה שׁוּיָא לִי"ה ה', בְּגִין מִטָּה הַאֱלֹהִים, דְּאִיהוּ ו'. וְאָמַר וְדַאי הִכִּי הוּא. אָמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, לְאַתְתַּקְפָּא מְלִין דִּילָךְ, דְּמֶרְאָה אִיהִי לְיִמִּינָא, חָשׁוּב בְּמֶרְאָה דְּאַתְמַר בֵּיה (במדבר יב) בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע, וְתִשְׁכַּח מֵאֲתָן וְתִמְנָא וְאַרְבַּעִין, דְּסִלִּיק בְּחֻשְׁבוֹן אֲבָרָהִם. אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּקִדְמִיתָא אֲתַחֲזִי לָךְ הָאִי חִיזוּ, דְּאַתְמַר בֵּיה בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע. וְלִבְתֵּר דְּאַמְרַת, (שמות ג) אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֵת הַמֶּרְאָה הַגָּדוֹל הַזֶּה. דְּאֲדַפִּיר בֵּיה ה' זְמַנִּין הַסְּנֶה. כַּעַן אֲתַגְּלִיָּא לָךְ חִיזוּ דָא, בְּמֵאֲתָן וְתִמְנָא וְאַרְבַּעִין פְּקוּדֵין אֱלִין, דְּאֵינוֹן בְּחֻמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, וַיִּנְשִׁיק לִיָּה, וַיִּבְרִיךְ לִיָּה.

אָמַר לִיָּה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, הָאִי מֶרְאָה, לְזַמְנִין אִיהוּ בְּאוֹת ה' הַמֶּרְאָה הַגָּדוֹל. וְלְזַמְנִין אִיהוּ בְּאוֹת ב', בְּמֶרְאָה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע. וְלְזַמְנִין בְּמ"ם, (יחזקאל א) מִמֶּרְאָה מִתְּנִי וְלִמְטָה. וְלְזַמְנִין בְּכ' (שם) כְּמֶרְאָה אָדָם עָלָיו. וְלְזַמְנִין בּו', (שמות כד) וּמֶרְאָה כְּבוֹד יי'. וְלְזַמְנִין לְמֶרְאָה. לֹא הָוָה לִיָּה לְמַהוּי תּוֹסֶפֶת אֵת כָּלֵל, בַּר ב' מִן בְּמֶרְאָה. אֵלֹא וְדַאי, הָאִי מֶרְאָה כְּלִילָא אִיהִי מִעֶשֶׂר סְפִירוֹן, וְכֹל אֵת אַחֲזִי סְפִירָה דִּילָהּ, כְּגוֹן כְּמֶרְאָה בְּאוֹת כ', אַחֲזִי עַל כְּתוּב, וְהִכִּי שְׁאֵר אֲתוּוֹן, כֹּל חַד אַחֲזִי עַל סְפִירָה דִּילָהּ. וְלֹא צָרִיךְ לְאַרְכָּא הַכָּא, וְלַחֲפִימָא בְּרִמְיָא.

וּכְמָה חֲזִיוֹנוֹת אֵית לָהּ, וּדְמִיוֹנוֹת וּמְרֵאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּא, דְּאִתְמַר בְּהַלְבּוֹת הַלֵּב מִבֵּין. וּמָה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלִבָּא, וְלָאוּ בְּדְמִיּוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִיוֹנוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן הַנְּבוּאָה הוּא כְּחֲזִיוֹן לִילָה.

דְּמִיוֹנוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת, פְּגוֹן הַמְּבִין דְּבַר מִתּוֹף דְּבַר, וְהַמְּדַמָּה דְּבַר לְדְבַר. אֲבָל מְרָאָה, שְׁהוּא בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, הוּא כְּאוֹר שְׁמַאֲרֵי בְּבַת עֵין. שְׂבַת הִיא עֵין שְׁחֹרָה. (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, אוֹר שְׁמַאֲרֵי בְּהָ אוֹתוֹ לִבְנֵי שְׁלִפְנִים. וּבַת עֵין זֶה הִיא גַר מְצוּהָ, אוֹר שְׁמַאֲרֵי לָהּ מִבְּפָנִים, וְתוֹרָה אוֹר. אֲמַר הַמְּנַרְהָ הַקְּדוּשָׁה, הִנְנוּ מָה שְׁמַמְרֵתִי, שְׂכַעַת בְּתוֹרָה הַתְּגַלָּה לָךְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ, וְזֶהוּ יְהוָה. בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה - אֲמַר הַעֲלִינָהּ. נוֹדַע לָךְ בְּדַעַת. בֶּן יִיָּהּ. בְּחִלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, אוֹת הִיא אַחֲרוֹנָה.

חִלּוֹם - בְּסֵתוּם עֵינַיִם, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָאת אֲסַפְקָלְרִיָּה שְׂאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה הִיא מְרָאָה בְּפִתְיַחַת עֵינַיִם. וְשִׁלְשָׁה גִּוּוֹנִים בְּעֵין פְּנֵי שְׂלִשַׁת הָאֲבוֹת, שְׂפָהֶם מְאִירָה בַּת יַחֲדָה, שְׂפִי כְּנִפֵי הָעֵין, נִצַּח וְהוֹד. הַמְּרָאָה לֹא נִרְאָה אֶלָּא בְּהֵם, כְּשֵׁם פְּתוּחִים, הוּא מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכִשְׁהֵם סְגוּרִים, הוּא מְרָאָה בְּחִלוֹם.

אֲמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאָמָן, בְּרוּךְ אַתָּה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוּם הַשֶּׁלֶם מְצוּת לְהֵאִיר בְּהֵן מְרָאָה אִיהוּ עֲלִיּוֹן בְּהֵם לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

וּכְמָה חֲזִיוֹנוֹת אֵית לָהּ, וּדְמִיוֹנוֹת וּמְרֵאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּא, דְּאִתְמַר בְּהַלְבּוֹת הַלֵּב מִבֵּין. וּמָה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלִבָּא, וְלָאוּ בְּדְמִיּוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִיוֹנוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן הַנְּבוּאָה אִיהוּ כְּחֲזִיוֹן לִילָה.

דְּמִיוֹנוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת, פְּגוֹן הַמְּבִין דְּבַר מִתּוֹף דְּבַר, וְהַמְּדַמָּה דְּבַר לְדְבַר. אֲבָל מְרָאָה דְאִיהִי בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, אִיהִי כְּאוֹר דְּנִהִיר בְּבַת עֵינָא. דְּבַת עֵינָא אִיהִי אוֹפְכָמָא. שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, אוֹר דְּנִהִיר בְּהָ הַהוּא חֲוּרוֹ דְּלִגּוֹ. וְהִיא בַת עֵינָא, אִיהִי (משלי ו) גַר מְצוּהָ. נְהוּרָא דְנִהִיר בְּהָ מְלִגּוֹ, וְתוֹרָה אוֹר.

אֲמַר בּוֹצֵינָא קְדִישָׁא הִינּוּ מְאִי דְאֲמִינָא דְכַעֲן בְּאוֹרֵייתָא אֲתַגְלִיא לָךְ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ, וְהִיא אִיהוּ יְהוָה, בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה, אִימָא עֲלָאָה. אֲתוֹדַע, לָךְ בְּדַעַת. בֶּן יִיָּהּ. בְּחִלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, הִיא בְּתַרְאָה.

חִלּוֹמָא, בְּסֵתִימוֹ דְּעֵינַיִן. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת אֲסַפְקָלְרִיָּא שְׂאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה אִיהִי מְרָאָה בְּפִתְיַחוֹ דְּעֵינַיִן. וְשִׁלְשָׁה גִּוּוֹנִין בְּעֵינָא, לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן. דְּבַהוֹן נְהִירָא בַּת יַחֲדָה, תְּרִין פְּנֵי עֵינָא, נִצַּח וְהוֹד. מְרָאָה לֹא אֲתַחֲזִיא אֶלָּא בְּהוֹן, כִּד אֵינוֹן פְּתַחֲיִן, אִיהִי מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכִד אֵינוֹן סְגִירִין, אִיהִי מְרָאָה בְּחִלוֹם.

אֲמַר לִיהָ רַעְיָא מְהִימְנָא, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּם אֲשִׁלִּים פְּקוּדִין, לְאַנְהָרָא מְרָאָה אִיהוּ עֲלָאָה בְּהוֹן, לְקוּדְשָׁא

הוא. אָמַר לוֹ הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, י' הִיא בַת עֵינַי, (משלי י) כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֵךְ הַיּוֹם שְׁמֵאִיר בָּהּ ה', שְׁלֹשֶׁת גּוֹנֵי הָעֵינַי וְשִׁתֵּי כַנְפֵי הָעֵינַי. חֲמֹשֶׁה אֹרֵךְ מְאִירִים בָּהּ מִבְּחוּץ, ה' עֲלוּנָה שֶׁהִיא אֹרֵךְ הַמְרָאָה.

הַשְׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת סִימָן טז

מִצְוָה לִיבֶם אֶשֶׁת הָאֵת. וְסוּד זֶה הָרִי בְּאַרְנוּ, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה טוֹב וְאָמַת עִם אָחִיו הַמֵּת שְׁלֹא יִכְרַת מִהָעוֹלָם הַהוּא. מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ אָדָם שָׁמַת בְּלֹא בָנִים, לֹא עֵבֶר כִּתְלֵ שֶׁל בְּרִזָּל לְהַפְנִס תוֹךְ הַיֵּכַל הַמְלֻךְ. מִשׁוּם שֶׁכִּתְלֵ שֶׁל בְּרִזָּל קָנָם בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הָאֲחֵר, וְאַחַר אוֹתוֹ הַכִּתְלֵ עוֹמְדִים אֶלְף וְשִׁשִּׁים רַבּוּא מְלֻאָכֵי חֲבֵלָה, וְכֹלָם נִקְרָאִים בְּעֵלֵי מַגְנִים, בְּעֵלֵי אֵיבָה. חֲרֻבוֹת מְשַׁנְּנוֹת שֶׁל אֵשׁ לוֹהֶטוֹת בִּידֵיהֶם.

וְתוֹךְ אוֹתוֹ כִּתְלֵ יֵשׁ (ב) שְׁשִׁים אֶלְף הַיֵּכֵלוֹת שֶׁל חֲשׁוֹף. וְכֹל הַיֵּכֵל וְהַיֵּכֵל יֵשׁ בּוֹ חֲלוּנוֹת פְּתוּחִים לְגִיּהֶנָּם. וְכֹל אֵלוֹ שְׁלֹא זָכוּ בְּבָנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְהוֹלְכִים לְהַפְנִס לְאוֹתוֹ עוֹלָם אַחֵר וּפְגָעוּ תוֹךְ אוֹתוֹ כִּתְלֵ, וְיוֹצְאִים כֹּל אֵלוֹ בְּעֵלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם, וּמְכַנְּיָסִים אוֹתָם תוֹךְ אֵלוֹ הַיֵּכֵלוֹת וְיוֹשְׁבִים שָׁם עַד שֶׁיִּגְאָלוּ.

וּבְכָרֵ יוֹם יוֹם טוֹעֲמִים טַעַם שֶׁל גִּיּהֶנָּם, אֶף עַל גַּב שֶׁהוּא זָפָא, חוּץ מֵאֵם שְׁזָכוּתוֹ גְּדוּלָה וְזָכוּת אָבוֹתָיו. וְאֵלוֹ הֵם שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בָהֶם וְלֹא יָכְלוּ. מִשׁוּם שֶׁכֹּל אֵלוֹ שְׁלֹא הִתְפַּשְׁטָה מֵהֶם הַצּוּרָה שֶׁל מַעֲלָה בְּזֶה הָעוֹלָם, לֹא עוֹלִים תוֹךְ הָעוֹלָם הַהוּא. וְכֹל אֵלוֹ שְׁלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּבָנִים, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם מִתְקַרְבִּים תוֹךְ הַכִּתְלֵ הַזֶּה, וְיוֹצְאִים אוֹתָם בְּעֵלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם כְּאֵשׁ לוֹהֶטָה.

עֲלָמָא אַחְרָא וּפְגָעוּ גוֹ הַהוּא כּוֹתְלָא. וְנִפְקִין כָּל אֵינּוֹן מְאִרֵי תְרִיסִין וְטְרַדִין לוֹן, וְעֲאֵלִין לוֹן גוֹ אֵינּוֹן הַיֵּכֵלִין וְיִתְבִּין תַּמָּן עַד דִּיתְפָּרְקוּן.

וּבְכָרֵ יוֹמָא וְיוֹמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְגִיּהֶנָּם, אֶף עַל גַּב דְּאֵיהוּ זָפָא. כָּר אֵי זְכוּתִיה סְגִי וְזָכוּתָא דְאַבְהָן. וְהֵגִי אֵינּוֹן דְאַשְׁתַּדְּלוּ בָהּ וְלֹא יָכְלוּ. בְּגִין דְכָל אֵינּוֹן דְלֹא אִתְפָּשַׁט מִנְהוֹן דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא לָא עֲאֵלִין גוֹ הַהוּא עֲלָמָא. וְכֹל אֵינּוֹן דְלֹא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּבָנִין כַּד נִפְקִי מִהֵאֵי עֲלָמָא קְרִיבוּ גוֹ הֵאֵי כּוֹתְלָא וְנִפְקִין הֵנְהוּ מְאִרֵי תְרִיסִין וְטְרַדִין לוֹן בְּנוֹרָא מְלַהֲטָא.

בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, י', אֵיהִי בַת עֵינָא, כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹרֵךְ הַיּוֹם דְנִהִיר בָּהּ ה', ג' גּוֹוֹנִין דְעֵינָא, וְתַרִין כַּנְפֵי עֵינָא. חֲמֹשֶׁה אֹרֵךְ נִהִירִין בָּהּ מְלַגְּאוּ, ה' עֲלָאָה דְאֵיהִי אֹרְהָ מְרָאָה.

הַשְׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת (סִימָן ט"ז)

פְּקוּדָא לִיבֶם אֶשֶׁת הָאֵת. וְרָזָא דָא הֵא אוֹקִימָנָא, דְאֵיהוּ עֵבִיד טִיבוּ וְקָשׁוּט עִם אָחוּהִי מִיתָא, דְלֹא לִישְׁתַּצִי מִהֵהוּא עֲלָמָא. בְּגִין דְהַהוּא כַר נֶשׁ דְמִית בְּלֹא בָנִין לָא אַעֲבַר כּוֹתְלָא דְפְרִזְלָא לְמֵיעֵל גוֹ פְּלִטְרִין דְמְלָפָא. בְּגִין דְכִתְלָא דְפְרִזְלָא קְרִימָא בֵין הֵאֵי עֲלָמָא לְעֲלָמָא אַחְרָא, וְכַתְרַ הַהוּא כּוֹתְלָא קְרִימָן אֶלְף וְשִׁתֵּינִין רִיבּוּא מְלֻאָכֵי חֲבֵלָה, וְכִלְהוּ אַקְרוּן מְאִרֵי תְרִיסִין, מְאִרֵי דְכָבוּ. סִיפֵי שְׁנַנְן דְנוֹרָא מְלַהֲטִין בִּידֵיהוּ.

וְגוֹ הַהוּא כּוֹתְלָא אֵית (ב) שִׁתֵּינִין אֶלְפֵי הַיֵּכֵלִין דְחֲשׁוּכָא. וְכֹל הַיֵּכֵלָא וְהַיֵּכֵלָא אֵית בֵּיה כּוּיִן פְּתִיחָן לְגִיּהֶנָּם. וְכֹל אֵינּוֹן דְלֹא זָכוּ בְּבָנִין בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כַּד נִפְקִין מִיַּגִּיָּה וְאֵזְלִין לְאַעֲלָא לְהַהוּא

וְגו' אֵינּוֹן הַיִּכְלִין אֵת הַיִּכְלָא חָדָא. וְהָהוּא
הַיִּכְל אַקְרִי הַיִּכְל פּוּעֵלִי אֶזְרָא, וְנִטְלִין לִיה
וְעֵאלִין לִיה בְּהָהוּא הַיִּכְלָא וְתַמְזָן אֶתְטָרִיד
בְּכָל יוֹמָא וְדָא קָשָׁה מִגִּיהֶנָּם. אִי אֵת לִיה
פְרוּקָא, יְאוּת. וְאִי לָאו, לָא נִפִיק מִתַּמְזָן
לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְתִיב (תהלים קכ"ז) אֲשֶׁרִי הִגְבַּר
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגו'. כִּד אֵת לֹזֵן
פְרוּקָא לְאֵינּוֹן דְּלֵא זְכוּ, אִיצְטָרִיף לְהֵהִיא
אֶתְתָּא מִמֶּשׁ דְּהוּא שְׂבָק תַּמְזָן, בְּאַתְר דְּנִפְשִׁיה
וְרַעוּתִיה הָוָה שׁוּי תְדִיר וְאֶדְבֵּק בְּרַעוּתָא
וְתִיאוּבְתָא. וְכִד אֲשַׁתְּמֵשׁ בְּהָהוּא אֶתְר אַחוּהָ
דְּמִיתָא, הָהוּא דְּבִיקוּ דְּתִיאוּבְתָא דְּנִפְשָׁא
דְּשְׂבָק בְּהָהוּא אֶתְר אֶתְעַר בְּאַתְעָרוּתָא
דְּאַתְתִּיה דְּאַתְעָרַת לְגַבִּיה וְאַחוּהָ דְּשׁוּי
רַעוּתִיה בְּאַחוּהָ בְּהָהוּא אֶתְר. כִּדִּין אֶתְעָרוּ דָּא
מִתְעַר לְהָהוּא מִיתָא בְּאֵינּוֹן הַיִּכְלִין וְנִפְק
מִתַּמְזָן.

וְחַד מִמְנָא מְאֵינּוֹן מְאֵרִי תְרִיסִין אֶתִּי עַמִּיה
וְאַתְהֶדֶר בַּר נֶשׁ לְהָהוּא אֶתְר וְיָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִיו. הָהוּא מִמְנָא קָרִי עֲלִיה, וְוִי דְּנִפִיק
אַגְרִיה בְּטִיקוּלִיה. מָאן דְּהָוָה סִיב אֶתְהֶדֶר
רַבֵּיא לְחִיבָא בִּיה. וְעַם כָּל דָּא, קִדְשָׁא בְּרִיף
הוּא רַעוּתִיה לְמַעַבְד עַמִּיה טִיבוּ לְאַתְתַּקְנָא
בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְדָא אִיהוּ דְּמְאָרִיה אֶתְרַעִי בִּיה.
רַבֵּיא מִתְרִיסַר שְׁנִין דְּלֵא אֲשֶׁלִּים לְעֶשְׂרִין אוּ
דְּאִיהוּ רַבֵּיא דְּלֵא נְסִיב, קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
אַעְקָר לִיה, וְשְׁתִּיל לִיה לְבַתָּר בְּסִטְרָא דְּאַבוּי
בְּקֶשְׁיו, וְדָא לָא אָזִיל לְהָהוּא כּוֹתְלָא.

בֵּין גֵּן עֲרֵן וְגִיְהֶנָּם אִיפָא חַד טִינְרָא וְדָא הוּא
טִינְרָא דְּמַחְלוּקָת. אֲמַאי אַקְרִי הָכִי, בְּגִין
דְּכָל בְּנֵי עֲלֵמָא עַבְדִּין פְּלִיגָא בְּמְאָרִיהוֹן עַל
הָהוּא רַבֵּיא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא חָמִי בִּיה
דְּלֵא יַצְלַח, דְּאִי אֶתְקֶשִׁי לָא אֶתְנַטַּע בְּנִטְיַעָא

וְתוּךְ אֵלוּ הַהִיכְלוֹת יֵשׁ הַיִּכְל
אַחַד, וְאוֹתוֹ הַיִּכְל נִקְרָא הַיִּכְל
פּוּעֵלִי אֶזְרָא, וְלוֹקָחִים אוֹתוֹ
וּמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הַיִּכְל,
וְשֵׁם נִטְרַד בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְזֶה
קָשָׁה מִגִּיהֶנָּם. אִם יֵשׁ לוֹ גּוֹאֵל -
טוֹב, וְאִם לֹא - לֹא יוֹצֵא מִשָּׁם
לְעוֹלָמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים
קכז) אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגו'. כַּאֲשֶׁר יֵשׁ
לָהֶם גּוֹאֵל לְאֵלוֹ שְׁלֵא זְכוּ, צְרִיף
לְאוֹתָהּ אִשָּׁה מִמֶּשׁ שֶׁהוּא עֲזוּב
שָׁם, בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְשׁוּ וְרִצּוֹנוֹ הִיָּה
שָׁם תָּמִיד וְנִדְבֵּק בְּרִצּוֹן
וְהִשְׁתַּוְּקָתוּ. וְכַאֲשֶׁר הִשְׁתַּמֵּשׁ
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם אַחִיו שֶׁל הַמֵּת,
אוֹתָהּ הִתְדַבְּקוֹת שֶׁל הַתְּשׁוּקָה
שֶׁל הַנֶּפֶשׁ שֶׁעֲזוּב בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
מִתְעוֹרְרָת בְּהִתְעוֹרְרוֹת הָאִשָּׁה
שֶׁמִּתְעוֹרְרָת אֵלָיו וְאַחִיו שֶׁשָּׁם
רִצּוֹנוֹ בְּאַחוּהָ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם. אִז
הִתְעוֹרְרוֹת זוֹ מִתְעוֹרְרָת לְאוֹתוֹ מֵת
בְּאֵלוֹ הַהִיכְלוֹת וְיוֹצֵא מִשָּׁם.

וּמִמְנָה אַחַד מְאֵלוֹ בְּעֵלִי מַגְנִים
כַּא עֲמוֹ, וְחֹזֵר אָדָם לְאוֹתוֹ
מְקוֹם וְיָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיו. אוֹתוֹ
מִמְנָה קוֹרָא עֲלִיו: אוּי שִׁיַּצָּא
שְׁכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ. מִי שֶׁהִיָּה זָקֵן,
חֹזֵק תִּינוּק לְצַחֵק בּוֹ. וְעַם כָּל
זֶה, הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רִצּוֹנוֹ
לְעִשׂוֹת עֲמוֹ טוֹבָה לְתַקְנּוֹ בְּזֶה
הָעוֹלָם, וְזֶהוּ שְׂאֵדוֹנוֹ מִתְרַצָּה
בּוֹ. נַעַר מִשְׁתִּים עֲשָׂרָה שָׁנִים
שְׁלֵא הַשְּׁלִים לְעֶשְׂרִים אוּ שֶׁהוּא
נַעַר שְׁלֵא נְשׁוּי, הַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא עוֹקֵר אוֹתוֹ, וְשׁוֹתֵל אוֹתוֹ
לְבַסּוּף בְּצַד אָבִיו בְּקֶשֶׁי, וְזֶה לֹא
הוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ כְּתֵל.

בֵּין גֵּן עֲרֵן וְגִיְהֶנָּם יֵשׁ סֵלַע אַחַד,
וְזֶה הוּא סֵלַע הַמַּחְלָקָת. מִדּוּעַ
נִקְרָא כֵּךְ? מִשּׁוּם שֶׁכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם עוֹשִׂים מַחְלָקָת בְּרַבּוֹנָם
עַל אוֹתוֹ נַעַר. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא
רוֹאֶה בּוֹ שְׁלֵא יַצְלִיחַ, שְׁאֵם

יתקשה, לא ננטע בנטיעה טוב.
ועתה שהוא רף וראוי לעקר,
נעקר, ושותל אותו הקדוש ברוך
הוא.

באשר נעקר, עולה אצל אותו
סלע, ושם היכלות ידועים לאלו,
וחילות ומחנות רבים עומדים
שם שממנים עליהם. וכלם
בחשבון עומדים, ועומדים שם
עד שינגאלו מצד של אביו. ואם
לא אביו, לעתים עומדים
לחמשים שנה, ועושה בו
הקדוש ברוך הוא טובה ונגאל
בקרובו שקרוב לו או אחיו.

וכמה גאלות מזמן הקדוש
ברוך הוא לאותו אדם. הגוף
הראשון מה יהיה ממנו? שאלה
שאלו לפני החברים, אם יתקיים
אותו גוף אם לא. אם תאמר
שלא יתקיים, וכי יאבדו מעשה
ידיו של הקדוש ברוך הוא?!
אם תיב היה הרבה ולא ראוי
להתקיים, לא שאלתי. שודאי
נאבד ולא יתקיים.

אבל כמה הם שחוזרים לזה
העולם ונתקנו גופם, מה יהיה
ממנו? הגוף ההוא לא נאבד,
שהרי הקדוש ברוך הוא לא
אבד מעשה ידיו, ובריות
מזמנות לעשות ממנו. ואלו היו
גופים שחוזרים בלי רוח.

באשר עתיד הקדוש ברוך הוא
להחיות המתים, אלו יבנו
ויקומו ארבעים יום בלי רוח.
והקדוש ברוך הוא חס עליהם
ושולח עליהם רוח שנושבת בגן
עדן, ויקומו על עמדם ויהיו
שמשים לצדיקים שעוסקים
בתורה. ואלו ימותו כמקדם,
ואחר כך יקומו להם, ועל זה
כתוב (קהלת ד) ושבת אני את
המתים שפבר מתו, מזמן
קדמון.

באשר יקומו, ידעו את קונם

שפיר. והשתא דאיהו רפיכא ויאות
לאתעקרא, אתעקר ושתיל ליה קדשא בריך
הוא.

בר אתעקר עאל לגביה ההוא טינרא ותמן
היכלין ידיעאן לאילין וחיילין ומשיריין
סגיאין קיימין תמן דממונין עלייהו. וכלהו
בחושפנא קיימי, וקיימי תמן עד דאתפריקו
בסטרא דאבוי. ואי לאו אבוי, זמנין דקיימי
לחמשין שנין ועביד ביה קדשא בריך הוא
טיבו ואיפרק בקריבא דקריב ליה או אחוה.

וכמה פרוקי אזמין קדשא בריך הוא לההוא
בר נש. גופא קדמאה מה תהא מגיה.

שאלתא שאילו קמיה חבריאי, אי יתקיים
ההוא גופא, אי לאו. אי תימא דלא יתקיים,
וכי יבדון עובדי ידוי קודשא בריך הוא. אי
חיבא הוה סגי ולא אתחזי לאתקיימא, לא
שאילנא. דודאי אתאביד ולא אתקיים.

אבל כמה אינון דאתהדרו להאי עלמא
ואתתקנו גופא מה תהא מגיה. ההוא
גופא לא אתאביד, דהא קדשא בריך הוא לא
יאבד עובדי ידוי ובריין זמינין למעבד
מנייהו. ואינון הוו גופין דאתהדרן בלא
רוחא.

בר זמין קדשא בריך הוא לאחייא מתייא,
אלין יתבנון ויקומון ארבעין יומין בלא
רוחא. וקודשא בריך הוא חס עלייהו ומשדר
עלייהו רוחא דנשיב בגנתא דעדן ויקומון
בקיימיהון ויהון שמשין לצדיקייא
דמתעסקין באורייתא. ואלין ימותון
כמלקדמין ולבתר יקומון לון, ועל דא כתיב
(קהלת ד) ושבת אני את המתים שפבר מתו,
מקדמת דנא.

בר יקומון ינדעון למאריהון ידיעה דלא

ידיעה שאינה ברורה כשאר בני אדם, ואלו שמשים של העם הקדוש. בספרו של שלמה על אלו הגופים פתוב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין צדיקים בין רשעים - יקומו, ועל זה פתוב בהם בארח סתום - ורבים, ולא כתוב מי אלו.

ומשום כל זה, אף על גב שאמרנו שגשברו - לא פך. שהרי אין לנו גוף מאלו שלא יקומו מדור המבול ודור הפלגה, וישברו במקדם. דור המבול מה פתוב בהם? פי השחית כל בשר את דרכו, משחיתים אותו איבר. משום זה נענשו. אף פאן, כל אלו שלא זכו לבנים, אין להם חלק באותו עולם עד שמתקנים. ואפלו לחמשים דורות מחזיר להם הקדוש ברנף הוא, כמו שנתבאר. מצוה לחלץ את יבמתו, הרי נתבאר הואיל ואין רצון של זה או של זה ולא נתקן בחיבות, יש לחלץ.

ואם תאמר, במקום שמצויים חיים יש סנדל ביפי של תקוני הרגלים, שכתוב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו', משום שזה הוא מקום שמצויים בו חיים. ובמקום שמצויה בו מיתה אין סנדל כלל, משום שהוא צד שאין בו תקון של רגלי בני אדם, ומשום זה אין בו סנדל. וכל אלו הצדדים שמתפשטים ממנו, כלם משני רגלים עד שמשפנה פרגלי התרנגול.

במלכות שבא פתוב (מלכים א -) ותבא לנסתו בחידות, אחד שעשה לרגליו סנדל של הצד האחר. מה פתוב? (שם) ויגד לה המלך את כל לבבה [דבריה], ולא כתוב ויעש לה. גלה לה הסוד ולא הצטרף לעשות לה סנדל, שאין דרך לאותו צד בזה.

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כף לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשפני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א) ותבא לנסתו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אחרא. מה פתוב (מלכים א) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

בריא כשאר בני נשא ואלין שמשין דעמא קדישא. בספרא דשלמה על אלין גופין פתיב, (דניאל י"ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין זפאין בין חייבין יקומו, ועל דא פתיב בהו באורח סתים, ורבים. ולא פתיב מאן אינון.

ובגין כל דא אף על גב דאמרין דאתברו לאו הכי. דהא לית לך גופא מאלין דלא יקומו מדור המבול ודור הפלגה, ויתברון פמלקדמין. דר המבול מה פתיב בהו כי השחית כל בשר את דרכו, מחבלין ההוא שייפא. בגין כף אתענשו. אוף הכא כל אינון דלא זכו לבנין, לית לון חולקא בההוא עלמא עד דמתתקנו. ואפילו לחמשין דרין אהדר לון קדשא בריה הוא כמה דאתמר. פקודא לחלוץ את יבמתו, הא אתמר הואיל ולית רעותא דהאי או דהאי, ולא אתתקנו בחביבו, אית לחלוץ.

ואי תימא באתר דשריין חיים אית סנדל בשפירו דתקונא דרגלין, דפתיב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו' בגין דדא איהו

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כף לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשפני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א) ותבא לנסתו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אחרא. מה פתוב (מלכים א) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

ומשום זה מי שרואה בחלומו שנותנים לו סנדלים לרגליו, ודאי שחיים נמסרו לו. ומי שרואה שפושטים ממנו סנדל, בדין צד האחר ימסר אם לא ישוב. ועל זה יש לשלף לזה ולתת אותו תוף עפר, סוד זה סנדל שהוא רגיל בו לא ישלף, כדי שלא יסור ממנו. אבל צריך סנדל אחר לשלף ממנו, וכמה הם.

אלו בעלי מגנים באותו צד שמתאספים שם להנעיל אותו סנדל לאותו צד, ולא יכולים. חוזר אצל אותו מת וכא בטענות עליו לפני הקדוש ברוך הוא לחוס עליו, והקדוש ברוך הוא חס עליו.

ומשום אותו סנדל חוזר לאותו מקום ארבעים ימים וסר מאותו מת, וכל אלו בעלי מגנים שלו. והקדוש ברוך הוא נותן לו ענש וגואל אותו, אבל לא נכנס תוף המקדש. ומקום מתקן להם מחוץ לגן עדן, ושם עומדים ומודים ומשבחים להקדוש ברוך הוא ורואים אותו מרחוק ואת אותו האור של עדן הצדיקים שנגן עדן ומתבלישים במעשיהם. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ

מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו' (דברים כה). מצוה זו להלקות הרשע, שהוא סמאל, שעתידי הקדוש ברוך הוא להכותו חמשים מכות, משום שעשה עצמו אלוה. יבא היחוד שמיוחדים בו ישראל בכל יום בכ"ה אותיות, ויפה בהם את מי ששם עצמו אלוה. ואינו אלא עבד מטנף. ואלו שסרחו בה, תקן להם הקדוש ברוך הוא (להכות) ביו"ד ה"א וא"ו, שהם ארבעים חסר

ובגין כך מאן דחמי בחלמיה דיהבין ליה סנדלין לרגלוי, ודאי חייז אתמסרין ליה. ומאן דחמי דאעדן מניה סנדלא, בדינא סטרא אוחרא יתמסר, אי לא יתוב. ועל דא אית לאשלפא להאי ולמיהב ליה גו עפרא, רזא דא סנדלא דאיהו רגיל ביה לא תשלוף, בגין דלא לאעדא מניה. אבל איצטרין סנדלא אחרא למשלף מניה, וכמה אינון.

אלון מארי תריסין בההוא סטרא דמתפנפי תמן לאנעלא ההוא סנדלא לההוא סטרא, ולא יכלין. אהדר לגביה ההוא מיתא וקא טעין עליה קמיה דקודשא בריך הוא למיחס עליה. וקודשא בריך הוא חס עליה.

ובגין ההוא סנדלא, אהדר לההוא אתר ארבעין יומין ואתעדי מההוא מיתא וכל אינון מארי תריסין דיליה. וקודשא בריך הוא יתיב ליה עונשא ופריק ליה, אבל לא עאל גו מקדשא. ואתר מתתקנא להו לבר מגנתא דעדן ותמן קיימין ואודן ומשבחין לקודשא בריך הוא וחקאן ליה מרחיק ויהוא נהירו דעדונא דצדיקיא בגנתא דעדן ואכספו בעובדין. זפאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (עד כאן מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו', (דברים כה) פקודא דא להלקות לרשע, דאיהו סמאל, דעתידי קדשא בריך הוא למחאה ליה חמשין מחאן. בגין דעבד גרמיה אלוה. ייתי יחודא, דמייחדן ביה ישראל בכל יומא, בכ"ה אתוון, וימחי בהון, למאן דשוי גרמיה אלוה, ולא איהו אלא עבד מטונף. ואלין דסרחו בה' תקין לון קדשא בריך הוא, (למחאה) ביו"ד ה"א וא"ו, דאינון ארבעים חסר חר. ובהאי שמא, מחא קדשא בריך הוא עשרה

אחת. ובשם זה מכה הקדוש ברוך הוא עשר מכות את האדם ועשר לחנה, עשר לנחש ותשע לארץ, משום שכלם סרחו באות ה'. ולכן (בראשית א) כי עשית זאת. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו וגו', יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה (דברים כה). מצינה זו ליבם אשת אח. שאשת אח היא ד', ועם א"ח היא אחד. ואם חס ושלום שלבו אינו להביא אח על ד', שהיא אשתו ובת זוגו של א"ח, הוא עושה פרוד, ונכנס סמאל אל אחר, באמצע, ונאמר בו (בראשית לח) ושחת ארצה לבלתי וגו', שהסתלק קוץ של אות ד' מן אחד. ומשום זה, והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו. והשחתת הזרע מנעה ממנו פמה ברכות ופרוד היחוד. ולכן ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'.

ויחוד של אח עם ד' בצדיק. ובעז משום שהתגבר על יצרו נקרא צדיק. וזהו בוע"ז, ב"ו ע"ז, תקיף ביצרה. (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר, וזה יה"ו שפלולות שלש אותיות (אבות) בצדיק, ליבם ה'. ובינה - בן י"ה, בגללה נאמר (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר. כאן רומז שנוי השם, וזה מצפ"ץ כאן, וזאת לפנים בישראל. וזה שנוי מקום, אהי"ה, איה מקום כבודו להעריצו. יה"ו הוא אהי"ה, וזה שנוי מקום. שנוי מעשה, אדנ"י, א' אהי"ה, י' יהוה, שניהם משתנים באדנ"י.

וזאת התעודה בישראל. התעודה - אם העליונה, (ישעיה ח)

מכתשין לאדם. ועשרה לחנה. ועשרה לנחש. ותשעה לארעא. בגין דכלהו סרחו באת ה'. ובגין דא, (בראשית ג) כי עשית זאת. (ע"כ). כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו וגו', יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה. (דברים כה) פקודא דא, ליבם אשת אח דאשת אח איהי ד', ועם א"ח איהי אחד. ואם חס ושלום לביה לאו איהו, למייתי אח על ד', דאיהי אתתיה בת זוגיה דא"ח, עביד פרודא, ועאל סמאל אל אחר באמצעיתא, ואתמר ביה, (בראשית לח) ושחת ארצה לבלתי וגו', דאסתלק קוצא דאת ד' מן אחד. ובגין דא, והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו. והשחתת זרעא, מנע מגיה פמה ברכאן, ופרודא דייחודא. ובגין דא ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'.

וייחודא דאח עם ד' בצדיק. ובעז בגין דאתתקף על יצריה, אקרי צדיק. והאי איהו בוע"ז, ב"ו ע"ז, תקיף ביצריה. (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ודא יה"ו (דף רפ"א ע"א) דכלילן תלת אתוון (ס"א אבהו) בצדיק, ליבם ה'.

ובינה בן י"ה, בגינה אתמר, (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר. הכא קא רמיז שנוי השם, ודא מצפ"ץ הכא, וזאת לפנים בישראל. ודא שנוי מקום, אהי"ה, איה מקום כבודו להעריצו. יה"ו, איהו אהי"ה, ודא שנוי מקום. שנוי מעשה, אדנ"י, א' אהי"ה, י' יהוה, תרווייהו משתנים באדנ"י.

וזאת התעודה בישראל, התעודה, אימא עלאה, (ישעיה ח) צור תעודה חתום תורה

צור תעודה חתום תורה בלמדי.
הוא חותם העולם, חותם השמים והארץ. על התמורה - שכינה תחתונה. באיזה מקום התכבאה? בעולם שלה, מטטרו"ן, וישנה, שם היא משתנה. ואדם שנאמר בו (שם מד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב

יד) משנה פניו ותשלחהו.
ורבן פרושה חכמי המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא. בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. ויהי פתוב (מלאכי ג) אני ה' לא שנית. בכתיבה לא משתנה, אבל בקריאה משתנה. שכתובה שהוא מקומו, לא משתנה. בקריאה שהיא מחוץ למקומו, משתנה. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו. משום ששפחה שלו אדנ"י, שמה פשם המלכה, והקדוש ברוך הוא בו משתנה, משום שהוא נער. בו סוד (רוח) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינה אצל הקדוש ברוך הוא לא משתנה, והקדוש ברוך הוא לא משתנה אליה, זהו שפתוב אני ה' לא שנית. אני - השכינה. ה' - העמוד האמצעי. שלף איש נעלו - זה סנדלפון, סנדל הוא לקדוש ברוך הוא, ונעל לשכינה. אבל תפארת, שכולל שש ספירות, הוא גוף ליהו"ה. ומלכות גוף לשכינה, שהוא אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. מצוה זו לחלץ, וזהו חליצת רוח מאותו גוף, שצריך לנהג עמו פאה, ואותו קשר האחזה שעם אחיו מתיר ממנו, ואותה רוח הולכת נע ונד עד שמוצאת גואל. זהו שכתוב (ויקרא כה) או דדו או בן דדו יגאלנו או משאר

בלמודי. איהו חותם דעלמא, חותם דשמאי וארעא. על התמורה, שכינתא תתאה. באן אתר אתטמרת. בעולימא דילה, מטטרו"ן, וישנה תמן, איהי משנה. ואדם דאתמר ביה (ישעיה מד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב יד) משנה פניו ותשלחהו.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. והא כתיב (מלאכי ג) אני יי' לא שנית. בכתיבה לא אשתי, אבל בקריאה אשתי. דכתיבה דאיהו אתריה, לא אשתי. בקריאה דאיהי לבר מאתריה, אשתי. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו. בגין דשפחה דיליה אדנ"י, שמה פשם מטרוניתא. וקודשא בריך הוא ביה אשתי, בגין דאיהו נער. ביה רזא (רוחא) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינתא אצל קדשא בריך הוא לא משתנית, וקודשא בריך הוא לגבה לא אשתי, הדא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אני יי' לא שנית, אני, שכינתא. יי', עמודא דאמצעיתא. שלף איש נעלו, דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קדשא בריך הוא, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת, דכליל שית ספירן, איהו גופא ליהו"ה. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. (דברים כה) פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה פאה, וההוא קשירא דאחזה דעם אחזה מתיר מגיה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשפח פרוקא. הדא הוא דכתיב, (ויקרא כה) או דודו או

בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִם לֹא מִצָּא -
וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגָּאֵל. כְּאוֹרֶחַ
שֶׁהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, או
כְּעַבְדֵי שֶׁהוֹלֵךְ בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנֵאוֹרֵיהֶם, עַד דֵּאֲשַׁפַּח פְּדִיּוֹן מֵאֲדוֹן דִּילִיָּה עַל
עַל חֲטָאוֹ. אוֹי לְמִי שֶׁלֹּא הֵנִיחַ בֵּן
לְגֵאל אוֹתוֹ.

וְאֵלֶיָּהוּ וְחֲכָמֵי וּבְעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת,
כָּאֵן רְמוֹז אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים. שֶׁהוּא קְשׁוּר
בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאֲסוּר
בְּתְּפִלִּין שֶׁל רֶאֶשׁ, כְּשֶׁאֵין (לו) בֵּן
לְגֵאל אוֹתוֹ מִצַּד שֶׁל בֵּן י"ה.
כְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר הוּא אַח חֲבוּשׁ
וְאֲסוּר, שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְגֵאל אֶת
עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא ד' עֲצָמוֹ שֶׁל אַח.
(בראשית ב) עֲצָם מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ
אֵלֶיּוֹ בְּקֶרֶקֶפֶת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל
רֶאֶשׁ, וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ
מִצַּד הַלֵּב.

וְרֵא לְחֻנָּם אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
וּבִגְמִילוֹת חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם
הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין הַעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם
שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְעוֹשִׂים
גְּמִילוֹת חֲסָדִים וּמִתְפַּלְלִים, וְלֹא
נִגָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ
וַיִּשְׁרָאֵל. אֲלֵא שִׁיִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
לְחַבֵּר אוֹתָהּ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּגְמִילוֹת חֲסָדִים הֵרִי פְּרִשׁוּהָ,
שֶׁהֵרִי אֵין חֲסִיד אֲלֵא הַמִּתְחַסֵּד
עִם קוֹנוֹ, שֶׁכָּל הַמַּצּוֹת שֶׁעָשָׂה,
לְגֵאל בּוֹ שְׁכִינָתוֹ, וּבָזָה עוֹשֶׂה
חֲסֵד עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מִי שֶׁגוֹמֵל חֲסֵד עִם שְׁכִינָתוֹ, הוּא
גוֹמֵל עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
מִשׁוּם שֶׁכְּשֶׁחֲטָאוֹ יִשְׁרָאֵל
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיךְ רוּצָה
לְיִסְרֹם, הָאִם הֵיךְ רוּכָצַת
עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיִּצְאוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. מִה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? גֵּרַשׁ אֶת בְּנֵי הַמִּלֵּךְ

בֶּן דָּוִד וְנִגָּאֲלוּ אוֹ מִשְׁאָר בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִי לֹא
אֲשַׁפַּח, וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגָּאֵל. כְּאוֹרֶחַ דֵּאֲזִיל
מֵאֲתֵר לְאֲתֵר, אוֹ כְּעַבְדֵי דֵּאֲזִיל בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנֵאוֹרֵיהֶם, עַד דֵּאֲשַׁפַּח פְּדִיּוֹן מֵאֲדוֹן דִּילִיָּה עַל
חוּבִיָּה. וְוִי לְמֵאֵן דֵּלֵא אָנַח בֵּן לְמִפְּרַק יִתִּיָּה.
וְאֵלֶיָּהוּ וּרְבִנָּן וּמֵאֲרֵי מִתִּבְתָּאֵן, הֵכָא רְמִיזוּ,
אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית
הָאֲסוּרִין. דֵּאִיָּהוּ קְשׁוּר בְּקֶשֶׁר שֶׁוֹרָא דְתְּפִלִּין דִּיד, וְאֲסוּר
בְּתְּפִלִּין דִּרִּישָׁא, כִּד לִית (ל"ה) בֵּן לְמִפְּרַק
לִיָּה, מִסְטָרָא דְבֵן י"ה. בַּהֵהוּא קְשִׁירוֹ אִיָּהוּ
אַח חֲבוּשׁ וְאֲסוּר, דִּלִּית לִיָּה רְשׁוּ לְמִפְּרַק יִת
גְּרַמִּיָּה, דֵּאִיָּהוּ ד' עֲצָמוֹ דֵּאֵח, (בראשית ב) עֲצָם
מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ לְגַבִּיָּה, בְּקֶרֶקֶפֶת דְתְּפִלִּין
דִּרִּישָׁא. וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ מִסְטָרָא
דְלֵבָא.

וְרֵא לְמַגְנָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל
הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבִגְמִילוֹת חֲסָדִים
וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.
וְכַמָּה בְּנֵי נֶשֶׁא דְקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵיָּתָא,
וְעַבְדֵי גְּמִילוֹת חֲסָדִים, וּמִצְלִין, וְלֹא אֶתְּפַרַק
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיָּה וַיִּשְׁרָאֵל. אֲלֵא
דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיָּתָא, לְחַבֵּר יִתָּה בְּקוּדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הָא אוּקְמוּהָ, דֵּהָא
אֵין חֲסִיד אֲלֵא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּכָל
פְּקוּדֵין דְּעַבִּיד, לְמִפְּרַק בָּהוּ שְׁכִינָתִיָּה, וּבִהָא
עַבִּיד חֲסֵד עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מֵאֵן דְּגָמִיל חֲסֵד בְּשְׁכִינָתִיָּה, עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גְּמִיל. בְּגִין דְּכַד חֲבוּ יִשְׂרָאֵל,
וּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּהוּ בְּעֵי לְיִסְרָא לֹון,
אִימָא הוֹת רְבִיעָא עֲלֵיָּהוּ, עַד דְּנִפְקוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה עַבִּיד. תְּרִיךְ בְּנֵי
מִלְכָא וּמִטְרוּנֵיָּתָא. וְאִיָּהוּ אוּמִי, דֵּלֵא יְהִדֵּר

והמלכה, ונשבע שלא יחזר
למקומו עד שהמלכה תחזר
למקומה. ומי שחוזר בתשובה
וגומל חסד עם השכינה ובכל
התורה ובמצוותיה, ולא היא
(דו"א) אלא לגאל את השכינה, זה
עושה חסד עם קונו, וכאלו גאל
אותו ואת שכינתו ואת בניו.

אמר אליהו וכל ראשי
הישיבות, רועה הנאמן, אפה
הוא האיש הזה, אפה הוא בן
מהמלך והמלכה, שהשתדלותך
לקדוש ברוך הוא לא כמי
שעושה חסד עם קונו, אלא כמו
בן שמחייב לשים עצמו וכחו
לפדות אבא ואמא ומסר עצמו
למיתה עליהם. שמי שאינו בן
המלך ועושה טובה עם המלך
והמלכה, ודאי זה נחשב שעושה
חסד עם קונו.

קם רועה הנאמן והשתטח לפני
הקדוש ברוך הוא, ובכה ואמר,
בן יהי רצון שלו שיחשיב אותי
כבן, שהמצעים שלי לקדוש
ברוך הוא ושכינתו יהיו אליו
כמו בן שמשתדל בהם אחר
אביו ואמו, שאוהב אותם יותר
מצעמו ונפשו, רוחו ונשמתו,
וכל מה שהיה לו, היה חושב
להם לאין לעשות בהם רצון של
אבא ואמא ולפדות אותם בהם.
ואף על גב שידעתי שהכל
ברשותו, הרחמן רוצה את הלב.
באותו זמן בא הקדוש ברוך הוא
ונשק אותו, ואמר, רועה הנאמן,
ודאי שאתה הוא בן שלי ושל
השכינה. רבנן ומלאכים נשקו
בן! כמו כלם ונשקו לו, וקבלו
אותו לרב ומלך עליהם.

והיה בהנים יי' אליהו וגו',
תמחה את זכר עמלק וגו' (דברים
כה). מצוה זו להכרית את זרעו
של עמלק, שהרי הקדוש ברוך
הוא נשבע שלא יחזר לכסאו עד

לאתריה, עד דמטרוניתא אתהדרת לאתרהא.
ומאן דהדר בתשובה, וגמיל חסד בשכינתא,
ובכל אורייתא ובפקודין דילה, ולאו איהי
(איהו) אלא למפרק שכינתא, דא עביד חסד עם
קונו, וכאלו פריק ליה ולשכינתיה ולבניו.

אמר אליהו וכל ראשי מתיבתאן, רעיא
מהימנא, אנת הוא האי בר נש, אנת
הוא בר מן מלכא ומטרוניתא, דאשתדלותא
דילך לגבי קדשא בריך הוא, לאו כמאן
דעביד חסד עם קונו, אלא כברא דמחוייב
לשווייה גרמיה ותוקפיה למפרק אפא
ואימא, ומסר גרמיה למיתה עלייהו. דמאן
דלאו איהו ברא דמלכא, ועביד טיבו עם
מלכא ועם מטרוניתא, ודאי האי אתחשיב
דעביד חסד עם קונו.

קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קדשא
ברוך הוא ובכה, ואמר פן יהא רעוא
דיליה, דיחשיב לי כבר, דעובדין דילי לגבי
קדשא בריך הוא ושכינתיה יהון לגביה כברא
דאשתדל בהון פתר אבוי ואמיה, דרחים לון
יתיר מגרמיה ונפשיה ריחיה ונשמתיה, וכל
מה דהוה ליה הוה חשיב לון לאין, (דף רפ"א
ע"ב) למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא,
ולמפרק לון בהון. ואף על גב דידענא דכלא
ברשותיה, רחמנא לבא בעי. בההוא זמנא
אתא קדשא בריך הוא ונשיק ליה, ואמר,
רעיא מהימנא, ודאי אנת הוא ברא דילי,
ודשכינתא. רבנן ומלאכין נשקו בר קמו
כלהו ונשקו ליה, וקבילו ליה לרב ומלכא
עלייהו.

והיה בהנים יי' אליהו וגו', תמחה את זכר
עמלק וגו'. (דברים כה) פקודא דא, להכרית
זרעו של עמלק. דהא קדשא בריך הוא אומי,

שִׁיקַח נִקְמָה מִמֶּנּוּ. פֶּתַח רוּעָה הַנֶּאֱמָר וְאָמַר, וְדָאֵי מִשּׁוּם זֶה הָיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר וְעַל הַיָּם, וְלֹא יִכְנסוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שִׁטַּל נִקְמָה מִצְמֶלֶק.

עֲמִלֶּק מֵהוּ לְמַעְלָה? שְׁהָרִי רָאִינוּ שְׁבַלְעַם וּבִלְקָ הָיוּ נִשְׁמוֹתֵיהֶם מִשָּׁם, וּמִשּׁוּם זֶה שָׁנְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל אֲמָה וְלִשׁוֹן, וְלָכֵן עֲמִלֶּק רָשׁוּם בְּשֵׁמֶם - ע"ם מְבַלְעִים, ל"ק מְבַלְק. וְזָכַר וּנְקָבָה הֵם עֲמִלְקִים, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֶוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל. כִּמוֹ שֵׁשׁ בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע פָּנִים: יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רַחֵל, כְּנִגְדַּי (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן - כְּףֵי יֵשׁ אֲרַבַּע פָּנִים לְעֲמִלֶּק: קָסֶם, וּנְחַשׁ, עֵמֶל, וְאֶוֹן. עֵמֶל רָשׁוּם בְּעֲמִלֶּק, וְהָמֵן שְׁהָיָה מִצַּד עֲמִלֶּק - (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמֵלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֲלוּפֵי עֲשׂוֹ מִצְמֶלֶק הָיוּ. וְלִמְעַלָּה עֲמִלֶּק, סְמָאֵל. עֵמֶל, נַחֲשׁ, אֶוֹן, וּמִרְמָה. שְׁמִפְתָּה אֶת הָאָדָם לַחֲטָא לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. קָסֶם - ק' מִצְמֶלֶק, ס"ם מִסְמָאֵל. נַחֲשׁ, א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עֲלוּיִי נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב) לְךָ לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. בֵּית מוֹלַדְתְּךָ שֶׁלְּךָ מִבְּתֵי הַלְּבָנָה הַלְלוּ, אוֹ בְּתֵי שְׁבֵתָאֵי, אוֹ בְּתֵי מֵאָדִים. שְׁעַל בְּתֵי מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבֵתָאֵי וּלְבָנָה נֶאֱמַר, אֵין מִתְחִילִים בְּשָׁנֵי וּרְבִיעֵי, (ואין מתחילין בשני ואין מסיימין ברביעי) שְׁמֵאָדִים אָדָם חַמְסָה, גִּיהֶנָם אִם שָׁל עֲשׂוֹ, שְׁנוּלָדָה בַּיּוֹם הַשָּׁנִי. וְהַלְּבָנָה הִיא טוֹב וְרַע. טוֹב בְּמִלּוּאָה, וְרַע בְּחִסְרוֹנָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִטוֹב וְרַע, מוֹנִים בָּהּ יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִים בָּהּ בְּנֵי

דְּלָא יַחְזוֹר עַל פְּרִסְיָה, עַד דִּיטוּל נוֹקְמָא מִנִּיהּ. פֶּתַח רַעֲיָא מִהֵימְנָא וְאָמַר. וְדָאֵי, בְּגִין דָּא הָוּוּ אֲזִילִי בְּמִדְבָּרָא וְעַל יָמָא, וְלֹא יִיעֲלוּן בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, עַד דִּיטוּל נוֹקְמָא מִנִּיהּ דְעֲמִלֶּק.

עֲמִלֶּק מָאן הוּא לְעִילָא, דְּהָא חֲזִינָן דְּבַלְעָם וּבִלְקָ מִתְמָן הָוּוּ נִשְׁמַתִּין דְּלֵהוּוֹן, וּבְגִין דָּא הָוּוּ שָׁנְאִין לְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר מִכָּל אוֹמָה וְלִישָׁן, וּבְגִין דָּא עֲמִלֶּק רָשִׁים בְּשִׁמְהוּוֹן, ע"ם מִן בְּלַעַם, ל"ק מִן בִּלְקָ, וּדְכָר וְנוֹקְבָא אֵינוּן עֲמִלְקִים. וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֶוֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּנוֹנָא דְאִית בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע אַנְפִּין, יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רַחֵל, לְקַבֵּל, (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם. הָכִי אִית אֲרַבַּע אַנְפִּין לְעֲמִלֶּק, קָסֶם, וּנְחַשׁ, עֵמֶל, וְאֶוֹן. עֵמֶל רָשִׁים בְּעֲמִלֶּק. וְהָמֵן דְּהָוָה מִסְטָרָא דְעֲמִלֶּק, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמֵלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֲלוּפֵי עֲשׂוֹ מִצְמֶלֶק הָוּוּ. וְלְעִילָא עֲמִלֶּק, סְמָאֵל. עֵמֶל, נַחֲשׁ, אֶוֹן, וּמִרְמָה. דְּמִפְתֵּי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחֲטִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עֵמֶל, קָסֶם, ק' מִן עֲמִלֶּק ס"ם מִן סְמָאֵל. ל. נַחֲשׁ, א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עֲלוּיָהּ אֶתְמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב) לְךָ לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, בֵּית מוֹלַדְתְּךָ דִּילְךָ, מֵאֵלִין בְּתֵי סִיְהָרָא, אוֹ בְּתֵי שְׁבֵתָאֵי, אוֹ בְּתֵי מֵאָדִים. דְּבְתֵי מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבֵתָאֵי וּלְבָנָה, עַלֵּיהוּ אֶתְמַר, אֵין מִתְחִילִין בְּב"ד (אין מתחילין ב' ואין מסיימין ד'). דְּמֵאָדִים סוּמְקוֹ דְּחַמְסָה, גִּיהֶנָם, אֵימָא דְעֲשׂוֹ, דְּאֶתְיִילִידַת בְּיוֹמָא תַנְיִנָא. וְסִיְהָרָא, אֵיהוּ טוֹב וְרַע, טוֹב בְּמִלּוּאָה. וְרַע בְּחִסְרוֹנָה.

וּבְגִין דְּאֵיהִי כְּלוּלָא מִטוֹב וְרַע, מוֹנִין בָּהּ

יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל. וְכַד לָקַת
 בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא טב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת
 בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רַע לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְהֵאֵי (ישעיה
 כט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמָיו, חֲכָמָה
 דְּיִשְׁמַעֲאֵלִים, וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן
 לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָּן, אֶלְא בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוּן,
 כְּפִי שְׁנוּי עֲלָמָא בְּהַלִּיכְתָּן וְשִׁימוּשָׁן. וְסִיְהֵרָא
 אֲתַבְרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהָ
 עֲנִיּוֹת, אֲתַבְרִיאַת לִילִית, שְׁבַתֵּאֵי, דְּאִיהוּ רַעֲב
 וְצָמְאוּן וְלָקוּתָא דְּנְהוּרִין. עֲלָה אֲתַמַּר, יְהִי
 מְאֲרַת חֶסֶר. (משלי ג) מְאֲרַת יְי' בְּבֵית רִשְׁעוֹ. (קהלת
 ט) וְחוּטָא יִלְכַד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילְהָ, וְצַדִּיק
 יִמְלֹט מִמָּוֶה.

וְאִית פְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זַעֲיָרָא, נְקוּדַת
 שְׁפָחָה (נ"א סִיְהֵרָא) דְּאִיהוּ מְאֲרַת, וְדָא
 חוֹלָם, בַּת מְלָךְ, שְׁבַת מְלָכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא
 דְּתַרוּוִייהוּ בְּיוֹם שְׁבִיעֵי, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ, (דברים ה)
 לְמַעַן גְּנוּחַ עֲבָדְךָ וְאַמְתָּךְ. דְּסִדְרַת בְּרִיאַתָּן לָאו
 כְּסִדְרַת שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חַמ"ה וּמ"א אֲדִים
 סוּמְקֵי דְּגִיְהֵנָם, אֲתַבְרִיאֻּוּ בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
 לְבָנָה שְׁבַתֵּאֵי, אֲתַבְרִיאֻּוּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה,
 פְּפָנָא וְחֻשׁוֹקָא. וּבְגִין דָּא אִין מִתְחִילִין בְּב"ד,
 בְּגִין דְּגִיְהֵנָם אֲתַבְרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְלָקוּתָא
 דְּנְהוּרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

בְּכ"ב, עֲלִיהָ אֲתַמַּר, (במדבר כד) דְּרַף פְּכָב מִיַּעֲקֹב.
 דְּדְרָגִיָּה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהּ (שמות ט)
 וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבֶּקֶר, שְׁבוּ יַרְד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת אֶת
 הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יַחֲדָה,
 לְהִיּוֹת עֲמוֹ שְׁבַת הַמְּלָכָה, שְׁהוּא
 יוֹם שְׁלִישִׁי, כּוֹלָל שְׁלֹשַׁת עֲנְפֵי
 הָאֲבוֹת, ש', הַבַּת (המלכה)
 הַיַּחֲדָה, שְׁשִׁלְטוֹנָה בְּלִיל שְׁבַת,
 בּוֹ נַעֲשִׂית שְׁבַת.

וְכֵן חוֹלְקִים חֲכָמֵי הַמְּשֵׁנָה עַל
 מִתְּן תּוֹרָה, בַּת יַחֲדָה. זֶה אָמַר

יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל. וְכַד לָקַת
 בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא טב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת
 בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רַע לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְהֵאֵי (ישעיה
 כט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמָיו, חֲכָמָה
 דְּיִשְׁמַעֲאֵלִים, וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן
 לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָּן, אֶלְא בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוּן,
 כְּפִי שְׁנוּי עֲלָמָא בְּהַלִּיכְתָּן וְשִׁימוּשָׁן. וְסִיְהֵרָא
 אֲתַבְרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהָ
 עֲנִיּוֹת, אֲתַבְרִיאַת לִילִית, שְׁבַתֵּאֵי, דְּאִיהוּ רַעֲב
 וְצָמְאוּן וְלָקוּתָא דְּנְהוּרִין. עֲלָה אֲתַמַּר, יְהִי
 מְאֲרַת חֶסֶר. (משלי ג) מְאֲרַת יְי' בְּבֵית רִשְׁעוֹ. (קהלת
 ט) וְחוּטָא יִלְכַד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילְהָ, וְצַדִּיק
 יִמְלֹט מִמָּוֶה.

וְאִית פְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זַעֲיָרָא, נְקוּדַת
 שְׁפָחָה (נ"א סִיְהֵרָא) דְּאִיהוּ מְאֲרַת, וְדָא
 חוֹלָם, בַּת מְלָךְ, שְׁבַת מְלָכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא
 דְּתַרוּוִייהוּ בְּיוֹם שְׁבִיעֵי, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ, (דברים ה)
 לְמַעַן גְּנוּחַ עֲבָדְךָ וְאַמְתָּךְ. דְּסִדְרַת בְּרִיאַתָּן לָאו
 כְּסִדְרַת שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חַמ"ה וּמ"א אֲדִים
 סוּמְקֵי דְּגִיְהֵנָם, אֲתַבְרִיאֻּוּ בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
 לְבָנָה שְׁבַתֵּאֵי, אֲתַבְרִיאֻּוּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה,
 פְּפָנָא וְחֻשׁוֹקָא. וּבְגִין דָּא אִין מִתְחִילִין בְּב"ד,
 בְּגִין דְּגִיְהֵנָם אֲתַבְרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְלָקוּתָא
 דְּנְהוּרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

בְּכ"ב, עֲלִיהָ אֲתַמַּר, (במדבר כד) דְּרַף פְּכָב מִיַּעֲקֹב.
 דְּדְרָגִיָּה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהּ (שמות ט)
 וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבֶּקֶר, שְׁבוּ יַרְד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת אֶת
 הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יַחֲדָה,
 לְהִיּוֹת עֲמוֹ שְׁבַת הַמְּלָכָה, שְׁהוּא
 יוֹם שְׁלִישִׁי, כּוֹלָל שְׁלֹשַׁת עֲנְפֵי
 הָאֲבוֹת, ש', הַבַּת (המלכה)
 הַיַּחֲדָה, שְׁשִׁלְטוֹנָה בְּלִיל שְׁבַת,
 בּוֹ נַעֲשִׂית שְׁבַת.

וְכֵן חוֹלְקִין מְאֲרֵי מִתְּנִיתִין עַל מִתְּן

בת תורה, פת יחידה. דא אמר, בשלישי נתנה תורה. ודא אמר, בשביעי נתנה תורה. ואיהי בת יחידה, דאחידת בעמודא דאמצעייתא, תליתאה לאבהן. ובצדיק, שביעית ליה בת יחידאה. וכד איהי עטרה על רישיה, אתקרי ביה שביעי, דהוא ששי הוה, דככב דיליה צדק, ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי צדק. ובגין דא, תורה אחידא בין יום ג' וז'.

ואהו כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינה מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אותיות התורה. פוכב כלול משלש דרגות: כ' פתו, ב' בינה, יהו"ה כלול שניהם - חכמה. וכוכ"ב כלול הכל, דרגת העמוד האמצעי ושכינה.

והשכינה היא לבנה, לבון ההלכה, רחמים, בצד החסד. ונקראת חמה, ברה פחמה, מצד הגבורה, פני משה כפני חמה. הלכנה אפלה, מעוט הלכנה, שפחה שלה גיהנם, חמה רעה. שפחה שלה שבתאי, לקוי המאורות, חלול שבת. שפחתה, שפחזרה ערף לגברתה בכל יום ויום, ומתגברת עליה בחטאי ישראל בנייה. זהו שכתוב (משלי ל) ושפחה פי תירש גברתה. ששלטון השפחה לא היה אלא ביום השני בגיהנם. ובכביעי בלקוי המאורות, וחזרה לשלט בכל יום ויום.

ובת מלך אסורה בסרכות, בבית הסהר, בגלותה. והיא קן של סמאל בין הפוכבים. והקדוש ברוך הוא נשבע, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנף משם אוריך נאם ה'. ושכינה נגה, ונגה לאש (יחזקאל א), ומכאן קראו לבית הכנסת אש נגה.

ואהו כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינה מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אותיות דאורייתא. פוכב, כליל מתלת דרגין, כ', פתו. ב' בינה. יהו"ה כליל תרווייהו, חכמה. וכלא כליל פוכ"ב, דרגא דעמודא דאמצעייתא.

ושכינתא איהי לבנה, לבון ההלכה, רחמי, בסטרא דחסד. ואתקריאת חמה, ברה כחמה, מסטרא דגבורה, פני משה כפני חמה. סיהרא אפילה, מעוט דסיהרא, שפחה דילה גיהנם, חמה בישא. שפחה דיליה שבתאי, לקותא דנהורין, חילול שבת. שפחה דילה, דאהדרת עורף לגבירתה בכל יומא (ד) ו"ב ע"א) ויומא ואתגברת עליה בחובין דישראל בנהא. הדא הוא דכתיב, (משלי ל) ושפחה כי תירש גבירתה. דשולטנותא דשפחה, לא הוי אלא ביומא תגיינא, בגיהנם. ובכביעי בלקותא דנהורין. ואתהדרת לשלטאה בכל יומא ויומא.

ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין ככביא. וקודשא בריך הוא אומי, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנף משם אוריך נאם יי'. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נגה.

ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין ככביא. וקודשא בריך הוא אומי, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנף משם אוריך נאם יי'. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נגה.

אִשׁ מֵאֲדִים לִישָׁנָא דְאֹדֶם, (שמות כח) טור אֹדֶם פְּטָדָה. נוֹגַהּ אִשָּׁא חִיּוּרָא. וְתַרְוֵייהוּ פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי סִיְהָרָא, נֶצַח וְהוּד, אֵינּוּן דְּנִטְלוּ חִוּרוֹ מִחֶסֶד, וְסוּמְקוֹ מִגְּבוּרָה. אֶהְרֵן וְדוּד מִתְמָן הוּו, חַד נְטִיל רַחֲמֵי, וְחַד נְטִיל דִּינָא, דוּד מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמוּנִי. אֶהְרֵן אִישׁ חֶסֶד, וּשְׁנֵייהֶם נְבִיאֵי אַמַּת מִשָּׁם. פְּנֵי מִשָּׁה הִיוּ מֵאֲרִים בְּנְבוּאָה שֶׁל בֵּינָה, הִיא חֲמָה (אמא) עֲלִיוֹנָה, מִשָּׁם נְבוּאָתוֹ.

בְּהֶם עֲשׂוּ הֲרֻשַׁע עֶבֶד אֲדוֹם, וְנִקְבָּה שְׁלוֹ מֵאֲדִים, הִיא שְׁפִיכוֹת דְּמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְגִרְמָה שֶׁבְּמִלְכָּה הַתְּקִים, (איכה א) נְתַנְנִי ה' בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוּם. (שם) נְתַנְנִי שְׂמָמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. הוּד הַפּוֹף לְדוּדָה, שְׁנַצַּח וְהוּד כְּנַגְדָם. יְכִין וּבְעוֹ. שְׁתִּיחֵן אֲשֶׁר הַבֵּית נִשְׁעָן עֲלֵיהֶם. שְׁבִית הַכְּסֹת נִקְרָא עַל שְׂמֵם אִשׁ נְגַה כְּמוֹ שְׂאֲמֵרְנוּ.

וְשִׁפְחָה רָעָה הִיא קְבוּרָה, וּבָהּ אֶסִירָא לְגַבִּירְתָּא. וְהִיא שְׁבִתָּא, קְרָה וּיְבִשָּׁה, בְּקְבוּרַת הַעֶפֶר, וְהִיא מוֹת שֶׁל עֲנִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהִיא קְבוּרַת עֲנִי, מְכֹסָה בָּהּ בְּשִׁבְעָה מִינֵי מְדוּרוֹת, שְׁהִיא כְּלוּלָה מִשְׁבַּע פּוֹכְבִים, כְּמוֹ שְׁשִׁבַת הַמֶּלֶכָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע. וְהֵם שְׁבַע פּוֹכְבִים מִצַּד שֶׁל הַגְּבוּרָה (הַגְּבִירָה), (בראשית מא) שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע. מִצַּד שֶׁל שְׁפָחָה, שְׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב. שְׁעֲלֵיהֶם אָמַר הַנְּבִיא, (עמוס ח) לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי ה'.

גְּבִירְתָּהּ גֵּן. שְׁפָחָה אֲשֶׁפָה מְטוּנְפָת, מִצַּד שֶׁל עֶרֶב רַב אֲשֶׁפָה מְעוּרְבַת בְּגֵן, שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. מִצַּד שֶׁל עֲבוּדָה זְרָה נִקְרָאת שְׁבִתָּא,

אִשׁ מֵאֲדִים לִישָׁנָא דְאֹדֶם, (שמות כח) טור אֹדֶם פְּטָדָה. נוֹגַהּ אִשָּׁא חִיּוּרָא. וְתַרְוֵייהוּ פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי סִיְהָרָא, נֶצַח וְהוּד, אֵינּוּן דְּנִטְלוּ חִוּרוֹ מִחֶסֶד, וְסוּמְקוֹ מִגְּבוּרָה. אֶהְרֵן וְדוּד מִתְמָן הוּו, חַד נְטִיל רַחֲמֵי, וְחַד נְטִיל דִּינָא, דוּד מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמוּנִי. אֶהְרֵן אִישׁ חֶסֶד, וּשְׁנֵייהֶם נְבִיאֵי אַמַּת מִתְמָן. פְּנֵי מִשָּׁה הִיוּ נְהִירִין בְּנְבוּאָה דְּבֵינָה, אִיהוּ חֲמָה (איכה) עֲלָאָה מִתְמָן נְבוּאָה דִּילֵיהּ.

בְּהוֹן עֲשׂוּ חִיּוּבָא עֶבֶד אֲדוֹם, וְנוֹקְבָא דִּילֵיהּ מֵאֲדִים, אִיהִי שְׁפִיכוֹת דְּמִים דִּישְׂרָאֵל, וְגִרְמָה דְּמִטְרוּנִיתָא אֲתַקִּיִים בָּהּ, (איכה א) נְתַנְנִי יי' בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוּם, (שם) נְתַנְנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. הוּד, דְּוָה אֲתַהְדֵּר. דְּנִצַּח וְהוּד לְקַבְּלֵיהוּ. יְכִין וּבְעוֹ. שְׁתִּיחֵן אֲשֶׁר הַבֵּית נִשְׁעָן עֲלֵיהֶם. דְּבִי כְּנִשְׁתָּא אֲתַקְרִיאַת עַל שְׂמִייהוּ אִשׁ נוֹגַהּ בְּדִקָּא אֲמִינָא.

וְשִׁפְחָה רָעָה אִיהִי קְבוּרָה, וּבָהּ אֶסִירָא לְגַבִּירְתָּא. וְאִיהִי שְׁבִתָּא, קְרָה וּיְבִשָּׁה, בְּקְבוּרַתָּא דְּעֶפֶרָא, וְאִיהִי מוֹת דְּעֲנִיּוֹתָא דְּאוּרִייתָא, וְאִיהִי קְבוּרַת עֲנִי, מְכֹסָה בָּהּ בְּשִׁבַע מִינֵי מְדוּרוֹת, דְּאִיהִי כְּלוּלָא מִשְׁבַּע פּוֹכְבִיא, כְּמָה דְּשְׁבַת מְלָכְתָּא כְּלוּלָא מִשְׁבַּע. וְאֵינּוּן שְׁבַע פּוֹכְבִיא מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה (ס"א דְּנִבְיָרְתָּא) (בראשית מא) שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע, מִסְטָרָא דְּשִׁפְחָה שְׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב. דְּעֲלֵייהוּ אָמַר נְבִיא (עמוס ח) לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמּוּעַ אֶת דְּבָרֵי יי'.

גְּבִירְתָּהּ גֵּן. שְׁפָחָה אֲשֶׁפָה מְטוּנְפָת, מִסְטָרָא דְּעֶרֶב רַב אֲשֶׁפָה מְעוּרְבַת בְּגֵן, לְגַדְלָא זְרַעִים, מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. מִסְטָרָא דְּעֲבוּדָה זְרָה, אֲתַקְרִיאַת שְׁבִתָּא,

לילית, אשפה מטונפת, בגין דצואה מעורבת
מכל מיני טנוף ושרץ, דזרקין בה פלבים
מתים וחרמורים מתים. בני עשו
וישמעאל קבורים בה. עובדי
כוכבים ומזלות, שהם פלבים
מתים, קבורים בה. והיא קבר
של עבודה זרה שקוברים בה
ערלים, שהם פלבים מתים, שקץ
ורית רע, מטנף, מסרח, משפחה
רעה היא סרכה, שאחונה בערב
רב מערבים בישראל. ואחונה
בעצם ובשר, שהם בני עשו
וישמעאל, עצם מת ובשר טמא,
בשר בשדה טרפה, שעליה
נאמר (שמות כב) לפלב תשליכון אותו.

א.תו.
ובכו שיש שנים עשר מזלות
מצד של הטוב, כן יש שנים
עשר מזלות מצד הרע. זהו
שפתוב (בראשית כה) שנים עשר
נשיאם לאמתם. שנה לעמת זה
עשה האלהים (קהלת ז), והרשעים
הם אבי אבות הטמאה, שהם
טמא מת ושרץ, שטמא את
האדם מאורו ומתוכו ומגבו.
ואפילו תוך תוכו של הכהן נטמא
בהם. ולכן (ויקרא כא) [ועל כל
נפש מת לא יבא. שרשע קרוי
מת. והמנורה הקדושה, לאביו
ולאמו לא יטמא.

כ.אן מצאנו רפואה אלי, שנאמר
פי (ישעיה ג) ויתן את רשעים
קברו. אחר שקבורה זו משום
אבא ואמא, שהם בגלות עם
ישראל, התקיים פי הפתוב ולא
יטמא. אלהו, לא תתעבב
מלרדת, שאף על גב שאתה
כהן, לאביו ולאמו (לא) יטמא.
שהרי הקדוש ברוך הוא
ושכינתו בגלות, שהיא קבורה
להם, ואני קבור ביניהם.
בשבועה עליך בשם ה' חי וקיים,
אל תתעבב מלרדת. מלאכים

לילית, אשפה מטונפת, בגין דצואה מעורבת
מכל מיני טנוף ושרץ, דזרקין בה פלבים
מתים וחרמורים מתים. בני עשו
וישמעאל קבורים בה. עובדי
כוכבים ומזלות דאינון
פלבים מתים, קבורים בה. ואיהי קבר
דעבודה זרה, דקברין בה ערלים, דאינון
פלבים מתים, שקץ ורית רע, מטונף,
מסורח, משפחה בישא איהי סרכא, דאחידא
בערב רב, מעורבים בישראל. ואחידת בעצם
ובשר, דאינון בני עשו וישמעאל, עצם מת,
ובשר טמא, בשר בשדה טרפה, דעלה
אתמר, (שמות כב) לפלב תשליכון אותו.

ו.בגוונא דאית תריסר מזלות, מסטרא דטוב.
הכי אית תריסר מזלות, מסטרא
דרע. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) שנים עשר
נשיאים לאמתם. (קהלת ז) דזה לעמת זה עשה
האלהים, ורשיעייא אינון אבי אבות
הטומאה, דאינון טמא מת ושרץ, דמטמא
לבר נש מאורו ומתוכו ומגבו. ואפילו תוך
תוכו דכהנא מסתאב בהון. ובגין דא (ויקרא כא)
על כל נפשות מת לא יבא. דרשע קרוי מת.
ובוצינא קדישא, לאביו ולאמו לא יטמא.
(ע"ב).

ה.בא אשפחנא אסוותא לגבי, דאתמר פי (ישעיה
ג) ויתן את רשעים קברו. בתר דקבורה
דא בגין אבא ואימא, דאינון בגלותא עם
ישראל, אתקיים פי קרא ולא יטמא. אלהו,
לא תתעבב מלנחתא, דאף על גב דאנת
כהנא, לאביו ולאמו (לא) יטמא. דהא קדשא
ברוך הוא ושכינתיה בגלותא, דאיהי קבורה
לון, ואנא קבור ביניהו. באומאה עלך, בשם
י' חי וקיים, לא תתעבב מלנחתא. מלאכין
קדישין, מארי דגדפין, באומאה עליכו,

קדושים בעלי כנפים, בשבועה עליכם, קחו שבועה זו והעלוה על פנפכים, שבועת ה' בח"י צדיק וקנים עמוד האמצעי, קחו שבועה זו והעלו אותה על פנפכים במלכה, בפבוד שלה, לקדוש ברוך הוא.

מלאכים עליונים, שליחי הקדוש ברוך הוא מימין, ומלאכים שלוחיו משמאל, ומלאכים של אבא ואמא, יהיו מסתירים לה למעלה ולמטה, ומכסים אותה באות ו' בשש כנפיו, שבו נאמר (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים וגו'. ששבועה שלו, שהיא ה', רביעית. ובשמים יכסה רגליו שלה, ובשמים מעופפים אותה. ואתה אליהו, שעלית למעלה לעלת העלות, והוא טוען אותך מכל טוב, רד אליה, ותהיה כרוב תחיתה להורידה בך מלאה כל טוב. ומלאכים של אבא ואמא, שהם י"ה, (הסתירו אותה) סוכבו אותך בירידתה. ומלאכים של בעלה, בן אבא ואמא, ו' פסו אותה, ומעופפים אותה בשש כנפים - אב"ג ית"ן, ובל"ו שתלויים מהם כחשבון ל"ו. ודאי זה שרפים עמדים ממעל לו. ויורדת ה' (י"ה) שלו, טמירה מכסה בהם. ומלאכים שהם של צדיק ח"י העולמים, הסמיכו אותה עליכם כמו החיות שפומכות את הפסא.

שאף על גב שה"א של אצילות של שם של יהו"ה היא תומכת לכלם, אין לכם לפרח למעלה ולרדת למטה חוץ ממנה, כאיברי הגוף שאין להם תנועה, חוץ מהנשמה, שהאיברים שיש לה התפשטו עליכם לתמוך אתכם בהם. שכך היא ה', כמו ים. אם יש לה פלים, מתמלאים

טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. שבועת יי' בח"י צדיק וקנים עמודא דאמצעיתא. טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. במטרוניתא ביקרא דילה, לגבי קדשא בריך הוא.

מלאכין עלאין, שליחן דקודשא בריך הוא מימינא. ומלאכין שליחן דילה, משמאלא. ומלאכים דאבא ואמא, יהון סחרין לה עילא ותתא, ומכסין לה באת ו', בשית גדפין דילה. דאתמר ביה (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים דשבועה דילה, דאיהי ה', רביעאה. ובשמים יכסה רגליו דילה, ובשמים מעופפים לה.

ואנת אליהו, דסליקת לעילא, לעילת העילות, והוא טעין לך מכל טוב, נחות לגבה, ותהוי כרוב תחותא, לנחתא בך מלאה כל טוב. ומלאכין דאבא ואמא, דאינון י"ה, (ס"א אסמרו לה) אסחרו לך, בנחיתו דילה. ומלאכין דבעלה, ברא דאבא ואמא, ו' פסיאו לה, ומעפפין לה, בשית גדפין (דף רפ"ב ע"ב) אב"ג ית"ן, ובל"ו דתליין מנייהו כחשבון ל"ו. ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו. ונחיתת ה' (נ"א י"ה) דילה, טמירא מכוסה בהון. ומלאכין דאינון דצדיק ח"י עלמין, אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכי לכרסויא.

דאף על גב דה"א דאצילות, דשמא דיהו"ה, איהי סמיכת לכלהו, לית לכוון לפרחא לעילא, ולנחתא לתתא, בר מינה. פאברין דגופא, דלית להון תנועה בר מנשמתא, דאברין דאית לה, אתפשטו עלייכו, לסמכא לכוון בהון. דהכי איהי ה', פנימא, אי אית לה מאנין, מתמליין מנה, ומתפשטין בהון,

ממנה ומתפשטים בהם כמו נחלים שמתפשטים מהים על הארץ. ואם לא, היא ה' בעצם יחיד, בלי התפשטות הנחלים. כך פלי השכינה, הם מלאכים קדושים למעלה, וישראל למטה, אם יש בהם בעלי מדות, בעלי חסד חסידים, גבורים בעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים אנשי מלכות, שנאמר בהם (דניאל א) ואשר כח בהם לעמד בהיכל המלך, בעמידת התפלה, בהיכל המלך אדוני, מלך שלה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב שנאמר בהם (איכה א) היו צריה לראש. היא אתפשטת עליהו בעשר ספירן דילה. בהוא זמנא, נחית עלת העלות, ביוד ה"א וא"ו ה"א, לנחתא עליהו, לאקמא שכינתא עליהו.

ובזמנא של (שמות ב) ויפן כה וכה וירא פי אין איש, היא אומרת: (שיר השירים א) שלמה אהיה פעטיה, מעטפת בעצמה שלא התפשטה עליהם. והקדוש ברנף הוא צווח עליו ואומר: איכה ישבה בך.

בין כך קם המנורה הקדושה ואמר, רבון העולם, הרי פאן רועה הנאמן, שבו נאמר (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פעת (שמות ב) וירא פי אין איש. הרי פאן והאיש משה, ששקול לששים רבוא של ישראל, וכו' (תהלים ג) ממכון שבתו השגית. שבו נאמר על דור הגלות האחרונה, (ישעיה ג) וה' הפגיע בו את עון כלנו. והוא פלול בעשר מדות, שפגללן אמת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. רד עליו להשגית על העולם וקום דבריה,

פנחלים דמתפשטן מן ימא על ארעא. ואי לא, איהי ה' בגרמא יחידאה, בלא אתפשטותא דנחלין.

הבי מאנין דשכינתא, אינון מלאכין קדישין לעילא, וישראל לתתא, אי אית בהון מארי מדות, מארי חסד חסידים, גבורים מארי תורה, נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, דאתמר בהו (דניאל א) ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, בעמידה דעלותא. בהיכלא דמלפא אדוני, מלפא דילה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל. ולא ראשי ערב רב, דאתמר בהון, (איכה א) היו צריה לראש. איהי אתפשטת עליהו בעשר ספירן דילה. בהוא זמנא, נחית עלת העלות, ביוד ה"א וא"ו ה"א, לנחתא עליהו, לאקמא שכינתא עליהו.

ובזמנא (שמות ב) דויפן כה וכה וירא כי אין איש, איהי אמרת, (שיר השירים א) שלמה אהיה כעוטיה, מעוטפת בגרמא דלא אתפשטת עליהו, וקודשא ברין הוא צווח עלה ואמר, (איכה א) איכה ישבה בך.

אדהכי, קם בוצינא קדישא ואמר, רבון עלמא, הא הכא רעיא מהימנא. דאתמר ביה (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פען וירא כי אין איש. הא הכא והאיש משה, דשקיל לשתיין רבוא דישראל. וביה (תהלים ג) ממכון שבתו השגית. דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה, (ישעיה ג) ויני הפגיע בו את עון כלנו. ואיהו כליל בעשר מדות, דבגינייהו אמרת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. נחית עליה, לאשגחא על עלמא, וקיים מילך, דאנת קשוט, וכל מילך קשוט. דאיהו גמל חסד עם שכינתא, וקטיר שפחה

שאתה אמת וכל דכריך אמת.
 שהוא גמל חסד עם השכינה,
 וקשר שפחתה בגבורה, להיות
 שפחה אסורה תחת גברתה בקשר
 של תפלין, והשתדל בגללה
 בתורת אמת, (מלאכי ב) תורת אמת
 היתה בפיהו. והשתדל בה
 בנביאים ובכתובים. בנביאים
 בכמה נחמות. בכתובים בעשרה
 מיני תהלים. בצדיק בשמונה
 עשרה ברכות התפלה.

ובערי המשנה לא נודעו לרועה
 הנאמן. אליהו, בשבועה עליו
 בשם יהו"ה ובשמו המפרש, גלה
 אותו לכל ראשי בעלי המשנה
 שיודעו אותו ולא יתחלל יותר,
 שבו נאמר (לגבי העולם) (ישעיה ג)
 והוא מחלל מפשעינו. אין לה
 צורך לקחת רשות, שהרי אני
 שליח של רבון העולם, וידעתי
 שאם אתה עושה כן, שיודה לה
 הקדוש ברוך הוא עליו, ויעלו
 בניך בגללו, מעלה ומטה. ולא
 תתעבב לעשות לא שבוע, ולא
 חדש, ולא שנה, אלא מיד.

רועה הנאמן, בעלי הפסח, בזמן
 ששולט עליהם ליל שמורים, כלם
 צריכים להיות שמורים, ושמורים
 מחמץ ושאור בכל שהוא, וכל
 המאכלים והמשקים (כלי הפסח)
 כלם שמורים. ומי ששומרם
 מחמץ ושאור, גופו שמור מיצר
 הרע למטה, ונשמתו למעלה, ובו
 נאמר (תהלים ה) לא יגרף רע. משום
 שהרי גופו נעשה קדש, ונשמתו
 קדש קדשים, ונאמר ביצר הרע
 (ויקרא כה) וכל זר לא יאכל קדש,
 (במדבר א) והזר הקרב יומת.

פסח, זרוע ימין של אברהם, כסף
 מזקק. מי שערב בו עופרת,
 משקר אותו. כף מי שערב חמץ
 או שאור כל שהוא במצה, כאלו
 משקר בחותם המלך. וכף מי
 שערב בטפה שלו שום תערובת,

דילה בגבורה, למהוי שפחה אסירא תחות
 גבירתה, בקשורא דתפלין. ואשתדל בגינה,
 בתורת אמת. (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.
 ואשתדל בה, בנביאים וכתובים. בנביאי,
 בכמה נחמות. בכתובים, בעשרה מיני
 תהלים. בצדיק, בתמנסר ברכאן דצלוחתא.

ומארי מתניתין, לא אשתמודען ליה לרעיא
 מהימנא. אליהו, באומאה עלך
 בשמא דיהו"ה, ובשמיה מפרש, גלי ליה
 לכל רישי מארי מתניתין, דישתמודעון ליה,
 ולא יתחלל יתיר, דאתמר ביה, (לגבי עלמא) (ישעיה
 ג) והוא מחולל מפשעינו. לית לה צורך
 למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא,
 וידענא דאי אנת עביד דא, דיודי לה קדשא
 בריך הוא עליה, ויסתלקון בנה בגיניה,
 עילא ותתא. ולא תתעבב למעבד, לא שבוע
 ולא חדש ולא שנה, אלא מיד. (כאן חסר).

רעיא מהימנא, מארי דפסחא, בזמנא
 דשליט עלייהו ליל שמורים, כלהו
 צריכים למהוי שמורים, ונטורים מחמץ
 ושאור בכל שהוא, וכל מאכלים ומשקים
 (כ"א מאני דפסחא) כלהו נטורין. ומאן דנטיר לון
 מחמץ ושאור. גופיה, איהו נטיר מיצר הרע
 לתתא, ונשמתא לעילא. ואתמר ביה, (תהלים ה)
 לא יגורף רע. בגין דהא אתעביד גופיה
 קדש, ונשמתיה קדש קדשים. ואתמר ביצר
 הרע (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש, (במדבר א)
 והזר הקרב יומת.

פסח, דרועא ימינא דאברהם, כסף מזוקק.
 מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה.
 הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא
 במצה, כאלו משקר חותמא דמלפא. והכי
 מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת,

כאלו משקר חותמא דמלכא, דא בדא תלמיא.
זה בזה תלוי.

ראש השנה, זרוע שמאל של יצחק, שם דיני נפשות, ועקדת יצחק שם היתה, שעקדו אברהם. קשר של תפלה של יד כמו עקדת יצחק. אשרי הבן שנעקד באביו ונקשר בו לעשות מעשהו בתורה ובמצוה, ואשרי העבד שנקשר תחת רבו לעשות רצונו, הוא במקום של בן המלך.

מטטרו"ן, אשריך ואשרי בניך, שהם קשורים ועקודים בתפלין תחת רשות רבונך. ולכן, אף על גב שאתה עבד לרבונך, מלך אתה על כל הממנים של שאר העמים, מלך על כל המלאכים, מלך ששדים וכל מחנותיהם פוחדים ממך. מי גרם את זה? משום שאתה שרפרף לרבונך ואתה משמש את רבונך. שדי של המזונה מבחון, שומר הפתח. יהו"ה שהוא רבונך מבפנים.

וכך הוא כשהקדוש ברוך הוא יורד לשלט על עץ הדעת טוב ורע, שהוא טוב מטטרו"ן. רע סמאל, שד, מלך השדים. מטטרו"ן מלאך, מלך המלאכים. אבל מצד עץ החיים, שדי הוא יסוד. ולכן למטה שנים, עבד ורבו, שאינם יחוד אחד, ולמעלה אחד. תפארת יסוד, שגוף וברית נחשבים לאחד, שהיא עמוד האמצעי וצדיק.

כמו שתפלין של ראש, שהוא בינה על תפארת, מצד של עץ החיים של אצילות, ומלכות תפלה של יד - כך למטה בעץ החיים של בריאה, מצד הכפא העליון, תפלין של ראש

כאלו משקר חותמא דמלכא, דא בדא תלמיא.

ראש השנה, זרועא שמאלא דיצחק. תמן דיני נפשות, ועקדה דיצחק תמן הוה. דעקיד ליה אברהם. קשורא דתפלה דיד, דומיא דעקדה דיצחק. וזפאה איהו ברא דאתעקד באבוי, ואתקשר ביה, למעבד עובדוהי, באורייתא ובמצוה. וזפאה עבד דאתקשר תחות רביה, למעבד רעותיה, איהו באתר דברא דמלכא.

מטטרו"ן, זפאה אנת, וזפאין בנה, דאינון קשירין ועקדין בתפלין תחות רשותא דמארך. ובגין דא, אף על גב דאנת עבד למארך, מלכא אנת על כל ממנן דשאר עמין. מלכא על כל מלאכין. מלכא, דשדים וכל משרייתיה, דחלין מנה. מאן גרים דא, בגין דאנת שרפרף למארך, ואנת משמש למארך. שדי דמזונה לבר, שומר הפתח. יהו"ה דאיהו מארך, מלגאו.

והכי איהו כד קדשא בריך הוא נחית לשלטאה על עץ הדעת טוב ורע, דאיהו טוב מטטרו"ן. רע סמאל, שד, מלכא דשדים. (דף רפ"ג ע"א) מטטרו"ן מלאך, מלכא דמלאכים. אבל מסטרא דאילנא דחיי, שדי איהו יסוד. ובגין דא למטה, שנים, עבד ורבו, דלאו אינון יחודא חדא, ולמעלה, אחד. תפארת יסוד, דגוף וברית חשבינן חד, דאיהי עמודא דאמצעיתא וצדיק.

בגוונא דתפלין דראש, דאיהו בינה על תפארת, מסטרא דאילנא דחיי דאצילות, ומלכות תפלה דיד. הכי לתתא באילנא דחיי דבריאה, מסטרא דכרסיה עלאה, תפלין דראש מטטרו"ן. תפלין דיד דיליה, פסא תחתון. והאי איהו

פסא תחתון. והאי איהו

מטטרון. תפלין של יד שלו, כסא תחתון. וזהו מה שאמר עליו הנביא, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון.

אבר מצד עץ הדעת טוב ורע, בקשר התפלין נקשר יצר הרע תחת יצר הטוב כמו עבד תחת רבו, בקול התורה, בקול התפלה, בקול השופר. קול שהוא רומ"ח אליו, וזה קול השופר, קול העמוד האמצעי, שכלול מאש מים ורוח, שהם שלשה אבות שבהם הי"ו, ה' באברהם, י' ביצחק. בכל מקום ה' ששולטת על י' - דין הוא, וזהו הי"ו מאלהים, ולכן (תהלים מז) עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלהי יעקב, וזה רוח השופר. שכינה כלי של כל השלש, והוא ה' מן השופר.

שהם עשרה שופרות, שהם קשר"ק קשר"ק קשר"ק, מתלבשים בהם ה"א יו"ד וא"ו ה"א. שכל האותיות הללו (הן) דינים לצדדים אחרים ולרשעים.

השלמה מההשממות (סומן י"ז)

השלמה מההשממות סימן יז וכל האותיות האלו הן (דינים) לצדדים אחרים ולחייבים, הן כששאלאות ורמחים לאיברים. תרועה שלשלת ושתי תרועות בעשרה שופרות, והם אחד מן קשר"ק, ושני מן קר"ק, והם העמוד האמצעי.

דאמר נביא עליה, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון.

אבר מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, בקשורא דתפלין, אתקשר יצר הרע תחות יצר הטוב, כעבדא תחות מאריה, בקלא דאורייתא, בקלא דצלותא, בקול דשופר. קלא איהו רומ"ח לגביה. ודא קול השופר, קול דעמודא דאמצעייתא, דאיהו כליל אשא מיא ורוחא. דאינון תלת אבהן, דבהון הי"ו, ה' באברהם, י' ביצחק, בכל אתר ה' דשליט על י' דינא הוא, והאי איהו הי"ו מן אלהים. ובגין דא (תהלים מז) עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלהי יעקב, ודא רוח השופר, שכינתא מנא דכלהו תלת, ואיהו ה' מן השופר.

דינון י' שופרות, דאינון קשר"ק קשר"ק קר"ק, מתלבשין בהון ה"א יו"ד וא"ו ה"א, דכל אתוון אלין (ס"א אינון) דינון לסטרין אתרנין ולחייביא.

זכר אתוון אלין אינון (ס"א דינון) לסטרין אתרנין ולחייביא, אינון כששאלאין ורומחין לשייפין. תרועה שלשלת ותרין תרועות בעשרה שופרות ואינון חד מן קשר"ק, ותניינא מן קר"ק, ואינון עמודא דאמצעייתא. ותניא צדיק כל חד עמודא דאמצעייתא ישראל. שלישיה לתקיעה דאברהם רחמין פשוטים ולשברים דיצחק דינון תברין דלבא, דשברים לשון תבירו אינון, הדא הוא דכתיב (שמות כ"ג) שבר תשבר מצבותיהם. צדיק איהו שלשלת תליתאה ממוצע בין צבאות דיליה תרין שפון, תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה.

שתי שפתים, תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה.

שְׁתֵּי חֲצוּצֹרוֹת פֶּסַח נִקְרְאוֹת
כַּאֲשֶׁר נֹטְלִים מִרְחֻמִּים שֶׁהוּא
יְמִין. שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב נִקְרְאִים
מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁשֵּׁם כְּרוּבִים, וּפְנֵי
שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. וְכָל הָעֶשֶׂר
נִקְשָׁרִים בְּקֶשֶׁר אֶחָד שֶׁהוּא סִימֵן
קֶשֶׁר - תְּקִיעַ"ה שְׁבִרִי"ם
תְּרוּעָה.

בְּנִגְדוֹ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וּבְאֵרוֹהוּ
חֻכְמִים, הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמִשָּׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וְזֶה
עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, קֶשֶׁר שֶׁל
שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת לְמַעְלָה, וְצַדִּיק
קֶשֶׁר שֶׁל נְצִ"ח הו"ד יסו"ד.
וְזֶהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם
בְּתוֹךְ חוֹתֵם, לְהִיּוֹת הֵיזֵן שֶׁל
הַתּוֹרָה שְׁמוֹר מִבְּפָנִים, וְכֹף
חֲלִיָּה אֵין פְּחוֹת מִשְׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת.
וְזוֹ הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא בַּת יְחִידָה
קְשׁוּרָה בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל שַׁבָּת,
הִיא אוֹת שֶׁל תְּפִלִּין קְשׁוּרָה
בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל הַתְּפִלִּין, שֶׁהִיא
שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים שֶׁל הָאֲבוֹת, וְזֶה
אוֹתוֹת י"ש שֶׁל שְׂד"י. נִשְׁאָרָה
אוֹת דְּלִי"ת לְהִיּוֹת אַרְבַּעָה בְּתֵי
הַתְּפִלִּין.

בְּזֶה הַקֶּשֶׁר נִקְשָׁר שְׂד
בְּשִׁלְשֻׁלַת בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין
בְּזִמְן שֶׁהוּא קְשׁוּר. אִם יִצְלָהוּ
אֱלוֹהֵי, יִפְטוֹר עֲצָמוֹ מִשְׁלֹשְׁאוֹת
הַמְּלָךְ, מִשׁוּם שֶׁתְּרוּעָה הִיא
בְּדַעַת וְהִיא הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי,
קֶשֶׁר שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. אֲשֶׁרִי
הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר
שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד שֶׁנִּקְשָׁר הַשְּׂמַאל
בְּיְמִין, נִכְפָּה הַדִּין וּמִתְגַּבְּרִים
הַרְחֻמִּים.

וְהַקֶּשֶׁר שֶׁל שְׂנִיָּהִם - דַּעַת.
שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּרָה בְּתְקִיעָה
וּשְׁבָרִים. וְעַל זֶה פֶּסַח הוּא יְמִין,
רֹאשׁ הַשְּׂנָה הוּא שְׂמַאל, הַעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי הוּא מִתֵּן תּוֹרָה. וְאֵלוֹ
שְׁבַע בְּשַׁבְּעָה [וּשְׁבַעָה]

שְׁתֵּי חֲצוּצֹרוֹת פֶּסַח אֲתִקְרִיאוּ כַּד נֹטְלִי
מִרְחֻמֵי דְאִיהוּ יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים
זָהָב אֲתִקְרִיאוּ מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְתִמְן כְּרוּבִים,
וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. וְכִלְהוּ עֶשֶׂר אֲתִקְשְׁרוּ
בְּקֶשֶׁר אֶחָד דְאִיהוּ סִימֵן קֶשֶׁר תְּקִיעַ"ה
שְׁבִרִי"ם תְּרוּעָה.

לְקַבְּלֵיהָ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְאוּקְמוּהָ רַבְּנָן,
הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה
קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא
קְשׁוּרָא דְתַלְתָּ אֲבָהָן לְעִילָא, וְצַדִּיק קְשׁוּרָא
דְנְצִ"ח הו"ד יסו"ד. וְהֵאֵי אִיהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ
קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם לְמַהוּי חֻמְרָא
דְאוּרִייתָא נְטִיר מְלַגְאוּ, וְהֵכִי חוּלְיָא לִית
פְּחוֹת מִתַּלְתָּ כְּרִיכָן. וְדָא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי בַת
יְחִידָא קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְשַׁבָּת, אִיהוּ אוֹת
דְתְּפִלִּין קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְתְּפִלִּין דְאִיהִי תַלְתָּ
עֲנָפֵי דְאֲבָהָן. וְדָא י"ש דְשְׂד"י אֲשִׁתָּאָר
דְּלִי"ת לְמַהוּי אַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין.

בְּהֵאֵי קְשׁוּרָא אֲתִקְשָׁר שְׂד בְּשִׁלְשֻׁלַת,
בְּקְשׁוּרָא דְתְּפִלִּין בְּזִמְנָא דְאִיהוּ
קְשִׁיר. אִם יִצְלָהוּ אֱלוֹהֵי יִפְטוֹר גְּרַמְיָה
מִשְׁלֹשְׁאוֹת דְמִלְכָא. בְּגִין דְתְּרוּעָה אִיהִי
בְּדַעַת וְאִיהִי עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא, קֶשֶׁר תַּלְתָּ
אֲבָהָן. אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר
שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד דְאֲתִקְשָׁר שְׂמַאלָא בְּיְמִינָא,
אֲתִפְפִּיָא דִינָא וְאֲתִגְבַּר רְחֻמֵי.

וְקְשׁוּרָא דְתְּרוּוּיָהוּ דַּעַת. שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּר
בְּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל דָּא פֶּסַח
יְמִינָא, רֹאשׁ הַשְּׂנָה שְׂמַאלָא, עֲמוּדָא
דְאֲמֻצָּעִיתָא מִתֵּן תּוֹרָה. וְאִינוּן שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה
מוּצָקוֹת, וְאִינוּן שְׂכִינָה עֲלָאָה כְּלִילָא מִשְׁבַּע
סְפִירָן. שְׂכִינָה תַתָּאָה בַת שְׁבַע וְאִינוּן
מוּצָקוֹת, וְהֵם שְׂכִינָה עֲלִיוְנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת. שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה בַת שְׁבַע, וְהֵם אַרְבַּע

עֲשֶׂהָ. הַעֲמוּד הַאֲמֻצְעֵי כְּלוּל מִשְׁנֵיהֶם בִּי"ד - יְהוָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִצְד הַשְּׂכִינָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי. כְּנִגְדָה עוֹשִׂים שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוֹנָה"י, כ"ו ה"ס. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְוֹלָב, וְהַשְּׂכִינָה אֲתָרוּג. לְוֹלָב דּוּמָה לְגוֹף, וְאֲתָרוּג דּוּמָה לְלֵב. וּבְגוֹף יֵשׁ שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרֵה חֲלִיוֹת, לְוֹלָב שְׁמוֹנֶה עֲשָׂר נְעוּנָעִים שֶׁל הַלְּוֹלָב. וּבְנִטְיִלַת הַלְּוֹלָב שְׁמוֹנֶה עֲשָׂר נְעוּנָעִים בְּאֵנָא ה', שְׁמוֹנֶה עֲשָׂר נְעוּנָעִים בְּהוּדוֹ לֵה', שְׁמוֹנֶה עֲשָׂר נְעוּנָעִים תַּחֲלָה וְסוּף - ע"ב. לְהַבְרִיחַ בָּהֶם ע"ב מְמַנִּים שְׁמֵמָנִים עַל רוּחוֹת רְעוֹת וְטַלְלִים רְעִים.

שְׁבַעַת יְמֵי הַסְּכָה - שֶׁבַע סְפִירוֹת. סְכָה - אִמָּא עֲלִיוֹנָה שְׁמִסּוּכְכַת עֲלֵיהֶם. נְסוּף הַמִּים וְנְסוּף תֵּינן - מִצְד שֶׁל יְמִין וְשְׂמָאל, וְחַג שְׁמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינָה תַּחֲתוֹנָה, בַּת הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶכָה. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמַעֲדָם. לְצַפּוֹר שְׁמִצְפָּצְפִים לֵה בְּנִיָּה בְּכָל יוֹם בְּכֹמָה צְפָצוּפִים, וְהִיא רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם. אַחַר שְׁנַגְדְלוֹ כְּנִפְיָהֶם שֶׁל בְּנִיָּה, עָפוּ כָלָם אַחַר אִמָּם.

צִיד אַחַד הָיָה חֲכָם, רָצָה לְצוּד אוֹתָם. מָה עָשָׂה הַצִּיד? נִטַּל אֵת הָאֵם שְׁלָהֶם וְקָשַׁר אוֹתָהּ, וְהִיא צוֹרַחַת בְּגִלְל בְּנִיָּה. שְׁמַעוּ הַבָּנִים קוֹלָהּ וְיִרְדוּ אֲצֵלָהּ וְקָשְׁרוּ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאִמָּא הַעֲלִיוֹנָה שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֲפָרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִים אֵלֶיהָ בְּכֹמָה צְפָצוּפִים שֶׁל תַּפְלוֹת וְכוּ': (עד כאן

מההשמטות)

הֵם כְּמוֹ שֶׁלְשָׁלוֹת וּרְמַחִים וְחֲרָבוֹת. תְּרוּעָה הִיא שֶׁלְשָׁלוֹת.

אַרְבִּיּוֹסָר. עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעֵיתָא כְּלִיל תְּרוּוִיָּהוּ בִּי"ד יְהוָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קי"ט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי, לְקַבְּלָהּ עַבְדִּין שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוֹנָה"י, כ"ו ה"ס. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְוֹלָב, וְשְׂכִינְתָּא אֲתָרוּג. לְוֹלָב דּוּמָה לְגוּפָא וְאֲתָרוּג לְלֵבָא. וּבְגוּפָא אֵית ח"י חוּלְיִין, לְוֹלָב ח"י נְעוּנָעִין דְּלוּלָב. וּבְנִטְיִלַת לְוֹלָב ח"י נְעוּנָעִין בְּאֵנָא ה', ח"י נְעוּנָעִין בְּהוּדוֹ לֵה', ח"י נְעוּנָעִין תַּחֲלִילָה וְסוּף ע"ב, לְמַבְרַח בְּהוּן ע"ב מְמַנֵּן דְּמַמְנֵן עַל רוּחִין בִּישִׁין וְטַלְלִין בִּישִׁין.

שְׁבַעַת יוֹמֵי דְסוּפָה שֶׁבַע סְפִירָן. סְכָה אִימָא עֲלָאָה דְּמִסְכַּכָּא עֲלִיָּהוּ. נְסוּף הַמִּים וְנִיסוּף הֵיזִין מִסְטָרָא דִּימִינָא וְשְׂמָאֲלָא וְחַג שְׁמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינְתָּא תַּתָּאָה, בְּרַתָּא דְּמִלְפָּא וּמִטְרוּנִיתָא. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, לְצִיפְרָא דְּמִצְפָּצְפִין לֵה בְּנָהָא בְּכָל יוֹמָא בְּכֹמָה צְפָצוּפִין, וְאִיהִי רְבִיעֵת עֲלִיָּהוּ. בַּתֵּר דְּאֲתַרְבִּיאוּ גְּדַפְיָהוּ דְּבְנָהָא, פְּרַחוּ כְּלָהוּ בַּתֵּר אִימָא.

צִיד חַד הָוָה חַפִּים, בְּעָא לְצִיידָא לוּן. מָה עָבַד צִייד, נִטַּל לְאִימָא דִּילְהוּן וְקָשִׁיר לֵה, וְאִיהִי צוֹרַחַת בְּגִין בְּנָהָא, שְׁמַעוּ בְּנִין קוֹלָהּ וְנַחְתוּ לְגַבָּהּ וְקָשְׁרוּ לוּן. כְּגוּוֹנָא דָּא אִימָא עֲלָאָה דְּאֲתַמַּר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רוֹבֶצֶת עַל הָאֲפָרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִין לֵה בְּכֹמָה צְפָצוּפִין דְּצְלוֹתֵין וְכוּ':

(עד כאן מההשמטות).

אִינוּן כְּשֶׁלְשָׁלוֹת וְרוּמַחִין וְסִיפִין. תְּרוּעָה שֶׁלְשָׁלוֹת אִיהִי. וְתִירֵי תְּרוּעוֹת

אית בעשרה שופרות. ואינון חד.

דאתמר בה והאם רובצת על האפרוחים (או על הכיאים ואינון). ישראל מצפצפין לה

בכמה צפצופין דצלותין, ואיהי לא בעיא לנחתא לגבייהו. ישראל מה עבדין. נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדייהו, וקשרין לה בקשורא דתפלין. פד מטאן לקריאת שמע, קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא, דאינון (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, הא קא נחתין לגבי אמהון, קשרין לון עמה. והאי איהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, דאיהו עונתה, כמו מועדי.

חבי בגוונא דא מצה, בה מזמנין לשבעה יומין דפסח. מזמנין לשבעה יומין דסכות, בשבעה מיני, דאינון לולב, ואתרוג, וג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קראן לון באורייתא. ראש השנה יומא דדינא, כל חד במיניה.

כל מאן דקרא, כל דרגא במיניה, יתקיים ביה, (ישעיה נח) אז תקרא ויי' יענה. א"ז, ז' יומין דסכות, וחסג שמיני עצרת. א"ז, מצה, וז' יומין דפסח. א"ז, ספה, וז' מינין דלולב, דאינון שלש הדסים, ושני ערבות, לולב, ואתרוג, וכלילן בד', הא חד סרי, כחושפן ה"ו. וצריך לומר הלל עלייהו, הללויה, לאשלמא שם יהוה.

וצריך לסלקא לה במחשבה, בארבע מינין, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שמא מפרש, אשתלים בה י"ד, כגוונא די"ד פרקין דינדא דימינא, דביה צריך לנטלא לולב. הרי מתן תורה, שבעות, שבעה בשבעה י"ד.

ושתי תרועות יש בעשרה שופרות, והן אחת.

שנאמר בה (דברים כב) והאם רבצת על האפרוחים (או על הכיאים. והם). ישראל מצפצפים לה בכמה צפצופי תפלה, והיא לא רוצה לרדת אליהם. מה עושים ישראל? לוקחים את האמא, שהיא שכינה אליהם, וקושרים אותה בקשר של תפלין, וכשמגיעים לקריאת שמע, קוראים בניה בשש תבות היחוד, שהן (דברים ח) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי הם יורדים לאמם וקושרים אותם עמה. וזוהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, שהוא עונתה, כמו מועדי.

כך כמו זה מצה, בה מזמנים לשבעת ימי הפסח. מזמנים את שבעת ימי הספה בשבעה מינים, שהם לולב ואתרוג ושלושה הדסים ושני בדי ערבה. שבועות קוראים להם בתורה. ראש השנה יום הדין. כל אחד במינו.

כל מי שקרא כל דרגה במיניה, יתקיים בו (ישעיה נח) אז תקרא וה' יענה. א"ז - שבעה ימי סכות, וחסג שמיני עצרת. א"ז - מצה, ושבעה ימי הפסח. א"ז - ספה, ושבעה מיני הלולב, שהם שלושה הדסים ושתי ערבות, לולב ואתרוג. וכלולים בארבעה. הרי אחד עשר כחשבון ה"ו. וצריך לומר הלל עליהם, הללויה, להשלים שם ה'.

וצריך להעלותה במחשבה בארבעה מינים, זהו שפתוב (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שם המפרש, נשלם בה י"ד, כמו י"ד

פָּרָקִי נִד יָמִין, שְׁבַח צְרִיף לְטַל
הַלּוֹלֵב. הָרִי מִפֶּן תּוֹרָה,
שְׁבִיעוֹת, שְׁבַע בְּשִׁבְעָה - י"ד.
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר,
וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנו
לְמַעַלָּה.

בַּפֶּסַח הִיא שְׁכִינָה, י"ד הַגְּדוּלָּה
מִצַּד הַחֶסֶד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיא
י"ד הַחֲזָקָה מִצַּד הַגְּבוּרָה. בְּמִפֶּן
תּוֹרָה י"ד רָמָה, מִצַּד הָעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי. וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים י"ד -
מ"ב. וְשִׁלֵּשׁ אַבּוֹת שְׁתַּלְוִיִּים
מֵהֶם עוֹלָם אַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה,
כְּחֻשְׁבוֹן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
כְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. מְלֻךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה
פְּתַח, (ישעיה סו) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה
זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים
מִפְּנֵיהֶם וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה
בָּהֶם, וּמִשׁוֹם שֶׁהַתְּרַצָּה בָּהֶם
קָרָא לָהֶם בָּנִים בְּכוֹרִים קְדוּשִׁים,
אֲחִים (בבבבול), וְיָרַד לְדוֹר עֲמֵהֶם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות לה) וְעָשׂוּ לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם. וְרַצָּה
לְהִתְקַיֵּם כְּמוֹ לְמַעַלָּה, וְהַשָּׁרָה
עֲלֵיכֶם שְׁבַע עֲנִי כְבוֹד, שְׁכִינָה
הַלְכָה לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם יג)
וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם.

שְׂרֵשָׁה אֲחִים קְדוּשִׁים הֵלְכוּ
בְּנֵיהֶם, וּמִי הֵם? מֹשֶׁה, אֶהְרֹן
וּמִרְיָם. וּבִזְכוּתָם נָתַן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּנֹת
עֲלֵיוֹנוֹת (וְהָרִי נִתְבָּאֵר). כָּל יְמֵי אֶהְרֹן
לֹא זָזוּ עֲנֵנֵי הַכְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל,
וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ (מִשׁוֹם) שֶׁאֶהְרֹן הָיָה
זְרוּעַ יָמִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ
שְׁפָתוֹב (במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי
מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָא יִשְׂרָאֵל
דְּרָף הָאֲתָרִים וְגו'. כְּאֵדָם שֶׁהוֹלֵךְ

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְעֶשֶׂר
שׁוֹפְרוֹת, כְּדֹאֻקִּימָנָא לְעִילָא.

בַּפֶּסַח, אִיהִי שְׁכִינָתָא י"ד הַגְּדוּלָּה, מִסְטָרָא
דְּחֶסֶד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי י"ד
הַחֲזָקָה, מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. בְּמִפֶּן תּוֹרָה, י"ד
רָמָה, מִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְתַלְתָּ
זְמַנִּין י"ד, מ"ב. וְתַלְתָּ אַבְהֵן דְּתַלְוִיִּין מִנֵּיהוּ,
סְלָקִין חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים, כְּחֻשְׁבֵּן יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
יְמֻלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (ישעיה סו) מוֹלִיךְ
לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנֵיהֶם
וְגו', זַכָּאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וּבְגִין דְּאֲתַרְעֵי בְּהוּ, קָרָא לוֹן
בְּנִין (דף רפ"ג ע"ב) בּוֹכְרִין קְדִישִׁין, אֲחִין (בבבבול),
נַחַת לְדִיִּירָא עֲמָהוֹן. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות כה)
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם. וּבְעָא
לְאֲתַקְנָא לְהוּ כְּגוֹוֹנָא דְּלַעֲלֵא, וְשִׁאֲרֵי עֲלִיִּיהוּ
שְׁבַע עֲנֵנֵי יָקָר, שְׁכִינָתִיהָ אֲזַלָּא קְמִיִּיהוּ,
הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם
יוֹמָם.

תַּלְתָּ אֲחִין קְדִישִׁין אֲזַלִּין בִּינֵיהוּ, וּמֵאֵן
אֵינוֹן. מֹשֶׁה, אֶהְרֹן, וּמִרְיָם.

וּבִזְכוּתָהוֹן, יְהִיב לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתְּנֵן
עֲלֵאִין (וְהָא אֲתַמְרִי). כָּל יוֹמוֹי דְּאֶהְרֹן, לֹא אֲעֵדוּ
עֲנֵנֵי יָקָר מִיִּשְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ, (בגיוז) דְּאֶהְרֹן
דְּרוּעָא יְמִנָא דִּישְׂרָאֵל הוּהוּ. וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב,
(במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָא
יִשְׂרָאֵל דְּרָף הָאֲתָרִים וְגו'. כְּבָר נֶשׁ דְּאֲזִיל
בְּלֹא דְרוּעָא, וְסִמֵּיךְ גְּרַמִּיהָ לְכָל אֲתָר, וּכְדִין

וילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, בְּגִין דְּהוּוּ בְּלֹא דְרוּעָא יְמִינָא. (ועל דא אצטריכו ישראל למגדר גדר עליה תדא הוא דכתיב, במדבר כא) וידר ישראל גדר לוי' ויאמר אם נתן תתן וגו')
 תָּא חֲזִי, אַהֲרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא דְּגוּפָא הָוָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לַיְמִין מִשָּׁה זְרוּעַ תַּפְאֲרָתוֹ. וּמֵאֵן אִיהוּ. אַהֲרֹן.

ללא זרוע וסומך עצמו לכל מקום, ואז - וילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, משום שהיו בלי זרוע ימין. (ועל זה הצטרכו ישראל לגדר גדר עליו. וזה שכתוב במדבר כא) וידר ישראל גדר לה' ויאמר אם נתן תתן וגו').

בא וראה, אהרן היה זרוע ימין של הגוף, ועל זה כתוב מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ומי הוא? אהרן.

וילָךְ מִשָּׁה. מה זה וילָךְ? לאן הלך? אלא וילָךְ, כגוף בלי זרוע, כמו שגאמר (איכה א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא כַח לִפְנֵי רוּדְף. שְׁהָרִי מֵת אַהֲרֹן, זְרוּעַ יְמִין, וְרִצְחָה לְהַסְתַּלֵּק הַגּוּף. (כל ימיו של משה השמש האיר בעולם).

בְּרַ יוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, אֲכַלּוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן דְּאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב (יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן מִמְּחֻרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ מֵעֵבֹר הָאֵרֶץ מִמְּחֻרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֲלֹא זֶה מְלַמְעֵלָה וְזֶה לְמַטָּה. (מכאן למדנו) כֹּל הַזְּמַן שְׁמַשָּׁה נִמְצָא, גוּף הַשְּׁמַשׁ שׁוֹלֵט וּמְאִיר לְעוֹלָם. פִּיּוֹן שְׁהַסְתַּלֵּק מִשָּׁה, הַתְּכַנְּס גוּף הַשְּׁמַשׁ, וְרִצְחָה גוּף הַלְּבָנָה.

כְּתוּב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה וּבְמָה יוֹדַע אִפּוּא וְגו'. כֶּף לְמַדְנִי, פִּיּוֹן שְׁאֵמֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה (שם לב) הִנֵּה מְלֹאכֵי יַלְף לְפָנֶיךָ, אָמֵר מִשָּׁה, וּמַה הִנְהַגְתָּ הַשְּׁמַשׁ שְׁתַּכְפִּנֵס וּתְנַהֵיג הַלְּבָנָה - גוּף הַלְּבָנָה אֵינִי רֹצֵחַ. אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים, אֲנִי רֹצֵחַ אֶת גוּף הַשְּׁמַשׁ, וְלֹא אֶת שֵׁל הַלְּבָנָה. וְאֵז גוּף הַשְּׁמַשׁ הוּאֵר, וְנַעֲשֵׂה מִשָּׁה כְּמוֹ גוּף הַשְּׁמַשׁ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל. פִּיּוֹן שְׁהַתְּכַנְּס מִשָּׁה, הַתְּכַנְּס הַשְּׁמַשׁ וְהוּאֵרָה הַלְּבָנָה, וְהִיָּה יְהוֹשֻׁעַ מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹר הַלְּבָנָה. אוי לאותה בושה!

וַיִּלְךְ מִשָּׁה, מְאִי וַיִּלְךְ, לְאֵן הֵלֵךְ. אֲלֹא וַיִּלְךְ, כְּגוּפָא בְּלֹא דְרוּעָא. פְּמָה דְּאֲתָא אָמֵר, (איכה א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא כַח לִפְנֵי רוּדְף. דְּהָא מֵית אַהֲרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, וּבְעָא לְאַסְתַּלְקָא גוּפָא. (כל יומוי דמשה שמשא נהיר בעלמא).

בְּרַ יוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, אֲכַלּוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן דְּאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב (יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן מִמְּחֻרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ מֵעֵבֹר הָאֵרֶץ מִמְּחֻרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֹא דָא מְלַעֲיֵלָא וְדָא לְתַתָּא. (מכאן אוליפנא) כֹּל זְמַנָּא דְּמִשָּׁה אֲשַׁתְּכַח, גוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא שְׁלִיט, וְנַהֲיִר לְעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּאַסְתַּלְק מִשָּׁה, אֲתַכְנַשׁ גוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא, וְנַפְיֵק גוּפָא דְּסִיְהָרָא.

כְּתִיב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה וּבְמָה יוֹדַע אִפּוּא וְגו'. הַכִּי אֹלִיפְנָא, פִּיּוֹן דְּאָמֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה (שמות לב) הִנֵּה מְלֹאכֵי יַלְף לְפָנֶיךָ, אָמֵר מִשָּׁה, וּמַה קְסֻטִיפָא דְּשְׁמַשָּׁא דִּיתְכַנְּשִׁי, וַיְדַבֵּר סִיְהָרָא, גוּפָא דְּסִיְהָרָא לֹא בְּעִינָא. אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים, גוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא בְּעִינָא, וְלֹאֵו דְּסִיְהָרָא. כִּדִּין גוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא אֲתַנְהִיר, וְאַתְעֵבִיד מִשָּׁה, כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּשְׁמַשָּׁא קַמִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל. פִּיּוֹן דְּאַתְכַנְּשִׁי מִשָּׁה, אֲתַכַּנְּשִׁי שְׁמַשָּׁא, וְאַתְנַהֲיִר סִיְהָרָא, וְהִיָּה יְהוֹשֻׁעַ מִשְׁתַּמֵּשׁ לְנַהֲוֹרָא דְּסִיְהָרָא. וּוִי לְהֵהוּא כְּסוּפָא.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו' .
 (דברים לא) הֵינְנו דֹּאמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אַרְבַּעִין שָׁנִין נָהִיר שְׁמִשָּׂא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל,
 וְאַתְּכֹנֵישׁ לְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין, וְנָהִיר סִיְהָרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאֵי הָכִי הוּא, הֵינְנו דְכַתִּיב,
 (משלי יג) וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אֲתַעְרוּ
 חֲבַרְיָא. וְאַנָּן נוֹקִים לִיה לְקָרָא. אָבֵל עַל מַה
 דְּאַתְעָרוּ חֲבַרְיָא כֻּלָּא הוּא אֶצְטְרִיף לְעֵלְמָא,
 לְגַלְתָּא (ס"א לתועלתא דבר נש), דְּבַר נֶשׁ דִּיתְכַּנְשׁ עַד
 לָא מְטוֹן יוֹמוֹי.

תָּא חֲזִי, וְהָא אֲתַמַּר, דְּכָל רוּחִין דְּנַפְקִין
 מְלַעֲיָלָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא נַפְקִי, וּמִתְפָּרְשִׁין.
 וְלִזְמַנִּין תְּפוּק נִשְׁמַתָּא דְנוֹקְבָא, עַד לָא נַפְקַת
 דְּכַר, דִּיהוּא בַר זִוְגָה. וְכָל זְמַנִּין דִּדְכֹוֹרָא לָא
 מְטָא זְמַנְיָה לְאַזְדְּוּוּגָא בְּהַדִּי נוֹקְבִיָּה, וְאַתִּי
 אַחְרָא וְאַתְנַסִּיב בְּהַדִּי, כִּיּוֹן דְּמְטָא זְמַנָּא
 דִּהָאֵי לְאַזְדְּוּוּגָא, כַּד אֲתַעַר צְדָק בְּעֵלְמָא,
 לְמַפְקַד עַל חוּבֵי עֵלְמָא. כְּנִישׁ לִיה לְהָאֵי
 אַחְרָא, דִּיהוּ נְסִיב בְּהַדִּי, וְאַתִּי אַחְרָא וְנָטִיל
 לָהּ. וְעַל דָּא קָשִׁין זְוִיגִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא.

וְכָרָ דָּא בְּגִין דְּסַרְח דְּכֹוֹרָא עוּבְדוּי, וְאַף עַל
 גַּב דְּלָא סַרְח כָּל כְּוָן עוּבְדוּי בְּחַטָּאֵיהּ,
 אֲתַכְּנִישׁ בְּהוּא זְמַנָּא, עַד לָא מְטוֹן יוֹמוֹי.
 דְּלָא עֲבִיד הָכִי בְּמִשְׁפָּט. וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (משלי יג)
 וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאַעְרַע בֵּיה דִּינָא
 דְּצְדָק בְּחוּבוֹי, בְּגִין דְּמְטָא זְמַנְיָה דְּאַחְרָא,
 וְנָסִיב לָהּ, דִּיהָא דִּידִיָּהּ הִיא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַמְאֵי, יִפְרִישׁ לֹוֹן
 קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְיִיתִי אַחְרָא וְיִהִיב
 לִיה. אָמַר לִיה דָּא הוּא תוֹעֲלָתָא דְּכַר נֶשׁ,
 וְטִיבוֹ דְּעֲבִיד עֲמִיָּה, דְּלָא יִמְטִי (ס"א יחמ) אֲתַתִּיָּהּ
 בִּידָא אַחְרָא.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו' .
 (דברים לא) הֵינְנו דֹּאמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אַרְבַּעִין שָׁנִין נָהִיר שְׁמִשָּׂא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל,
 וְאַתְּכֹנֵישׁ לְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין, וְנָהִיר סִיְהָרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאֵי הָכִי הוּא, הֵינְנו דְכַתִּיב,
 (משלי יג) וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אֲתַעְרוּ
 חֲבַרְיָא. וְאַנָּן נוֹקִים לִיה לְקָרָא. אָבֵל עַל מַה
 דְּאַתְעָרוּ חֲבַרְיָא כֻּלָּא הוּא אֶצְטְרִיף לְעֵלְמָא,
 לְגַלְתָּא (ס"א לתועלתא דבר נש), דְּבַר נֶשׁ דִּיתְכַּנְשׁ עַד
 לָא מְטוֹן יוֹמוֹי.

תָּא חֲזִי, וְהָא אֲתַמַּר, דְּכָל רוּחִין דְּנַפְקִין
 מְלַעֲיָלָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא נַפְקִי, וּמִתְפָּרְשִׁין.
 וְלִזְמַנִּין תְּפוּק נִשְׁמַתָּא דְנוֹקְבָא, עַד לָא נַפְקַת
 דְּכַר, דִּיהוּא בַר זִוְגָה. וְכָל זְמַנִּין דִּדְכֹוֹרָא לָא
 מְטָא זְמַנְיָה לְאַזְדְּוּוּגָא בְּהַדִּי נוֹקְבִיָּה, וְאַתִּי
 אַחְרָא וְאַתְנַסִּיב בְּהַדִּי, כִּיּוֹן דְּמְטָא זְמַנָּא
 דִּהָאֵי לְאַזְדְּוּוּגָא, כַּד אֲתַעַר צְדָק בְּעֵלְמָא,
 לְמַפְקַד עַל חוּבֵי עֵלְמָא. כְּנִישׁ לִיה לְהָאֵי
 אַחְרָא, דִּיהוּ נְסִיב בְּהַדִּי, וְאַתִּי אַחְרָא וְנָטִיל
 לָהּ. וְעַל דָּא קָשִׁין זְוִיגִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא.

וְכָרָ דָּא בְּגִין דְּסַרְח דְּכֹוֹרָא עוּבְדוּי, וְאַף עַל
 גַּב דְּלָא סַרְח כָּל כְּוָן עוּבְדוּי בְּחַטָּאֵיהּ,
 אֲתַכְּנִישׁ בְּהוּא זְמַנָּא, עַד לָא מְטוֹן יוֹמוֹי.
 דְּלָא עֲבִיד הָכִי בְּמִשְׁפָּט. וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (משלי יג)
 וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאַעְרַע בֵּיה דִּינָא
 דְּצְדָק בְּחוּבוֹי, בְּגִין דְּמְטָא זְמַנְיָה דְּאַחְרָא,
 וְנָסִיב לָהּ, דִּיהָא דִּידִיָּהּ הִיא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַמְאֵי, יִפְרִישׁ לֹוֹן
 קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְיִיתִי אַחְרָא וְיִהִיב
 לִיה. אָמַר לִיה דָּא הוּא תוֹעֲלָתָא דְּכַר נֶשׁ,
 וְטִיבוֹ דְּעֲבִיד עֲמִיָּה, דְּלָא יִמְטִי (ס"א יחמ) אֲתַתִּיָּהּ
 בִּידָא אַחְרָא.

ובא וראה, אם זה מעשיו אינם פְּשִׁימִים, אף על גב שהאשה הזו היא שלו, לא ידחה אחר מלפניו.

בא וראה, שאול המלך נטל מלכות, (למטה) משום שעדין לא הגיע זמנו של דוד לזה, שהרי מלכות היתה ודאי של דוד, ובא שאול ולקח אותה. פיון שהגיע זמנו של דוד לרשת את שלו, אז התעורר צדק (מלכות שלמעלה) וכנס את שאול בחטאו, ונדחה מלפני דוד, ובא דוד ולקח את שלו.

וְלָמָּה לא הסיר הקדוש ברוך הוא את שאול מהמלכות ולא ימות? אלא טובה עשה עמו הקדוש ברוך הוא שכנס אותו במלכות, ולא יראה עבדו שולט עליו ולקוח מה שהיה שלו בתחלה. כן זה. משום כן צריך האדם לבקש רחמים לפני הקדוש ברוך הוא כשמוזדג, שלא ידחה מלפני אחר.

בְּתוֹב (דברים א) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רֵב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֵלַי וְגו'. והרי בארנו, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ, מִשְׁהָ, הַתְּרַצָּה לְחַדֵּשׁ (להחליש) עוֹלָם?! רְאִיתָ מִימֶיךָ שְׁמֵשׁ עוֹבֵד לְלִבְנָה?! רְאִיתָ מִימֶיךָ שֶׁתְּשַׁלֵּט הַלִּבְנָה בְּעוֹד שֶׁהַשְּׁמֵשׁ עוֹמֵד?! אֵלָּא - הֵן קָרְבוּ יְמֶיךָ לְמוֹת קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ. יתפנס השמש ותשלט הלבנה. ולא עוד, אלא אם אתה תפנס לארץ, תתפנס הלבנה מלפניך ולא תשלט. ודאי ששלטון הלבנה הגיע, ולא תשלט בעוד שאתה קים בעולם. קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְגו'. ומה אמר? הִנֵּה שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעַם הַזֶּה וְגו'. ולא מצאנו שצוה הקדוש ברוך הוא את יהושע, אלא את משה. שאמר לו למשה כל זה, שכתוב (שם לא) וְעֲזַבְנִי

וְתָא חֲזִי, אֵי הָאֵי (דף רפ"ד ע"א) לָא כְּשֶׁרֶן עוֹבְדוּי, אֵף עַל גַּב דְּדִילִיָּהּ הִיא הֵהִיא אֲתַתָּא, לָא אֲתַדְחִי הָאֵי אַחֲרָא מִקְּמִיָּה.

תָּא חֲזִי, שְׁאוּל מִלְפָּא נְטַל מְלָכוֹ. (אמאי) בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זְמַנִּיהַּ דְּדוּד לְהָאֵי. דְּהָא מְלָכוֹ הוּא וְדָאֵי דְּדוּד, וְאַתָּא שְׁאוּל וְנָטִיל לִיָּהּ. פִּיּוֹן דְּמָטָא זְמַנִּיהַּ דְּדוּד לְמִירַת דִּילִיָּהּ, פְּדִין אֲתַעַר צְדָק (מלכותא דלעילא) וְכִנְיֵשׁ לִיָּהּ לְשְׁאוּל בְּחוּבוּי, וְאַתְדְּחִי מִקְּמִי דוּד, וְאַתָּא דוּד וְנָטַל דִּילִיָּהּ.

וְאַמַּאי לָא אַעֲדִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׁאוּל מִמְלָכוֹ, וְלָא יְמוֹת. אֵלָּא טִיבוֹ עֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמִיָּה, דְּכִנְיֵשׁ לִיָּהּ בְּמִלְכוּתָא, וְלָא יַחֲמִי עֲבָדִיָּהּ שְׁלִיט עֲלִיָּהּ, וְנָטִיל מַה דְּהוּא דִּילִיָּהּ בְּקְדָמִיתָא. כֵּן הָאֵי. בְּגִין כֵּן, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַבְעֵי רַחֲמֵי קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֵּד אֲזַדְּוּג, דְּלָא יִתְדְּחִי מִקְּמִי אַחֲרָא.

בְּתוֹב, (דברים א) וַיֹּאמֶר יי' אֵלַי רֵב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֵלַי וְגו' וְהָא אֲוִקִימָנָא, אָמַר לִיָּהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׁהָ, מִשְׁהָ, תְּבַעֲי לְאַחַדְשָׁא (ס"א לאבכחשא) עֲלָמָא, חֲמִית מִן יוֹמָךְ שְׁמָשָׁא פְּלַח לְסִיְהָרָא. חֲמִית מִן יוֹמָךְ דִּישְׁלוּט סִיְהָרָא בְּעוֹד דְּשְׁמָשָׁא קִיִּמָּא. אֵלָּא, הֵן קָרְבוּ יְמֶיךָ לְמוֹת קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ. יתפניש שמשא, וישלוט סיהרא. ולא עוד, אלא אי אנת תיעול לארעא, יתפניש סיהרא מקמך, ולא ישלוט. ודאי שולטנותא דסיהרא מטא, וְלָא תְּשַׁלוּט בְּעוֹד דְּאַנְתָּ קִיִּמָּא בְּעֲלָמָא.

קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְגו'. (דברים לא) וַיֹּאמֶר הִנֵּה שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעַם הַזֶּה וְגו'. וְלָא אֲשַׁפְחֲנָא, דְּפָקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיָּהּ יְהוֹשֻׁעַ, אֵלָּא לְמִשְׁהָ. דְּאָמַר לִיָּהּ לְמִשְׁהָ כָּל

והפר את בריתי. וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם. אם כן, מהו ואצונו?

אלא הפתוב אמר, הנך שכב עם אבותיך. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אף על גב שתשכב עם אבותיך, הרי אתה תמיד קים להאיר ללכנה, כמו שהשמש, שאף על גב שמתכנס, לא מתכנס אלא להאיר ללכנה, ואז מאיר ללכנה כשמתכנס. ועל זה הנך שכב, להאיר, וזהו ואצונו. ואז (הכשר) התבשר יהושע להיות מואר, ועל זה כתוב הנך שכב עם אבותיך, להאיר ליהושע, וזהו (דברים א) וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע, הפל כדי להאיר.

כי אתה תבא, ואחר כך תביא, מה בין זה לזה? אלא אחד תבא, לבשר לו שיכנס לארץ ויתקיים בה. ואחד תביא, לבשר לו את השלטון על ישראל, והתבשר על קיום של עצמו, והתבשר על שלטון של ישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ צבי לצדיק וגו'. אוי להם לבני אדם, לאותם שלא משגיחים ולא משתדלים בכבוד רבונם ולא מסתכלים בקדשה העליונה להתקדש בעולם הזה, להיות קדושים בעולם הבא. מפנף הארץ - זו כסות עליונה קדושה. זמרת שמענו, כמו שנאמר (איוב לה) נתן זמרות בלילה. זמרות, תשפחות של כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא בלילה. בלילה, בזמן שהיא הזדמנה (שהקדוש ברוך הוא) (מזדונג ומצויה) ומצויה לשבח את הקדוש ברוך הוא, ומשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.

האי. דכתיב, (דברים לא) ועזבני והפר את בריתי, וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם, אי הכי מהו ואצונו.

אלא קרא אמר, הנך שוכב עם אבותיך, אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, אף על גב דאנת תשכוב עם אבהתך, הא אנת קיימא תדיר לאנהרא לסיהרא. כמה דשמשא, דאף על גב דאתפניש, לא אתפניש אלא לאנהרא לסיהרא. וכדין אנהיר לסיהרא, פד אתפניש. ועל דא, הנך שוכב לאנהרא, ודא הוא ואצונו. וכדין (ס"א אתפשר) אתפשר יהושע לאתנהרא. ועל דא כתיב, הנך שוכב עם אבותיך, לאנהרא ליהושע, ודא הוא וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע פלהו לאנהרא.

כי אתה תבא, ולכתר תביא מה בין האי להאי. אלא חד תבא, לבשרא ליה דייעול לארעא, ויתקיים בה. וחד תביא, לבשרא ליה שלטנותא על ישראל, ואתבשר על קיומא דגרמיה, ואתבשר על שלטנו דישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ זמירת שמענו צבי לצדיק וגו', ווי לון לבני נשא, לאינון דלא משגחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון, ולא מסתכלין בקדושא עלאה, לאתקדשא בהאי עלמא, למהוי קדישין בעלמא דאתי. מפנף הארץ, דא פסותא עלאה קדישא. זמירת שמענו, כמה דאת אמר (איוב לה) נותן זמרות בלילה, זמירות תשבחן דכנסת ישראל, קמי קדשא בריך הוא בלילה. בלילה, בזמנא דאיהי אזדמנא (דקודשא בריך הוא) (ס"א אודוונא דשכיחא) וישכיחא לשבחא ליה לקודשא בריך הוא (בלילה, בזמנא דאיהי אודוונא) ומשתעשע עם צדיקיא בגנתא עדן.

וּמִתִּי? מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָף.
וְאֵז זָמַרְתָּ שְׁמַעְנֵנוּ (בַּלַּיְלָה),
תִּשְׁבְּחוּת. וְזָמִירוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר
(וּיְקָרָא כֹה) לֹא תִזְמֹר. וְכִתּוּב (ישעיה
כח) זָמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, עֲקוּר
מִמְקוֹמָם שֶׁל כָּל אוֹתָם תִּקְיִפִּים.
שְׁהָרִי כְּשֶׁנִּכְנַס הַלַּיְלָה, כְּמָה
עָרִיצִים מִחֲנוֹת מִזִּיקִים שׁוֹמְרֵי
הַחֲקִים מְצוּיִים בְּעוֹלָם, הוֹלְכִים
וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם לְקַטְרָג.
מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָף מִתְעוֹרְרָת
רוּחַ אַחַת וְעוֹקְרָת אֶת כָּל־
מִמְקוֹמוֹתֵיהֶם, וּמַעֲבִירָה אוֹתָם
כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלְטוּ. זָמַרְתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
תִּשְׁבְּחוּת שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בַּלַּיְלָה. וְכָל זֶה לְמָה? צְבִי
לְצַדִּיק, לְהַדְוִיג בְּזוּוּג אֶחָד (לְקָדוֹשׁ)
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֵהֲתַקְדֵּשׁ
בְּקַדְשָׁהּ אַחַת.

וְאָמַר רִזִּי לִי רִזִּי לִי - זְהוּ סוּד
עֲלִיוֹן, זְהוּ רוּחַ קְדוּשָׁה. אָבֵל,
אוֹי לִי - עַל הַדּוֹר וְעַל הָעוֹלָם.
בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ, שְׂכַלְסִם מְשַׁקְרִים
בּוֹ, מְשַׁקְרִים בְּהֵם בְּעַצְמָם. וְלֹא
דֵי שְׁמִשְׁקָרִים בְּעַצְמָם (מִמַּשׁ),
אֲלֵא אוֹתָם בְּנִים שִׁילְדוֹ
מִשְׁתַּקְרִים בְּאוֹתוֹ שֶׁקֶר שִׁלְהֵם,
וְנִמְצְאִים פְּגוּמִים לְמַעַלָּה וּמִטָּה.
בֵּינָן שִׁישְׁעִיהוּ הַסֵּתֶכֶל בְּזֶה, כְּנֶסֶת
אֶת אוֹתָם יִרְאִי חֲטָא וְלִמַּד אוֹתָם
דְּרַף קְדוּשָׁה לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקַדְשַׁת
הַמֶּלֶךְ וְלֵהֲמַצֵּא בְּנֵיהֶם קְדוּשִׁים.
בֵּינָן שְׂאֵלָה הַתְּקַדְשׁוּ, אוֹתָם
בְּנִים שִׁילְדוֹ נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ. זְהוּ
שְׁפָתוֹב (ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי
וְהִילְדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לְאֹתוֹת
וְלִמּוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁפָרוּשִׁים
מִשְׁאֵר הַעַמִּים.

דְּבַר אַחַר מִכְּנֵף הָאֶרֶץ זָמִירָתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאֶרֶן
קְיִמָּא קְדִישָׁא קַמֵּיהוּ, שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל
דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תִּשְׁבְּחוּן וְחַדוּ וְקַל
מִזְמָרֵי עֲלָאֵי, דְּמִזְמָרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי

וְאִימָתִי. מִפְּלָגוֹת לַיְלָא וְאֵילָף. וְכִדִּין זָמִירָתָּ
שְׁמַעְנֵנוּ (בַּלַּיְלָה), תִּשְׁבְּחוּן. וְזָמִירוֹת,
כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר (וּיְקָרָא כֹה) לֹא תִזְמֹר. וְכִתּוּב (ישעיה
כח) זָמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, אֲעַקְרוּתָא מֵאַתְרֵיהּ
כָּל אֵינּוֹן תִּקְיִפִּין, דְּהָא כַּד עָיִל לַיְלָא, כְּמָה
עָרִיצִים גְּרִדִּינֵי נִימוּסִין שְׂכִיחִין בְּעֲלָמָא,
אֲזִלִּין וְשִׁיטִּין בְּעֲלָמָא לְקַטְרָגָא. מִפְּלָגוֹת
לַיְלָא וְאֵילָף, אֲתַעַר רוּחָא חַדָּא וְאַעַקְר
לְכַלְהוּ מֵאַתְרֵיהּ, וְאַעֲבַר לוֹן דְּלֹא יִשְׁלְטוּן.
זָמִירוֹת שְׁמַעְנֵנוּ, תִּשְׁבְּחוּן דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בַּלַּיְלָא, וְכָל דָּא לְמָה. צְבִי לְצַדִּיק, לְאַזְדוּוּגָא
בְּזוּוּגָא חַדָּא (לְקָדוֹשָׁא) דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא, (דף
רפ"ד ע"ב) וְלֹא תִתְקַדֵּשׁא בְּקְדוּשָׁה חַדָּא.

וְאָמַר רִזִּי לִי רִזִּי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה. דָּא
הוּא רוּחַ קְדִישָׁא, אָבֵל אוֹי לִי עַל
דְּרָא, וְעַל עֲלָמָא. בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ, דְּכַלְהוּ
מְשַׁקְרִין בֵּיהּ. מְשַׁקְרִין בְּהוּ בְּגַרְמֵיהוּ, וְלֹא דֵי
דְּמְשַׁקְרִין בְּגַרְמֵיהוּ (מִמַּשׁ), אֲלֵא אֵינּוֹן בְּנִין
דְּאוּלִּידוּ מִתְשַׁקְרִין בְּהוּא שְׁקָרָא דְּלֵהוֹן,
וְאַשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

בֵּינָן דְּאַסְתַּפַּל יִשְׁעִיהוּ בְּהַאי, כְּנִישׁ לְאֵינּוֹן
דְּחַלִּין חֲטָאָה, וְאוּלִּיף לוֹן אֶרְחַ קְדִישָׁא
לְאַתְקַדֵּשׁא בְּקְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּכַּחָא
בְּנֵיהוּ קְדִישִׁין. בֵּינָן דְּאַתְקַדְשׁוּ אֵלִין, אֵינּוֹן
בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אֶקְרוּן עַל שְׁמֵיהּ. הָדָא הוּא
דְּכִתּוּב, (ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי וְהִילְדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי
יְי' לְאֹתוֹת וְלִמּוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפִרִּישׁוּן
מִשְׁאֵר עַמִּין.

דְּבַר אַחַר מִכְּנֵף הָאֶרֶץ זָמִירָתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאֶרֶן
קְיִמָּא קְדִישָׁא קַמֵּיהוּ, שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל
דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תִּשְׁבְּחוּן וְחַדוּ וְקַל
מִזְמָרֵי עֲלָאֵי, דְּמִזְמָרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי

לצדיק, תושבחה דמשה הוה בהיהא שעתא. דבכל אתר דארון הוה שארי בארעא, הוה שמעי קלא דאמרי, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. אבל אוי לי דבוגדים בגדו, דזמינין ישראל לשקרא בקודשא בריך הוא, ולא תעקרא מארעא זמנא חדא. ובגין דאתאחדו בינייהו שקרא דלהון, יתעקרון זמנא תניינא, עד דישתלים חובייהו בארעא אחרא.

לקוח את ספר התורה הזה וגו'. (דברים לא) הא אוקימנא מלי. אלהיכם. אלהיך. אל. אלהינו. דאמר רבי אבא אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (שמות ג) כי המקום אשר עליו אדמת קדש הוא. אדמת קדש ודאי, דהיינו ארץ החיים. אשר אתה עומד עליו, עליו ודאי, היינו בקדמיתא, וכל שפן לבתר. תאנא, אמר רבי יוסי, כתיב והיה שם בך לעד, לעד ודאי דיסהיד סהדותא.

תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא, ואלין אינון: באר דיצחק, גורל, ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא, סהדותא יתיר מפלא. אמר רבי יצחק אי הכי ארבע אינון. אמר ליה ודאי, אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא.

באר דיצחק מנלן. דכתיב, (בראשית כא) בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל, דכתיב, (במדבר כו) על פי הגורל תחלק נחלתו, דהוה אמר, דא ליהודה, ודא לבנימין, וכן לכלהו. אבנא דיהושע, דכתיב, (יהושע כד) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה. והכא, והיה שם בך לעד. וכתיב, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, היא ודאי אסהידת בהו בישראל.

הזאת לפניו לעד. היא ודאי אסהידת בהו בישראל. חטאתם בארץ אחרת. לקח את ספר התורה הזה וגו'. הרי בארנו הדברים. אלהיכם. אלהיך. אל. אלהינו. שאמר רבי אבא אמר רבי יהודה, מהו שכתוב (שמות א) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא? אדמת קדש ודאי, שהינו ארץ החיים. ארץ אשר אתה עמד עליו, עליו ודאי, הינו בתחלה, וכל שפן לאחר כף. למדנו, אמר רבי יוסי, כתוב והיה שם בך לעד, לעד ודאי, שיעיד עדות. שדשה הם שעומדים בעדות להעיד, ואלה הם: באר יצחק, גורל, והאבנים ששם יהושע. ושירה זו עדות יותר מהכל. אמר רבי יצחק, אם כן, ארבעה הם. אמר לו, ודאי, אבל בגורל לא כתוב עדות.

באר של יצחק מנין לנו? שכתוב (בראשית כא) בעבור תהיה לי לעדה וגו'. גורל - שכתוב (במדבר כו) על פי הגורל תחלק נחלתו. שהיה אומר: זה ליהודה, וזה לבנימין, וכן לכלם. האבנים של יהושע - שכתוב (יהושע כד) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה. וכאן, והיה שם בך לעד. וכתוב וענתה השירה הזאת לפניו לעד. היא ודאי העידה בהם בישראל.

רַמְדָּנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, מַהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ. וּמַהוּ עַד תּוֹמָם. אֵלָא הֲכֵי תֵּאנָא בְּרִזָּא דְּמַתְּנִיתִין, כֹּל אֵינּוּן מְלִין בְּשִׁמְא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוּן מְלִין הוּוּ אַתְיִין, וְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וּמַתְּגַלְפִין תַּמּוּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הָוָה אַתְיָא קָמֵי מֹשֶׁה לְאַתְּגַלְפָּא עַל יְדוּי וְקִיּוּמָא קָמִיָּה. וְהֵינּוּ דְּכֵתִיב עַד תּוֹמָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת בְּרִיךְ הוּא לֹא לְהֵיוֹת! מַה זֶה רֹמְזוּ? אֵלָא שִׁירָה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלִךְ שְׁהַשְׁלוּם כְּלוּ שְׁלוֹ, וְהָרִי בְּאַרְגָּו הַדְּבָרִים. (שְׁשִׁינּוּ שְׁכָתוּב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמֹשׁ. שִׁיר שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֵלָּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְּכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְּנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוּן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמִנְיָן לְנוּ שׁוּ הֵיא נְקֻבָּה שְׁכָתוּב וְעִנְתָּה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לֹא לֹמַר שִׁיר, וְהֵם שִׁירָה. אֵלָא זְהוּ סוּד הַדְּבָר, מֹשֶׁה לֹא אָמַר אֵת זֶה לְעֶצְמוֹ, אֵלָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֹא רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא כֶּף, אֵלָא מֹשֶׁה וְדָאֵי נוֹדַע מִכָּאן שְׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלוּנָה מִהַכֹּל. מֹשֶׁה עָלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וְהֵם יָרְדוּ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. הוּא עָלָה מִלְמַטָּה

תּוֹמָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי דְּכֵתִיב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, מַהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ. וּמַהוּ עַד תּוֹמָם. אֵלָא הֲכֵי תֵּאנָא בְּרִזָּא דְּמַתְּנִיתִין, כֹּל אֵינּוּן מְלִין בְּשִׁמְא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוּן מְלִין הוּוּ אַתְיִין, וְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וּמַתְּגַלְפִין תַּמּוּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הָוָה אַתְיָא קָמֵי מֹשֶׁה לְאַתְּגַלְפָּא עַל יְדוּי וְקִיּוּמָא קָמִיָּה. וְהֵינּוּ דְּכֵתִיב עַד תּוֹמָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ: מָאֵי קָא רְמִיזָא. אֵלָא שִׁירָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמַה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלִכָּא דְּשַׁלְמָא כְּלָא דִּילֵיהּ, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי. (דְּתַנָּיָא כְּתִיב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמֹשׁ. שִׁיר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֵלָּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְּכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְּנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוּן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמִנְיָן לְדָאֵי נוֹקְבָא הוּא, דְּכֵתִיב וְעִנְתָּה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לִיהּ לְמִימַר שִׁיר, וְאֵינּוּן שִׁירָה. (דף רפ"ה ע"א) אֵלָא דָּא הֵיא רִזָּא דְּמְלָה, מֹשֶׁה לְגַרְמִיָּה לָא קָאֲמַר דָּא, אֵלָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הֲכֵי, אֵלָא, מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכֵא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְּאֵיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יַתִּיר מִכְּלָא. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאֵינּוּן נַחְתִּי מְעֵילָא לְתַתָּא. הוּא סָלִיק מִתַּתָּא

למעלה, כמו ששינינו, מעלין בקדש ואין מורידין. משה עלה מלמטה למעלה, שאמר שירה, תשבחת המלכה שהיא משבחת למלך. ומשה נאחז בכל (במלך). והם ירדו מלמעלה למטה, שאמרו שיר, שהוא שבח שמשבח המלך את המלכה, והם נאחזו במלכה. ועל זה בזה נודע שבחו של משה יותר מפלם. והינו שכתוב, (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה. שיר המלכה. למי? לה. ולכן וכתב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת?! וענו הדברים האלה הנה צריך לו להיות! אלא סוד הדבר כפי שבארנו, שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה הסתפל בכל, ועל זה אמר שירה, כדי לאחז דברים במקום הנה להיות עליהם דין, שכתוב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה? שכתוב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכשתעשו את זה, מיד - וענתה השירה הזאת לפניו לעד.

בא וראה, כתוב יגלו שמים עונו, ולא יותר, אבל - וארץ מתקוממה לו. בזה נעשה דין למי שנעשה. כתוב, (שמואל ב-ב) וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת. כאן תשבחת של דוד היא, משום שאמר שירה מלמטה למעלה, וזכה לדרגה הזו, ולא אמר שירה זו אלא בסוף ימיו, שהיה יותר בשלמות מהשירה הזו, כמו ששינינו (אבות פ"א) אל תאמן בעצמך עד יום מותך. וכאן למה זכה דוד לומר שירה מלמטה למעלה בסוף ימיו? שהיה במנוחה מכל

לעילא, כמה דתנינן מעלין בקדש ואין מורידין. משה סליק מתתא לעילא, דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא, דאיהי משבחת למלכא. ומשה בכלא (כ"א במלכא) אתאחד. ואינון נחתי מעילא לתתא, דאמרו שיר, דהוא שבחא דמשבחא מלכא למטרוניתא, ואינון במטרוניתא אתאחדו. ועל דא, בהאי אשתמודע שבחא דמשה, יתיר מפלהו. והינו דכתיב, (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי, שירתא דמטרוניתא למאן. ליי. ובגין כך, וכתוב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת, וענו הדברים האלה מיבעי ליה. אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא, דכתיב, (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה בכלא אסתפל, ועל דא אמר שירה, בגין לאתאחדא מלין באתר דא, למהוי עליהו דינא, דכתיב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה. דכתיב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכד תעבדו דא, מיד וענתה השירה הזאת לפניו לעד.

תא חזי, פתיב (איוב ב) יגלו שמים עונו ולא יתיר, אבל וארץ מתקוממה לו. בהאי דינא אתעביד למאן דאתעביד. פתיב, (שמואל ב) וידבר דוד ליי את דברי השירה הזאת. השתא תושבחתא דדוד הוא, בגין דאמר שירה מתתא לעילא, וזכה להאי דרגא, ולא אמר האי שירה, אלא בסוף יומו, דהוה בשלימו יתיר מהאי שירה. כמה דתנינן, אל תאמן בעצמך עד יום מותך. והכא, אמאי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא, בסוף יומו. דהוה בניחא מפל סטרוי, דכתיב, (שם)

צָדְדִּיּוֹ, שְׁפָתוֹב בְּיוֹם הַצִּיל ה' אֹתוֹ מִכַּף כָּל אִיבֵיּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָה מַעֲלָה מֵהַכֹּל מַהִי? כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, בְּדַבּוּרִים וּבְמַעֲשֵׂה כָּף (דו"א) גַּם מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה וּמִלְמַעֲלָה לְמַטָּה, וְאַחַר כֵּן לְכוּן אֶת הַלֵּב, וְלִקְשֹׁר הַכֹּל בְּקֶשֶׁר אֶחָד.

מִיָּנִין לָנוּ? מִמַּשָּׁה, בְּהִתְחַלָּה מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה, (דברים לב) כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא. מַה זֶה אֶקְרָא? כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וּקְרָא אֶל מֹשֶׁה - זו הַשְּׂכִינָה. אַחַר כֵּן, הִבּו גְדֹל לְאַלְהֵינוּ - זֶה מִלֶּךְ הָעֲלִיּוֹן. אַחַר כֵּן יָרַד בְּדַרְגּוֹתָיו מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה, שְׁכָתוֹב צְדִיק וְיִשְׂר. אַחַר כֵּן קוֹשֵׁר קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה וְאוֹמֵר הוּא, וְזֵהוּ קֶשֶׁר לְכֹל.

מִשּׁוּם כֵּן צָרִיף אָדָם לְסֹדֵר שְׂבַח רְבוּנוּ כְּמוֹ זֶה. בְּהִתְחַלָּה מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה, לְהַעֲלוֹת כְּבוֹד רְבוּנוּ לְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂקָאָת עִמָּךְ הַבָּאֵר שׁוֹפֵעַת וְיוֹצֵאת. אַחַר כֵּן (שופע) לְהַמְשִׁיף מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה מְאוּתָה הַשְּׂקָאָת הַנַּחֵל לְכֹל דְּרָגָה וְדְרָגָה, עַד הַדְּרָגָה הָאֲחֻרֹנָה, לְהַמְשִׁיף בְּרָכוֹת לְכֹל מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה. אַחַר כֵּן צָרִיף לְקַשֵּׁר קֶשֶׁר בְּכֹל, קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה. וְזֵהוּ הָאָדָם שֶׁמְכַבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְעַל זֶה כְּתוּב (שמואל א-ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד. כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד - לְעוֹלָם הַזֶּה.

אֶכְבֵּד - לְעוֹלָם הַבָּא.

וּבְנֵי יִקְלוּ. מַה זֶה וּבְנֵי יִקְלוּ? זֵהוּ מִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְלִקְשֹׁר קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה, וְלְהַמְשִׁיף בְּרָכוֹת לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיף וְלִכְבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ. וְכֹל מִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְכַבֵּד אֶת שֵׁם רְבוּנוּ, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְנֵי יִקְלוּ, מִי שֶׁלֹּא לְכַבֵּד אֶת רְבוּנוּ וְלֹא מִתְּכוּן בְּאֵמָן,

בְּיוֹם הַצִּיל יְיָ אֹתוֹ מִכַּף כָּל אִיבֵיּוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָתָא מַעֲלִיא מַכְלָא מְאִי הִיא. כְּמָה דְתַנִּינָן בְּרָזָא דְמִתְנִיתִין, בְּמַלְיָן וּבְעוֹבְדָא הָכִי (ס"א הו"א) נְמִי מִתְתָּא לְעִילָא, וּמַעֲיִלָא לְתַתָּא. וְלִבְתֵּר לְכוּוֹנָא בְּלַבָּא, וְלִקְשָׁרָא כְּלָא בְּחַד קֶשֶׁרָא.

מִנְיָן מִמַּשָּׁה, בְּקַדְמִיתָא, מִתְתָּא לְעִילָא, (דברים לב) כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא. מְאִי אֶקְרָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׂכִינְתָּא. לְבְתֵר, הִבּו גְדֹל לְאַלְהֵינוּ, דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה. לְבְתֵר נְחִית בְּדַרְגּוֹי מַעֲיִלָא לְתַתָּא, דְכְּתִיב צְדִיק וְיִשְׂר. לְבְתֵר קֶשֶׁר קֶשֶׁר דְמַהִימְנוּתָא וְאָמַר, הוּא, וְדָא הוּא קֶשֶׁרָא לְכֹלָא.

בְּגִין כֵּן, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְרָא שְׂבַחָא דְמֵאֲרִיָּה כְּהֵאִי גּוּוֹנָא, בְּקַדְמִיתָא מִתְתָּא לְעִילָא, לְסִלְקָא יִקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְאַתֵּר דְשִׁקְיוֹ דְעֵמִיקָא דְבִירָא נְגִיד וְנַפִּיק. לְבְתֵר (גיד) לְאַמְשָׁכָא מַעֲיִלָא לְתַתָּא, מַהֵהוּא שִׁקְיוֹ דְנַחֲלָא, לְכֹל דְרָגָא וְדְרָגָא, עַד דְרָגָא בְּתַרְאָה, לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְכֹלָא, מִלְעִילָא לְתַתָּא. לְבְתֵר בְּעֵי לְקֶשֶׁרָא קֶשֶׁרָא בְּכֹלָא, קֶשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא. וְדָא הוּא בַר נֶשׁ דְאֹקִיר לְשִׁמָּא דְמֵאֲרִיָּה, לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד, כִּי מְכַבְּדִי לְעִלְמָא דָּא, אֶכְבֵּד בְּעִלְמָא דְאַתִּי.

וּבְנֵי יִקְלוּ, מְאִי וּבְנֵי יִקְלוּ. דָּא הוּא מָאן דְלֹא יוֹדֵעַ לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, וְלִקְשָׁרָא קֶשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא, וְלְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְאַתֵּר דְאַצְטְרִיךְ, וְלְאֹקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה. וְכֹל מָאן דְלֹא יוֹדֵעַ לְאֹקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה, טוֹב לִיָּה דְלֹא אִבְרִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְנֵי יִקְלוּ, מָאן דְלֹא יוֹדֵעַ לְאֹקִיר לְמֵאֲרִיָּה, וְלֹא אֶתְכוּוֹן בְּאֵמָן,

בְּאֵמֶן, שְׁשֵׁנִינוּ, גְּדוּל הַעֲוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ. וְהָרִי בְּאֵרְנוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׂאֵמֶן מוֹשֵׁף בְּרִכּוֹת מִמְּבוּעַ הַמֶּלֶךְ, וּמִהַמֶּלֶךְ לְמֶלֶכָה (וּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). וּבְאֹתִיּוֹת חֻקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאֶלֶף לַמֶּ"ם, וּמִמֶּ"ם לְנוּ"ן. כִּיּוֹן שְׁמַגִּיעוֹת הַבְּרִכּוֹת לְנוּ"ן, מִשֶּׁם שׁוֹפְעוֹת וַיּוֹצֵאוֹת בְּרִכּוֹת לְעֲלִיּוֹנִים וְלַתְּחִתּוֹנִים וּמִתְּפֹשְׁטוֹת בְּכָל. וְקוֹל יוֹצֵא: הַשְּׁקוּ מִהַשְּׁקָאָת הַבְּרִכּוֹת שֶׁהוֹצִיא פְּלוּנִי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וּבְשִׁישְׂרָאֵל לְמִטָּה מְשֻׁמֵּרִים לְהִשִּׁיב אֲמֵן, לְכַוֵּן לְבָם כְּמוֹ שְׂצָרִיף, כְּמָה פִּתְחֵי בְּרִכּוֹת פְּתוּחִים לוֹ לְמַעְלָה, כְּמָה טוֹבוֹת נִמְצְאוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה שְׁמָחָה בְּכָל מָה הַשְּׂכָר לְיִשְׂרָאֵל שְׁגִרְמוּ אֵת זֶה? שְׂכָר לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּשַׁעַת שְׁמֻצִיקִים לָהֶם (לְיִשְׂרָאֵל) וּמִתְּפַלְלִים תְּפִלָּה לְפָנֵי רְבוּנָם, קוֹל מְכַרְזוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: (יִשְׁעִיה) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֲמוּנִים. אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים אֶלָּא אֲמוּנִים. פִּתְחוּ שְׁעָרִים, כְּמוֹ שְׁלִישְׂרָאֵל פּוֹתְחִים שְׁעָרֵי הַבְּרִכּוֹת, כִּן כַּעַת פִּתְחוּ שְׁעָרִים, וְתִתְקַבַּל תְּפִלָּתָם מֵאוֹתָם שְׁמֻצִיקִים לָהֶם.

זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּעוֹלָם הַבָּא מָה שְׂכָרָם? שְׂכָשְׂצָא אֲדָם מִהָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיָּה שׁוֹמֵר לְהִשִּׁיב אֲמֵן, מָה זֶה שׁוֹמֵר? כְּלוֹמֵר, שׁוֹמֵר אוֹתָהּ בְּרִכָּה שְׂאֵמֵר אוֹתוֹ הַמְּבָרֵךְ, וּמִחֻפָּה לוֹ לְהִשִּׁיב אֲמֵן כְּמוֹ שְׂצָרִיף. נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה, וּמְכַרְזִים לְפָנֵיהֶ: פִּתְחוּ שְׁעָרִים לְפָנֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁהוּא הִיָּה פּוֹתְחֵם שְׁעָרִים כָּל יוֹם כְּשֶׁהִיָּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה זֶה אֲמֵן? אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי פְּרִשׁוּהָ הַכֹּל. אֲמֵן נִקְרָא מְבוּעַ שֶׁל

דְּתַנִּינָן גְּדוּל הַעֲוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ. וְהָא אֹקִימָנָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאֲמֵן, מְשִׁיף בְּרִכָּאן מִמְּבוּעָא לְמֶלֶכָא, וּמִמֶּלֶכָא לְמִטְרוֹנִיתָא (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). וּבְאֵתוּוֹן גְּלִיפִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאֶלֶף לַמֶּ"ם, וּמִמֶּ"ם לְנוּ"ן. כִּיּוֹן דְּמִטְרוֹ בְּרִכָּאן לְנוּן, מִתְּמָן נִגְדִין (דְּרַבִּי ע"ב) וְנִפְקִין בְּרִכָּאן לְעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וּמִתְּפֹשְׁטֵי בְּכָלָא. וְקָלָא נְפִיק אֶתְשִׁקִּיּוֹ מִשְׁקִיּוֹתָא דְּבִרְכָן, דְּאִפִּיק פְּלוּנִיא עֶבְדָּא דְּמֶלֶכָא קְדִישָׁא. וְכַד יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְשֻׁמֵּרִין לְאֶתְבָּא אֲמֵן, לְכוּוּנָא לְבִיּהוּ כְּמָה דְּאֶצְטְרִיף, כְּמָה פִּתְחִין דְּבִרְכָאן פִּתְיָחִין לִיה לְעִילָא, כְּמָה טְבָאן מִשְׁתְּפַחִין בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, כְּמָה חֲדוּ בְּכָלָא. מָאֵי אָגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּגִרְמִין הָאֵי. אָגַר לְהוּ בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִי. בְּעֲלָמָא דִּין בְּשַׁעֲתָא דְּעֶאקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל), וּמְצַלָן צְלוֹתָא קָמִי מְאָרִיהוֹן, קָלָא מְכַרְזָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, (יִשְׁעִיה כ"ו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים, אֶלָּא אֲמוּנִים. פִּתְחוּ שְׁעָרִים, כְּמָה דְּיִשְׂרָאֵל פִּתְחִין לְהוּ תְּרַעִין דְּבִרְכָאן, כִּן הַשְּׁתָּא פִּתְחוּ שְׁעָרִים, וְתִתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן מֵאִינוּן דְּעֶאקִין לְהוּ.

הָאֵי בְּעֲלָמָא דִּין, בְּעֲלָמָא דְּאֶתִי מָאֵי אָגַרִיּהוּ. דְּכַד יְפוּק בַר נֶשׁ מִהָאֵי עֲלָמָא, דְּהוּה שׁוֹמֵר לְאֶתְבָּא אֲמֵן. מָאֵי שׁוֹמֵר. כְּלוֹמֵר, נְטִיר הֵיָּא בְּרִכָּה דְּאָמַר הֵיָּוָא דְּמְבָרֵךְ, וּמִחֻפָּה לִיה לְאֶתְבָּא אֲמֵן, כְּמָה דְּאֶצְטְרִיף. נִשְׁמָתִיה סִלְקָא וּמְכַרְזִי קָמִיה, פִּתְחוּ שְׁעָרִים קָמִיה, כְּמָה דְּאִיהוּ הָוָה פִּתְחֵ תְּרַעִין כָּל יוֹמָא, כְּדֵ הָוָה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאֵי אֲמֵן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אֹקִימוּהָ כְּלָא, אֲמֵן

אותו הנחל ששופע, אמן נקרא, שפתיב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. אל תקרי אמן אלא אמן. קיום הכל אותו הנחל (הטל) ששופע ויוצא, אמן נקרא. שלמדנו, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם - עולם שלמעלה, עולם שלמטה. גם כן אמן ואמן - אמן שלמעלה, אמן שלמטה. אמן קיום של כלם, והרי בארנו אמן באותן אותיות.

רבי שמעון אמר, אלף עמק הבאר שכל הברכות, משם נובעות יוצאות ונמצאות. מ"ם פתוחה, נהר ששופע ויוצא, ונקרא מ"ם. והוא סוד ששינינו, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה, כמו שבארנו (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נו"ן פשוטה, כלל של שתי נונין. נו"ן כפופה, כלל של האות וא"ו, כלל של נון כפופה (פשוטה). (מ"ם

פתוחה, כלל של שתי נונין - נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל של האות וא"ו) משום כך הפל נקרא נון ואו נון. ובסוד המשנה כך שנינו, ו' זכר, ו' פשוטה כלל של זכר ונקבה. נון כפופה בכלל של פשוטה היא. ובספרו של רב המנונא סבא, מ"ם של פאן היא נוטריקון מלך, והינו אמן. אמן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן. כלל של הכל, וזפה הוא, והרי נתבאר. למדנו, כל מי ששמע ברכה מאתו מברך ולא מכון באמן, עליו נאמר ובזי יקלו, כמו שנאמר (מלאכי א) לכם הפהנים בזי שמי. מה ענשו? כמו שלא פתח ברכות למעלה, כך לא פותחים לו. ולא עוד, אלא כשיוצא מהעולם הזה, מכריזים לפניו ואומרים: סגרו הפתחים לפני פלוני ולא יפנס, ואל תקבלו אותו. אוי לו! אוי לנשמתו!

אקרי מבושא דההוא נחלא דנגיד, אמן אקרי, דכתיב, (משלי ח) ואהיה אצלו אמן, אל תקרי אמן, אלא אמן. קיומא דכלהו ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק, אמן אקרי. דתניא, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם, עולם דלעילא, עולם דלתתא. אוף הכא אמן ואמן, אמן דלעילא, אמן דלתתא. אמן קיומא דכלהו, והא אוקימנא אמן באינון אתוון.

רבי שמעון אמר, אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין, ומשפתיבין. מ"ם פתוחה, נהרא דנגיד ונפיק, ואקרי מ"ם. והוא רזא דתנינן, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה. כמה דאוקימנא, (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נון פשוטה, כלל דתרין נונין, נון כפופה. כלל דאת וא"ו, כלל דנון כפופה (ס"א

פשוטה). (ס"א מ"ם פתוחה, כלל דתרין נונין, נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל דאת וא"ו) בגין כך פלא אקרי נון ואו נון. וברזא דמתניתא הכי תאנא, ו' דכר, ו' פשוטה כלל דדכר ונוקבא, נון כפופה, בכלל דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא, מם דהכא, היא נוטריקון מלך, והינו אמן, אמן נוטריקון, א"ל מ"לך נ"אמן. כלל דכלא, ושפיר הוא, והא אתמר.

תאנא, כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך, ולא אתפוון באמן, עליה נאמר ובזי יקלו. כמה דאת אמר, (מלאכי א) לכם הפהנים בזי שמי. מאי עונשיה. כמה דלא פתח ברכאן לעילא, כך לא פתחין ליה. ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא, מכריזי קמיה, ואמרי, טרוקו גלי קמיה דפלגניא, ולא ליעול, ולא תקבלון ליה, ווי ליה, ווי לנשמתיה.

תאנא, חייבי דגיהנם, פלהו סלקי במדורין ידיעון, וכמה פתחין אית ליה לגיהנם, וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן. ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשייהו, אינון פתחי פתיחין, ושויין (כ"א וש"ב) לון לבר. וכלהו פתחין בשמהן אקרוין, לקבליהון דפתחין דגן עדן, וכל פתחא ופתחא, אקרי שמא, לקבלי הוא פתחא דגיהנם, ואשתמודען פתחין לקבליהון פתחין, אינון פתחין דגן עדן.

בגיהנם אית מדורא בתרא תתאה דכלהו, והוא מדורא הוי מדורא על מדורא, ואקרי (איוב י) ארץ עיפתה. מהו עיפתה. כמה דאת אמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמין מרובע יהי עיף, אוף הכא עיפתה, פלומר כפולה. והוא אקרי שאול תחתית, שאול הוא מדורא חד. תחתית, הוא מדורא תתאה. ובגין פך אקרי ארץ עיפתה תחתית, ואקרי אבדון. ועל דא כתיב, (משלי טו) שאול ואבדון. וכלהו מדורין לא אכפלו, וכלהו לא עייפין בר מהאי.

ותאנא, מאן דנחית לאבדון (דף ע"א ע"ב) דאקרי תחתית, לא סליק לעלמין. והוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מפלהו עלמין. ותאנא, להווא אתר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן, ועל אמן סגיאין דאתאבידו מניה, דלא חשיב להו, דיינין ליה בגיהנם, ונחתין ליה בהווא מדורא תתאה, דלית בה פתחא, ואתאביד ולא סליק מניה לעלמין. ועל דא כתיב, (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא, והא כתיב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתיב (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. אלא הכא שאול,

למדנו, כל רשעי הגיהנם נכנסים למדורים ידועים, וכמה פתחים יש לגיהנם, וכל הפתחים כנגד פתחי הגן עדן. ובשעה שמוציאים אותם רשעים שקבלו עונשם, הם פותחים פתחים, ושמים (ושואבים) אותם לחוץ. וכל הפתחים נקראו בשמם כנגד פתחי הגן עדן, וכל פתח ופתח נקרא שם כנגד אותו פתח הגיהנם, והפתחים נודעים כנגד הפתחים, אותם פתחי הגן עדן.

בגיהנם יש מדור אחרון תחתון של כלם, ואותו מדור הוא מדור על מדור, ונקרא (איוב י) ארץ עיפתה. מה זה עיפתה? כמו שנאמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמים - מרבע יהיה עיף. גם כאן עיפתה, פלומר כפולה. ואותו נקרא שאול תחתית, שאול הוא מדור אחד, תחתית הוא מדור תחתון. ולכן נקראת ארץ עיפתה תחתית, ונקראת אבדון, ועל זה כתוב (משלי טו) שאול ואבדון. וכל המדורים לא נכפלו, וכלם לא מתעייפים חוץ מזה.

ולמדנו, מי שירד לאבדון, שנקרא תחתית, לא עולה לעולמים. והוא נקרא איש שמשמד ונאבד מכל העולמות. ולמדנו, לאותו מקום מורידים אותם אנשים שמבזים להשיב אמן, ועל אמן הרבה שואבדו ממנו, שלא החשיב אותם, דנים אותו בגיהנם, ומורידים אותו לאותו מדור תחתון שאין בו פתח, ונאבד ולא עולה ממנו לעולמים. ועל זה כתוב (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא? והרי כתוב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול

ויצל. אלא כאן שאול, שם תחתית. ובארנו, זה פשחור בו, וזה כשלא חזר בו.

אמר רבי יוסי, מהו שכתוב (ירמיה ב) כי שטים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים - זהו מי שלא רוצה לקדש שם הקדוש ברוך הוא באמן. מה ענשו? כתוב לחצב להם בארות בארת נשפרים. שייורדים לגיהנם דרצה אחר דרצה, עד שייורדים לאבדון שנקרא תחתית. ואם הוא קדש שם הקדוש ברוך הוא לכון באמן פראוי, עולה דרצה אחר דרצה להתעבדן מאותו עולם הבא, ששופע תמיד לא פוסק. זהו שכתוב (תהלים לא) אמונים נצר ה' ומשלם על יתר עשה גאווה.

רמנו, שירה מושכת ברכות מלמעלה למטה, עד שימצאו ברכות בכל העולמות. (אמר רבי יוסי, עתידים הם ישראל לומר שירה שלמה, שירה שכוללת כל שאר השירים, וזה שכתוב (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו) אמר רבי אלעזר, עתידים ישראל לומר שירה מלמעלה למטה ומלמעלה למטה ולקשר את קשר האמונה, שכתוב (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן פלם כמו זה. את השירה הזאת, מלמטה למעלה. עלי באר ענו לה. עלי באר, פלומר עלי למקומך להתאחד בבצלך, זהו מלמטה למעלה.

ואחר כך מלמעלה למטה, (שחרי עד עקשו בגלות נמצאת עמנו) באר חפרוה שרים, שילדו אותה אבא ואמא (למעלה). כרוה נדיבי העם -

התם תחתית. ואוקימנא הא דאהדר ביה, הא דלא אהדר ביה.

אמר רבי יוסי, מאי דכתיב, (ירמיה ב) כי שטים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים, דא הוא דלא בעי לקדשא שמא דקודשא בריך הוא, באמן. מאי עונשיה. פתיב לחצוב להם בארות בארות נשפרים, דנחתין לגיהנם דרצה בתר דרצה, עד דנחתין לאבדון דאקרי תחתית. ואי איהו קדיש שמא דקודשא בריך הוא, לכוונה באמן פדקא יאות, סליק דרצה בתר דרצה, לאתעדנא מההוא עלמא דאתי, דנגיד תדיר לא פסיק, הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) אמונים נוצר יי' ומשלם על יתר עושה גאווה.

תאנא, שירה משיך ברכאן מעילא לתתא, עד דישתפחון ברכאן בכלהו עלמין.

(אמר רבי יוסי זמנין אינון ישראל למימר שירתא, שלימתא שירה דליל כל שאר שירין דא הוא דכתיב, (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לוי' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו). אמר רבי אלעזר, זמנין אינון ישראל למימר שירתא, מתתא לעילא, ומעילא לתתא. ולקשרא קשרא דמהימנותא. דכתיב, (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן פלהו כהאי גוונא. את השירה הזאת, מתתא לעילא. עלי באר ענו לה, עלי באר, פלומר סק לאתריך, לאתאחדא בבצלך, דא הוא מתתא לעילא.

ולבתר מעילא לתתא, (דהא עד השתא בגלותא אשתכחת עמנא) באר חפרוה שרים, דאולידו לה

אבא ואימא, (לעילא) כרוה נדיבי העם, אלין אבהן, דאקרון (תהלים מז) נדיבי עמים. כרוה,

אלו האבות שנקראו (תהלים מז) נדיבי עמים. כרוה, מקום להזדוג בה המלך בברכות. ובמה הוא

אָתָר לְאִזְדִּוּגָא בְּהַ מְלָפָא, בְּבִרְפִין. וּבְמָה הוּא זְוּוּגָא. בְּמַחֲוֹקָק, דָּא יְסוּד. בְּמַשְׁעֵנוּתָם, דָּא נִצַּח וְהוּד, מִעִילָא לְתַתָּא. וּמַמְדָּבֵר מִתְנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאַל, וּמִנַּחֲלִיאַל בְּמוֹת. הָא קְשׁוּרָא שְׁלִימָא, קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, קְשׁוּרָא קִימָא דְכָלָא בֵּיה.

הַזְוּוּגָא בְּמַחֲוֹקָק - זֶה יְסוּד. בְּמַשְׁעֵנוּתָם - זֶה נִצַּח וְהוּד, מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וּמַמְדָּבֵר מִתְנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאַל, וּמִנַּחֲלִיאַל בְּמוֹת. זֶהוּ קְשׁוּר שְׁלָם, קְשׁוּר הַאֲמוּנָה, קְשׁוּר קָיִם שְׁבוּ הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לֹאמַר שִׁירָה שְׁלָמָה, שִׁירָה שְׁפוּלָלֶת כָּל שְׂאֵר הַשִּׁירִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה יב) וְאִמְרָתֶם בְּיוֹם הַהוּא הוּדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוּדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוּתֵי. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. וְכְתוּב (תהלים קכו) אֲזַי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזַי יִאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ יְיָ לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירָתָא שְׁלִימָתָא. שִׁירָתָא דְכָלִיל כָּל שְׂאֵר שִׁירֵין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאִמְרָתֶם בְּיוֹם הַהוּא הוּדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוּדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוּתֵי. בְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. וְכְתִיב (תהלים קכו) אֲזַי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזַי יִאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ יְיָ לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת הַאֲוִינּוּ

פְּרֻשַׁת הַאֲוִינּוּ

הַאֲוִינּוּ הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהָ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, (דברים לב) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שיר השירים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגוֹ', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? אֲנִי יִשְׁנָה וּלְפִי עַר וְגוֹ'. אֲנִי יִשְׁנָה. אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה - מִמְצוּוֹת הַתּוֹרָה, בְּזִמְן שְׁהִלְכְתִי בַמְדָּבָר. וּלְפִי עַר - לַעֲלוֹת לְאָרֶץ, לַעֲשׂוֹת אוֹתָם (דובות), שְׁהִרִי כָּל מִצְוּוֹת הַתּוֹרָה נִמְצְאוֹת בְּאָרֶץ. קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק - זֶה מֹשֶׁה, שְׁהוֹכִיחַ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמְהָ וּכְנוּחִים, בְּכַמְהָ מְרִיבוֹת, שְׁפָתוֹב (דברים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגוֹ', (שם ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגוֹ', (שם) וּבַחֲזָרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגוֹ'. זֶהוּ שְׁפָתוֹב דוֹפֵק.

הַאֲוִינּוּ הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהָ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, (דברים לב) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שיר השירים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגוֹ', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתִיב לְעִילָא. אֲנִי יִשְׁנָה וּלְפִי עַר וְגוֹ'. אֲנִי יִשְׁנָה, אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, בְּזִמְנָא דְּאִזְלִנָּא בְּמַדְבָּרָא. וּלְפִי עַר, לַאֲעֵלָא לְאִרְעָא, לְמַעַבְדַּד לְהוּ (נימוסין) דְּהָא כָּל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא בְּאִרְעָא מִשְׁתַּכְּחִין. קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק, דָּא מֹשֶׁה. דְּאוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמְהָ וּכְנוּחִין, (דף רפ"ו ע"ב) בְּכַמְהָ קִטְטִין. דְּכְּתִיב, (דברים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגוֹ', (דברים ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגוֹ'. (דברים ט) וּבַחֲזָרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגוֹ'. הָדָא הוּא דְּכְּתִיב, (שיר השירים ה) דוֹפֵק.

וְעַם כָּל זֶה שְׁמַשָּׁה הוֹכִיחַ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה הִיוּ כָּל דְּבָרָיו,

וְעַם כָּל דָּא דְּמֹשֶׁה אוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,

שְׁכַתוּב (דברים ז) כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לְה' אֱלֹהֶיךָ, (שם יד) וּבָרַךְ בְּחֹר ה' אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם וְגו', בְּנִים אֲתָם לְה' אֱלֹהֶיכֶם, (שם ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה'. וְעַל זֶה (שם כז) וּשְׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ. (שם ז) כִּי מֵאֲהַבַת ה' אֲתָכֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי.

מָה כְּתוּב? (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתְחֵי לְדוּדֵי. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּעוֹד שְׁהִינּוּ מְזֻמְנִים לְעֻלּוֹת לְאַרְץ וּלְקַבֵּל מְצוֹת הַתּוֹרָה הָאֵלוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה, מָה כְּתוּב? (שם) וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר, שְׁכַתוּב (דברים לד) וַיִּמָּת שֵׁם מֹשֶׁה עָבַד ה'. בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, שְׁכַתוּב וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. קִרְאָתוֹ וְלֹא עֲנִי, שְׁלֹא הָיָה דוֹר כְּדוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַע לְקוֹלָם וְעָשָׂה לָהֶם נִסִּים וּחֲקִים, כְּמוֹ שְׁעָשָׂה עַל יְדָיו.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי לְפִתְחֵי לְדוּדֵי - זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁכַל יָמָיו לֹא רָצָה שְׁמֵלֶאֱךָ אוֹ שְׁלִיחַ לְהִנְהִיג עִמּוֹ, שְׁכַתוּב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים וְגו'. אֲשֶׁרִי חָלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַכֵּם לְרַצוֹנוֹ. וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר, בְּיָמָיו שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכַתוּב (יהושע ה) לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא ה'.

בֹּא רְאֵה, מֹשֶׁה הָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל קְדוֹשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן וְלֹא נִדְדַעְזַע, וְכָל שָׁכֵן מֵלֶאֱךָ שְׁלֹא רָצָה (וְלֹא קִבְּלוּ). אַחַר שְׁמַת מֹשֶׁה, מָה כְּתוּב? וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא ה'. וְכַתוּב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶץ. עֵתָה כְּאַתִּי, בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה רִבֵּךְ בְּאַתִּי וְלֹא קִבְּלָנִי. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּחוּ שֶׁל מֹשֶׁה. בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּקִשּׁוֹ יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

בְּרַחֲמֵימוֹתָא הָיוּ כָּל מְלוֹי, דְּכְתִיב, (דברים ז) כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לִיְי אֱלֹהֶיךָ. וּבָרַךְ בְּחֹר יְי אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם וְגו', (דברים יד) בְּנִים אֲתָם לִיְי אֱלֹהֶיכֶם, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיְי. וְעַל דָּא (דברים כז) וּשְׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְי אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי מֵאֲהַבַת יְי אֲתָכֶם. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי.

מָה כְּתִיב. (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתְחֵי לְדוּדֵי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹד דְּהִיוּנָן זְמִינִין לְמִיעַל לְאַרְעָא, וְלְקַבֵּל אֵינּוֹן פְּקוּדֵי אוּרִייתָא עַל יְדוּי דְּמֹשֶׁה. מָה כְּתִיב, (שם) וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר. דְּכְתִיב, (דברים לד) וַיִּמָּת שֵׁם מֹשֶׁה עָבַד יְי. בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, דְּכְתִיב וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. קִרְאָתוֹ וְלֹא עֲנִי, דְּלֹא הָוָה דָּרָא כְּדָרָא דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לְקִלְיָהוֹן, וְעָבַד לְהוּ נִסִּין וְנִימוּסִין, כְּמָה דְּעָבַד עַל יְדוּי.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי לְפִתְחֵי לְדוּדֵי, דָּא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא בָעָא דְּמֵלְאָכָא וּשְׁלִיחָא לְדְּבָרָא עֲמִיָה, דְּכְתִיב, (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים וְגו'. זְכָאָה חוּלְקִיָה דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְכֶם לְרַעוּתִיָה. וְדוּדֵי חֲמֵק עָבַר, בְּיוֹמוֹי דְּיהוֹשֻׁעַ, דְּכְתִיב, (יהושע ה) לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא יְי.

תָּא חֲזִי, מֹשֶׁה הָוָה שָׁמַע קוֹלָא קְדִישָׁא דְּמֵלְפָא עֲלָאָה, וְלֹא אֲזַדְעִזַע, וְכָל שָׁכֵן מֵלְאָכָא, דְּלֹא בָעָא (וְלֹא קִבְּלִיחַ). בְּתַר דְּשָׁכִיב מָה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא יְי. וְכְתִיב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶץ. עֵתָה כְּאַתִּי, בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה רִבֵּךְ אֲתִינָא, וְלֹא קִבְּלָנִי. בִּיָה שְׁעֵתָא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּחָא דְּמֹשֶׁה. בְּהֵהוּא זְמַנָּא בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא

הוא ולא נודמן להם כף כבימי
משה. זהו שכתוב בקשתייהו ולא
מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה (דברים
לב). רבי חייא אמר, אשרי חלקו
של משה יותר מכל נביאי
העולם.

בא ראה, כתוב (ישעיה א) שמעו
שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר.
שמעו שמים. ישעיה שהיה
רחוק יותר מהמלך, כתוב שמעו
שמים. משה שהיה קרוב יותר
למלך, כתוב האזינו השמים.

למדנו, באותו זמן שאמר
ישעיהו שמעו שמים והאזינו
ארץ, כמה בעלי דינים מאירים
הודמנו לשבר את ראשו. יצא
קול ואמר: מי הוא זה שרוצה
להרעיש עולמות? עד שפתח
ואמר: לא אני ולא שלי, אלא פי
ה' דבר, ולא אני. במשה מה
כתוב? האזינו השמים ואדברה,
אני ולא אחר. ואדברה - בלא
פחד. ותשמע הארץ אמרי פי -
ולא מאחר. אשרי חלקו. אמר
רבי אבא, באותיות חקוקות של
רבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ - כאן
נרמז שם הקדוש העליון.

רבי יוסי אמר, עוד מה בין משה
לישעיהו? משה אמר האזינו
השמים. השמים - השמים
העליונים, אלו הנודעים,
שנקראים שמו של הקדוש ברוך
הוא. ותשמע הארץ - הארץ
העליונה, אותה הנודעת, והיא
ארץ החיים. בישעיה כתוב
שמעו שמים, ולא השמים.
האזינו ארץ, ולא הארץ. ואלו
שמים וארץ תחתונים. ועם כל
זה רצו להעניש אותו, עד שאמר
פי ה' דבר, ולא אני. ומשה אמר
כל זה, שכתוב האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

אזדמן להו הכי כיומוי דמשה, הדא הוא
דכתיב בקשתייהו ולא מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה, (דברים לב) רבי חייא
אמר, זפאה חולקיה דמשה, יתיר מכל נביאי
עלמא.

תא חזי, פתיב (ישעיה א) שמעו שמים והאזיני
ארץ פי יי' דבר. שמעו שמים, ישעיה
דהוה יתיר רחיקא ממלפא, פתיב שמעו
שמים. משה דהוה יתיר קריב למלפא, פתיב
האזינו השמים.

תאנא, בההוא זמנא דאמר ישעיהו שמעו
שמים והאזיני ארץ. כמה גרדיני
טהירין אזדמנו לתברא רישיה, נפקא קלא
ואמר, מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין.
עד דפתח ואמר, לאו אנא, ולא דידי, אלא
כי יי' דבר, ולא אנא. במשה מה כתיב.
האזינו השמים ואדברה, אנא ולא אחרא.
ואדברה בלא דחילו. ותשמע הארץ אמרי פי,
ולא מאחרא. זפאה חולקיה. אמר רבי אבא,
באתוון גליפן דרבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ, הכא אתרמיז שמא
קדישא עלאה.

רבי יוסי אמר, תו מה בין משה לישעיהו.
משה אמר האזינו השמים, השמים,
שמים עלאין, אינון דאשתמודעון, דאקרון
שמא דקודשא בריה דהוה. ותשמע הארץ,
ארץ עלאה, ההיא דאשתמודעא, ואיהי ארץ
החיים. בישעיה כתיב, שמעו שמים ולא
השמים. האזיני ארץ, ולא הארץ. ואינון
שמים וארץ תתאין. ועם כל דא, בעו
לאענשא ליה, עד דאמר פי יי' דבר, ולא
אנא. ומשה אמר פולי האי, דכתיב האזינו
השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) כְּתֻפּוֹת בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהָרִי כָּל שָׂאֵר הָאֻמּוֹת נִתְּנוּ לְשָׂרִים מִמֵּנִים שְׁלִיטִים עֲלֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁלֹּא נִתְּן אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לְמַלְאָךְ וְלֹא לְשִׁלִּיט אַחֵר, אֲלֵא הוּא יָחִיד אוֹתָם לְחַלְקוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב כִּי חֲלָק ה' עִמּוֹ, וְכָתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתֻפּוֹת בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפֻחַת מִתְחַלֵּק בְּגוֹנֵיו עַל כָּל שָׂאֵר עֲצֵי הַשָּׂדֶה, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְחַלֵּק וְנִרְשָׁם עַל כָּל חִילוֹת עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, מִשּׁוּם זֶה (ישעיה מח) ה' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל צָבָא שֶׁל מַעְלָה.

בֵּא רֵאָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתֻפּוֹת, שֵׁשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה גּוֹנִים. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. אִיזוֹ שׁוֹשְׁנָה? אָמַר רַבִּי אֲבָא, שׁוֹשְׁנָה מִקְּפֵת, סֵתָם שׁוֹשְׁנָה שְׁנִכְלָלֵת בְּשֵׁשׁה עֲלִים. שׁוֹשְׁנָה זוֹ גּוֹנֵיהָ לְבָן וְאֶדָם, וְהַכֹּל הוּא בְּשֵׁנֵי גּוֹנִים - אֶדָם וְלְבָן. כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ תְּפֻחַת, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. שְׂכָף אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) תְּפֻחַת הַתְּפֻחִים עוֹרְרֵתִיךְ. תְּפֻחַת הַתְּפֻחִים - בְּאִיזָה מְקוֹם זֶה? אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שְׁאֲמַרְנוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶה יוֹבֵל. רַבִּי אֲבָא אָמַר, הַכֹּל יָפָה, אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים, אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשָׁה גּוֹנִים שְׂמֵתַחְבְּרִים בְּתְּפֻחַת.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאִיזָה מְקוֹם נִכְלָלֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל? בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵלּוּ הַנְּשִׁיכוֹת שֶׁל אֲהָבָה שְׂנִדְבָקֵת בְּמִלְךְ הַעֲלִיּוֹן, לוֹקַחַת שְׁתֵּי שׁוֹשְׁנִים, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (שם ה) שְׂפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) כְּתֻפּוֹת בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. זַפְּאָה חוֹלְקֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמּוּיָן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דִּהָא כָּל שָׂאֵר עַמּוּיָן אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְּרָבָן מִמֵּנָן, בְּשִׁלְטָנוּתָא עֲלֵיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, זַפְּאָה חוֹלְקֵיהוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, דִּלָּא יְהִיב לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא לְמַלְאָכָא, וְלֹא לְשִׁלִּיטָא אַחֲרָא, אֲלֵא הוּא אַחִיד לֹוֹן לְחוֹלְקֵיהָ, דִּדָּא הוּא דְכָתִיב כִּי חֲלָק יְי' עִמּוֹ. וְכָתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתֻפּוֹת בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפֻחַת מִתְּפֻרְשָׁא בְּגוֹנוֹי, עַל כָּל שָׂאֵר אֵילָנֵי חֲקֵלָא, כִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּפֻרְשׁ וְאֲתֻרְשִׁים עַל כָּל חִילוֹיָן עֲלָאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין כִּי (ישעיה מח) יְי' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל חִילָא דְלַעֲיֵלָא.

תָּא חֲזִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתֻפּוֹת, דְּאִית בֵּיהַ תְּלַת גּוֹנוֹיָן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. מֵאֵן שׁוֹשְׁנָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, שׁוֹשְׁנָה סוּגָה, סֵתָם, שׁוֹשְׁנָה דְּאֲתְּכַלִּילֵת בְּשֵׁיטַ טְרַפִּי, שׁוֹשְׁנָה דֵּא גּוֹנֵיהָ חֲדוּר וְסוּמְק. וְכֹלָא הוּא תְּרִין גּוֹנוֹי, סוּמְק וְחֲדוּר, הֵכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתֻפּוֹת, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. דִּהֵכִי אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

(שיר השירים ח) תְּפֻחַת הַתְּפֻחִים עוֹרְרֵתִיךְ. תְּפֻחַת הַתְּפֻחִים (דף רפ"ו ע"א) בְּאֵן אֲתֵר הִיא. אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵתִין דְּאֲמָרָן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא יוֹבֵלָא. רַבִּי אֲבָא אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵן דְּקֵאֲמָרָן, אֵלִין אֵינוֹן ג' גּוֹנוֹי, דְּמִתְּחַבְּרָן בְּתְּפֻחַת.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵן אֲתֵר אֲתְּכַלִּילֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵינוֹן נְשִׁיקִין דְּרַחֲמֵימוֹתָא, דְּאֲתְּדַבְּקַת בְּמִלְכָּא עֲלָאָה, נְטִלָּה תְּרֵי שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְּאֲתֵר אָמַר (שיר השירים ה)

כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (שם ה) שְׂפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים. וּבִגִּין כֶּךָ אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שם א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. (בְּמָה דִּאֲתָתָא אָמַר (בראשית מא) וְעַל פִּיךָ יִשְׁקֵךְ כָּל עַמִּי) בִּגִּין דִּאֲתַפְּלִילֵת בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּתַרֵּי שְׁפוּן דִּילֵיהָ.

רבי יהודה אָמַר, קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמַיִם אֲקָרִי. וּבִגִּין דִּאֲקָרִי שְׁמַיִם, כֹּל אֵינוֹן רְקִיעֵין דִּאֲתַפְּלִילֵן בְּשִׁמְא דָּא, (ס"א שְׂבַעָה אֵינוֹן דְּכַד מִתְחַבְּרֵן וְכוּ') כֹּד מִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, אֲקָרוּ שְׁמַיִם, וְאֲקָרוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָאן אֵינוֹן רְקִיעֵין. שְׂבַעָה אֵינוֹן.

בְּמָה דִּתְגִינֵן, וִילּוֹן, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן, עֲרֻבוֹת. וּבִאֲגַדְתָּא דְבֵי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הֵכִי תְגִינֵן. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֵנִי בְּרִייתִי דְבֵי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא הֵכִי, וְסִגְיָאִין אֵינוֹן בְּכָל הֵנִי גְוּוּנִי. כְּמָה דִּתְגִינֵן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּגִינֵן בְּאֵינוֹן בְּרִייתִי, (ס"א דְּלָבָר) דִּלְגַבִּי דְכָל הֵנִי שְׂבַעִין פְּתָרִין דְּמִלְכָּא. לְקַבְּלֵיהוּן שׁוּוּיִן ז' רְקִיעֵין, וְז' כְּכַבְּיָא דְרַהֲטִין וְאֲזִלִּין, וְקָרִי לֹון שְׁמָהֵן בְּשִׁמְהָן. וְאַף עַל גַּב דְּשׁוּוּיִין כְּלָהוּ. כִּסְאֵי דְרְקִיעֵין, דְּשְׂבַעָה כְּכַבְּיָא, שְׂבַתָּאֵי, צְדָק, מְאָדִים, חֲמָה, נוֹגָה, פּוֹכְב, לְבָנָה. וְשׁוּיִן אֵלִין לְקַבִּיל אֵלִין, בְּכִסּוּיָא דְמַלְיִן. לְגַבִּי אֵינוֹן דְכַתִּיב, (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וְיִוְשִׁיעֵף הַבְּרִי שְׁמַיִם הַחַזִּים בְּפּוֹכְבִים. כְּלָהוּ מַלְיִן מִתְּכַפְּסִיִן, וְאַף עַל גַּב דְּלָאו אֹרְחֵי דְאֹרְרִיתָא. וְאַנָּן בְּתַר אֹרְחִין דְאֹרְרִיתָא קָא אֲזִלִּין, כְּמָה דְכַתִּיב, (בראשית כו) וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת בְּשִׁמְתָא אֲשֶׁר קָרָא לְהֵן אָבִיו, כְּמָה דְמַלִּיל קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲזִלִּין, וּבִהַדְּיָה אֲזִלִּין, כְּמָה דְכַתִּיב, (דברים כח) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּשִׁיטִין מַלְיִן אֵלִין לְגַבִּי חֲבַרְיָא, וְאַשְׁתַּמוּדְעֵן מְלִי בְהוּ, וְאַף עַל גַּב דִּאֲתַכְּסִיִן. אָמַר לֵיהָ וְהִכִּי תִנָּן, כְּמָה

מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ (כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בראשית מא) וְעַל פִּיךָ יִשְׁקֵךְ כָּל עַמִּי), מִשׁוּם שְׁנַכְלָלֵת בְּשׁוֹשְׁנִים בְּשִׁתִּי שְׁפֹתַיִם שְׁלוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא שְׁמַיִם, וּמִשׁוּם שְׁנַקְרָא שְׁמַיִם, כֹּל אֵלוּ הַרְקִיעִים שְׁנַכְלָלִים בְּשֵׁם זֶה, (שְׂבַעָה הֵם שְׂכָאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים וְכוּ') כְּאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים כְּאֲחֵד, וְנִקְרָאִים שְׁמַיִם, וְנִקְרָאִים שֵׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה אֵלוּ הַרְקִיעִים? שְׂבַעָה הֵם.

כְּמוֹ שְׁלַמְדָּנוּ, וִילּוֹן, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן, עֲרֻבוֹת. וּבִאֲגַדּוֹת שֶׁל יִשִּׁיבֵת רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כֶּךָ לְמַדְנֵוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֵלוּ הַבְּרִיתוֹת שֶׁל יִשִּׁיבֵת רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כֶּךָ, וְרַבִּים הֵם בְּכָל אֵלוּ הָאֲפָנִים. כְּמוֹ שְׁלַמְדָּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁנֵינוּ בְּאֵלוּ הַבְּרִיתוֹת (הַחִיצוֹנוֹת), שְׂאֲצֵל כֹּל אֵלוּ הַשְּׂבַעִים פְּתָרִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּנִגְדָם יֵשׁ שְׂבַעָה רְקִיעִים וְשְׂבַעָה פּוֹכְבִים שְׂרָצִים וְהוֹלְכִים, וְקוּרָאִים לָהֶם שְׁמוֹת כְּשִׁמוֹתָם, וְאַף עַל גַּב שְׁשׁוּיִם כָּלָם. כְּסִאוֹת הַרְקִיעִים שֶׁל שְׂבַעָה פּוֹכְבִים - שְׂבַתָּאֵי, צְדָק, מְאָדִים, חֲמָה נֹגָה, פּוֹכְב, לְבָנָה. וְשׁוּיִם אֵלוּ כְּנִגְדָּאֵלוּ בְּכִסּוּי הַדְּבָרִים. אֲצֵל אֵלוּ פְּתוּב, (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וְיִוְשִׁיעֵף הַבְּרִי שְׁמַיִם הַחַזִּים בְּפּוֹכְבִים. כֹּל הַדְּבָרִים גְּעֻלָּמִים, וְאַף עַל גַּב שְׂאֵינָם דְרַכִּי הַתּוֹרָה. וְאַנּוּ אַחַר דְרַכִּי הַתּוֹרָה אָנּוּ הוֹלְכִים, כְּמוֹ שְׂפֹתוּב (בראשית כו) וַיִּקְרָא לְהֵן שְׁמוֹת בְּשִׁמְתָא אֲשֶׁר קָרָא לְהֵן אָבִיו. כְּמוֹ שְׂדִבְרַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָנּוּ הוֹלְכִים, וְעַמּוֹ הוֹלְכִים, כְּמוֹ שְׂפֹתוּב (דברים כח) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵיו.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּשׁוּטִים דְבָרִים אֵלוּ אֲצֵל הַחֲבָרִים, וְנוֹדְעִים דְבָרִים בְּהֵם, וְאַף עַל גַּב

שִׁמְכָסִים. אָמַר לוֹ, וְכָךְ שְׁנִינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְפָנֵינוּ. וְכָךְ לְמַדְנוּ מֵאֵלּוּ הַבְּרִיתוֹת, שֶׁשְׁנִינוּ, בְּיָמָיו שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עֲמֵדָה הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ, וּבְמִקּוֹמוֹת רַבִּים נוֹדְעִים דְּבָרִים שֶׁהֵם בְּרִיתוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִרְמַתִּי יָדִי בְּתַפְלָה לְקָדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן, שֶׁדְּבָרִים אֵלּוּ הִתְגַּלוּ עַל יָדִי בְּעוֹלָם הַהוּא כְּמוֹ שֶׁהָיוּ מְכַסִּים בְּלִבִּי. וְאֵין אֲנִי בְּאוֹתָם דְּרָכִים שֶׁל אֵלּוּ הַבְּרִיתוֹת, דְּרָכֵי הַתּוֹרָה אֲנִי אוֹחֲזִים.

שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי לָךְ גְּדוֹל בְּחֻמְקָה פְּדוּד הַמֶּלֶךְ וְשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּנוּ בְּפֶתֶר הַזֶּה שְׁנוּדַע בְּבְרִיתוֹת אֵלּוּ. וְהַלְּבָנָה, קָרָא אוֹתָהּ דְּוֹד הַמֶּלֶךְ צֶדֶק, שֶׁהָרִי שְׁלוֹ הוּא, שֶׁכְּתוּב (תהלים) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָּם אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כֶּף גַּם, וְהוּא נִקְרָא צֶדֶק, וְהַשֵּׁשׁ שְׁנִקְרָא בְּבְרִיתוֹת בְּרִית, הוּא נִקְרָא מִשְׁפָּט, וְאֵלּוּ כְּסָאוֹת הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שֶׁכְּתוּב (תהלים) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאֶךָ. צֶדֶק וְצֶדֶק כֶּף גַּם בְּמַדְרֵגָה אַחַת הִיוּ. לְמַדְנוּ, שֶׁבְּעֵצָה כְּתָרִים בְּאֵרוֹהָ, תִּשְׁעָה נִקְרָאִים. וְאֵפְלוּ בְּאֵלּוּ הַבְּרִיתוֹת, שֶׁבְּעֵצָה רְקִיעִים אֵלּוּ - תִּשְׁעָה הִיוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד מָתִי יִקְרָאוּ הַחֲבָרִים בְּאֵלּוּ הַדְּבָרִים. הָרִי אֲנִי אַחַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלְכִים, וְאֲנִי יוֹדְעִים דְּבָרִים, וְהִנֵּה מִתְגַּלֶּה עַל יָדֵינוּ דְּבַר זֶה מִה שֶׁלֹּא נִגְלָה לְקַדְמוֹנִים. מִכָּאֵן וְלַהֲלָא, כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים וְכָל אֵלּוּ הַבְּרִיתוֹת סִלְקוּ אוֹתָם לְאוֹתָם שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ וַיִּצְאוּ,

וּבְנֵיהֶם בָּאִים לְשֵׁאל. וְכֹאֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ, יֹאמְרוּ הַחֲבָרִים: אוֹי לְדוֹר שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְסִתְלַק מִמֶּנּוּ. אֲבָל בֵּא רְאֵה, מִכָּאֵן וְלַהֲבֵא לֹא יִהְיֶה דוֹר כְּדוֹר זֶה, וְלֹא תִתְגַּלֶּה תּוֹרָה עַל הַחֲבָרִים.

דָּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְקַמָּן. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאִינוֹן בְּרִיתִי, דְּתִנָּא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה מְלָכָא, קִיִּימָא סִיְהֵרָא בְּאִשְׁלְמוֹתָא, וּבְאַתְרִין סְגִיִּיאִין אִשְׁתַּמוּדְעֵן מִלִּי דְּאִינוֹן בְּרִיתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲרִימִית יָדִי בְּצִלוֹ לְקַדִּישָׁא עֲלָאָה, דְּמִלִּין אֵלִין אֲתַגְּלִיאוּ עַל יָדִי, בְּהֵוֹא עֲלָמָא, כְּמָה דְּאַתְכְּפִיאוּ בְּלִבָּאִי. וְלִית אֲנִן בְּאִינוֹן אֲרַחִין דְּאִינוֹן בְּרִיתִי, אוֹרְחֵי דְּאוֹרִיתָא נְקֻטִין.

תָּאנָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאן לָךְ רַב בְּחֻמְקָתָא כְּדוּד מְלָכָא, וְשְׁלֹמֹה מְלָכָא בְּרִיה, בְּהֵאִי כְּתָרָא דְּאַשְׁתַּמוּדַע בְּבְרִיתִי אֵלִין. וְסִיְהֵרָא קְרִיִּיה דְּוֹד מְלָכָא צֶדֶק, דְּהָא דִּילִיָּה הוּא, דְּכְתִיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָּם אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֹמֹה מְלָכָא הָכִי נָמִי, וְאִיהוּ אֲתַקְרִי צֶדֶק, וְשִׁמְשָׁא דְּאַתְקְרִי בְּבְרִיתִי בְּרִית, אִיהוּ אֲקְרִי מִשְׁפָּט. וְאִינוֹן בְּרִסִּי יִקְרָא דְּמְלָכָא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאֶךָ. צֶדֶק וְצֶדֶק הָכִי נָמִי בְּחַד דְּרַגְאָ הוּוּ. תָּאנָא, ז' פְּתַרִּין אוֹקְמוּהָ, תִּשְׁעָה אֲקָרוּן. וְאֵפְלוּ בְּאִינוֹן בְּרִיתִי, שֶׁבְּעֵצָה רְקִיעֵין אִינוֹן תִּשְׁעָה הוּוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד אֵימָתִי יִקְרוּן חֲבָרִיאָ בְּהֵנִי מִלִּין. הָא אֲנִן בְּתַר קְדָשָׁא בְּרִין הוּא אֲזִלְיָנָן, וְאֲנִן יָדְעֵי מִלִּין, וְהָא אֲתַגְּלִי עַל יָדִן מְלָה דָּא, מַה דְּלָא אֲתַגְּלִי לְקַדְמָאִי. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, כָּל אִינוֹן מִלִּין, וְכָל אִינוֹן בְּרִיתִי, סִלְקוּ לְהוּ לְאִינוֹן דְּלָא עֲאֵלוּ וְנִפְקוּ, וּבְנִיְהוּן אֲתִיִּין לְשֵׁאֲלָא. וְכַד יִשְׁאַלוּן, יִימְרוּן חֲבָרִיאָ, וְוִי לְדָרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אִסְתְּלִיק מִגְּיָה. אֲבָל תָּא חֲזִי מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, לֹא יְהֵא דְּרָא כְּדָרָא דָּא, וְלֹא אוֹרִיתָא אֲתַגְּלִי עַל חֲבָרִיאָ.

וּבְנֵיהֶם בָּאִים לְשֵׁאל. וְכֹאֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ, יֹאמְרוּ הַחֲבָרִים: אוֹי לְדוֹר שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְסִתְלַק מִמֶּנּוּ. אֲבָל בֵּא רְאֵה, מִכָּאֵן וְלַהֲבֵא לֹא יִהְיֶה דוֹר כְּדוֹר זֶה, וְלֹא תִתְגַּלֶּה תּוֹרָה עַל הַחֲבָרִים.

בא ראה, דור אחרון שיצאו ממצרים ידעו הכל, שהרי משה גלה להם כל אותן ארבעים שנה שהיו במדבר, כמו שאמרנו. למדנו, אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלה זה אלא באותו יום שהיה מסתלק מן העולם, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, באותו יום ממש. ועם כל זה לא אמר, עד שנתנו לו רשות, שכתוב (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכאשר גלה, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתוב את השירה, וכי שירה נקראת? אמר רבי יצחק, שירה ודאי. מה שירה נמשכה ברוח הקדוש ממעלה למטה, אף כף דברים אלו נמשכים ברוח הקדוש ממעלה למטה, ומשום זה אמר משה שירה.

בא ראה, כל זה אמר משה וקרא לעליונים טרם יאמר דבר, שכתוב האזינו השמים. יצרף כמטר וגו'. וכל כף למה? משום פי שם ה' אקרא. עד שיאמר דבר, הרעיש כל העולמות.

למדנו, באותה שעה שאמר משה האזינו השמים ואדברה, התרגשו העולמות. יצא קול ואמר: משה משה, מדוע אתה מרעיש את כל העולם? אתה בנו של אדם, ובגללך נרגש העולם?! פתח ואמר, פי שם ה' אקרא. באותה שעה נשפתקו והקשיבו לדבריו.

השלמה מזה שממות סימן י"ח
שנו רבותינו, כשחלה רבי שמעון בן יוחאי, נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא אבא. אמרו לו, מי (שהוא) צמודו של

תא חזי, דרא בתראה דנפקו ממצרים, ידעו כלא, דהא משה גלי לון כל אינון מ' שנין דהוו במדברא, כמה דאמינא. תאנא אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלי דא, אלא בההוא יומא דההו סליק מן עלמא, דכתיב, (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, בההוא יומא ממש, ועם כל דא לא אמר, עד דיהבו ליה רשותא. דכתיב, (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכד גלי, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתיב את השירה, וכי שירה אקרי. אמר רבי יצחק שירה ודאי, מה (דף רפ"ז ע"ב) שירה אתמשכא ברוח הקדוש מעילא לתתא, אוף הכי מלין אלין אתמשכין ברוח הקדוש מעילא לתתא, ובגין כן אמר משה שירה.

תא חזי, פולי האי אמר משה, וקרא לעלאין, עד לא יימא מלה, דכתיב האזינו השמים. יערוף כמטר וגו'. וכל כף למה. משום פי שם יי' אקרא. עד דיימא מלה, ארעיש פלהו עלמין.

תאנא בההיא שעתא דאמר משה האזינו השמים ואדברה, אתרגישו עלמין. נפק קלא ואמר, משה משה, אמאי את מרעיש עלמא כלא. את בריה דבר נש, ובגינה אתרגיש עלמא. פתח ואמר, פי שם יי' אקרא. בההיא שעתא אשפתקו, ואציתו מלוי.

השלמה מזה שממות (סימן י"ח)

תנו רבנן, כשחלה רבי שמעון בן יוחאי. עאלו קמיה ר' פנחס, ור' חייא, ור' אבא. אמרו ליה, מאן (דהוא) קנימא דעלמא, שכיב. אמר לון, לא בי דינא דלעילא מעיינין

העולם, שוכב (מת)? ! אָמַר לָהֶם, לא בית דין של מעלה מעינינו בדיני, שהרי אני רואה שאין אני נתן למלאך ולדין של מעלה, שאני לא כשאר בני אדם. אלא זה הדין שלי, הקדוש ברוך הוא דן אותו ולא בית דינו. וזה שאמר דוד בבקשתו לפניו, (תהלים מג) שפטני אלהים וריבה ריבי. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו, הוא לבדו ולא אחר.

שהרי למדנו, כשאדם חולה, בית דין של מעלה מסתפלים בדיניו; יש מהם שנוטים לכף זכות, שמראים זכותו של האדם, ויש מהם שנוטים לכף חובה, שמראים חובתו של האדם. ולא יוצא איש מן הדין כמו שהיה רוצה.

אבל מי שדן אותו המלך העליון, ששולט על הכל - הוא טוב, ולא יכול אדם להיות בדין הזה חוץ מטוב. מה טעמו? שהרי שנינו, מדותיו של המלך העליון נוטים לזכות תמיד, והוא פלו צד של האמונה, ובגדו לעזב לחטאים וחובות. זהו שפיתוב (תהלים קל) עמך הסליחה. למען תנא. עמך ולא עם אחר. ומשום זה בקשתי מלפניו שהוא ידון דיני, ואני אפגס בשלשה עשר פתחים לעולם הבא, ועוד, שלא עברו אותם חוץ מהאבות, ולא יהיה מי שימחה בידי, שלא אתבע רשות מהם.

אמר רבי שמעון דבר, וראו בית חליו שלא היה שם. תמהו, ולא כל אחד מהם לדבר בפיו מאימה גדולה שהיתה עליהם. עד שהיו יושבים, עלה להם ריחות של בשמים רבים וכל אחד התישב. עד שראו לרבי לאחר זמן אמר להם רבי שמעון,

בדינאי, דהא אנא חזי דלית אנא מתיהב למלאכא ולדינא דלעילא. דאנא לאו כשאר בני נשא. אלא האי דינא דילי, קדשא בריך הוא דינייה, ולאויבי דיניה. והיינו דאמר דוד, בבעותיה קמיה (תהלים מג) שפטני אלהים וריבה ריבי. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו, הוא בלחודוי, ולא אחרא.

דהא תנו, כשאדם שכיב, בי דינא דלעילא מסתפלין בדינו, אית מנהון דנטין לכף זכות, דאחזיין זכותיה דבר נש, ואית מנהון דנטין לכף חובה, דאחזיין חוביה דבר נש. ולא נפיק איניש מן דינא, כמה דהיה בעי.

אבל מאן דדאין ליה מלכא עילאה, דשליט על פולא, הוא טב, ולא יכיל איניש

למהוי בההוא דינא, בר טב. מאי טעמא, דהא תנו, מכילוי דמלכא עילאה, נטו לזכותא תדיר, והוא כוליה צד דמהימנותא, ובגדו לשבקא לחטאין וחובין, הדא הוא דכתיב, (תהלים קל) עמך הסליחה. למען תנא, עמך ולא עם אחר.

ובגין כך בעינא קמיה דהוא דאין דינאי, ואנא איעול תליסר אבבי לעלמא דאתי, ועוד דלא אעברו לון בר אבהתא, ולא יהא מאן דימחי בידי, דלא אתבע רשותא מנהון.

אמר רבי שמעון מלה, וחסו בי מרעיה, דלא הוה תמן. תוהו, ולא יכיל חד מנהון למללא בפומיה, מדחילו רבה דהות עליהון. עד דהוו יתבין, סליק לון ריחין דבוסמין סגיאין, וכל חד אתישיב, עד דחסו לרבי שמעון, והוה ממלל מלין, ולא הוו חמאן אחרן בר מיניה. לבתר עידן, אמר לון רבי שמעון, והיה מדבר דברים, ולא היו רואים אחרים חוץ ממנו.

ראיתם משהו? אמר לו רבי פנחס, לא. אלא פלגו תמהים על שלא ראינו אותך בבית חליף זמן רב, וכאשר ראינו אותך, עלה לנו ריחות בשמים של גן עדן, ושמענו קול אחד מדבר, ולא ידענו מי מדבר עמך. אמר להם, ולא שמעתם דבר אחר חוץ ממני? אמרו, לא. אמר להם, אין אתם ראויים לראות סבר פניו של עתיק הימים.

אמר להם, אמר לכם דבר, תמקתי על רבי פנחס שלא ראה, שאני ראיתי אותו פעת בעולם הבא, למטה ממנו מרבי אלעזר בני. וכעת שלחו בשבילי מלמעלה והראו לי מקום של הצדיקים לעולם הבא, ולא התישב בלבי מקומי, חוץ מעם אחיה השילוני. וברתי מקומי וכאתי, וכאו עמי נשמות של צדיקים, ועליון מהם מנשמות הצדיקים - אדם הראשון, שהיה יושב אצלי והיה מדבר עמי, ובקש שלא יתגלה חטאו לכל העולם, חוץ מאותו שאמרה התורה בגללו ונסתר באותו אילן של גן עדן. ואני אמרתי לו שהרי החברים (בבר) גלו.

אמר, אותו שגלו החברים ביניהם - טוב, אבל שאר בני העולם לא. מה הטעם? שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ולא רצה לפרסם חטאו, אלא באותו אילן שאכל ממנו. והקדוש ברוך הוא גלה לו בסוד הקדוש לחבריו, חברים שלא ידברו הם בהם ביניהם, ולא לרובים מהחברים ולא לשיבאו לעולם. והוא דבר שלא צריך כל אדם, וטועה בו, לא משום החטא שחטא, אלא משום כבוד השם העליון שבני אדם לא זהירים בו, וכתוב (שמות א) זה שמי לעלם.

שמעון, חמיתון מידי. אמר ליה ר' פנחס, לא. אלא כולנא תוהין על דלא חמינא לך בבי מרעין זמן רב. וכד חמינא לך סליק לן ריחין דבוסמין דגנתא דעדן, ושמענא קלא ממלל, ולא ידענא מאן ממלל עמך. אמר להו, ולא שמעתון מלה אחרא בר מדידי. אמרו לאו. אמר לון, לית אתון חזון למחמי סבר אפין דעתיק יומין.

אמר לון, אימא לכו מלה, תוהנא על ר' פנחס, דלא חמא. דאנא חמית ליה פען בעלמא דאתי, לתתא מיניה מרבי אלעזר ברי. וכען שדרו בדילי מלעילא, ואחזון לי אתרא דצדיקיא לעלמא דאתי, ולא אתיישר בלבאי דוכתאי, בר עם אחיה השילוני. וברירנא דוכתאי, ואתינא, ואתו עמי נשמתין דצדיקיא, ועילא מנהון דנשמי דצדיקיא אדם הראשון, דהוה יתיב גבאי, והוה ממלל עמי. ובעי, דלא יתגלי חוביה לכל עלמא. בר ההוא דאמר אורייתא בגיניה, ואתפסי בההוא אילנא דגנתא דעדן. ואנא אמינא ליה דהא חבריאי (ס"א בבר) גלו.

אמר ההוא דגליין חבריאי בינייהו שפיר, אבל שאר בני עלמא לא. מאי טעמא, דחס קדשא בריך הוא על יקריה, ולא בעא לפרסומי חוביה, אלא בההוא אילנא דאכיל מיניה. וקודשא בריך הוא גלי ליה ברזא דקודשא, לחבירנא, חבריאי דלא אשתעו אינון בהדייהו בינייהו, ולא לרוקי חבריאי, ולאינון דייתון לעלמא.

והוא מלה דלא בעי כל איניש, וטעי ביה, לאו משום חובתא דחב, אלא משום יקרא דשמא עילאה, דבני נשא לא זהירין ביה, וכתוב (שמות ג) זה שמי לעלם. וייתון

לְמַשְׁאֵל מַה דִּלָּא צְרִיךְ לִזְנוּן. וְהֵינּוּ דְכַתִּיב, (שמות יט) פֶּן יִהְרְסוּ אֶל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן. הַכִּי גִזְרֵנָּא, הַאי חֲבֵרְיָא (כ"א חֲבָרָא) דְּאוּרֵי שְׁמָא קְדִישָׁא, הוּא נִפְל וְאִיתָא בְּהוּא חוּבָא, יִתִּיר מְנִייהוּ, דְכַתִּיב וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרִיב לְגַבִּיּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אָמַר לִיה, אָבָא, מַה אָנָּא הָתָם. אָמַר לִיה (כ"א וְכַאֲדָה חוֹלְקָה בְּרִי, וְזֵן סָגִי וְהָא דִּלָּא תִּתְקַבֵּר נִבְאִי, אָבָל) בְּרִי דִּלָּא תְדַכֵּר הַכָּא אָבָל בְּהוּא עֲלֵמָא, דּוּכְתָא דִּידִי וְדִידֶךָ בְּרִירָנָא. וְכַאֲדָה אֲנִי עִם אֵינוֹן צְדִיקָא, דְּזַמִּינִין לְשִׁבְחָא לְמֵאֵרֵי עֲלֵמָא, דְּאֵינוֹן מְלֹאכִין דְּמַשְׁתַּמְשִׁין דְּקַמִּיה, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁכּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. (עד כאן מהחשממות).

האדרא זוטא קרישא

תָּאנָא בְּהוּא יוֹמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעָא לְאַסְתִּלְקָא מִן עֲלֵמָא וְהוּא מְסִדֵּר מְלוּי. אֲתַפְנָשׁוּ חֲבֵרְיָא לְבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְהוּוּ קָמִי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְרַבִּי אָבָא וּשְׁאָר חֲבֵרְיָא. וְהוּוּ מְלֵיא בֵיתָא.

זְקוּף עֵינוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא דְאַתְמְלִי בֵיתָא. בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר. בְּזַמְנָא אַחְרָא כַד הוּינָא בְּבִי מְרַעִי, הָוָה רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יָאִיר קָמָאִי. וְעַד דְּבְרִירָנָא דּוּכְתָאִי אֹרִיכוּ לִי עַד הַשְּׁתָא. וְכַד תִּבְנָא אֶסְחָר אֲשָׁא מְקָמָאִי וּמַעְלָמִין לָא אֲתַפְסֵק. וְלָא הָוָה עָאל בַּר נָשׁ אֶלָּא בְּרִשׁוּתָא. וְהַשְּׁתָא חֲמִינָא דְאַתְפְּסֵק וְהָא אֲתַמְלִי בֵיתָא. עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי. פְּתַח עֵינוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא מַה דְּחָמָא וְאַסְחָר אֲשָׁא בְּבֵיתָא. נִפְקוּ כְלָהוּ וְאַשְׁתַּאֲרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְרַבִּי אָבָא. וּשְׁאָר חֲבֵרְיָא יִתְבוּ אַבְרָאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, פּוּק חֲזִי אִי הָכָא רַבִּי יִצְחָק דְּאָנָּא מְעַרְבָנָא לִיה. אִימָא לִיה דִּיִּסְדֵּר מְלוּי וְיִתִּיב לְגַבְאִי זְפָאָה חוֹלְקִיה.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְיִתִּיב וְחִיף וְחִדִּי. אָמַר אֵן אֲנוּן חֲבֵרְיָא. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָעִיל לִזְנוּן יִתְבוּ קַמִּיה. זְקוּף יְדוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וּמְצַלִּי צְלוּתָא וְהוּוּ חֲדִי וְאָמַר. אֲנוּן חֲבֵרְיָא דְאַשְׁתַּכְחוּ בְּבִי אֲדָרָא יְזַדְמָנוּן הָכָא. נִפְקוּ כְלָהוּ

וַאֲשַׁתָּאֲרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא.
אֲדַהְכִּי עָאֵל רַבִּי יִצְחָק. אָמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּמָה יְאוּת חוּלְקָא פְּמָה
חִידוּ בְּעֵי לְאֲתוּסְפָא לָךְ בְּהַאי יוֹמָא. יְתִיב רַבִּי אָבָא בְּתַר כְּתַפוּי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר קָמִיהַ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא שְׁתָּא שְׁעָתָא דְרַעוּתָא הוּא. וְאָנָּא בְּעִינָא לְמִיעָל
בְּלָא כְּסוּפָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְהָא מְלִין קְדִישִׁין דְלָא גְלִיָּאן עַד
הַשְׁתָּא, בְּעִינָא לְגַלְאָה קָמִי שְׂכִינְתָא, דְלָא יִימְרוּן דְהָא בְּגִרְעוּתָא
אֲסַתְלַקְנָא מְעֵלְמָא. וְעַד פְּעֵן טְמִירָן הוּוּ בְּלַבְּאִי, לְמִיעָל בְּהוּ לְעֵלְמָא
דְאַתִּי. וְכַךְ אֲסַדְרָנָא לְכוּ, רַבִּי אָבָא יְכַתוּב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יְלַעִי, וְשָׂאֵר
חֲבֵרֵיִיא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבְּיָהוּ. קָם רַבִּי אָבָא מִבְּתַר כְּתַפוּי. וְיְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיהַ קָמִיהַ, אָמַר לִיהַ קוּם בְּרִי, דְהָא אַתְרָא יְתִיב בְּהַהוּא אַתְרַ, קָם רַבִּי
אֶלְעָזָר.

אֲתַעְטֹף רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיְתִיב. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְהַ
וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה. לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְהַ, הַכִּי הוּא וְדָאִי, אֵינּוֹן
דְאַקְרוּן מֵתִים, דְהָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא חֵי אַקְרִי, וְהוּא שְׂאֲרֵי בֵין אֵינּוֹן
דְאַקְרוּן חַיִּים, וְלֹא עִם אֵינּוֹן דְאַקְרוּן מֵתִים. וְסוּפִיָּה דְקָרָא כְּתִיב, וְלֹא כָּל
יּוֹרְדֵי דוּמָה, וְכָל אֵינּוֹן דִּנְחַתִּין לְדוּמָה, בְּגִיָּהֲנָם יִשְׁתַּאֲרוּן. שְׂאֲנֵי אֵינּוֹן
דְאַקְרוּן חַיִּים, דְהָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּמָה שְׁנֵיאָ שְׁעָתָא (דף רפ"ח ע"א) דָּא מְאָדְרָא. דְבִאֲדָרָא
אֲזַדְמֵן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְרַתִּיכּוּי. וְהַשְׁתָּא, הָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
הַכָּא, וְאַתִּי עִם אֵינּוֹן צְדִיקֵיִיא דְבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, מַה דְלָא אַעְרַעוּ בְּאֲדָרָא.
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן דְצְדִיקֵיִיא יְתִיר מִיְקָרָא דִילִיָּה, פְּמָה
דְכְּתִיב בִּירְבַּעַם, דְהוּוּ מְקִטֵר וּמְפֻלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אוּרִיךְ לִיָּה. וְכִיּוֹן דְאוּשִׁיט יְדִיָּה לְקַבְּלֵי דְעֵדוּ נְבִיאָה, אַתְּיִבֵּשׁ יְדִיָּה,
דְכְּתִיב, (מלכים א יג) וַתִּיבֵּשׁ יָדוֹ וְגוֹ'. וְעַל דְפֻלַח לְעַבּוּדָה זָרָה לֹא כְּתִיב, אֶלָּא
עַל דְאוּשִׁיט יְדִיָּה לְעֵדוּ נְבִיאָה. וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָא
דִילָן, וְכִלְהוּ אַתְאֵן עָמִיָּה.

אָמַר, הָא רַב הַמְּנוּנָא סְבָא הַכָּא, וְסַחְרִיָּה שְׁבַעִין צְדִיקֵי גְלִיפֵן בְּעִטְרִין,
מְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד מְזִיָּהֲרָא דְזִיּוּא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל
סְתִימִין. וְהוּא אַתִּי לְמִשְׁמַע בְּחַדְוּתָא, אֲלִין מְלִין דְאַנָּא אִימָא. עַד דְהוּוּ
יְתִיב, אָמַר, הָא רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יְאִיר הַכָּא, אַתְקִינּוּ דוּכְתִיָּה, אֲזַדְעֲזַעוּ
חֲבֵרֵיִיא דְהוּוּ תַמָּן, וְקָמוּ וְיָתְבוּ בְּשִׁיפּוּלֵי בֵיתָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא,
אֲשַׁתָּאֲרוּ קָמִיָּה (כ"א עמ"ה) דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא

אשְׁתַּכְחַנָּא דְכָל חֲבֵרֵינָא הוּוּ אַמְרִי, וְאַנָּא עִמָּהוּן. הַשְּׁתָּא אִימָא אָנָּא
 בְּלַחֲוֹדָי, וְכִלְהוּ צִייתִין לְמַלּוּלִי, עֲלָאִין וְתַתְּאִין. זַפְּאָה חוּלְקֵי יוֹמָא דִּין.
 פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ז) אָנִי לְדוּדֵי וְעֲלֵי תְּשׁוּקָתוֹ. כָּל יוֹמִין
 דְּאִתְקַטְרְנָא בְּהַאי עֲלֵמָא, בְּחַד קְטִירָא אִתְקַטְרְנָא בִּיהַ בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא, וּבְגִין כֶּף הַשְּׁתָּא וְעֲלֵי תְּשׁוּקָתוֹ. דְּהוּא וְכָל סִיעֲתָא קְדִישָׁא
 דִּילֵיהּ, אָתוּ לְמַשְׁמַע בְּחַדוּהּ, מְלִין סְתִימִין, וְשִׁבְחָא דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא,
 סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, פְּרִישׁ וְאִתְפְּרֵשׁ מִכְּלָא, וְלֹא פְּרִישׁ, דְּהָא כְּלָא בִּיהַ
 מִתְדַבְּקִין, וְהוּא מִתְדַבֵּק בְּכְלָא הוּא כְּלָא.

עִתִּיקָא דְכָל עִתִּיקִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, אִתְתַּקֵּן וְלֹא אִתְתַּקֵּן. אִתְתַּקֵּן,
 בְּגִין לְקִימָא כְּלָא. וְלֹא אִתְתַּקֵּן, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחַ.

בְּרַ אִתְתַּקֵּן, אִפִּיק תְּשַׁעָה נְהוּרִין, דְּלַחֲטִין מְנִיָּה, מִתְקוּנוֹי. וְאִינוּן נְהוּרִין
 מְנִיָּה, מִתְנַהֲרִין וּמִתְלַחֲטִין, וְאִזְלִין וּמִתְפַּשְׁטִין לְכָל עֵיבֵר. כְּבוּצִינָא
 דְּאִתְפַּשְׁטִין מְנִיָּה נְהוּרִין לְכָל עֵיבֵר. וְאִינוּן נְהוּרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין, כְּדִ
 יְקַרְבוּן לְמַנְדַּע לֹון, לָא שְׂכִיחַ אֱלָא בּוּצִינָא בְּלַחֲוֹדֵי. כֶּף הוּא עִתִּיקָא
 קְדִישָׁא, (הוּא) בּוּצִינָא עֲלָאָה, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. וְלֹא שְׂכִיחַ בְּרַ אִינוּן
 נְהוּרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין, דְּמִתְגַּלְיִין, וּטְמִירִין. וְאִינוּן אֲקֵרוּן שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין
 כֶּף כְּלָא חַד.

וְמָה דְּאִמְרֵי חֲבֵרָנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָי, דְּאִינוּן דְּרַגִּין דְּאִתְבְּרִיאָו, וְעִתִּיקָא
 קְדִישָׁא אִתְגַּלִּי בְּהוּ, בְּכָל חַד וְחַד. מְשׁוּם דְּאִינוּן תְּקוּנוֹי דְּעִתִּיקָא
 קְדִישָׁא. לָאוּ הַשְּׁתָּא עֵידָנָא לְהַנִּי מְלִין דְּהָא אָמִינָא לֹון בְּאִדְרָא קְדִישָׁא.
 וְחִמִּינָא מַה דְּלֹא יְדַענָא חֲכִי, וְעַד הַשְּׁתָּא אִסְתִּים בְּלַבְּאֵי מְלָה. וְהַשְּׁתָּא
 אָנָּא בְּלַחֲוֹדָי אִסְהִידָנָא קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, וְכָל הַנִּי זַפְּאֵי קְשׁוּט דְּאָתוּ
 לְמַשְׁמַע מְלִין אֲלִין.

גוּלְגַלְתָּא דְּרִישָׁא חוּרָא, לָאוּ בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. קוּלְטְרָא דְּקִטְפוּי,
 אִתְפַּשְׁטִין וְאִתְנַהֵיר, וּמְנִיָּה יִרְתוּן צְדִיקֵינָא אַרְבַּע מָאָה עֲלָמִין
 דְּכִסּוּפִין לְעֲלָמָא דְּאָתִי. מַהֲאֵי קוּלְטְרָא דְּקִטְפָא, דְּהִיא גוּלְגַלְתָּא חוּרָא,
 נְטִיף טְלָא כָּל יוֹמָא, לְהַהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, לְאַתֵּר דְּאִתְקַרֵּי שְׁמַיִם, וּבִיָּה
 זְמִינִין מִיִּתְיָא לְאַחֲרֵי לְזַמְנָא דְּאָתִי. דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית כו) וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים
 מִטַּל הַשְּׁמַיִם. וְאִתְמַלְיָא רִישִׁיהּ, וּמַהֲהוּא זְעִיר אֲפִין, נְטִיף לְחַקְל
 תְּפוּחִין. וְכָל חַקְל תְּפוּחִין, נְהִירִין מַהֲהוּא טְלָא.

הַאי עִתִּיקָא קְדִישָׁא טְמִיר וּגְנִיז. וְחֲכַמְתָּא עֲלָאָה סְתִימָאָה, בְּהַהוּא
 גוּלְגַלְתָּא מְשַׁתְּכַח, וְדָאֵי בְּהַאי עִתִּיקָא, לָא אִתְגַּלְיָא אֱלָא רִישָׁא
 בְּלַחֲוֹדֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ רִישָׁא לְכָל רִישָׁא. חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, דְּאִיהֵי רִישָׁא,

בֵּיה סְתִימִים, וְאֶקְרִי מוֹחָא עֲלָאָה. מוֹחָא סְתִימָא. מוֹחָא דְשְׂכִיךְ וְשְׂקִיט.
וְלִית דִּידַע לִיה, בַּר אִיהוּ.

תַּלְתָּת רִישֵׁין אַתְגַּלְפֹּן, דָּא, לְגוּ מִן דָּא. וְדָא, לְעִילָא מִן דָּא. רִישָׁא חָדָא,
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה, דְאַתְכַּסְיָא, וְלֹאֵו מִתְפַּתְחָא. וְחֲכַמְתָּא דָּא
סְתִימָאָה, רִישָׁא לְכָל רִישֵׁיה, דְשָׂאֵר חֲכָמוֹת. רִישָׁא עֲלָאָה, עֲתִיקָא
קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. רִישָׁא דְכָל רִישָׁא, (דף רפ"ח ע"ב) רִישָׁא דְלֹאֵו
רִישָׁא. וְלֹא יָדַע, וְלֹא אֲתִידַע, מַה דְהוּי בְרִישָׁא דָּא, דְלֹא אֲתִדְבַק
בְּחֲכַמְתָּא, וְלֹא בְּסוּכְלַתְנֹו. וְעַל הַאי אֶקְרִי, (במדבר כד) בְּרַח לָךְ אֵל מְקוֹמְךָ.
(יחזקאל א)

וּבְגִין כְּפֵי עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֶקְרִי אֵין. דְּבִיה תַּלְיָיא אֵין. וְכָל אֵינוֹן שְׁעָרֵי,
וְכָל אֵינוֹן נִימִין, מִמוֹחָא סְתִימָאָה נְפָקִין. (תליון) וְכִלְהוּ שְׁעִיעִין, (ס"א
תבין) בְּשִׁקוּלָא. וְלֹא אֲתַחְזִי קְדָלָא.

בְּרָא הוּא, בְּגִין דְהַאי עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּחַד הוּי. כְּלָא בְּחִידוּ, וְלֹא שְׁנַיָּא
מִרְחָמֵי לְעֵלְמִין. בְּתַלְתָּ עֶשְׂרֵי מְכִילָן דְרַחֲמִין אֲשַׁתְּכַח. בְּגִין דְהַאי
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה דְבִיה, מִתְפָּרַשׁ תַּלְתָּ זְמַנִּין לְאַרְבַּע אַרְבַּע. וְהוּא עֲתִיקָא,
כְּלִיל לֹון, וְשְׁלִיט עַל כְּלָא.

חַד אַרְחָא דְנַהִיר בְּפִלְגוּתָא דְשְׁעָרֵי דְנַפְקֵי מִמוֹחָא, הוּא אַרְחָא דְנַהִירִין
בִּיה צְדִיקָיָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְכַתִּיב (משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאֹר נֹוּגָה
וְגו'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנַּג עַל יְי'. וְמַהִּאי אַרְחָא מִתְנַהֲרִין כָּל
שָׂאֵר אַרְחִין, דְתַלְיִין בְּזַעִיר אַנְפִּין.

הַאי עֲתִיקָא סְבָא דְסָבִין, כְּתָרָא עֲלָאָה, לְעִילָא. דְמִתְעַטְרִין בִּיה כָּל
עַטְרִין, וְכַתְרִין, מִתְנַהֲרִין כָּל בּוּצִינִין מְנִיה וּמִתְלַהֲטִין (ומתנחנח). וְהוּא,
הוּא בּוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְלֹא אֲתִידַע. (וכל שאר בוציניו מניה מתלחטין ומתנחנחין).

הַאי עֲתִיקָא אֲשַׁתְּכַח בְּתַלְתָּ רִישֵׁין, וְכִלְיָן בְּחַד רִישָׁא. וְהוּא (נ"א והוא)
רִישָׁא עֲלָאָה, לְעִילָא לְעִילָא. וּבְגִין דְעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתִרְשִׁים
בְּתַלְתָּ, אוֹף הָכִי כָּל שָׂאֵר בּוּצִינִין דְנַהֲרִין מְנִיה, כְּלִילָן בְּתַלְתָּ. עוֹד,
עֲתִיקָא אֲתִרְשִׁים בְּתִרִין. כְּלָלָא דְעֲתִיקָא בְּתִרִין. הוּא כְּתָרָא עֲלָאָה דְכָל
עֲלָאִין, רִישָׁא דְכָל רִישֵׁי. וְהוּא דְהוּי לְעִילָא מִן דָּא, דְלֹא אֲתִידַע. כְּפֵי
כָּל שָׂאֵר בּוּצִינִין, סְתִימִין בְּתִרִין. עוֹד עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתִרְשִׁים וְאַסְתִּים
בְּחַד, וְהוּא חַד, וְכִלָּא הוּא חַד. כְּפֵי כָּל שָׂאֵר בּוּצִינִין, מִתְקַדְשִׁין,
מִתְקַשְׁרִין, וּמִתְהַדְרִין בְּחַד, וְאֵינוֹן חַד.

מִצְחָא דְאַתְגְּלֵי בְעֲתִיקָא קְדִישָׁא, רְצוֹן אֶקְרִי, דְהַאי רִישָׁא עֲלָאָה דָּא סְתִימִים
לְעִילָא, דְלֹא אֲתִידַע פְּשִׁיט חַד טוֹרְנָא בְּסִימָא, יָאָה, דְאַתְכַּלִּיל

בְּמִצְחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ (נ"א דְּהוּא) רַעוּא דְּכָל רַעוּין, אֲתַתְּקֵן בְּמִצְחָא,
וְאֲתַגְּלִיָּא בְּבוּסִיטָא (ס"א אֲתַגְּלִיָּת בְּפִסְטָא), הָאִי מִצְחָא אֲקָרִי רַעוּין.

וְכַד רַעוּין דָּא אֲתַגְּלִיָּא, רַעוּא דְּרַעוּין אֲשַׁתְּכַח בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, וְכָל צְלוּתִין
דְּלַתְתָּא מִתְקַבְּלִין, וּמִתְנַהֲרִין אֲנָפוּי דְּזַעִיר אֲנָפִין, וְכֹלָא בְּרַחֲמֵי
אֲשַׁתְּכַח, וְכָל דִּינִין אֲתַטְמָרֵן וְאֲתַכְּפִיין.

בְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּהוּא עֵידֵן דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין,
אֲתַגְּלִיָּא הָאִי מִצְחָא, וְאֲתַכְּפִיין פֶּל דִּינִין, וְאֲשַׁתְּכַחוּ רַחֲמִין
בְּכִלְהוּ עֲלָמִין. וּבְגִין כֶּן אֲשַׁתְּכַח שַׁבַּת בְּלֹא דִינָא, לֹא לְעִילָא וְלֹא לַתְתָּא.
וְאֲפִילוּ אֲשָׂא דְּגִיְהֵנָם אֲשַׁתְּקַע (ס"א אֲשַׁתְּקַד) בְּאַתְרֵיהּ, וְנִיחִין חֵיבִיא. וְעַל דָּא
אֲתוּסָף נִשְׁמַתָּא דְּחָדוּ בְּשַׁבְּתָא.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בַתְּלַת סְעוּדָתֵי דְּשַׁבְּתָא, דְּהָא כָּל מְהִימְנוּתָא, וְכָל
פְּלָלָא דְּמְהִימְנוּתָא, בִּיָּה אֲשַׁתְּכַח, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסַדְרָא פְּתוּרָא,
וְלַמִּיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי דְּמְהִימְנוּתָא, וְלַמְּחָדֵי בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסַהֲדָנָא עָלֵי לְכָל אֲלִין דְּהָכָא, דְּהָא מִן יוֹמָאֵי לֹא
בְּטִילָנָא אֲלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי, וּבְגִינֵיהוֹן לֹא אֲצַטְרִיכְנָא לְתַעֲנִיתָא
בְּשַׁבְּתָא. וְאֲפִילוּ בְּיוֹמֵי אַחֲרֵינִי לֹא אֲצַטְרִיכְנָא, פֶּל שְׁפֵן בְּשַׁבְּתָא. דְּמֵאֵן
דְּזָכִי בְּהוּ, זָכִי לְמְהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא. חַד, סְעוּדָתָא דְּמִטְרוּנִיתָא. וְחַד,
סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל
סְתִימִין. וּבְהָהוּא עֲלָמָא יִזְכִּי בְּהוּ לְאֲלִין. הָאִי רַעוּין פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, פֶּל דִּינִין
אֲתַכְּפִיין מִשׁוּלְשְׁלִיהוֹן.

תְּקוּנָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא אֲתַתְּקֵן בְּתְקוּנָא חַד, פְּלָלָא דְּכָל תְּקוּנִין. וְהִיא
חֲכָמָה עֲלָאָה, סְתִימָאָה. פְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר, וְהִיא אֲקָרִי עֲדָן עֲלָאָה
סְתִימָא. וְהוּא מוּחָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא. וְהִיא מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט לְכָל עֵיבָר,
מְנִיָּה אֲתַפְּשֵׁט עֲדָן אַחֲרָא. וּמְהִיא עֲדָן אֲתַגְּלַף.

וְתַרְוָא (דף רפ"ט ע"ב) רִישָׁא סְתִימָא דְּבְרִישָׁא דְּעִתִּיקָא דְּלֹא אֲתִידַע, פֶּד פְּשִׁיט
חַד טוּרְנָא (ס"א טוּרְנָא), דְּהוּהּ מִתְתְּקֵן לְאַתְנַהֲרָא, בְּטַשׁ בְּהִיא מוּחָא (נ"א
מִצְחָא), וְאֲתַגְּלַף, וְאַתְנַהֵיר בְּכָמָה נְהִירִין, וְאַפִּיק וְאַרְשִׁים כְּבוּסִיטָא דָּא,
בְּהִיא מִצְחָא. וְאַתְרֵשִׁים בִּיָּה חַד נְהוּרָא, דְּאַקְרִי רַעוּין. וְהִיא רַעוּין אֲתַפְּשֵׁט
לְתַתָּא בְּדִיקְנָא, עַד הָהוּא אַתְר דְּמִתְנִשְׁבָּא בְּדִיקְנָא, וְאַקְרִי חֲסֵד עֲלָאָה.
וְדָא אִיהוּ נוּצָר חֲסֵד. וּבְהִיא רַעוּין פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, מִסְתַּפְּלִין מְאִרֵי דְּדִינָא
וּמִתַּכְּפִיין.

עֵינױ דְּרִישָׁא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, תְּרִין בְּחַד שְׁקִילֵן. דְּאַשְׁגָּחִין תְּדִירָא, וְלֹא
נְאִים. דְּכַתִּיב, (תהלים קכא) לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל

קדישא, בגין פך לא אית ליה גבינין על עינא, ולא כסותא. והוא מוחא אתגליף ונהיר בתלת תוורין דעילא (נ"א דעינא), בתוורא חדא מסתחיין עינין דזעיר אנפין, דכתיב, (שיר השירים ה) רוחצות בחלב. דהוא (נ"א כהוא) תוורא קדמאה. ושאר תוורין אסתחיין ונהרין לשאר בוצינין.

מוחא אקרי נביעא דברכתא, נביעא דכל ברכאן מניה אשתפחו. ובגין דהאי מוחא להיט בתלת תוורין דעינא, בעינא תלא ביה ברכתא, דכתיב, (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, דהא במוחא תליין תוורו דעינא. האי עינא כד אשגח בזעיר אנפין, (עלמין) (ס"א אתגתרון אנפין פלהו בסדו) אנהרן פלהו בחדו. עינא דא, הוא כלא ימינא, לית ביה שמאלא. עיינין דתתא, ימינא ושמאלא, תרי, בתרי גוונין.

בצניעותא דספרא אולפינא, דהא י' עלאה, י' תתאה. ה' עלאה, ה' תתאה. ו' עלאה, ו' תתאה. כל אלין עלאין, בעתיקא תליין. תתאין, בזעיר אנפין אינון. לאו תליין, אלא אינון ממש. ובעתיקא קדישא תליין. דהא שמא דעתיקא אתפסייא מפלא, ולא אשתכח. אבל אלין אתוון דתליין בעתיקא. בגין דיתקיימון אינון דלתתא. דאי לאו הכי לא יתקיימון.

ובגין פך, שמא קדישא סתים וגלייא. ההוא דסתים לקבליה דעתיקא קדישא, סתימא דכלא. וההוא (אתגלייא בגיניה דתלייא) (ס"א דאתגלי בגיניה דההוא דאתגלייא דתלייא) בזעיר אפין. ובגין פך, כל ברכאן בעיין סתים וגלייא. אלין אתוון סתימן דתליין (בעתיקא קדישא. תליין אפאי תליין י' לקיימא י' דלתתא) (ס"א ודאי בגולגלתא כמצחא בעינין תלא י' (ס"א אפאי) אפאי תלא לקיימא לי' דלתתא).

חוטמא, בהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, דביה נשיב רוחא דחיי לזעיר אפין. ובהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, תלייא ה', לקיימא ה' אחרא דלתתא. ודא רוחא נפיק ממוחא סתימאה, ואקרי רוחא דחיי. ובהאי רוחא, זמינין למנדע חכמתא, בזמנא דמלכא משיחא. דכתיב, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו'. האי חוטמא, חייך מפל סטרין, חדו שלימא. נחת רוח. אסוותא. בחוטמא דזעיר אנפין (במח דאוקיימא) כתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו וגו'. והכא כתיב (ישעיה מח) ותהלתי אחרטם לך.

ובספרא דאגדתא, דבי רב ייבא סבא, אוקים, ה' בפומא, והכא לא מתקיימא הכי, ולא אצטרפא (ס"א אצטרפא), אף על גב דבחד סלקא, אלא בה' דינא תליא, ודינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן

באפו. ואי תימא, הא כתיב ואש מפיו תאכל. עקרא דרוגזא בחוטמא תליא.

בר תקונין דעתיקא קדישא, במוחא שקיט וסתים מתתקנן. וכל תקונין דזעיר אנפין, בחכמה תתאה מתתקנן. דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית, וה' כללא דכלא ודאי. מה בין ה' לה'. ה' דהכא, דינא אתער מנה. ודהכא רחמי גו רחמי.

בדיקנא דעתיקא קדישא, תליא כל יקירו דכלא. מזלא דכלא אקרי. מהאי דיקנא, מזלא יקירותא (נ"א מהאי מזלא יקירא) דכל יקירין, מזלי עלאי ותתאי. כלהו משגיחין ליהווא מזלא. בהאי מזלא תליא חיי דכלא, מזוני דכלא. בהאי מזלא תליין שמיא וארעא. גשמין דרעוא. בהאי מזלא, אשגחותא דכלא. בהאי מזלא תליין כל חיילין עלאין ותתאין. (דף רפ"ט ע"ב)

תלת עשר נביעין, דמשחא דרבותא טבא, תליין בדיקנא דמזלא יקירא דא. וכלהו נפקין לזעיר אנפין. לא תימא כלהו, אלא תשעה מנייהו, משתבחן בזעיר אנפין, לאכפייא דינין.

(וכד) האי מזלא, תלייא בשקולא עד טבורא. כל קדושי קדושין דקדושא ביה תליין. בהאי מזלא, פשיט פשיטותא דקוטרא עלאה. הווא רישא דכל רישין, דלא אתידע, ולא אשתמודע, ולא ידעין עלאין ותתאין. בגין כן בלא בהאי מזלא תלייא.

בדיקנא דא, תלת רישין דאמינא, מתפשטן. וכלהו מתחברן בהאי מזלא, ומשתכחין ביה. ובגין כן, כל יקירו דיקירותא, בהאי מזלא תלייא. כל אלין אתון דתליין בהאי עתיקא, כולהו תליין בהאי דיקנא, ומתחברן בהאי מזלא, ותליין ביה, לקיימא אתון אחרנין. דאלמלי לא סליק אלין אתון בעתיקא, לא קיימין אלין אחרנין. ובגין כן אמר משה כד אצטריד, יי' יי', תרי זימני, ופסיק טעמא בגווייהו. דהא במזלא תלייא כלא. מהאי מזלא, מתפספי עלאי ותתאי, ומתפפין קמיה. זכאה חולקיה מאן דזכי להאי.

האי עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, לא אדפר, ולא אשתבח. ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין, לא אדפר, בר רישא חדא, בלא גופא, לקיימא בלא.

והאי (נ"א דכל סתימין) ס"א בגין דאיהו) רישא עלאין לכל עלאין, לא אדפר, אלא רישא חדא, בלא גופא, לקיימא בלא. והווא) טמיר וסתים וגניז מפלא, תקונין אתתקנן, בהווא מוחא סתימא דכלא, דאתפשט ואתתקן כלא ונפיק חסד עלאה ותתאה, וחסד

עֲלָאָה אֶתְפָּשׁט וְאֶתְקַן וְאֶתְכָּלִּיל כֹּלָא בְּמוֹחָא סְתִימָאָה דָּא. כַּד אֶתְתְּקַן
 חֲוֹרָא דָּא בְּנִהִירוֹ דָּא, בְּטַשׁ מָאן דְּבִטַשׁ, בְּהַאי מוֹחָא וְאֶתְנַהִיר, וְתִלְיָא
 מִמְזָלָא יִקְרָא מוֹחָא אַחְרָא, דְּאֶתְפָּשׁט וְנִהִיר לְתַלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין. כַּד
 אֶתְנַהִיר נִהִיר מִמְזָלָא יִקְרָא. אֶתְנַהִירוֹ תֵּלַת רִישֵׁין עֲלָאִין, תָּרִין רִישֵׁין,
 וְחַד דְּכָלִּיל לֹזֶן. וּבְמִזְלָא תִּלְיִין, וְאֶתְכָּלִּיל בֵּיהּ.

מִבְּאֵן שְׂאֵרֵי לְאֶתְגְּלִיָּא יִקְרִי דְדִיקְנָא, דְּאִיהוּ מִזְלָא סְתִימָאָה. וְאִינוּן
 מִתְתְּקַנֵּן, כְּמָה דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא תֵּלַת רִישֵׁין מִתְעַטְרִין בֵּיהּ, הַכִּי
 כֹּלָא בְּתֵלַת רִישֵׁין. וְכַד אֶתְנַהֲרֵן, תִּלְיִין כֹּלָהוּ דָּא בְּדָא בְּתֵלַת רִישֵׁין, תָּרִין
 מִתָּרִין סְטָרִין, וְחַד דְּכָלִּיל לֹזֶן.

וְאִי תִימָא, מָאן עִתִּיקָא קְדִישָׁא. תָּא חֲזִי, לְעִילָא לְעִילָא, אִית דִּלָּא
 אֶתְיַדַּע, וְלָא אֶשְׁתְּמוּדַע, וְלָא אֶתְרָשִׁים, וְהוּא כָּלִיל כֹּלָא, וְתָרִין
 רִישֵׁין בֵּיהּ כֹּלִילֵן (ס"א תל"ו). וְכַדִּין כֹּלָא (תדא) הַכִּי אֶתְתְּקַן. וְהוּא לָאו
 בְּמִנְיָנָא, וְלָא בְּכָלְלָא וְלָא בְּחוּשְׁבֹן אֶלָּא בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא, עַל דָּא אֶתְמַר,
 (תהלים ט) אִמְרָתִי אֶשְׁמְרָה דְּרַכִּי מִחַטָּא בְּלִשׁוֹנִי.

אַתְר דְּשִׁירוּתָא אֶשְׁתַּכַּח, מִעִתִּיקָא קְדִישָׁא, דְּאֶתְנַהִיר מִמְזָלָא, הוּא נִהִירוֹ
 דְּחֻכְמָתָא, דְּאֶתְפָּשׁט לְתַלְתִּין וְתָרִין עֵיבַר. וְנִפְקָא מִהוּא מוֹחָא
 סְתִימָאָה, מִנִּהִירוֹ דְּבֵיהּ. וּמָה דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא נִהִיר בְּקַדְמִיתָא (ס"א בחכמתא),
 דָּא הִיא. וְשִׁירוּתָא מָמָה דְּאֶתְגְּלִיָּא (ת"י), וְאֶתְעַבִּיד לְתֵלַת רִישֵׁין, וְרִישָׁא
 חָדָא כָּלִיל לֹזֶן. וְאֵלִין תֵּלַת מִתְפָּשְׁטֵן לְזַעִיר אַנְפִּין, וּמֵאֵלִין נִהִרִין כֹּלָא.
 אֶתְגְּלִיָּף הֵיא חֻכְמָתָא, וְאֶפִּיק חַד נִהֲרָא, דְּנִגִּיד וְנִפִּיק לְאֶשְׁקָאָה גִּנְתָּא
 וְעֵייל (נ"א ועי"ל) בְּרִישָׁא דְּזַעִיר אַנְפִּין, וְאֶתְעַבִּיד חַד מוֹחָא וּמִתְמָן
 אֶתְמָשִׁיף וְנִגִּיד בְּכָל גּוּפָא, וְאֶשְׁקִי כָּל אִינוּן נְטִיעָאן. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב,
 (בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו'.

תוֹ אֶתְגְּלִיָּף הֵיא חֻכְמָתָא, וְאֶתְמָשֵׁף וְעֵייל בְּרִישָׁא דְּזַעִיר אַנְפִּין, וְאֶתְעַבִּיד
 מוֹחָא אַחְרָא (הוּא אַחְרָא). הוּא נִהִירוֹ דְּאֶתְמָשְׁכָּא מִנִּיהּ אֵלִין תָּרִין
 מְשִׁיכֵן אֶתְגְּלִיָּפוֹ, מִתְחַבְּרֵן בְּחַד רִישָׁא דְּעַמִּיקָא דְּבִירָא, דְּכִתִּיב, (משלי ג)
 בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. וְעֵייל בְּרִישָׁא דְּזַעִיר אַנְפִּין, וְאֶתְעַבִּיד מוֹחָא
 אַחְרָא, וּמִתְמָן אֶתְמָשִׁיף וְעֵייל לְגוֹ גּוּפָא, וּמִלְיָא כָּל אִינוּן אֶדְרִין
 וְאֶכְסְדִרִין דְּגוּפָא. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ.

וְאֵלִין נִהִרִין, מִנִּהִירוֹ דְּהוּא מוֹחָא עֲלָאָה סְתִימָאָה, דְּנִהִיר בְּמִזְלָא (עִתִּיקָא
 קְדִישָׁא). וְכֹלָא דָּא בְּדָא תִּלְיִין. וְאֶתְקָשַׁר דָּא בְּדָא, וְדָא בְּדָא, עַד
 דִּישְׁתְּמוּדַע דְּכֹלָא חַד, וְכֹלָא הוּא עִתִּיקָא, (דף ר"ג ע"א) וְלָא אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהּ
 כְּלוּם. אֵלִין תֵּלַת נִהוּרִין, נִהִרִין לְתֵלַת אֶתְרַנִּין, דְּאֶקְרוּן אַבְהֵן. וְאֵלִין

נְהִינן לְבָנִין. וְכֹלָא נְהִיר מֵאַתְר חַד. פֻּד אֶתְגַּלְיָא הַאי עֵתִיקָא, רַעְוָא דְרַעְוֹן, כֹּלָא נְהִיר וְכֹלָא אֶשְׁתַּכַּח בְּחֵדוֹ שְׁלִימָתָא.

הַאי חֲכָמָתָא אֶקְרִי עֵדֹן, וְהַאי עֵדֹן אֶתְמַשְׁךְ מֵעֵדֹן עֲלָאָה, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין. וּמֵהַאי עֵדֹן, אֶקְרִי שִׁירוּתָא. דְבַעֲתִיקָא לָא אֶקְרִי, וְלָא הוּי שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. וּבְגִין דְלָא הוּי בֵּיה שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, לָא אֶקְרִי אֶתָּה. בְּגִין דְאַתְפְּסִיָּא וְלָא אֶתְגַּלְיָא. וְאַקְרִי הוּא. וּמֵאַתְר דְשִׁירוּתָא אֶשְׁתַּכַּח אֶקְרִי אֶתָּה, וְאַקְרִי אָב. דְכְּתִיב, (ישעיה סג) כִּי אֶתָּה אָבִינוּ.

בְּאַגְדָּתָא דְבֵי רַב יִיבָא סָבָא, כֹּלְלָא דְכֹלָא, זְעִיר אַנְפִּין אֶקְרִי אֶתָּה. עֵתִיקָא קְדִישָׁא דְאַתְפְּסִיָּא, אֶקְרִי הוּא. וְשִׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא קְרִינָן בְּאַתְר דָּא דְשִׁירוּתָא אֶשְׁתַּכַּח, אֶתָּה. אָף עַל גַּב דְאַתְפְּסִיָּא, מְנִיָּה הוּי שִׁירוּתָא, וְאַקְרִי אָב. וְהוּא אָב לְאַבְהֵן. וְהַאי אָב נְפִיק מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, דְכְּתִיב (איוב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא. וּבְגִין כֹּךְ לָא אֶשְׁתַּמוּדַע.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְרַפְּהָ, דְרַפְּהָ מִמָּשׁ. אָבֵל וְהוּא יָדַע אֶת מְקוּמָהּ, מְקוּמָהּ מִמָּשׁ. וְכָל שְׁכֵן דְרַפְּהָ. (מְקוּמָהּ מִמָּשׁ. וְלָא דְרַפְּהָ. מְקוּמָהּ מִמָּשׁ.

וְכָל שְׁכֵן דְרַפְּהָ.) וְכָל שְׁכֵן הַהוּא חֲכָמָה דְסְתִימָא בֵּיה בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

הַאי חֲכָמָה שִׁירוּתָא דְכֹלָא, מְנִיָּה מִתְפַּשְׁטֵן תְּלָתִין וְתָרִין שְׁבִילִין. (שְׁבִילִין וְלָא אֶרְחִין) וְאוּרִייתָא בְּהוּ אֶתְפְּלִילַת בְּעֶשְׂרִין וְתָרִין אֶתְוֹן, וְעֶשְׂרִי אֶמִירָן. הַאי חֲכָמָה אָב לְאַבְהֵן. וּבְהַאי חֲכָמָה, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא אֶשְׁתַּכַּח. וּבְגִין כֹּךְ, חֲכָמָה עֲלָאָה חֲכָמָה תִּתָּאָה. פֻּד אֶתְפַּשְׁט חֲכָמָה, אֶקְרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אֶתְפְּלִיל אֶלָּא בְּהַאי. (ס"א כִּד מִתְפַּשְׁטֵן חֲכָמוֹת, אֶתְקְרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אֶשְׁתַּכַּלֵּל אֶלָּא בְּהַאי) דְכְּתִיב, (תהלים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.

זְקַרְרֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן יְדוּי, וְחַדִּי, אָמַר, וְדַאי עֵידֵן הוּא לְגַלְיָא, וְכֹלָא אֶצְטְרִיךְ בְּשַׁעֲתָא דָּא. תְּאַנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין, בְּעָא לְאַתְקָנָא כֹּלָא, אֶתְקִין פְּעִין דְכַר וְנוֹקְבָא. בְּאַתְר דְאַתְפְּלִילוּ דְכַר וְנוֹקְבָא לָא אֶתְקִימוּ, אֶלָּא בְּקִיּוּמָא אַחְרָא (ס"א גְּעִין דְכַר) דְדְכַר וְנוֹקְבָא. וְהַאי חֲכָמָה כֹּלְלָא דְכֹלָא, פֻּד נְפָקָא וְאַתְנַהִיר מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, לָא אֶתְנַהִיר אֶלָּא בְּדְכַר וְנוֹקְבָא. דְהַאי חֲכָמָה אֶתְפַּשְׁט, וְאַפִּיק מִנִּיָּה בִּינָה, וְאַשְׁתַּכַּח דְכַר וְנוֹקְבָא. הוּא, חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. חֲכָמָה וּבִינָה, בְּחַד מִתְקָלָא אֶתְקִלוּ, דְכַר וְנוֹקְבָא. וּבְגִינֵיהוּ כֹלָא אֶתְקִימוּ בְּדְכַר וְנוֹקְבָא, דְאַלְמָלָא הַאי, לָא מִתְקִימִין.

שִׁירוּתָא דָּא אָב לְכֹלָא, אָב לְכֹלְהוּ אַבְהֵן, אֶתְחַבְרוּ דָּא בְּדָא, וְנַהִירוּ דָּא בְּדָא. (חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. דְכְּתִיב (משלי ב) כִּי אָם לְבִינָה תִקְרָא) פֻּד אֶתְחַבְרוּ, אוּלִידוּ, וְאַתְפַּשְׁטַת מְהִימְנוּתָא. בְּאַגְדָּתָא דְבֵי רַב יִיבָא סָבָא, הָכִי תְאַנִּי, מְהוּ בִּינָה.

אֶלָּא כּד אַתְחַבֵּר דָּא בְּדָא, יו"ד בְּה"א, אַתְעַבְרַת, וְאַפִּיקַת בְּן, וְאוֹלִידַת. וּבְגִין כְּךָ, בִּינָה אַקְרִי, בֶּן י"ה, שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא. אֲשַׁתְּכַחוּ תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְרָן, וּבֶן בְּגוּוּיָיהוּ. כְּלָלָא דְכָלָּא. בְּתַקוּנַיָיהוּ אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא (נ"א בְּן י"ה, תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְרָן, וּבֶן בְּגוּוּיָיהוּ. בְּתַקוּנַיָיהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא כְּלָלָא) דְכָלָּא, אָב וְאָם. בֶּן וּבַת.

מְלִין אֲלִין, לָא אַתְיָיהבוּ לְגַלְאָה, בַּר לְקַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין, דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, וַיִּדְעִין אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְלָא סְטָאן בְּהוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא. דְכְּתִיב, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְרַכִּי יִי' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וְגו'. זַפְאָה חוּלְקִיָּה, דְמָאן דְזָכִי לְמַנְדַּע אוֹרְחוּי, וְלָא סְטִי, וְלָא יִטְעִי בְּהוּ. דְמְלִין אֲלִין סְתִימִין אֵינּוּן וְקַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין נְהִירִין בְּהוּ, כְּמָאן דְנְהִיר מְנַהִירוּ דְבוּצִינָא. לָא אַתְמָסְרוּ מְלִין אֲלִין, אֶלָּא לְמָאן דְּעָאל וְנַפִּיק. דְמָאן דְלָא עָאל וְנַפִּיק, טַב לִיָּה דְלָא אַבְרִי. דְהָא גְלִיָּא קָמִי עֲתִיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְמְלִין אֲלִין נְהִירִין כְּלַפָּאי, בְּאַשְׁלִמוּתָא דְרַחֲמִימוּתָא וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאַלִין בְּנֵי דְהָכָא, יַדְעֵנָא בְּהוּ דְהָא עָאלוּ וְנַפְקוּ, וְאַתְנַהֲרִין בְּאַלִין מְלִין, וְלָא כְּכֵלְהוּ. וְהַשְׁתָּא אַתְנַהֲרִירוּ בְּשְׁלִימוּתָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. זַפְאָה חוּלְקִי עֲמַהוּן, בְּהַהוּא עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מַה דְאַמִּינָא דְעֲתִיקָא קַדִּישָׁא. וְכָל מַה דְאַמִּינָא דְזַעִיר אַנְפִּין. כָּל מַה דְהוּא חַד מְלָה. לָא (ד' ר"צ ע"ב) תְּלִיָּא בִיָּה פִירוּדָא. בְּרִיךְ הוּא בְרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלְמִי וְלְעֵלְמִי עֲלָמִין.

תָּא חַזִּי, שִׁירוּתָא דָּא דְאַקְרִי אָב, אַתְכְּלִיל בְּיו"ד, דְתְלִיָּא מִמְזָלָא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כְּךָ, יו"ד כְּלִיל אַתְוּוֹן אַחַרְנִין. י' סְתִימָא דְכָל אַתְוּוֹן אַחַרְן. י' רִישָׁא וְסִיפָא דְכָלָּא.

וְהַהוּא נְהַר דְנִגִּיד וְנַפִּיק, אַקְרִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַתִּי תְדִיר וְלָא פְּסִיק. וְהָא הוּא עֵדוּנָא דְצַדִּיקָיָא, לְזַפְאָה לְהָאֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַשְׁקִי תְדִיר לְגַנְתָּא, וְלָא פְּסִיק. עֲלִיָּה כְּתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו. וְהַהוּא עֲלָמָא דְאַתִּי, אַבְרִי בְּיו"ד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. י' כְּלִיל תְּרִין אַתְוּוֹן ו"ד.

בְּאַנְדְרָתָא דְבֵי רַב יִיבָא סְבָא תְנִינָן, אָמַאי ו"ד כְּלִיל בְּיו"ד. אֶלָּא נְטִיעָה דְגַנְתָּא (ס"א וְדָא) דָּא, אַקְרִי ו'. אֵית גַּנְתָּא אַחַרָא, דְאַיְהִי ד'. וּמַהֲאִי

ו', אֲשַׁתְּקִיָּא ד'. (דְאַיְהִי אַרְבַּעַה). (ס"א רְאִשִׁים) וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, וְנָהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן וְגו'. מְאִי עֵדֶן. דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, וְדָא י'. לְהַשְׁקוֹת. אֶת הַגֶּן, דָּא הוּא ו'. וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהִיָּה לְאַרְבַּעַה רְאִשִׁים, דָּא הוּא ד', וְכָלָּא כְּלִיל בְּיו"ד.

וּבְגִין כְּךָ, אַקְרִי אָב לְכָלָּא. אָב לְאַבְהֵן. שִׁירוּתָא דְכָלָּא, (אַקְרִי) בֵּיתָא דְכָלָּא,

דְּכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. (מהאי י' שירותא וסיומא דכלא) וְכַתִּיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ. בְּאַתְרֵיהּ, לָא אֲתַגְלִיֵּיא, וְלֹא אֲתִידַע. מִדְּאַתְחַבְר בְּאַימָא אֲתַרְמִיז בְּאַימָא וּבְגִין כְּףֵי אִימָא כָּלְלָא דְכָלְלָא, כְּהָ אֲתִידַע וּבְהָ אֲתַרְמִיז, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְכָלְלָא. (חֻכְמָה אַקְרִי) דְּבַה סְתִימִים כָּלְלָא.

בְּרִלְלָא דְכָלְלָא, שְׂמָא קְדִישָׁא. עַד הַשְׁתָּא רְמִיזָנָא, וְלֹא אֲמִינָא כָּל אֲלִין יוֹמִין. וְהָאִידְנָא מִתְגַּלְפִּין סְטָרִין, י', כְּלִיל בְּהָאִי חֻכְמָה. ה' דָּא אִימָא, וְקָרִינָן בִּינָה. ו"ה, אֲלִין תְּרִין בְּנִין, דְּמִתְעַטְרָן מֵאַימָא. וְהָא תְּנִינָן, דְּבִינָה אֲתַפְלִיל מִכָּלְלָא. יו"ד דְּמִתְחַבְרָא בְּאַימָא, וּמִפְקִין בִּין. וְהִינּוּ בִינָה, א"ב וְא"ם דְּאִינוּן י"ה, בֵּן בְּגוּוֹיָהּ.

הַשְׁתָּא אִיתָ לְאַסְתְּפָלָא, בִּינָה, וְאַקְרִי תְּבוּנָה, אֲמָאִי אַקְרִי תְּבוּנָה, וְלֹא בִינָה. אֲלֹא תְּבוּנָה אַקְרִי, בְּשַׁעְתָּא דִּנְקָא לְתִרִין בְּנִין, בִּין וּבִין, דְּאִינוּן ו"ה, וְהָאִי שַׁעְתָּא אַקְרִי תְּבוּנָה. דְּכָלְלָא כְּלִיל בְּאֲלִין אֲתוּוּן, בִּין וּבִין, אִינוּן ו"ה. וְכָלְלָא חַד כָּלְלָא, וְהִינּוּ תְּבוּנָה.

בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר, דְּשַׁלְמָה מְלָכָא, תְּקוּנָא קְדָמָא דְגַלִּי וְאָמַר, (שיר השירים א) הַנֶּדֶד יָפָה רַעֲיָתִי מֵהָאִי הוּא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא, אַקְרִי כְּלָה, דְּאִיהִי נִוְקְבָא דְלִתְפָא. וְאִינוּן דְּאַמְרִי, דְּתִירוּוִיָּהּ לְהָאִי נִוְקְבָא דְלִתְפָא אִינוּן, לָאוּ הָכִי. דְּהָא קְדָמָא לָא אַקְרִי כְּלָה. וְהָא בְּתִרָא, אַקְרִי כְּלָה, לְזִמְנִין יְדִיעִין (לְזִמְנִין סְגִיָּין). דְּהָא זִמְנִין סְגִיָּין אִינוּן, דְּדְכוּרָא לָא אֲתַחְבְּר עִמָּה, וְאַסְתְּלַק מִינָה. בְּהָאִי זִמְנָא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב. בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדַּכְּאָת נִוְקְבָא, וְדְכוּרָא בְּעִי לְאַתְחַבְרָא עִמָּה, כְּדִין אַקְרִי כְּלָה. כְּכָלְלָה מִפְּשָׁא אֲתִיָּא.

(אבל) הָאִי אִימָא, לָא אֲפָסִיק רַעוּתָא דְתִירוּוִיָּהּ לְעֵלְמִין, בְּחַד גְּפָקִין, בְּחַד שְׂרִיין. לָא אֲפָסִיק דָּא מִן דָּא, וְלֹא אֲסְתְּלַק דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כְּףֵי פְתִיב וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תְּדִיר, וְלֹא אֲפָסִיק. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וּכְמוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימּוֹ. וּבְגִין כְּףֵי פְתִיב רַעֲיָתִי, בְּרַעוּתָא דְאַחֲוָה שְׂרִיין, בְּאַחֲדוּתָא שְׁלִימוּתָא. אֲבָל הָכָא אַקְרִי כְּלָה, דְּכַד אֲתָא דְכוּרָא לְאַתְחַבְרָא עִמָּה, הִיא כְּלָה, כְּכָלְלָה אִיהִי אֲתִיָּא מִפְּשָׁא.

וּבְגִין כְּףֵי, תְּרִי (ויחי רמ"ב) תְּקוּנִין דְּנוֹקְבֵי פְרִישׁ שְׁלֵמָה. תְּקוּנָא דְקְדָמִיתָא סְתִימָא, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא פְרִישׁ יְתִיר, וְלֹא סְתִימִים פּוּלִי הָאִי. וְלִבְתֵּר תְּלִיָּא כָּל שְׂבָחָא בְּהָאִי דְלַעֲלֵלָא. דְכַתִּיב, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא לְאַמָּה בְּרָהּ הִיא לְיִלּוּדָתָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי אִימָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרָא דְכָלְלָה, וְרַעוּתָא דִּיו"ד לָא אֲפָסִיק מִנָּה לְעֵלְמִין, אֲתִיָּהִב בְּרַשׁוּתָהּ כָּל חִירוֹ דְּעַבְדִּין. כָּל חִירוֹ דְכָלְלָא. כָּל חִירוֹ דְחִיבְיָא, לְדַכְּאָה לְכָלְלָא.

דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) פִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם. וְכַתִּיב (ויקרא כח) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יוֹבֵל הַיָּא. מָאִי יוֹבֵל. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. מִשׁוּם הַהוּא נָהַר דְאַתִּי וְנָגִיד וְנָפִיק, וְאַתִּי תְדִיר, וְלֹא פְסִיק.

בְּתִיב (דף רצ"א ו"א) (משלי ב) פִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה תִתֵּן קוֹלְךָ. פִּיּוֹן דְאַמַּר פִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אֲמַאי לְתַבּוּנָה. אֲלֵא כְלָא כְמָה דְאַמִּינָא. הִי מְנַיְהוּ עֲלָאָה. בִּינָה עֲלָאָה מִתַּבּוּנָה. בִּינָה אָב וְאָם וּבֵן. י"ה: אָב וְאָם, וּבֵן בְּגוּוֹיָהוּ. תַּבּוּנָה: פְּלֵא כְלָלָא דְבְנִין, בֵּן וּבֵת, ו"ה. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח אָב וְאָם, אֲלֵא בְּאִמָּא, דְּאִמָּא וְדָאִי (ס"א אֲלֵא בְּבִינָה. וּבְתַבּוּנָה וְדָאִי אִימָא) רְבִיעָא עֲלִיָּהוּ, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. אֲשַׁתְּכַח דְכְלָלָא דְתַרִּין בְּנִין, אֲקַרִי תַבּוּנָה. וְכְלָלָא דְאָב אִם וּבֵן, אֲקַרִי בִינָה. וְכַד פְּעִי לְאֲכְלָלָא כְלָא, בְּהַאי אֲתַפְלִיל. וְהַאי אָב וְאָם וּבֵן, אֲקַרוּן חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת. בְּגִין דְּהַאי בֵּן נָטִיל סִמְנִין דְּאָבוּי וְאִמִּיהָ, אֲקַרִי דַעַת, דְּהוּא סְהִדוּתָא דְתַרְוֵיָּהוּ. וְהַאי בֵּן, אֲקַרִי בּוּכְרָא. דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דְּאֲקַרִי בּוּכְרָא, נָטִיל תַרִּין חוּלְקִין. וְכַד אֲתַרְבִּי בְעֶטְרוּי, נָטִיל תְּלַת חוּלְקִין. וּבִין פֶּה וּבִין פֶּה, תַרִּין חוּלְקִין, וְתְלַת חוּלְקִין פְּלֵא חַד מְלָה. וְהַאי וְהַאי חֲכִי (ס"א חד) הָוִי, יְרוּתָא דְאָבוּי וְאִמִּיהָ יְרִית.

מָאִי יְרוּתָא דָּא. אַחְסַנְתָּא דְאָבוּי וְאִמִּיהָ, וְתַרִּין עֶטְרִין דְּהוּוּ גְנִיזִין בְּגוּוֹיָהוּ, וְאַחְסִינוּ לְבֵן דָּא. מִסְטְרָא דְאָבוּי, הָוִה גְנִיז בְּגוּוֹיָה חַד עֶטְרָא, דְּאֲקַרִי חֶסֶד. וּמִסְטְרָא דְאִמָּא, חַד עֶטְרָא דְאֲקַרִי גְבוּרָה. וְכְלָהוּ מִתַּעֲטְרִין בְּרִישִׁיָּה, וְאַחִיד לֹוֹן. וְכַד נְהַרִּין אֲלִין אָב וְאָם עֲלִיהָ, פְּלָהוּ אֲקַרוּן תְּפִילִין דְּרִישָׁא. וְכְלָא נָטִיל בֵּן דָּא, וְיְרִית פְּלֵא, וְאַתְפֹּשֵׁט בְּכָל גּוּפָא. וְהַאי בֵּן יְהִיב לְבִרְתָּא. וּבְרִתָּא מְנִיָּה אֲתַזֵּן. וְעַל פֶּל פְּנִים מִפְּאֵן, בְּרָא יְרִית וְלֹא בְרִתָּא. בְּרָא יְרִית לְאָבוּי וְלְאִמִּיהָ וְלֹא בְרִתָּא. וּמְנִיָּה אֲתַזֵּן בְּרִתָּא. פְּמָה דְכַתִּיב, (דניאל ד) וּמִזֹּזֹן לְכְלָא בִיָּה. (וְאִי תִימָא כָּל הַאי וְהַאי אֲקַרוּן צְדִיק וְצַדִּיק בְּחַד אִינוּן וְחַד כְּלָא).

הֲנִי אָב וְאָם, פְּלִילִין וּמִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא. וְאָב טְמִיר יְתִיר. וְכְלָא אַחִיד מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְתִלְיָא מִמְזֵלָא קְדִישָׁא, יְקִירוּ דְכָל יְקִירִין. וְאַלִּין אָב וְאָם, מִתְקַנִּין בִּיתָא, פְּמָה דְאַמִּינָא דְכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית וּבְתַבּוּנָה יִתְכַוֵּן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ כָּל הוּן יְקָר וְנָעִים. וְכַתִּיב (משלי כב) פִּי נָעִים פִּי תִשְׁמְרִם בְּכַטְנָךְ. (חֲנִי כְלָלָא וְכְלָא, פְּמָה דְאַמִּינָא וְתַלְוִין מִפְּלֵא קְדִישָׁא יְקִירָא).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא לֹא גְלִינָא כְלָא. וְכָל הֲנִי מְלִין, טְמִירִין בְּלַבְּאֵי הוּוּ עַד הַשְּׁתָּא, וּבְעִינָא לְאַטְמָרָא לֹוֹן לְעֲלָמָא דְאַתִּי, מִשׁוּם דְּתַמְזֵן

שְׁאֵלְתָא שְׂאִיל לְנָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אֲמוּנַת עַתְדָּךְ חוֹסֵן יְשׁוּעוֹת
 חֲכָמָה וְדַעַת וְגו', וְחֲכָמָה בְּעֵינֵי מִינִי, וְהַשְׁתָּא רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּהַאי, הָא בְּלֹא כְסוּפָא אִיעוּל קָמִי פְּלִטְרוּי.

בְּתִיב (שמואל א ב) כִּי אֵל דְּעוֹת יִי'. דְּעוֹת וְדָאִי. הוּא הִדְעַת. בְּדַעַת כָּל פְּלִטְרוּי
 אֲתַמְלִיין. דְּכְתִיב, וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. (בגין כך) דַּעַת אַחְרָא לֹא
 אֲתַגְלִיא, דְּהָא טְמִירָא אָזִיל בְּגוּוּיָה, וְאַתְּכְּלִיל בִּיה. דַּעַת נְהִיר בְּמוֹחִין,
 וְאַתְּפִשֵׁט בְּמוֹחָא כְּלָא. (במוחא, בנפשא כלא, כי אל דעות יי').

בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא תְּנִינָן, כִּי אֵל דְּעוֹת יִי', אֵל תְּקַרֵי דְּעוֹת, אֲלֹא עֲדוֹת.
 דְּהוּא סְהֵדוּתָא דְכְּלָא, סְהֵדוּתָא דְתֵרִין חוּלְקִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 (תהלים עח) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מְלָה, אוֹקְמוּהָ בְּסַפְרָא
 דְּצִנִּיעוּתָא בְּגוּוּנָא אַחְרָא. הָתָם בְּאַתְרֵיהָ שְׁלִים, הֲכָא פְּלֹא שְׁפִיר, וְכְלָא
 הָוִי, כִּד אֲסֵתִים מְלָה.

הָאִי אָב וְאָם, כְּלָהוּ בְּהוּ כְּלִילָן, כְּלָא בְּהוּ סְתִימָן, וְאִינוּן סְתִימָן בְּמִזְלָא
 קְדִישָׁא, עֲתִיקָא דְכָל עֲתִיקִין. בִּיה סְתִימָן. בִּיה כְּלִילָן. כְּלָא הוּא,
 כְּלָא הָוִי. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיָה, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

כִּד מְלִין דְּאַדְרָא יָאוּת, וְכְלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּלֹא סְטָאן לִימִנָא
 וְלִשְׁמָאֲלָא, כְּלָהוּ מְלִין דְּסְתִימִין, וְאַתְּגְלִיין לְאִינוּן דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ,
 וְכְלָא הֲכִי הוּא. וְעַד הַשְׁתָּא הוּוּ מִתְּפַסְיִין אֵלִין מְלִין דְּדְחִילְנָא לְגַלְאָה,
 וְהַשְׁתָּא אֲתַגְלִיין. וְגַלִּי קָמִי (מלכא) עֲתִיקָא קְדִישָׁא, דְּהָא לֹא לִיקְרָא דִּילִי
 וּדְבִית אָבָא עֲבִידְנָא, אֲלֹא בְּגִין דְּלֹא אִיעוּל בְּכְסוּפָא קָמִי פְּלִטְרוּי
 עֲבִידְנָא. וְעוּד, הָא חֲמִינָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל הַנִּי זְפָאִי קְשׁוּט
 דְּהֲכָא מִשְׁתַּכְּחֵן, כְּלָהוּ מִסְתַּכְּמִין עַל יְדֵי. דְּהָא חֲמִינָא דְכְּלָהוּ חֲדָאן בְּהַאי
 הַלּוּלָא דִּילִי, וְכְלָהוּ זְמִינִין (דף רצ"א ע"ב) בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּהִילּוּלָא דִּילִי,
 זְפָאָה חוּלְקִי.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כִּד סִיִּים מְלָה דָא בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בּוּצִינָא עֲלָאָה, אָרִים
 יְדוּי, וּבְכָה וְחִיף. בְּעָא לְגַלְאָה מְלָה חֲדָא. אָמַר, בְּמְלָה דָא
 אֲצִטְעֵרְנָא כָּל יוֹמָאִי, וְהַשְׁתָּא לֹא יְהִבִין לִי רְשׁוּתָא. אֲתַתְּקַף, וְיִתִיב,
 וְרַחֵשׁ בְּשַׁפוּתֵיהָ, וְסַגִּיד תְּלַת זְמַנִּין, וְלֹא הָוּה יְכִיל בְּר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא
 בְּאַתְרֵיהָ, כָּל שְׁכָן בִּיה. אָמַר, פּוּמָא פּוּמָא, דְּזָכִית לְכָל הָאִי, לֹא אֲנָגִיבוּ
 מִבּוּעָד. מִבּוּעָד נְפִיק וְלֹא פָּסַק. עֲלֵךְ קָרִינָן (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מִעֲדָן.
 וְכְתִיב (ישעיה נח) וְכִמּוּצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימִיו.

הָאִידְנָא אֲסֵהֲדָנָא עָלִי. דְּכָל יוֹמִין דְּקָאִימְנָא, תְּאִיבְנָא לְמַחְמֵי יוֹמָא דָא,
 (נ"א רעוהא לְגַלְאָה רוא דא) וְלֹא סְלִיק בְּרַעוּתֵי (ס"א ביד'), כִּד הָאִידְנָא, דְּהָא

בְּעֵטְרָא דָּא מְתַעֲטֵר הָאִי יוֹמָא. וְהִשְׁתָּא בְּעִינָא לְגַלְאָה מְלִין, קַמִּיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, דְּהָא כְּלָהוּ מְתַעֲטְרִין בְּרִישֵׁי. וְהָאִי יוֹמָא לָא יִתְרַחֵק
 לְמִיעַל לְדוּכְתִּיה, כְּיוֹמָא אַחְרָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא דָּא בְּרִשׁוּתֵי קַיִּמָּא.
 וְהִשְׁתָּא שְׂרִינָא לְגַלְאָה מְלִין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.
 וְהָא שְׂרִינָא אִימָא.

בְּתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פְּנֵיךְ. מָאן
 חִפְיָמָא, יִסְתַּכַּל בְּהָאִי, לְמַחְמֵי אֹרְחֵי (כ"א דינוי) דְּקַדִּישָׁא עֲלָאָה,
 דִּינִין דְּקִשׁוּט, דִּינִין דְּמְתַעֲטְרִין בְּכַתְרֵי עֲלָאִין. דְּהָא חֲמִינָא דְּכְלָהוּ בּוּצִינִין
 נְהָרִין מְבוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, פְּלָהוּ דְּרִגִין לְאַתְנַהֲרָא. (נ"א
 וּפְלָהוּ אִינּוּן דְּרִגִין לְאַתְנַהֲרָא) וּבְהָהוּא נְהוּרָא דְּכָכַל דְּרִגָּא וְדְרִגָּא, אֲתַגְלִינָא מַה
 דְּאַתְגְּלִינָא, וְכְלָהוּ נְהוּרִין אַחֲדָן, נְהוּרָא דָּא בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרָא דָּא,
 בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרִין דָּא בְּדָא, וְלָא מְתַפְּרִשָׁן דָּא מִן דָּא.

נְהוּרָא דְּכָל בּוּצִינָא וּבּוּצִינָא, דְּאַקְרוּן תְּקוּנֵי מְלַפָּא, פְּתֵרֵי מְלַפָּא, כָּל חַד
 וְחַד, נְהִיר וְאַחֲדִיד בְּהָהוּא נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, וְלָא מְתַפְּרִשׁ לְבַר.
 וּבְגִין כִּן פְּלָא בְּחַד דְּרִגָּא אֲסִתְּלֵק, וְכֵלָא בְּחַד מְלָה אֲתַעֲטֵר, וְלָא מְתַפְּרִשׁ
 דָּא מִן דָּא, אִיהוּ וּשְׁמִיה חַד הוּא. נְהוּרָא דְּאַתְגְּלִינָא, אֲקָרִי לְבוּשָׁא
 דְּמְלַפָּא. נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, (בְּמַהוּא נְהוּרָא הוּא מַח) נְהוּרָא סְתִים, וּבִיה שְׂרִינָא הָהוּא
 דְּלָא אֲתַפְּרִשׁ וְלָא אֲתַגְּלִינָא.

וּכְלָהוּ בּוּצִינֵי, וְכְלָהוּ נְהוּרִין, נְהוּרִין מְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל
 סְתִימִין, בּוּצִינָא עֲלָאָה. וְכַד מְסַתְּפֵלְן, פְּלָהוּ נְהוּרִין דְּאַתְפִּשְׁטִין.
 לָא אֲשַׁתְּכַח בַּר בּוּצִינָא עֲלָאָה, דְּאַטְמֹר וְלָא אֲתַגְּלִינָא.
 בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לְבוּשֵׁי קִשׁוּט, תְּקוּנֵי קִשׁוּט, בּוּצִינֵי קִשׁוּט,
 אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִין בּוּצִינִין, תְּקוּנָא דְּכוּרְסִינָא דְּמְלַפָּא, וְאַקְרוּן צֶדֶק
 וּמִשְׁפָּט. וְאִינּוּן שִׁירוּתָא, וּשְׁלִימוּתָא, בְּכָל מְהִימְנוּתָא. וּבְהִנֵּי מְתַעֲטְרִין
 כָּל דִּינִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְכֵלָא סְתִים בְּמִשְׁפָּט. וְצֶדֶק מְהָאִי מִשְׁפָּט אֲתִזִּין.
 וְלִזְמַנִּין קְרִינִין לָהּ, (בְּרֵאשִׁית יד) וּמְלִפֵי צֶדֶק מְלִךְ שָׁלֵם.

בַּר מְתַעֲרִין דִּינִין מִמִּשְׁפָּט, פְּלָהוּ רַחְמֵי, פְּלָהוּ בְּשְׁלִימוּ. דְּהָאִי מְבַסֵּם
 לְהָאִי צֶדֶק, וְדִינִין מְתַתְּקִנִין, וְכְלָהוּ נַחְתִּין לְעֵלְמָא בְּשְׁלִימוּ, בְּרַחְמֵי.
 וּכְדִין (אמר) שְׁעַתָּא דְּמַתְּחַבְּרִין דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכָל עֲלָמִין פְּלָהוּ בְּרַחְמֵי,
 וּבַחֲדוּתָא.

וְכַד אֲסִגִּיאוּ חוּבֵי עֲלָמָא, וְאַסְתַּאבַּת מְקַדְשָׁא, וְדְכוּרָא אֲתַרְחֵק מִן נוּקְבָא,
 וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂרִינָא לְאַתְעָרָא, וּוִי לְעֵלְמָא דְּמַתְּזִין בְּהָהוּא זְמַנָּא מְהָאִי
 צֶדֶק. כְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין מְתַעֲרִין בְּעֵלְמָא, כְּמָה זְפָאִין מְסַתְּלִקִין מְעֵלְמָא.

וְכַל כֵּן לְמַה. בְּגִין דְּאַתְרַחֵק דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא, וּמִשְׁפֵּט לָא קָרַב בְּצִדְקָא דָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, דְּמִשְׁפָּט אֶתְרַחֵק מֵהַאי צִדְקָא, וְלֹא אֶתְבַּסְמָא, וְצִדְקָא יִנְקָא מֵאַתְרַחֵק אַחְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלָכָא, (קהלת ז) אֵת הַכֹּל רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְגוֹ', הֶבֶל דָּא, (ס"א ל"ג הַכֹּל דָּא) הֶבֶל חָדָא, מֵהַבְּלִים דְּלַעֲיִלָּא, דְּאַקְרוּן אַפִּי מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ מְלָכוּתָא קְדִישָׁא, דְּכַד הִיא מִתְעָרָא בְּדִינוּי, פְּתִיב יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּמִשְׁפָּט אֶתְרַחֵק מִצִּדְקָא. וּבְגִין כֵּן אַקְרִי, וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲשַׁתְּכַח זַפְּאָה עַלְאָה בְּעַלְמָא, רַחֲמִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲפִילוּ כַּד אֶתְעַר צִדְקָא בְּלַחֲדוּי, יְכִיל עַלְמָא לְאַשְׁתְּזַבָּא בְּגִינָהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּה, וְלֹא מִסְתַּפִּי (דף רצ"ב ע"א) מִן דִּינָא. וְכַד הֵהוּא זַפְּאָה לָא קְרִימָא בְּקִיּוּמִיָּה, מִסְתַּפִּי אֲפִילוּ מִמִּשְׁפָּט, וְלֹא יְכִיל לְמִיקָם בֵּיהּ. כֹּל שְׂפֵן בְּצִדְקָא.

דְּוֹד מְלָכָא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, (תהלים כו) בְּחַנְנֵי יְיָ וְנִסְנִי. דְּהָא אָנָּא לָא מִסְתַּפִּינָא מִכָּל דִּינִין, אֲפִילוּ מֵהַאי צִדְקָא, וְכֹל שְׂפֵן דְּאַחִידְנָא בֵּיהּ, מַה כְּתִיב. (תהלים יז) אֲנִי בְּצִדְקָא אֶחְזֶה פְּנִיךָ, בְּצִדְקָא וְדָאִי. לָא מִסְתַּפִּינָא לְמִיקָם בְּדִינוּי. בְּתַר דְּחַב, אֲפִילוּ מִמִּשְׁפָּט מִסְתַּפִּי, דְּכְתִיב, (תהלים קמג) וְאַל תָּבֹא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדְּךָ.

תָּא חֲזִי, כַּד מִתְבַּסְמָא הַאי צִדְקָא מִמִּשְׁפָּט, כְּדִין אַקְרִי צִדְקָה. וְעַלְמָא מִתְבַּסְמָא בְּחֹסֵד, וְאַתְמַלִּיא מִנְיָה. דְּכְתִיב, (תהלים לג) אוֹהֵב צִדְקָה וּמִשְׁפָּט חֹסֵד יְיָ מְלֵאָה הָאָרֶץ.

אֶסְתַּחֲרָנָא עָלִי, דְּכֹל יוֹמָאִי הוֹינָא מִצְטַעַר עַל עַלְמָא, דְּלֹא יַעֲרַע בְּדִינוּי דְּצִדְקָא, וְלֹא יוֹקִיד עַלְמָא בְּשְׁלֵהוּבוּי. כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי ל) אֲכַלְהָ וּמְחַתָּה פִּיהּ. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, כְּפֹּיִם כֹּל חַד, כְּפֹּיִם בִּירָא עִמָּקָא, וְהָא בְּדָרָא דָּא אִית בֵּיהּ זַפְּאִין, וְזַעֲרִין אֵינוּן דִּיקוּמוּן לְאַגְנָא עַל עַלְמָא, וְעַל עֲאֲנָא, מֵאַרְבַּעָה זִיוִין. (ס"א ע"ב עַלְמָא, וְעֲלִיָּא בְּעִיָּו).

עַד כָּאֵן אֶחִידְן מְלִי דָּא בְּדָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן מְלִין דְּסְתִימִין בְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכֹל סְתִימִין, וְהִיךְ אֶחִידְן אֵלִין בְּאַלִּין. מִכָּאֵן לְהַלָּאָה, מְלִין דְּזַעֲרִי אַנְפִּין, אֵינוּן דְּלֹא אֶתְגַּלְיִין בְּאַדְרָא. אֵינוּן דְּהוּוּ סְתִימִין בְּלַפְּאִי, וְתַמְן לָא אֶתְקַנּוּ. (עַד כָּאֵן סְתִימִין מְלִין) הַשְׁתָּא אֶתְתַּקְנוּ וְאַתְגַּלְיִין, וְכִלְהוּ מְלִין סְתִימִין, וּבְרִירִין כְּלָהוּ. זַפְּאָה חוּלְקִי, וְאַיְנוּן דִּירְתוּ יְרוּתָא דָּא, דְּכְתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגוֹ'.

הַאי דְּאוּקִימָנָא, אָב וְאִם בְּעַתִּיקָא אֶחִידְן, בְּתִיקוּנוּי, הֵכִי הוּא. דְּהָא

ממוחא סתימאָה דְּכָל סְתִימִין תְּלִיין, (כ"א גמ' קמ"ז) ומתאחדן ביה. (ואף על גב דעתיקא קדישא אתתמן בלחודוי) וכד יסתכלון (בכל) מלי. פלא הוא עתיקא בלחודוי, הוא הוי, והוא יהא. וכל הגי תקונין ביה. אחידן ביה סתימן לא מתפרשן מניה מוחא סתימאָה לא אתגלייא ולא תליא ביה א"ב וא"ם מהאי מוחא נפקו, אתפלילו במזלא, וביה תליין, וביה אחידן. זעיר אנפין, בעתיקא קדישא תלייא ואחיד. והא אוקימנא מלי באדרא. זפאה חולקיה דמאן דעאל ונפיק, וינדע אורחין דלא יסטי לימינא ולשמאלא. ומאן דלא עאל ונפק, טב ליה דלא אברי. וכתוב (הושע יד) פי ישראלים דרכי יי'.

אמר רבי שמעון, מסתפל הוינא כל יומא בהאי קרא, דכתיב, (תהלים לד) ביי' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו. והאי דנא אתקיים קרא כלא. ביי' תתהלל נפשי ודאי, דהא נשמתי ביה אחידא, ביה להטא, ביה אתדבקת ואשתדלת ובאשתדלותא דא תסתלק לאתרהא. ישמעו ענוים וישמחו, כל הגי צדיקייא, וכל פגי מתיבתא קדישא, וזפאין דאתיין השתא עם קדשא בריה הוא, פלהו שמעין מלי, וחדאן. בגין פה, (תהלים לד) גדלו ליי' אתי ונרוממה שמו יחדיו.

פתח ואמר, כתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. הדא הוא דכתיב, (תהלים מח) פי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. נועדו, באן אתר. בארץ אדום. באתר דדינין מתאחדין תמן. עברו יחדיו, דכתיב וימת וימלוך תחתיו. המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו, דלא אתקיימו באתרייהו, בגין דתקונין דמלכא לא אתקנו, וקרפא קדישא ושורוי, לא אזדמנו.

הדא הוא דכתיב, באשר שמענו כן ראינו וגו', דהא פלהו לא אתקיימו, והיא אתקיימת השתא, בסטרא דדכורא, דשריא עמה. הדא הוא דכתיב, וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פּעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטריד בת מי זהב. מי זהב ודאי כמה דאוקימנא באדרא.

(והא) בספרא דאגדתא דרב המנונא סבא אתמר, וימלוך תחתיו הדר. הדר ודאי, כמה דאת אמר, (ויקרא כג) פרי עץ הדר. ושם אשתו מהיטבאל, כמה דאת אמר פפות תמרים. וכתיב, (תהלים צב) צדיק פתמר יפרח, דאיהי דכר ונוקבא. האי אתקריאת בת מטריד, בת מההוא אתר דטרדין פלא לאתדבקא, ואקרי אב. וכתיב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה ולא תמצא בארץ החיים. דכר אחר, בת מאימא, דמסטרהא מתאחדין דינין, דטרדין (דף רצ"ב ע"ב) לכלא. בת מי זהב, דינקא בתרין אנפין, דנהירו בתרין גוונין. בחסד ובדינא.

עד לא אברי עלמא, לא הוו משגיחין אנפין באנפין, ובגין כך, עלמין קדמאי אתחברו, ועלמין קדמאי בלא תקוונא אתעבידו. וההוא דלא הוה בתקוונא, אקרי זיקין נצוצין, כהאי אומנא, מרצפא (ס"א מרופתא), כד אכתש במנא דפרזלא, אפיק זיקין לכל עיבר, ואינון זיקין דנפקין, נפקין להיטין ונהירין, ודעכין לאלתר. ואלין אקרון עלמין קדמאי. ובגין כך אתחברו ולא אתקיימו. עד דאתתקן עתיקא קדישא, ונפיק אומנא (ר"א מאנא) לאומנותיה.

ועל האי תנינא במתניתא דילן, דניצוצא אפיק זיקין בזיקין (נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין) לתלת מאה ועשרין עיבר. ואינון זיקין, עלמין קדמאי אקרון, ומיתו לאלתר. לבתר נפיק אומנא (ס"א מאנא) לאומנותיה, ואתתקן בדבר ונוקבא, והני זיקין דאתדעכו ומיתו, השתא אתקיים כלא. מבוצינא דקרדינותא, נפק ניצוצא, פטישא תקיפא, דבטש, ואפיק זיקין עלמין קדמאי, ומתערבי (ר"א ומתדבי) באורא דכנא, ואתבסמו דא בדא.

כד אתחבר אב"א ואימ"א, וההוא אב הוא, מרוחא דגניז בעתיק יומין, ביה אתגניז האי אורא, ואכליל לניצוצא, דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא. וכד אתחברו תרווייהו, ואתפלילו דא בדא. נפיק גולגלתא חד תקיפא, ואתפשט בסטרוי, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא. כמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד, כך כלא אזדמן בתלת רישין, כמה דאמינא.

בהאי גולגלתא דזעיר אנפין, נטיף טלא מרישא חוורא (ואחיד ליה), וההוא טלא אתחזי בתרי גווי. ומניה מתזן חקלא דתפוחין קדישין. ומהאי טלא דגולגלתא דא, טחנין מנא לצדיקיא לעלמא דאתי, וביה זמינין מתייא לאחייא. ולא אזדמן מנא דנפל מהאי טלא, בר ההוא זמנא בזמנא דאזלו ישראל במדברא, וזן להו עתיקא דכלא, מהאי אתר. מה דלא אשתכח לבתר. הדא הוא דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. כמה דאת אמר (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו'. האי בההוא זמנא. לזמנא אתרא תנינן, קשים מזונותיו של אדם קמי קדשא בריך הוא. והא במזלא תלייא במזלא ודאי. ועל פן בני חיי ומזוני, לאו בזכותא תלייא מלתא, אלא במזלא תלייא מלתא, וכלא תליין בהאי מזלא, כמה דאוקימנא.

תשעה אלפין רבוא עלמין, נטלין וסמכין על האי גולגלתא. והאי אורא דכנא אתפליל בכלא, פיון דהוא כליל מפלא וכלא אתפליל ביה, אתפשטו אנפוי לתרין סטרין, בתרי נהורין פלילן מפלא. וכד אסתפלוי

אנפול, באנפין דעתיקא קדישא, כלא ארך אפים אקרי. מאי ארך אפים.
 (ארך אפים מיכע ליה) אלא הכי תנינן, בגין דארין אפיה לחיביא. אבל ארך
 אפים, אסוותא דאנפין. דהא לא אשתכח אסוותא בעלמא, אלא בזמנא
 דאשגחין אנפין באנפין.

בחרלא דגולגלתא, נהירין תלת נהורין. ואי תימא תלת, ארבע אינון,
 כמה דאמינא, אחסנתיה דאבוי ואמיה, ותרין גניזין דלהון,
 דמתעטרן פלהו ברישיה, ואינון תפלין דרישא. לבתר מתחברן בסטרוי,
 ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא. נפקין פל חד בסטרוי, ומתפשטין
 בכל גופא.

ואלין מתחברין בתרי מוחי. ומוחא תליתאה כליל לון, ואחיד (ואינון תפלין

דרישא. ואלין מתחברן בתרי מוחי. ומוחא תליתאה כליל לון, ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא. לבתר נפקין
 פל חד בסטרוי, ומתפשטין בכל גופא. והאי מוחא תליתאה אחיד) בהאי סטרא ובהאי סטרא,
 ומתפשט בכל גופא, ואתעביד מניה תרי גוויי כלילן פחדא. ומהאי נהיר
 אנפול, ואסהיד באפא ואימא גוויי דאנפול. והוא אקרי דעת, בדעת (ס"א
 גדא) כתיב, (שמואל א ב) פי אל דעות ה' וגו', בגין דאיהו בתרי גוויי לו נתפנו
 עלילות. אבל לעתיקא קדישא סתימאה, לא נתפנו. מאי טעמא נתפנו
 להאי. בגין דירית תרין חולקי, וכתיב (שמואל ב כב) עם חסיד תתחסד וגו'.
 והא בקשוט אוקימו חברייא, דכתיב, (בראשית כט) ויגד יעקב (דף רצ"ג ע"א) לרחל
 פי אחי אביה הוא. ויגד, הא אוקמוה, דכלא רזא דחכמתא. וכי בן
 רבקה הוא. בן רבקה, ולא כתיב בן יצחק. רמז, וכלא רמיזא בחכמתא.
 ועל האי אקרי שלים בכלא. וביה אתחזי מהימנותא. ובגין כך כתיב,
 ויגד יעקב, ולא כתיב ויאמר.

הני גוויי, כמה דנהרין בעטרא דרישא, ועאלין בחללי דגולגלתא. הכי
 מתפשטין בכל גופא, וגופא אתאחיד בהו. לעתיקא קדישא סתימא,
 לא נתפנו, ולא ייאן ליה, דהא כלא בחד אשתכח, חידו לכלא, חיים
 לכלא. לא תלייא ביה דינא. אבל בהאי, לו נתפנו עלילות ודאי.

בגולגלתא דרישא, תליין פל אינון רבוון ואלפין מקוצי דשערין, דאינון
 אוכמין. ומסתפכין דא בדא, אחידן דא בדא, דאחידן בנהירו
 עלאה דמעטר ברישיה מאפא, וממוחא דאתנהיר מאפא. לבתר נפקין
 נימין על נימין, מנהירו דמתעטר ברישיה מאימא, ומשאר מוחי. וכלהו
 אחידן, ומסתפכי באינון שערין דאחידן מאפא, בגין דאינון מתערבין דא
 בדא, ומסתפכין דא בדא.

ובלהו מוחי אחידן בגולגולתא, במוחא עלאה. וכלהו משיכן אתמשכן

מתלת חללי דמוחא, אחידן במוחי מתערבן דא בדא, בדכיא במסאבא.
 בכל אינון טעמין ורזין, סתימין ומתגליין. ובגין כך פלהו מוחי רמיזי (כד
 נמצא בס"י) באנכי יי' אלהיך וכו', כמה דנהרין בעטרא דרישא, ועאלין
 בחללי דגולגלתא.

כך אינון קוצין אוכמין, חפין ותליין לסטרא דאודנין. והא אוקימנא,
 דבגין כך כתיב, (מלכים ב יט) הטה יי' אזנך ושמע. מפאן אוקימנא, מאן
 דבעי דירפין מלפא אודניה לקבליה, יסלסל ברישיה דמלפא, ויפנה
 שערי מעל אודנוי, וישמע ליה מלפא בכל מה דבעי.

בפלגותא דשערי, מתאחדא חד אורחא, בארחא דעתיק יומין,
 ומתפרשן מניה כל אורחוי דפקודי אורייתא, (ואתמנו עליהו) כל
 מאריהון דיבבא ויללא תליין בכל קוצא וקוצא, ואינון מפרשין רשתא
 לחייבא, דלא ידעין אינון ארחין. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) דרך רשעים
 פאפלה. וכל אלין תליין בקוצין תקיפין, ובגין כך פלהו תקיפין.
 ואוקימנא באינון שעיען אתאחדן מאריהון דמתקלא, (ס"א דרתימותא) דכתיב,
 (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת. וכל כך, בגין דמשכין ממוחין סתימין
 דרהיטי דמוחא.

ובגין כך משתכחי כל חד פפום אורחוי, מחד מוחא באינון קוצין
 שעיען, אתמשכן מאריהון דמתקלא, דכתיב כל ארחות יי' חסד
 ואמת.

ממוחא תננינא, באינון קוצין תקיפין, אתמשכן ותליין מאריהון דיבבא
 ויללא דכתיב בהו דרך רשעים פאפלה לא ידעו במה יפשלו.
 מאי קא מיירי. אלא לא ידעו, פלומר לא ידעין, ולא בעאן למנדע, במה
 יפשלו. אל תקרי במה, אלא באימא יפשלו. באינון דמתאחדין בסטר
 דאימא. מאי סטרא דאימא. גבורה תקיפא מינה מתאחדן מאריהון
 דיבבא ויללא.

ממוחא תליתאה, באינון קוצין דאינון באמצעיתא, אתמשכן ותליין
 מאריהון דמידין (דמאריין). ואקרון אפין נהירין ולא נהירין. ובהני
 כתיב (משלי ד) פלס מעגל רגליך. וכלא אשתכח באינון קוצין ושערי
 דרישא.

מצחא דגולגלתא, מצחא לאתפקדא (ס"א לאתעקרא) חייבא על עובדיהון.
 וכד האי מצחא אתגלייא, מתערין מאריהון דדינין, לאינון דלא
 מתפספין בעובדיהון. האי מצחא סומקא כוורדא. ובשעתא דאתגלייא

מִצְחָא דַּעֲתִיקָא בְּהַאי מִצְחָא, אַתְהִדְרַת חַוּוּרָא כְּתַלְגָּא. וְהַהִיא שְׁעָתָא, עַת
רְצוֹן אֶקְרִי לְכֻלָּא.

בְּסַפְרָא דַּאֲגִדְתָּא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מִצְחָא. זְכִי מִצְחָא, מִצְחָא
דַּעֲתִיקָא. וְאִי לָאוּ, אֲשַׁדִּי ח' בֵּין תְּרִין אַתְוּוֹן, כְּמָה דַּאת אָמַר
(במדבר כד) וּמַחֲזִין פְּאֲתֵי מוֹאָב.

וְאוֹקִימְנָא, דַּאֶקְרִי נְצַח בְּאַתְוּוֹן רְצוּפִין. וְכְמָה נְצַחִים הוּוּ. וְאַף עַל גַּב
דְּנְצַח אַחְרָא (באתרא) בְּנְצַח אַחְרָא אַסְתִּילֵק, וְאִית נְצַחִים אַחְרַנִּין
דְּמִתְפְּשִׁטִּין בְּכָל גּוּפָא. וּבְגִין דְּשַׁבְתָּא בְּשַׁעֲתָא דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, בְּגִין
דְּלֹא יתְעַר דִּינִין, גְּלִיָּא עֲתִיקָא קְדִישָׁא מִצְחָא דִּילִיהּ, וְכָל דִּינִין אַתְפְּפִין
וְאֲשַׁתְּכּוּ וְלֹא אַתְעַבִּידוּ.

בְּהַאי מִצְחָא תְּלִין אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינִין, לְכָל אֵינּוֹן דְּחֻצִּיפִין
בְּעוֹבְדֵיהוֹן. כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים עג) וְאָמְרוּ אִיכָה יָדַע אֵל וְיֵשׁ דַּעָה
בְּעֵלְיוֹן. וְהָא עֶשְׂרִים אֵינּוֹן, אַרְבַּעָה (דף רצ"ג ע"ב) לְמָה. לְקַבְּלִיהוֹן דְּאַרְבַּעָה
מִיתוֹת בֵּית דִּינָא לְתַתָּא, דְּתְלִין מְלַעֲלָא. וְאֲשַׁתְּאָרוּ עֶשְׂרִין. וּבְגִין כּוּד לֹא
מְעַנִּישִׁין בֵּי דִינָא עֲלָאָה, עַד דִּישְׁלִים (נ"א עֶשְׂרִין) וְסַלְקָא לְעֶשְׂרִין שְׁנִין,
לְקַבְּלִיהוֹן דְּעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינָא. בְּמִתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָן, לְקַבְּלִיהוֹן
דְּאַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִין סְפָרִים דַּאתְפְּלִילָן בְּאוּרִייתָא.

עֵינִין דְּרִישָׁא, אֵינּוֹן עֵינִין דְּלֹא מְסַתְּמִין מְנִייהו חֵיבִיָּא. עֵינִין דְּנִימִין
וְלֹא נִימִין. וּבְגִין כּוּד אֶקְרוּ (שיר השירים ה) עֵינִיו כִּוְנִים. מָאִי יוֹנִים. כְּמָה
דַּאת אָמַר, (ויקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צד)
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְגו' וּכְתִיב (שם) הַנוֹטֵעַ אֵזֶן הֲלֹא יִשְׁמַע וְגו'.

תְּקוּנָא דְּעַל עֵינָא, שְׁעָרֵי דְּמִתְשַׁעְרָן בְּשַׁעוּרָא שְׁלִים. מְאֵינּוֹן שְׁעָרִין תְּלִין
אֶלְף וְשִׁבְעָה מָאָה מְאָרִי דַּאֲשַׁגְחוּתָא, לְאַגְחָא קְרָבָא. וּכְדִין קְיִימִי
כְּלָהוּ מְשׁוּלְשְׁלִיהוֹן וּמִתְפַּקְחִין עֵינִין.

כְּסוּתָא דְּעַל עֵינִין, גְּבִינִין מְתַאֲחָדָן בְּהוּ. וְאַלְף רַבּוּוֹן מְאָרִי תְּרִיסִין
אַתְאֲחָדָן בְּהוּ, וְאֵינּוֹן אֶקְרוּן כְּסוּתָא דְּעֵינִין. וְכָל אֵינּוֹן דַּאֶקְרוּן
עֵינֵי יי', לֹא פְּקִחִין, וְלֹא אַתְעָרוּן, בַּר בְּזִמְנָא דַּאֲלִין כְּסוּתֵי דְּגְבִינִין,
מְתַפְּרָשָׁן אֵינּוֹן תְּתָאִי מְעֲלָאִי. וּבְשַׁעֲתָא דַּאתְפָּרָשָׁן גְּבִינֵי תְּתָאִי מְעֲלָאִי,
וְיַהֲבִין אַתְר לְאַשְׁגַּחָא מִתְפַּקְחִין עֵינִין, וְאַתְחַזִּי כְּמָאן דַּאתְעַר מְשִׁינְתִּיהּ.
אַסְתַּחְרוּ עֵינִין וְחָמָא לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאַסְתַּחֲחוּן בְּחַוּוּרָא דִּילִיהּ. וְכַד
אַסְתַּחֲפִין, אַתְפְּפִין מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כּוּד כְּתִיב, (תהלים מד)
עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן יי' הַקִּיצָה וְגו'.

אַרְבַּע גְּוֹוִינִין אֶתְחַזְוִין בְּאִינוּן עֵינִינִין. מְאִינוּן נְהִירִין אַרְבַּעָה בְּתֵי דְתַפְלִינִין,
דְּנִהְרִין בְּרֵהִיטֵי מוּחָא. שְׂבַעָה דְאַקְרוּן עֵינֵי ה'. וְאַשְׁגַּחוּתָא נְפָקִי,
מִגְוֹן אוּכְמָא דְעֵינָא. כְּמָה דְאוּקִימְנָא בְּאֶדְרָא, דְכְּתִיב, (זכריה ג) עַל אֶבֶן
אֶחָת שְׂבַעָה עֵינַיִם. וְאִינוּן גְּוֹוִינִין מִתְלַהֲטִין בְּסִטְרֵיהוּ.

מִסּוּמְקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, מְאִרֵי דְאַשְׁגַּחוּתָא לְדִינָא. וְאִינוּן אַקְרוּן, (דבריי
הימים ב טז) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. מְשׁוּטְטוֹת, וְלֹא
מְשׁוּטְטִים. בְּגִין דְכְּלֵהוּ דִינָא. מִירוּקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, דְקִימִין לְגַלְאָה
עוֹבְדִין, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. דְכְּתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ. וְאֵלִין
אַקְרוּן, (זכריה ד) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטִים. מְשׁוּטְטִים, וְלֹא מְשׁוּטְטוֹת. בְּגִין דְאִינוּן
לְתַרִין סְטְרִין, לְטַב וּלְבִישׁ. מְחֻוּרָא, נְפָקִין כָּל אִינוּן רַחְמֵי, כָּל אִינוּן
טְבָאן, דְמִשְׁתַּכְּחֵי בְעַלְמָא, לְאוּטְבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכַדִּין אֶסְתַּחֲוִין (נ"א
אֶסְתַּחֲרוּ) כָּל אִינוּן תְּלַת גְּוֹוִינֵי, לְרַחֲמָא עַלְיֵיהוּ.

אַלִין גְּוֹוִינִין מִתְעַרְבִין דָּא בְּדָא, וְאַתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא. כָּל חַד אוּזִיף לְחַבְרִיה
מִגְוֹוִינֵי דִילֵיה, בַּר מְחֻוּרָא, דְכְּלֵהוּ כְּלִילָן בֵּיה פֶּד אַצְטְרִיה, וְהוּא
חֲפֵי עַל כְּלָא. כָּל גְּוֹוִינִין דְלִתְתָא, לֹא יְכַלִּין כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לְאַסְתְּרָא לֹון
חֻוּרָא, לְאוּכְמָא לְסוּמְקָא וּלְירוּקָא. וְהָכָא בְּאַשְׁגַּחוּתָא חַד, כְּלֵהוּ
אַתְאַחְדִין וְאַסְתַּחֲוִין בְּחֻוּרָא.

גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, בַּר פֶּד בְּעֵינֵי גְּוֹוִינִין דְחֻוּרָא לְאַשְׁגַּחָא, בְּגִין דְגְּבִינִין
יְהִיבִין אֶתְר לְאַשְׁגַּחָא, לְכְּלֵהוּ גְּוֹוִינֵי. וְאִי אִינוּן לֹא יְהִיבִין אֶתְר, לֹא
יְכַלִּין לְאַשְׁגַּחָא וְלְאַסְתַּפְּלָא. גְּבִינִין לֹא קִימִין, וְלֹא מִשְׁתַּפְּכִין שְׁעֵתָא
חַדָּא שְׁלִימוּתָא, אֲלֵא פְקַחִין וְסַתְמִין, סַתְמִין וּפְקַחִין, מְשׁוּם עֵינָא פְקִיחָא
דְקִאֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב. וְהָא אוּקִימְנָא.
כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן, וְכְּתִיב (דבריי יא) תָּמִיד עֵינֵי
יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְגו'. דְהָא יְרוּשָׁלַם בְּעֵינָא כֹן, דְכְּתִיב,
צִדְקָא יִלִין בְּהַ. וּבְגִין כֹן יְרוּשָׁלַם, וְלֹא צִיּוֹן. דְכְּתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן
בְּמִשְׁפָּט תִפְדֶּה וְגו', דְכְּלָא רַחְמֵי.

עֵינֶיךָ, עֵינֶיךָ כְּתִיב, עֵינָא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סַתִּימָא דְכְּלָא. הַשְׁתָּא, עֵינֵי יִי'
אֶלְהֵיךָ בְּהַ, לְטַב וּלְבִישׁ, כְּמָה דְאַתְחַזְוִי. (לְסוּמְקָא וּלְירוּקָא. וְהָכָא בְּאַשְׁגַּחוּתָא חַדָּא,
כְּלֵהוּ אֶסְתַּחֲרוּ וְאַסְתַּחֲוִין בְּחֻוּרָא. גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, פֶּד בְּעֵינֵי גְּוֹוִינֵי לְאַשְׁגַּחָא) בְּגִין כֹן לֹא אֶתְקִימוּ
בְּקִיּוּמָא תְדִיר. וְהַתֵּם עֵינֶיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם, כְּלָא לְטַב, כְּלָא בְּרַחְמֵי.
דְכְּתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶךָ.

תָּמִיד עֵינֵי יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה. מְרֻשִׁית חֶסֶר א' כְּתִיב, וְלֹא
רֵאשִׁית בְּאֶלְף. מָאן הִיא. ה"א דְלִתְתָא. וְלְעִילָא כְּתִיב, (איכה ב)

השליך משמים ארץ תפארת ישראל. מאי טעמא השליך משמים ארץ. משום דכתיב, (ישעיה נ) אלביש (דף רצ"ד ע"א) שמים קדרות, ועינין בקדרותא, בגוונא אוכמא אתחפו.

מרשית השנה, מאן אתר מסתפלין בירושלם אלין עיני יי', חזר ופירש, מרשית השנה, דהוא דינא בלא אלף, ודינא אתאחד מסטרהא, אף על גב דלאו הוא דינא ממש. ועד אחרית שנה, אחרית שנה ודאי דינא אשתכח. דהא כתיב, (ישעיה א) צדק ילין בה, דהיא אחרית השנה. תא חזי, א' בלחודוי אקרי ראשון, דכר. באל"ף סתים וגניז מה דלא אתידע. פד אתחבר האי אל"ף באתר אחרא, אקרי ראשית. ואי תימא דאתחברא. לא. אלא אתגלגא ביה, ונהיר ליה, וכדין אקרי ראשית. ואפילו בהאי ראשית, לא אשגח בירושלם, דאלמלא הות בהאי, אתקיימת תדירא. אבל מרשית פתיב. ולעלמא דאתי כתיב, (ישעיה נא) ראשון לציון הנה הנם וגו'.

חוטמא דזעיר אנפין, תקונא דפרצופא. כל פרצופא ביה אשתמודע. חוטמא דא, לא כחוטמא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין. דחוטמא דעתיקא, חיים דחיים (לכלא). דהא מתרין נוקבין, נפקין רוחין דחיים, לכלא. בהאי זעיר אנפין פתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו וגו'.

בהאי תננא כל גווי (תרי גווי) אחידן ביה, בכל גוונא וגוונא, אחידן פמה מאריהון דדינא קשיא. דאחידן בההוא תננא. (ובגין כך) ולא מתבסמין פלהו, אלא בתננא דמדפחא דלתפא. ועל דא כתיב, (בראשית ח) וירח יי' את ריח הניחח. מהו הניחח. אתבסמותא דמארי דינא, נחת רוח.

וירח יי' את ריח הניחח, את ריח הקרבן לא כתיב, אלא את ריח הניחח. דכלהו גבוראן דאחידן בחוטמא, וכל דאתאחדן בהו, פלהו מתבסמן. וכמה גבוראן מתאחדן פחדא, דכתיב (תהלים קו) מי ימלל גבורות יי' ישמיע כל תהלתו. והאי חוטמא, מחד נוקבא נפק אשא דאכלא כל שאר אשין. בחד נוקבא תננא. והאי והאי אשתכח באשא ותננא דמדפחא. ואתגלגיא האי עתיקא קדישא, ואשתכח פלא. היינו דאתמר (ישעיה מח) ותהלתי אחטם לך.

חוטמא דעתיקא קדישא אריף, ומתפשט. ואקרי ארף אפים. והאי חוטמא, זעיר. וכד תננא שרי נפיק בבחילו, ואתעביד דינא. ומאן מעכב להאי. חוטמא דעתיקא. וכלא כמה דאמינא באדרא, ואתערו חבריא.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אֹקִים הָיִי תְרֵי נוֹקְבֵי. מִחַד תְּנַנָּא וְאַשָּׁא.
 וּמִחַד נְיִיחָא וְרוּחָא טָבָא. דְּאִית בֵּיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְכַתִּיב (ס"א
 דְּכַתִּיב) (הושע יד) וְרִיחַ לוֹ כַּלְבָּנוֹן. וּבְנוֹקְבָא כְּתִיב, (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֲפִךְ
 כַּתְפוּחִים. וּמָה בְּנוֹקְבָא הָכִי, כָּל שְׂפֵן בֵּיהּ. וְשִׁפִּיר קָאָמֵר.

וּמָה דְּאָמֵר וַיִּרַח יְיָ אֶת רִיחַ הַנִּיחַח. הַנִּיחַח בְּתֵרֵי סְטָרֵי, חַד נְיִיחָא,
 דְּאִתְגַּלְיָא עֲתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְּהָאֵי הוּא נְיִיחָא
 וְאִתְבְּסָמוּתָא לְכָלָא. וְחַד אִתְבְּסָמוּתָא דְלִתְתָא, בְּהָהוּא תְּנַנָּא וְאַשָּׁא
 דְּמַדְבָּחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מִתְרִין סְטָרִין, כְּתִיב נִיחַח. וְכָלָא בּוֹזְעִיר אֲנַפִּין
 אִתְמֵר.

תְּרֵי אֹודְנִין, לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. וְתֵרוּוִייהוּ סְלָקִין לְחַד. דְּכַתִּיב, (מלכים ב יט)
 הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. אֹודְנָא לְגוּ בְּגוּ דִּילֵיהּ, תְּלִינָא בְּרִשִׁימִין
 עֲקִימִין, בְּגִין דִּיתַעֲכַב קָלָא לְאַעֲלָא בְּמוּחָא, וְיַבְחִין בֵּיהּ מוּחָא, וְלֹא
 בְּבַהִילוֹ, דְּכָל מְלָה דְהָוִי בְּבַהִילוֹ, לֹא הָוָה בְּחַכְמָתָא שְׁלִימָתָא.

מֵאֹודְנִין אֲלִין תְּלִינִין כָּל מְאָרִיהוּן דְּגַדְפִּין, דְּנִטְלִין קָלָא מְעֵלְמָא, וְכִלְהוּ
 הָכִי אֲקִרוּן אֲזַנֵי יְיָ, דְּכַתִּיב בְּהוּ, (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת
 הַקּוֹל וְגו'. כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, הָאֵי קָרָא קְשִׁיָּא, הַשְׁתָּא מְאִי
 קוֹל אִיכָּא הָכָא, דְּהָא רִישָׁא דְקָרָא כְּתִיב גַּם בְּמַדְעָךְ מֶלֶךְ אֵל תִּקְלָל,
 בְּמַדְעָךְ כְּתִיב, וּבְחֻדְרֵי מִשְׁכַּבְךָ וְגו'. מְאִי טַעְמָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ
 אֶת הַקּוֹל, וְהָא לִיכָּא הָכָא קָלָא.

אַלָּא וְדָאֵי כָּל מָה דְחָשִׁיב בְּרִ נֶשׁ, וְכָל מָה דִּיסְתַּפֵּל בְּלַבּוּי, לֹא עֵבִיד
 מְלָה, עַד דְּאַפִּיק לֵיהּ בְּשִׁפְוֹתֵיהּ, וְהוּא לֹא אִתְפְּוּן בֵּיהּ. וְהֵיא
 מְלָה דְאַפִּיק, מִתְבַּקְעָא בְּאֹוִרָא, (דף רצ"ד ע"ב) וְאַזְלָא וְסִלְקָא וְטָסָא בְּעֵלְמָא,
 וְאַתְעֵבִיד מְנִיָּה קָלָא. וְהֵיא קָלָא נִטְלִין לֵיהּ מְאָרִי דְגַדְפִּין, וְסִלְקִין לֵיהּ
 לְמַלְפָּא, וְעֵייל בְּאֹודְנֵי. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים ה) וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹל
 דְּבָרֶיכֶם. (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיַּחַר אָפוּ.

וּבְגִין כֵּן, כָּל צְלוֹתָא וּבְעוֹתָא דְבְעֵי בְרִ נֶשׁ מִקְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי
 לְאַפְקָא מְלִין בְּשִׁפְוֹתֵיהּ, דְּאִי לֹא אִפִּיק לוֹן, לָאו צְלוֹתֵיהּ צְלוֹתָא,
 וְלָאו בְּעוֹתֵיהּ בְּעוֹתָא. וְכִיּוֹן דְּמְלִין נְפִיקִין, מִתְבַּקְעִין בְּאֹוִרָא, סִלְקִין
 וְטָסִין וְאַתְעֵבִידוּ קָלָא, וְנִטְלִין לוֹן מֵאֵן דְּנִטְלִין, וְאַחֲרֵי לוֹן לְאַתְרָא (נ"א לְבִתְרָא)
 קְדִישָׁא, בְּרִישָׁא דְמַלְפָּא.

מִתְרַת חֲלָלֵי דְמוּחֵי, נְטִיף נְטִיפָא לְאֹודְנִין, וְהֵיא אֲקָרִי נַחַל כְּרִית. כְּמָה
 דְּאִתְ אָמֵר, (מלכים א יז) נַחַל כְּרִית, כְּלוּמֵר, כְּרוּתָא דְאֹודְנִין. וְקָלָא
 עֵייל בְּהָהוּא עֲקִימָא, וְאַשְׁתַּאב בְּהָהוּא נְהָרָא, דְּהָהוּא נְטִיפָא. וְכַדִּין

אתעפב תפון, ואתפחין בין טב לביש. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד) כִּי אֶזְן מְלִיץ תִּבְחָן. ומאי טעמא אֶזְן מְלִיץ תִּבְחָן. משום דאתעפב קלא בהווא נהרא דנטיפא, בעקימותא דאודנין, ולא עייל בבהילו. ובגין כך אתפחין בין טב לביש, (איוב לד) וְחִידָה יִטְעַם לְאֶכוּל. מאי טעמא חידה יטעם לאכול. בגין דיתעפב תפון, ולא עייל בבהילו בגופא, ועל דא יטעם ויתבחן, בין מתיקא למרירו.

בהאי נוקבא דאודנין, תליין נוקבין אחרנין, נוקבא דעינין. נוקבא דפומא. נוקבא דחוטמא. מההוא קלא דעייל בנוקבא דאודנין, אי אצטרין עייל לנוקבי דעינין, ונבעין דמעין. מההוא קלא אי אצטרין, עייל לנוקבא דחוטמא דפרדשקא, ומפקי תנא ואשא מההוא קלא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר יא) וְיִשְׁמַע יְיָ וַיַּחֲרֹ אָפוּ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. ואי אצטרין, עייל ההוא קלא לנוקבא דפומא, ומליל וגזר מלין (נ"א גזרין) מההוא קלא. פלא מההוא קלא דאודנין. עייל בכל גופא ואתרגיש מניה פלא. (ס"א כמה תליין) תלייא בהאי אודנא. זפאה מאן דנטיר מלוי. על דא כתיב, (תהלים לד) נָצוּר לְשׁוֹנֵה מָרַע וּשְׁפֹתָיָהּ מְדַבֵּר מִרְמָה.

האי אודנא קרי ביה שמיעה. ובשמיעה אתפלילין אינון מוחי. חכמה אתפליל ביה, דכתיב, (מלכים א ג) וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ. בינה, כמה דאת אמר (שמואל א ג) דִּבֶּר כִּי שׁוֹמֵעַ עַבְדְּךָ. (מלכים ב יח) כִּי שׁוֹמְעִים אֲנַחְנוּ. (ובגין תליין פלא) דעת, כמה דאת אמר, (משלי ד) שְׁמַע בְּנִי וְקַח אִמְרֵי. (משלי ב) וּמִצְוֹתַי תִּצְפּוֹן אֲתָךְ. הא כללא תליין באודנין בהאי אודנא תליין צלותין ובעותין ופקיחא דעינין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים ב יט) הִטָּה יְיָ אֲזָנָהּ וּשְׁמַע פִּקְחַ עֵינֶיהָ וַרְאָה. הא כללא ביה תלייא.

בהאי אודנא, תליין רזין עלאין, דלא נפקין לבר, בגין כך היא עקימא לגו. ורזא דרזין סתימין ביה, ווי לההוא מגלה רזין. ובגין דהאי אודנא כניש רזין, ובעקימותא דלגו נטיל לון, לא גלי רזין לאינון דעקימין בארסייהו, אלא לאינון דלא עקימין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לַהוֹדִיעַם, דנטילי ארחוי ונטילי מלין.

ואינון דעקימין בארסייהו, נטילי מלין ועיילין לון בבהילו, ולית בהו אתר לאתעפבא. וכל נוקבין אחרנין, מתפתחין ביה, עד דנפקין מלין בנוקבא דפומא. ואלין אקרו חייבי דרא, שנואי דקודשא בריה הוא. במתניתא דילן תנן, פאילו קטיל גוברין, וכאלו פלח לעבודה זרה. וכלא בחד קרא, דכתיב, (ויקרא יט) לֹא תִלְוֶה רְכִיל בְּעַמֶּךָ לֹא תַעֲמוּד עַל דָּם רַעַף אֲנִי יְיָ. מאן דעבר על האי רישא דקרא, פאילו עבר על פלא.

זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דעלייהו כתיב, (משלי יא) ונאמן רוח מכסה דבר. נאמן רוח ודאי, דהא רוחא דלהון מאתר עלאה קדישא אשתליף, ובגין כך נאמן רוח אקרון. וסימן דא אוקימנא, ההוא דמגלה רזין, בידוע דנשמתייה, לאו איהו מגופא דמלכא קדישא. ובגין כך לית ביה רזא, ולא מאתר דרזא הוא. וכד תיפוק נשמתייה, לא אתדבבא בגופא דמלכא, דהא לא אתריה הוא. ווי ליה הוא בר נש, ווי ליה, ווי לנשמתייה. זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דמכסין רזין, כל שפן רזין עלאין דקודשא ברין הוא. (רזין עלאין דמלכא קדישא) עלייהו כתיב, (ישעיה ס) ועמך פולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. (דף רצ"ה ע"א)

אנפוי, בתרין תקרובין דבוסמא. (בלהו) סהדותא על מה דאמינא, דהא סהדותא בהו תליא. ובכלא תליא סהדותא. אבל הני תקרובי דבוסמא, חוורא וסומקא, סהדותא לאבא ואימא. סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לון. והא במתניתא דילן אוקימנא, כמה פרסי בין חוורא לסומקא, ואתפלילן ביה פחדא בסטרא דחוורא.

בר אתנהיר מנהירו דחוורא דעתיקא, חפייא ההוא חוורא על סומקא. וכלהו בנהירו אשתכח. וכדין פתיב, (במדבר ו) יאר יי פניו אליך. וכד חייבין סגיין, תליין דינין בעלמא, אשתכחת סגירותא בכלא (ס"א בעלמא). וסומקא אתפשט באנפין, וחסא כל (נ"א על) חוורא. וכדין פלא אשתכח בדינא. וכדין פתיב (תהלים לד) פני יי בעושי רע. (בגדי קנאה כתיב (ישעיה נט) בגדי נקם) וכלא בהאי תליא, ובגין דא סהדותא הוא בכלא.

כמה וכמה מארי תריסין מחפאן להני גווי, מצפאן להני גווי. פד נהירין גווי, פל עלמין בלהו בחדו. בזמנא דנהיר חוורא, פלא אתחזו בההוא גוונא. וכד אתחזי בסומקא כלא הכי אתחזו בההוא גוונא.

באלין תקרובין דבוסמא, שארי דיקנא לאתחזאה, מרישא דאודנין, ונחית וסליק בתקרובא דבוסמא, שערין אוכמין דדיקנא, בתקונא יאה שפיר. כגיבר תקיף, שפיר. משחא דרבות דדיקנא עלאה דעתיקא, בהאי דיקנא דזעיר אנפין אתחזי, ונהיר.

שפירו דהאי דיקנא, בתשעה תקונין אשתכח. וכד משחא דרבות, דתלת עשר נביעין דדיקנא דעתיקא קדישא נהיר בהאי דיקנא, אשתכחו עשרין ותרין תקונין. וכדין מתברכין בלהו. וישראל סבא מתברכא בהאי, וסימן, (בראשית מח) כך יברך ישראל. פל תקונין דדיקנא דא, אוקימנא באדרא קדישא, דכלהו מתיקונין דעתיקא קדישא אתקנו. והכא בעינא

לגלגלה, מה דלא אתגלי תמן, בגין למיעל בלא כסופא. (הא כל תקונין דדיקנא

אוקימנא דבלהו מתיקונין דדיקנא עתיקא קדישא אוקימנא באדרא קדישא).

שיתא אינון, תשעה אקרון. תקונא קדמאה, נפק ההוא ניצוצא בוצינא דקרדינותא, ובטש בתחות שערא דרישא, מתחות קוצין דעל אודנין, ונחית מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפומא. הא תקונא דא מעתיקא קדישא לא אשתכח, אלא כד נגיד מזלא דעתיקא קדישא, ותלייא מניה ההוא מבוועא דחכמתא (חסר), כד אימא אתמשכא ואתפלילת באורא דכיא, ההוא תוורא נקיט אימא (חסר), וניצוצא עאלת ונפקת, ואתאחד דא בדא, ואתעבדת חד תקונא.

וכד אצטריך סלקא דא על דא, ואתפסנא חד מקמי חדא. ובגין כה פלא אצטריך, חד למעבד נוקמין. וחד לרחמא. ועל האי תאיב להאי דיקנא דוד מלכא, כמה דאוקימנא.

בהאי דיקנא תשעה תקונין אשתכחו, שיתא רבוון דתליין בהו, ומתפשטין בכל גופא. ואלין שיתא דתליין, תליין בשערי דתחות תקרובא דבוסמין. תלת מהאי סטרא, ותלת מהאי סטרא. ובקירותא דדיקנא, תליין תלת אחרנין. חד לעילא בשפון, ותרין באינון שערין דתליין עד טבורא. וכל הגי שיתא, תלת מפאן ותלת מפאן, אתמשכן ותליין בלהון, באינון שערי דתליין ומתפשטין בכל גופא.

ובגין דהגי תלתא אינון בקירו דדיקנא יתיר מפלהו, פתיב בהו שמא קדישא. דכתיב, (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, ענני במרחב יה, יי לי לא אירא. והא דאוקימנא באדרא, מן המצר קראתי יה, מאתר דשרי דיקנא לאתפשטא, דהוא אתר (ס"א דחיק) רחיק מקמי אודנין, שפיר הוא.

ובספרא דאגדתא דבי רב ייבא סבא, הכי אמר ואוקים, דשירותא דדיקנא מחסד עלאה, דכתיב, (דברי הימים א כט) לך יי הגדולה והגבורה והתפארת וגו'. וכלא הוא, והכי שארי, ותשעה אתמשכן ותליין בדיקנא, ומקמי אודנין, הכי שארי, וקיומא לא מתקיימין אלא באתר אחרא, כמה דאוקימנא.

וכד אצטריך עלמא לרחמי, אתגלייא מזלא קדישא. וכל הגי תקונין דבדיקנא יקירא דזעיר אנפין, פלהו רחמי משתכחי. וכד אצטריך לדינא, מתחזייא דינא, וכדין עבדין נוקמין לשנאיהון דישראל, לאינון דעקין להו. (דף רצ"ה ע"ב) כל יקירו דדיקנא, באינון שערי דתליין אינהו, משום דכלא בהאי תליין.

כָּר הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא דְזַעֲרֵי אַנְפִּין, כְּלֵהוּ קְשִׁישִׁין תְּקִיפִין, מְשׁוּם דְכֻלְּהוּ
אֲכַפְיִין לְדִינִין, בְּשַׁעְתָּא דְמַזְלָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִי. וְכַד בַּעַא לְאַגְחָא
קְרָבָא, בְּהַאי דִיקְנָא אֲתַחְזִי כַגְבַר תְּקִיף, מְאָרִי נֶצַח קְרָבָא. וְכַדִּין מְרִיט
מָאן דְמְרִיט, וְאַגְלִישׁ מָאן דְאַגְלִישׁ.

הַנִּי תַשְׁעָה תְּקוּנִין, אַמְרֵן מֹשֶׁה זְמַנָּא תְנַיִנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ לְאַהֲדָרָא
לוֹן כְּלֵהוּ רַחֲמֵי. דָּאף עַל גַּב דְתַלְיָסָר תְּקוּנִין לָא אַמְרֵן הַשְׁתָּא,
בְּכּוּנָא תְלִיָא מְלֵתָא, דְהָא לָא יִיעוּל בְּהַנִּי תְקוּנִין לְאַדְכָּרָא, אֶלָּא בְּמַזְלָא
אֲתַפְּוּן, וְאַדְכָּר לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר יד) וַעֲתָה יִגְדַל נָא כַח יְיָ. מָאן
כַּח יְיָ. הַהוּא דְאַקְרִי מַזְלָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. דְחִילָא דָּא,
וְנִהֲרִי דָּא, מְמַזְלָא תְלִי. וְכִינֹן דְאַמַר מֹשֶׁה דָּא, וְאַדְכָּר דָּא, וְאַתְפְּוּן בֵּיהּ,
אָמַר הַנִּי תַשְׁעָה תְּקוּנִין, דְתַלְיִין בְּזַעֲרֵי אַנְפִּין. בְּגִין דְיִנְהִירוּ כְּלֵהוּ, וְלָא
יִשְׁתַּכַּח דִּינָא. וְעַל דָּא כְּלָא בְּמַזְלָא תְלִי.

הַאי דִיקְנָא כַד שְׂרָאן שְׁעָרֵי (ס"א לאתערבא) לְאַתְעָרָא (נ"א לאתארבא), אֲתַחְזִי כַגִּיבַר
תְּקִיף כַגִּיבַר מְאָרִי נֶצַח קְרָבִין. בְּהַאי דִיקְנָא, נְגִיד מְשַׁח דְרִבּוּת
מַעֲתִיקָא סְתִימָאָה. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלג) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד
עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֲהֲרֵן.

אַלְיִן שְׁעָרֵי לָא חַפְיִין עַל שְׁפּוּן, וְשְׁפּוּן כְּלֵהוּ סוּמְקִין פּוּרְדָּא. דְכְּתִיב,
(שיר השירים ה) שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשָׁנִים. שְׁפּוּן מְרַחֲשֵׁן גְבוּרָה, מְרַחֲשֵׁן
חֲכָמָתָא. בְּאִינוּן שְׁפּוּן תְלִיִין טַב וּבִישׁ, חַיִּי וּמוֹתָא. מְאֵלִין שְׁפּוּן תְלִיִין
מְאֵרִיהוּן דְאַתְעָרוּתָא, דְכַד מְרַחֲשִׁין אֵלִין שְׁפּוּן, מְתַעֲרִין כְּלָא לְמַגְזֵר
(מְאָרִי) דִינָא, בְּכָל בְּתֵי דִינִין, (דְמְדוּרִיהוּן כְּהוּן, וְכִינִין כְּף) דְאַקְרוּן עִירִין. דְכְּתִיב, (דניאל
ד) בְּגִזְרַת עִירִין פְּתַגְמָא וּמְאָמַר וְגו'.

מְאֵי עִיר. בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא, תְנִינֹן כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שמואל א כח) וַיְהִי עֶרְף.
דְּמַתְעֲרִין דִינִין לְאִינוּן דְלָא אֲתַרְחִימוּ לְעִילָא, בְּגִין כְּף מְתַעֲרִין אֵלִין
דְאִינוּן מְאָרִי דְבָבו, (ס"א להו) (דְכֻלְּהוּ) וְעַם כָּל דָּא בְתַרִּי גּוּוּנִי בְרַחֲמֵי וְדִינָא,
וְעַל דָּא אַקְרוּן עִיר וְקְדִישׁ דִּינָא וְרַחֲמֵי.

וּבְאַלְיִן שְׁפּוּן, אֲתַחְזִי פּוּמָא כַד אֲתַפְּתַח. רִוּחָא דְנַפְיָק מִן פּוּמָא, בֵּיהּ
מְתַלְבְּשִׁין כְּמָה אֶלְף וְרַבְכָּן. וְכַד אֲתַפְּשֵׁט, מְתַלְבְּשִׁין בֵּיהּ נְבִיאָן
מְהִימְנִי. וְכֻלְּהוּ פֶּה יְיָ אַקְרוּן. כַּד מְלִין נַפְקִין מִן פּוּמָא, וּמְתַרְחֲשִׁין
בְּשְׁפּוּן, מְתַנְהֲרִין לְכֻלְּהוּ תְמַנִּי סְרִי אֶלְפִין עֲלָמִין, עַד דְמַתְקַטְרִין כְּלֵהוּ
כַחְדָּא, בְּתַמְנִיָסָר אֲוִרְחִין וּשְׁבִילִין, דְאַשְׁתַּמוּדְעָן.

וּבְכֵּלָא מְחַפְּאֵן לְפּוּמָא דָּא, (כְּדָא) בְּלִישָׁן מְמַלְל רַבְרָבֵן בְּקִיטְרָא דְטִיהָרָא

בְּעוֹטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) חֲכוּ מִמְּתָקִים, מִמְּתָקִים וְדָאי. מָאֵי חֲכוּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב לד) וְחִידָה יִטְעַם לְאֹכֹל. וְכִלּוֹ מִחֲמַדִּים, אֲשֶׁר וּמִים. אֲשָׁא וּמִיָּא מִתְּתַקְנָן, (ס"א מתתקנן ויאן) וְיֵאָן בְּצִיּוּרֵי, דְהָא גְוֹוִי מִתְּחַבְּרָן כְּחָדָא.

חֲבוּ, בְּאַתְוֹן רְשִׁימָן, דְּמִתְגַּלְפָּן בְּעֵטְרוֹי גְּלִידִין אַחַה"ע בְּגֵרוֹן. א', דְּטְרִיד מְלָכִין, (דניאל ב) וּמַהֲעֵדָה מְלָכִין, וּמַהֲקָם מְלָכִין. ח', דְּטְרִיד וְנַחֲתִית, וְסָלִיק וְעֵטִיר, כְּבִישׁ בְּאַשָּׁא גְּלִיד בְּרוּחָא. ה' יְנִיקָה דְאִמָּא, סְטִיר לְנוֹקְבָא, אֲתַפְּשֵׁט לְנוֹקְבָא רַבָּא, בְּתִיאֻבְתָּא דְקֶרְתָּא קְדִישָׁא, דְּמִתְקַטְרִי אַתְרִין דָּא בְּדָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ד) הֵרַם הַמּוֹר גִּבְעַת הַלְבוּנָה. ע' טִיהָרָא דְטִיפְסָא, גְּלִיפָא בְּשִׁיפְסָא, רְהִיטִין דְּעַנְפִּין מִתְּאַחְדָּן, לְסֵטְרוֹי לְרוּחִין גְּלִיפִין.

וְהָא בְּרוֹזֵי דְאַתְוֹן דְּשִׁלְמָה מְלָכָא, אֲתַעֲטְרוּ אֲלֵין אַתְוֹן אַרְבַּע בְּאַרְבַּע, גִּיכ"ק בְּחִידָה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְחִידָה יִטְעַם לְאֹכֹל, (איוב ו) הֵיאֵכֵל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח וְגו' וְכְתִיב (ישעיה לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם. (תהלים ט) הַנְּחַמְדִּים מִזְהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים וְגו'. מִתּוֹקִים וְדָאי.

דְּוֹד מְלָכָא אָמַר, גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם וְגו'. אֶסְהַדְנָא עָלֵי דְכָל יוֹמָאֵי אֲזִדְהִרְנָא בְּהוּ, דְּלָא לְאַטְעָאָה בְּהוּ, בַּר יוֹמָא חַד דְּעֵטִירְנָא עֵטְרִי מְלָכָא, בְּמַעֲרֶתָא דְמְרוֹנִיָּא, וְחֲמִינָא בּוֹצִינָא דְאַשָּׁא מִתְּלַהֲטָא אֶפּוֹתִיָּא דְמְרוֹנִיָּא (נ"א דמערתא), וְאֲזִדְעִזְעָנָא. מַהֲהוּא יוֹמָא אֲזִדְהִרְנָא בְּדַעֲתָאֵי בְּהוּ, וְלָא שְׂבִיקְנָא לּוֹן כָּל יוֹמָאֵי. זַפְּאָה חוֹלְקִיָּה מָאן דְּאֲזִדְהִר בְּמִתִּיקָא דְמְלָכָא, וְטַעִים בְּהוּ כְּדַקְחִזִּי. עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לד) טַעְמוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב יְי' וְגו'. וְכְתִיב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי וְגו'.

אֲתַפְּשֵׁט דְּכוּרָא בְּדַעַת, וְאַתְמַלְלִין אַכְסְדְרִין וְאַדְרִין, מְרִישָׁא דְגוּלְגַלְתָּא שְׂרִי, וְאַתְפְּשֵׁט בְּכָל גּוֹפָא, מְחֲדוּי וְדְרוּעוּי וּבְכָלָא. מְאַחֲזוּרֵי, אֲתַדְבֵּק נִיצוּצָא דְבוֹצִינָא דְקֶרְדִּינוּתָא, וְלַהֲטָא וְאַפִּיק (דף רצ"ו ע"א) גְּלַגְלֶתָא חָדָא, סְתִימָא מְפֵל סְטְרוֹי, וְנִהִירוּ (ס"א ונחיתו) דְתַרִּי מוֹחֵי גְּלִיפָן בְּהַ, וְאַתְדַּבְּקַת בְּסֵטְרוֹי דְּכוּרָא. בְּגִין כֵּן אֲתַקְרִי (שיר השירים ה) יוֹנְתִי תַמְתִּי, אֵל תַּקְרִי תַמְתִּי אֵלָא תְּאוּמְתִי וְדָאי.

שְׁעָרוֹי דְּנוֹקְבָא כְּלִילָן בֵּיהַ גְּוֹוִי (ס"א גווי בגו גווי), כְּדַכְתִּיב, (שיר השירים ז) וְדַלְתָא רֵאשֶׁן פְּאַרְגָּמָן. אֲתַקְטֵר גְּבוּרָה בְּחַמְשׁ גְּבוּרָאן, וְאַתְפְּשֵׁט נִיִּקְבָּא בְּסֵטְרָהָא, וְאַתְדַּבְּקַת בְּסֵטְרוֹי דְּכוּרָא.

עַד דְּאַתְפְּרָשָׁא מִסְטְרוֹי. וְאַתִּיאַת לְאַתְחַבְּרָא עֲמִיהַ אֶפִּין בְּאַפִּין. וְכַד

מתחברין מתחזיין חד גופא ממש. מהכא אוליפנא, דכר בלחודוי, אתחזי פלג גופא, וכלהו רחמי. וכך נוקבא. וכד מתחברין פחדא, אתחזי כלא חד גופא ממש, והכי הוא. אוף הקא, כד דכר אתחבר בנוקבא, פלא הוא חד גופא, ועלמין פלהו בחידו, דהא כלהו מגופא שלים מתברכן.

והיינו רזא, (שמות כ) על כן ברך יי' את יום השבת ויקדשהו. דהא אשתכח פלא בחד גופא שלים, דהא מטרוניתא אתדבקת במלפא, ואשתכח גופא חד. ועל כן ברכאן משתפחין בהאי יומא. ומהכא, מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, אקרי פלג גופא, ולית ברכתא שריא במלה פגימא וחסירא, אלא באתר שלים, במלה שלים, ולא בפלגות מלה, ופלגות מלה לא אתקיים לעלמין, ולא אתברכן לעלמין.

נזי דנוקבא, פלא מנוי דדכורא הוא. והא אוקימנא מלי, ואשתמודען ביני חבריאי. מהאי נוקבא מתאחדן כל אינון דלתתא. מנה ינקין, ובה תבין, והיא אתקריאת אם לכלהו. פמה דאחרא אם לגופא, וכל גופא מנה (ס"א לנתא וכל ננתא מנה) ינקא. כף האי אם לכלהו אתרנין דלתתא.

בתיב, (משלי ז) אמור לחכמה אחתי את. אית חכמה ואית חכמה, והאי נוקבא, אתקרי חכמה זעירא לגבי אחרא ועל דא כתיב, (שיר השירים ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. דהא דא בגלותא אתמשך. אחות לנו קטנה, ודאי קטנה אתחזי אבל רברבא היא, וסגיאה היא, דהא היא שלימו דנטיל מפלא. פמה דכתיב, (שם) אני חומה ושדי כמגדלות. ושדי דהא מליין אינון לינקא לכלא. פמגדלות, דאינון נהרין רברבין דנפקי מאימא עלאה.

הו אתפשט דכורא בימינא ושמאלא, בירותא דאחסנא. וכד גווי אתחברו, אקרי תפארת. ואתתקן פל גופא, ואתעביד אילנא רברבא, ותקיה, שפיר ונאה, (דניאל ד) תחותיה תטלל חיות פרא, ובענפוהי ידורון עופי שמיא, ומזון לכלא ביה. דרועוי ימינא ושמאלא. בימינא חיים וחסד, בשמאלא מיתה וגבורה. מעוי, אתתקן פדעת, ואתמליין פל אכסדרין ואדרין, פמה דאמינא, דכתיב, (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו.

הו אתפשט גופא, בתרין שוקין. ומתאחדן בינייהו תרין פולין, ותריין ביעי דדכורא. דכל משחא ורבות וחילא (דדכורא) דכל גופא, בהו אתפנש, דכל חילין דנפיק, מנהון נפקין. ושריין פלא בפום אמה. ובגין כף אקרין צבאות, (דכל גופא, בהו אתפנש, ושריין פלא בפום אמה. ובגין כף אקרין צבאות, דכל חילין דנפיק, מנהון נפקין) ואינון נצח והוד. תפארת, יהו"ה. נצח והוד, צבאות. ובגין כף יהו"ה צבאות.

אָמַר דְּדְכוּרָא, סִיּוּמָא (נ"א כְּסוּתָא) דְּכָל גּוּפָא, וְאֶקְרִי יְסוּד. וְדָא הוּא דְרָגָא
דְּמַבְסָם לְנוּקְבָא. וְכָל תִּיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, בְּהַאי יְסוּד
עֵייל לְנוּקְבָא, לְאַתְר דְּאֶקְרִי צִיּוֹן. דְּהֵתָם הוּא אַתְר כְּסוּתָא דְּנוּקְבָא, כְּבֵית
רַחֵם לְאַתְתָּא. וּבְגִין כֶּהּ, יִי צְבָאוֹת אֶקְרִי יְסוּד.

בְּתִיב (תהלים קלב) כִּי בָחַר יִי בְּצִיּוֹן אֹוֹה לְמוֹשֵׁב לוֹ. כַּד אֲתַפְרֶשֶׁת
מִטְרוּנִיתָא, וְאַתְחַבְרַת בְּמַלְכָּא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, בְּמַעְלֵי שְׁבֵתָא.
אַתְעָבִיד כְּלָא חַד גּוּפָא, וְכַדִּין יְתִיב קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּרְסִייהָ. וְאֶקְרִי
כְּלָא שְׁמָא שְׁלִים, שְׁמָא קַדִּישָׁא, בְּרִיךְ שְׁמִיהָ לְעָלַם לְעָלְמֵי עֲלָמִין. כָּל
אַלִּין מְלִין סְלִיקְנָא עַד יוּמָא דָּא, דְּאַתְעֶשֶׂר בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאַתִּי, וְהִשְׁתָּא
אַתְגַּלְיִין הַכָּא, זַפְּאָה חוּלְקִי.

הַאי מִטְרוּנִיתָא, כַּד אֲתַחַבְרַת עִם מַלְכָּא, כָּל עֲלָמִין מִתְבָּרְכִין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ
בְּחִדּוּתָא דְּכְלָא. (דף רצ"ז ע"ב) כְּמָה דְּדְכוּרָא כְּלִיל בְּתַלְתָּא, וְשִׁירוּתָא
בְּתַלְתָּא. כֶּהּ כְּלָא הַכִּי, וְסִיּוּמָא דְּכָל גּוּפָא הַכִּי, וּמִטְרוּנִיתָא לָא מִתְבָּרְכָא,
אַלָּא בְּכָלְלָא דְּתַלְתָּא אֲלִין, דְּאַיְנוּן נֶצַח הוּד יְסוּד, וּמִתְבַּסְמָא וּמִתְבָּרְכָא
בְּאַתְר דְּאֶקְרִי קַדִּשׁ הַקְּדוּשִׁים דְּלְתַתָּא. דְּכַתִּיב, (תהלים קלב) כִּי שָׁם צִוָּה יִי אֶת
הַבְּרָכָה. דְּהָא תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוּן לְעֵילָא וְתַתָּא. וּבְגִין כֶּהּ לִית רְשׁוּתָא
לְמִיעַל תַּמָּן, כֶּר כְּהִנָּא רַבָּא, דְּאַתִּי מִן סְטְרָא דְּחֶסֶד. בְּגִין דְּלָא עֵייל
לְהִיּוּא אַתְר דְּלְעֵילָא, אַלָּא הִיּוּא דְּאֶקְרִי חֶסֶד, וְעֵייל בְּקַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים,
וּמִתְבַּסְמַת נוּקְבָא. וּמִתְבָּרְכָא הַאי קַדִּשׁ הַקְּדוּשִׁים בְּגוּ לְגוּ, אַתְר דְּאֶקְרִי
צִיּוֹן. צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוּן, חַד רַחֲמֵי, וְחַד דִּינָא. צִיּוֹן,
דְּכַתִּיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה. יְרוּשָׁלַם, דְּכַתִּיב, (ישעיה א) צֶדֶק יִלִּין
כֶּהּ פְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

וְכָל תִּיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, הַכָּא הוּא, וְקִרְיָנָן לְהוּ בְּרָכָה, דְּמִתַּמָּן
נְפָקִי בְּרַפְּן לְכַלְהוּ עֲלָמִין, וְכַלְהוּ מִתְבָּרְכִין. הַאי אַתְר אֶקְרִי קַדִּשׁ. וְכָל
קַדְשִׁים דְּדְכוּרָא עֵיילִין תַּמָּן, בְּהִיּוּא דְּרָגָא דְּאַמִּינָא, וְכַלְהוּ אֲתִיּוּן מְרִישָׁא
עֲלָאָה דְּגוּלְגַלְתָּא דְּדְכוּרָא, מְסִטְרָא דְּמוּחֵי עֲלָאֵי, דְּשִׁרְיָין בֵּיה, וְנָגִיד
הִיּוּא בְּרָכָה בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, עַד אֵינּוּן דְּאַקְרוּן צְבָאוֹת. וְכָל הִיּוּא נָגִידוּ
דְּאַתְנָגִיד מְכָל גּוּפָא, מִתְכַּנְשֵׁי תַמָּן, וְעַל דָּא אֶקְרוּן צְבָאוֹת, דְּכָל צְבָאוֹת
דְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין תַּמָּן נְפָקִין. וְהִיּוּא נָגִידוּ בְּתַר דְּאַתְכַּנְשֵׁי, תַּמָּן שִׁרְיָין לִיה
בְּהִיּוּא יְסוּד קַדִּישָׁא, כְּלָא חוּרָא, בְּגִין כֶּהּ אֶקְרִי חֶסֶד. וְהִיּוּא חֶסֶד עֵייל
לְקַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּכַתִּיב (תהלים קל"ג) כִּי שָׁם צִוָּה יִי אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
הַעוֹלָם.

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו מלוי, ואנא כתבנא, סברנא למכתב טפי, ולא שמענא. ולא זקיפנא רישא, דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכולנא לאסתפלא. אדהכי אודעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר (משלי ג) ארף ימים ושנות חיים וגו'. שמענא קלא אחרא, (תהלים כא) חיים שאל ממך וגו'.

כך ההוא יומא, לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה, דלא יכילו דנהורא ואשא הוה בסוחרניה. כל ההוא יומא נפילנא על ארעא, וגעינא. בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין. קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי. בעו חבריאי למבפי, ולא יכילו למללא. שארו חבריאי בבכיה, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה. לבתר פתח ואמר, אבא אבא. תלת הוו, חד אתחזרו. השתא תנווד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דימא רבא, וחבריאי כלהו שתניין דימא.

קם רבי חייא על רגלוי ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתפל (ס"א משתפל) עלן. השתא לאו הוא עדן, אלא לאשתדלא ביקריה. קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא, מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחבריאי, וכל ביתא הוה סליק ריחין סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה, אלא רבי אלעזר ורבי אבא.

אתו טריקין, ומארי תריסין דכפר צפרי וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדא וכו') בני מרוניא, צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן. בתר דנפק פורייה, הוה סליק באוירא. ואשא הוה להיט קמיה, שמעו קלא, עילו ואתו, ואתפנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז) יבא שלום ונוחו על משכבותם.

כך עאל למערתא שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות, כמה פטריין ברקיעא משתפכין (ס"א ולא משתפכין) ביומא דין בגינה, דנא רבי שמעון בן יוחאי, דמאריה משתבח ביה בכל יומא. זכאה חולקיה לעילא ותתא. כמה גניזין עלאין מסתמרין ליה, עליה אתמר (דניאל יב) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלה לקץ הימין. (עד כאן סאדרא וזוטא קדישא).

פְּרֻשַׁת הַאֲזִינוּ

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקִדְמִיתָא קָרָא לֹוֹן
 גּוֹי קְדוֹשׁ, דְּכִתְיִב, (דברים יד) פִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָהּ
 וְגוֹ'. לְבַתֵּר קָרָא לֹוֹן קִדְשׁ, דְּכִתְיִב, (ירמיה ב)
 קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְיָ, רֵאשִׁית (דף רצ"ו ע"א) תְּבוּאָתָהּ.
 מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, קִדְשׁ
 עֲלָאָה מִפְּלָא, דְּהִכִּי תְּנִינֵן, כַּד אֲתַחֲבְרֵן פְּלָהוּ
 קְדוּשֵׁי כַּחְדָּא, אֲקֵרוּן קְדוֹשׁ. וְכִלְהוּ סִלְקִין
 וּמְתַפְנְשִׁין לְהֵוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאִקְרִי קִדְשׁ.
 וּבְגִין כַּד קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל
 אֲתַעְבִּיד מְנִייהוּ. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל בְּתַלְתָּ
 דְּרֵגִין מִתַּעֲטְרִין, כַּד אֲתַחֲבְרֵן כַּחְדָּא, אֲקֵרוּן
 קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְיָ, דְּאִיהִי רֵאשִׁית. וְהָא
 אוֹקִימְנָא תְּבוּאָתָהּ, בְּה"א. כָּל אוֹכְלֵיו
 יֵאֲשְׁמוּ, מָאֵי כָּל אוֹכְלֵיו יֵאֲשְׁמוּ. אָמַר רַבִּי
 אַבָּא, הָא אֲתַמַּר, דְּכִתְיִב, (ויקרא כב) וְאִישׁ פִּי
 יֹאכַל קִדְשׁ בְּשַׁגָּה. וּכְתִיב (שם) וְכָל זֶר לֹא
 יֹאכַל קִדְשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל אֲקֵרוּן קִדְשׁ, בְּגִין כַּד כָּל
 אוֹכְלֵיו יֵאֲשְׁמוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכָלָא,
 אֲתַפְּלִיל בְּקִדְשׁ. (ס"א א') וְחַכְמָה עֲלָאָה
 קִדְשׁ אֲקֵרִי, וְכַד נְהִיר דָּא חַכְמָה עֲלָאָה,
 חַכְמָה דְּשַׁלְמָה נְהִיר. פְּמָה דְּכִתְיִב, (מלכים א ה)
 וְתֵרֵב חַכְמַת שַׁלְמָה, דְּקֵיִמָּא סִיְהָרָא
 בְּאֲשַׁלְמוּתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא. וְכַד אֲתַבְּרַכָּא
 מִיִּסוּד, הִכִּי קְרִינֵן לָהּ קִדְשׁ, דְּאִיהוּ אֲנְהִיר
 בְּשַׁלְיִמוּ. וְכַד לָא אֲתַנְהָרָא מִתַּעֲטְרָא
 בְּאֲשַׁלְמוּתָא, קְרִינֵן לָהּ רוּחַ הַקִּדְשׁ, וְלֹא
 אֲתַקְרִי קִדְשׁ כִּיֵּהוּא דְּלַעֲיָלָא. וְכַד מִתְּבַרְכָּא
 מֵהָאֵי יִסוּד, וַיִּנְקָא לְכָל אֵינּוֹן דְּלַתְתָּא, אֲתַקְרִי
 אַם, כִּיֵּהוּא דְּלַעֲיָלָא. וְקְרִינֵן לִיהּ קְדוּשִׁים.
 וְכַדִּין קְרִינֵן לִיהּ קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּבִיהּ פְּלָה

פְּרֻשַׁת הַאֲזִינוּ

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבִין
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בְּרֵאשׁוּנָה קָרָא לְהֵם גּוֹי קְדוֹשׁ,
 שְׁפָתוֹב (דברים יד) פִּי עִם קְדוֹשׁ
 אֲתָהּ וְגוֹ', וְלְבַסּוּף קָרָא לְהֵם
 קִדְשׁ, שְׁפָתוֹב (ירמיה ב) קִדְשׁ
 יִשְׂרָאֵל לָהּ, רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ.
 מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 קִדְשׁ - עֲלִיוֹן מִפְּלָם. שְׁפָף
 לְמַדְנֵהּ, כַּאֲשֶׁר מִתְּחַבְּרִים כָּל
 הַקְּדוּשִׁים כְּאַחַד, נִקְרָאִים קְדוֹשׁ.
 וְכָלֵם עוֹלָם וּמְתַפְנְסִים לְאוּתוֹ
 מְקוֹם עֲלִיוֹן שְׁנוֹקְרָא קִדְשׁ.
 וּמִשׁוּם זֶה קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ.
 קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה מֵהֵם. וּמִשׁוּם
 שִׁישְׂרָאֵל מִכְּתָרִים בְּשַׁלֵּשׁ
 מִדְּרָגוֹת, כַּאֲשֶׁר מִתְּחַבְּרִים כְּאַחַד
 נִקְרָאִים קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לָהּ, שְׁהִיא
 רֵאשִׁית. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ תְּבוּאָתָהּ,
 בְּה"א. כָּל אֲכָלֵיו יֵאֲשְׁמוּ. מַהוּ
 כָּל אֲכָלֵיו יֵאֲשְׁמוּ? אָמַר רַבִּי
 אַבָּא, הָרִי נְאֻמְר, שְׁפָתוֹב (ויקרא כב)
 וְאִישׁ פִּי יֹאכַל קִדְשׁ בְּשַׁגָּה.
 וְכְתוּב (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל
 קִדְשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ קִדְשׁ,
 מִשׁוּם כַּד כָּל אֲכָלֵיו יֵאֲשְׁמוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַתְּחִלָּה וְסִיּוּם
 שֶׁל הַפֶּל נִכְלָל בְּקִדְשׁ. (א) וְחַכְמָה
 עֲלִיוֹנָה נִקְרָאת קִדְשׁ, וְכַאֲשֶׁר
 מֵאִירָה הַחַכְמָה הָעֲלִיוֹנָה הַזֶּה,
 מֵאִירָה חַכְמַת שַׁלְמָה, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (מלכים א-ה) וְתֵרֵב חַכְמַת
 שַׁלְמָה, שְׁעוֹמֶדֶת הַלְּבָנָה
 בְּשַׁלְמוּתָהּ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וְכַאֲשֶׁר
 מִתְּבַרְכַת מִיִּסוּד, כַּד קוֹרְאִים
 לָהּ - קִדְשׁ, שְׁהִיא מֵאִירָה
 בְּשַׁלְמוּת. וְכַאֲשֶׁר לֹא מֵאִירָה
 וְנִכְתְּרַת בְּשַׁלְמוּתָהּ, קוֹרְאִים לָהּ
 רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא נִקְרָאת קִדְשׁ
 כְּאוּתוֹ שֶׁל מַעְלָה. וְכַאֲשֶׁר
 מִתְּבַרְכִים מִזֶּה הַיִּסוּד וּמִיִּנְקָה
 לְכָל אֵלוֹ שֶׁל מִטָּה, נִקְרָאת אַם,
 (שיר השירים ד) אֲתִי

באותה שלמעלה, וקוראים לה קדשים. ואז קוראים לה קדש הקדשים, שבו כלה, שכתוב (שיר השירים ד) אתי מלכנון פלה וגו'. מהו לכנון? זה עדן, שהלבין מפל הצדדים. ועדן הרי ידוע אצל החברים.

למדנו, כתוב פי שם ה' אקרא. מהו פי שם ה' אקרא? אמר רבי שמעון, הרי כתוב הבו גדל לאלהינו. אמר רבי אבא, הבו גדל - זו גדלה. הצור תמים פעלו - זו גבורה. פי כל דרכיו משפט - זו תפארת. אל אמונה - זה נצח. ואין עול - זה הוד. צדיק - זה יסוד. וישר - זה צדק. הרי הכל שם קדוש של הקדוש ברוך הוא, ומשום זה פי שם ה' אקרא.

אמר רבי יוסי, שם ה' ממש. ומשה באותה שעה גלה להם לישראל, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'. מפאן למדנו, אותו צדיק שחקמה עליונה בו, פאשר מגיע יומו להסתלק מהעולם, צריך לגלות אותה החכמה לאלו שרוח קדושה ביניהם. מנין לנו? ממש, שכתוב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, וכתוב (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'.

ואם לא, עליו כתוב, (משלי א) אל תמנע טוב מבצעו. כמו שנאמר (משלי ד) פי לקח טוב נתתי לכם וגו'. (משלי א) בהיות לאל ידך לעשות. טרם תסתלק מן העולם, ולא נתנה לך רשות לגלות.

אמר רבי חייא, פסוק זה למדנו ממנו חכמה עליונה, וכף הוא. אבל סוף הפסוק מקשר קשר של האמונה במה שכתוב הוא, כמו שנאמר צדיק וישר הוא. כלם

מלכנון פלה וגו'. מאי לכנון. דא עדן, דאתלבן מפל סטרין. ועדן הא ידוע לגבי חברי.

תאנא, פתיב פי שם יי' אקרא, מאי כי שם יי' אקרא. אמר רבי שמעון, הא כתיב הבו גדל לאלהינו. אמר רבי אבא, הבו גדל, דא גדולה, הצור תמים פעלו, דא גבורה. פי כל דרכיו משפט, דא תפארת. אל אמונה, דא נצח. ואין עול, דא הוד. צדיק, דא יסוד. וישר, דא צדק. הא כלא שמא קדישא דקודשא בריך הוא, ובגין כך פי שם יי' אקרא.

אמר רבי יוסי, שם יי' ממש. ומשה בההיא שעתא גלי להו לישראל. דכתיב, (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'. מפאן אוליפנא, ההוא זפאה דחקמתא עלאה ביה, פד מטי יומא לאסתלקא מעלמא, בעי לגלאה ההיא חכמתא, לאינון די רוח קדישא בינייהו. מנלן. ממש. דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. וכתיב, (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'.

ואם לאו, עליה כתיב, (משלי א) אל תמנע טוב מבצעו. פמה דאת אמר, (משלי ד) פי לקח טוב נתתי לכם וגו'. (משלי א) בהיות לאל ידך לעשות. עד לא תסתלק מן עלמא, ולא אתייהב לך רשותא לגלאה.

אמר רבי חייא, האי קרא אוליפנא מניה חכמתא עלאה, והכי הוא. אבל סיפיה דקרא, מקשר קשרא דמהימנותא, במאי דכתיב הוא. פמה דאת אמר, צדיק וישר הוא. פלומר הוא כלא. הוא חד בלא פרודא. דאי תימא כל הני סגיאיין אינון, חזר ואמר פלומר, הוא הכל, הוא אחד בלא פרוד. שאם תאמר שכל אלו רבים הם - חזר ואמר הוא, כלם

הוא, פלהו סלקין ומתקשרין ומתאחדן בחד. וכלא, הוא הנה, והוא הנה, והוא יהא. והוא חד. בריף שמייה לעלם ולעלמי עלמין. (על) עד פן מתקטרין מלין, ומתאחדין מלין קדישין, דשמא דקודשא בריף הוא.

זבאה חולקיה מאן דקרי למלפא, וינדע למקרי בדקא יאות. ואי איהו קרי ולא ידע למאן קרי, אתרחיק קדשא בריף הוא מניה, דכתיב, (תהלים קמה) קרוב יי' לכל קראיו וגו'. קרוב יי' לכל קראיו, למאן קרוב. חזר ואמר, לכל אשר יקראהו באמת, וכי אית מאן דיקרי ליה בשקרא. אמר רבי אבא אין, ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן דקרי. מנלן. דכתיב לכל אשר יקראהו באמת. מאי באמת. בחותמא דגושפנקא דמלפא, דהוא שלימו דכלא. הדא הוא דכתיב, (מיכה ז) תתן אמת לייעקב חסד לאברהם. ובגין כך לכל אשר יקראהו באמת פתיב. זבאה חולקיה דמאן דעאל, ונפק למנדע ארחוי דקודשא בריף הוא. ועל דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה וגו'. וכתיב (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים וגו'.

תניא אמר רבי יצחק, כל הני תקונין, וכל הני מלי, למחצדי חקלא אתמסרן. ותנינן, חזיבין פביכול עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא. פמה דכתיב, שחת לו לא בניו (דף רצ"ו ע"ב) מומם דהא כל הני תקונין לא משתפחי בדקא יאות. פתוב אחד אומר, (ישעיה ט) וילבש צדקה פשרין, וכתוב אחד אומר (שם) וילבש בגדי נקם תלבשת. אלא אמר רבי יצחק, וילבש צדקה, בזמנא דישראל זפאן. לא זכו, וילבש בגדי נקם וגו'.

עולים ומתקשרים ומתאחדים באחד. והכל - הוא הנה, והוא הנה, והוא יהיה, והוא אחד. ברוף שמו לעולם ולעולמי עולמים. (על) עד כאן מתקשרים דברים ומתאחדים דברים קדושים של שמו של הקדוש ברוף הוא.

אשרי חלקו של מי שקורא למלך ויודע לקרא כמו שצריך. ואם הוא קורא ולא יודע למי קורא, מתרחק הקדוש ברוף הוא ממנו, שכתוב (תהלים קמה) קרוב ה' לכל קראיו וגו'. קרוב ה' לכל קראיו, למי קרוב? חזר ואמר, לכל אשר יקראהו באמת. וכי יש מי שיקרא לו בשקר? אמר רבי אבא, פן, אותו מי שקורא ולא יודע למי קורא. מנין לנו? שכתוב לכל אשר יקראהו באמת. מהו באמת? בחתימה של חותמת המלך, שהוא שלמות הכל. זהו שכתוב (מיכה ז) תתן אמת לייעקב חסד לאברהם. ומשום כך, לכל אשר יקראהו באמת פתיב. אשרי חלקו של מי שנכנס ויצא לדעת דרכיו של הקדוש ברוף הוא, ועל זה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה וגו'. וכתוב (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים וגו'.

רמנו, אמר רבי יצחק, כל אלו התקונים וכל אלו הדברים נמסרו לקוצרי השדה. ולמדנו, רשעים פביכול עושים פגם למעלה. איזה פגם? כמו שכתוב, שחת לו לא בניו מומם, שהרי כל אלו התקונים לא נמצאים כמו שצריך. פתוב אחד אומר, (ישעיה נט) וילבש צדקה פשרין, וכתוב אחד אומר, (שם) וילבש בגדי נקם תלבשת. אלא אמר רבי יצחק, וילבש צדקה - לא זכו - וילבש בגדי נקם וגו'.

בזמן שישראל זכאים.

אמר רבי יוסי, מה הפגם? כמו שלמדנו, שהאבות לא מסתפקים (מסתפקים) להתברך מאותה ההשקיה של הנחל, כל שכן הבנים, כמו שנאמר שחת לו לא בניו מומם. מהו לו לא - שתי פעמים. אלא אחד למעלה ואחד למטה.

וזהו שאמר רבי שמעון, כל זמן שהרשעים מתרבים בעולם, כביכול שם הקדוש לא מתברך בעולם. וכל זמן שהרשעים לא מתרבים בעולם, שם הקדוש מתברך בעולם. זהו שכתוב (תהלים קד) יתמו חטאים וגו', ברכי נפשי את ה' הללויה. אמר רבי אבא, מקרא זה ממש הוא, שכתוב שחת לו לא בניו מומם. מי גורם למום זה? דור עקש ופתלתל. משום שאלו הרשעים והדור נמצא כף.

משום זה, אחר שאמר משה כל אלו הדברים והזכיר השם הקדוש כמו שצריך, אמר, ודאי צדיק וישר הוא, דבר פתקונו. אבל שחת לו לא בניו מומם. מה הטעם כף? משום שהם דור עקש ופתלתל. אמר רבי יהודה, לו לא, כלומר לעצמם עושים כף הרשעים, שגורמים לברכות להסתלק מהעולם. אמר רבי אבא, לו לא, הרי בארנו וכף הוא. מה כתוב אחריו? הלה תגמלו זאת, לשלם גמול זה להקדוש ברוך הוא על כל אלו הטובות שגרים לך ועשה עבורך.

רבי אלעזר פתח, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם וגו'. זכאים הם ישראל על כל אמות עובדי כוכבים ומזלות, שאף על גב שהרגיזו לפני אדונם, הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזב אותם. שכל מקום שגלו בין העמים, הקדוש ברוך

אמר רבי יוסי מאי פגימותא. פמה דתנינן, דאבהן לא מסתפקין (ס"א מסתפקין) לאתברכא מההוא שקיו דנחלא. כל שכן בנין. פמה דאת אמר, שחת לו לא בניו מומם. מאי לו לא תרי זמני. אלא חד לעילא, וחד לתתא.

והיינו דאמר רבי שמעון, כל זמנא דחייביא סגיאו בעלמא, כביכול שמא קדישא לא מתברך בעלמא. וכל זמנא דחייביא לא סגיאו בעלמא, שמא קדישא מתברך בעלמא. הדין הוא דכתיב, (תהלים קד) יתמו חטאים וגו', ברכי נפשי את יי' הללויה. אמר רבי אבא, מקרא זה ממש הוא, דכתיב שחת לו לא בניו מומם. מאן גרים לחבלותא דא. דר עקש ופתלתל, בגין דאינון חייביא ודרא אשתכח הכי.

בגין כן בטר דאמר משה כל הני מלין, ואדפר שמא קדישא כדקא יאות, אמר ודאי צדיק וישר הוא, מלה בתקונייה. אבל שחת לו לא בניו מומם. מאי טעמא הכי משום דאינון דר עקש ופתלתל. אמר רבי יהודה, לו לא, כלומר לגרמיהו עבדין דא חייבין, דגרמין לאסתלקא ברקאן מעלמא. אמר רבי אבא, לו לא, הא אוקימנא והכי הוא. מה כתיב בתריה. הליי' תגמלו זאת, לשלמא גמול דא לקודשא בריך הוא, על כל אינון טבאן דגרים לך, ועביד לקבלך.

רבי אלעזר פתח, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם וגו'. זכאין אינון ישראל, על כל עמין עובדי כוכבים ומזלות, דאף על גב דארגיזו קמי מאריהון, קדשא בריך הוא לא בעי לשבקא לון. דבכל אתר דגלו ביני עממא, קדשא בריך הוא עמהון בגלותא.

הוא עמָהם בגלות. זהו שכתוב
ואף גם זאת בהיותם בארץ
איביהם וגו'.

רבי אבא אמר, ואף גם זאת
בהיותם.

בא ראה פמה החביבות של
הקדוש ברוך הוא כלפי ישראל,
שאף על גב שגורמים לגלות בין
העמים, השכינה לא סרה מהם
לעולמים. שלא תאמר שהם
לכדם בגלות נמצאים, אלא -
ואף גם זאת, עמָהם נמצאים.
זהו שכתוב ואף גם זאת בהיותם
בארץ איביהם וגו'.

רמב"ד שהתרגז על בנו, גזר עליו
ענש להתרחק ממנו וללכת
לארץ רחוקה. שמעה המלכה
ואמרה: הואיל ובני הולך לארץ
רחוקה ומשליך אותו המלך
מהיכלו, אני לא אעזב אותו. או
שנינו כאחד נשוב להיכל של
המלך, או שנינו כאחד נשב
בארץ אחרת. לעתים פוקד
המלך על המלכה, ולא מוצאיה,
שהיתה הולכת עם בנו. אמר:
הואיל והמלכה שם, שנייהם
ישובו.

ובזמן שיפקד הקדוש ברוך הוא
למלכה, פוקד אותה בתחלה,
ובגללה פוקד את בניו. זהו
שכתוב (שמות ו) וגם אני שמעתי
את נאקת בני ישראל וגו'. מי
גורם שאני שומע צרתם?
כביכול המלכה. שאני זוכר
אותה. זהו שכתוב (שם) ואזכר
את בריתי. וכתוב (שם ב) ויזכר
האלהים את בריתו. וכאשר
הקדוש ברוך הוא יחזיר את
ישראל מן הגלות, מה כתוב?
(דברים ל) ושב ה' אליהם ויעוד
שבותם ורחמם. זו המלכה. ועוד
כתוב, (תהלים פה) רצית ה' ארצך
שבת שבות יעקב.

אמר רבי יהודה, הלא תגמלו

הדא הוא דכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ
איביהם וגו'.

רבי אבא אמר, ואף גם זאת בהיותם.

תא חזי, כמה חביבותא דקודשא בריך הוא
לגביהון דישׂראל, דאף על גב דגרימין
למגלי ביני עממיה, שכינתא לא אתעדיאת
מנהון לעלמין. דלא תימא דאינון בלחודדיהו
בגלותא משתפחין. אלא ואף גם זאת עמהון
משתפחין. הדא הוא דכתיב ואף גם זאת
בהיותם בארץ איביהם וגו'.

רמב"ד דארגזי על בריה, גזר עליה עונשא
לאתרחקא מניה, ולמיזל לארעא
רחיקא. שמעה מטרוניתא ואמרה, הואיל
וברי אזיל לארעא רחיקא, ושדי ליה מלפא
מהיכליה, אנא לא אשבוק ליה, או תרוונא
כחדא ניתוב להיכלא דמלפא או תרוונא
כחדא ניתוב בארעא אחרא. לזמנין, פקיד
מלפא על מטרוניתא, לא אשבוקה. דהוות
אזלת עם בריה, אמר, הואיל ומטרוניתא
תמן, תרווייהו יתובון.

ובזמנא דפקיד קדשא בריך הוא למטרוניתא,
פקיד לה בקדמיתא, ובגינה פקיד
לבנוי. הדא הוא דכתיב, (שמות ו) וגם אני
שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'. מאן גרים
דאנא שמענא עקתהון. כביכול, מטרוניתא.
דדכרנא לה. הדא הוא דכתיב, (שמות ו) ויאזכר
את בריתי. וכתיב (שמות ב) ויזכר אלהים את
בריתו. וכד קדשא בריך הוא יהדר לישראל
מן גלותא, מה כתיב. (דברים ל) ושב יי' אליהם
את שבותם ורחמם, דא מטרוניתא. ועוד
כתיב, (תהלים פה) רצית יי' ארצך שבת שבות
יעקב.

אמר רבי יהודה, הליי' תגמלו זאת, בגין

זאת, משום שאתם דור עקש ופתלתל, אתם הייתם גורמים שתגלה זאת בגלות. הלה תגמלו זאת?! זהו הגמול שעשה עמכם בכל אותם מופתים של מצרים, בכל אותם אותות שעשה לכם, הנהו הגמול שאתם משלמים לזאת הזו?! מי גרם לכם זה? משום שאתם עם נבל ולא חכם, ולא מסתפלים בכל אותן טובות שעשה לכם עד עתה.

ה'ה' תגמלו זאת - זו השכינה. והרי בארנו הדברים, שלמדנו, אות ה"א של בהפראם (בראשית ב) - קטנה. ה"א שבהלה - גדולה. והרי נתבאר שלמדנו, אמר רבי יהודה, ה"א שבכל מקום - הקדוש ברוך הוא, ונקראת אם. ושני עולמות הם, שכתוב (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. והרי למדנו בסוד הפסוק, (במדבר כח) בשמן פתית רביעת ההין.

למדנו, רבי יהודה אומר, בכמה מקומות הסתכלתי שהקדוש ברוך הוא לא הסיר אהבתו מהם מישראל, שבכל מקום שהם היו, הקדוש ברוך הוא ביניהם, שכתוב (ויקרא כו) לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם. אתם דוקא, ביניהם עמכם, לא סר מהם לעולמים.

רבי יצחק היה מהלך בדרך ופגע בו רבי חייא. אמר לו, רואה אני (אוקם) בפניך שהרי במדור של השכינה מקומך. מהו שכתוב (שמות א) וארד להצילו מיד מצרים? וארד?! ארד הנה צריך לו! וארד - בראשונה. מתי? פאשר ירד יעקב למצרים. ולמה? להצילו מיד מצרים. שאם לא הנה ביניהם, לא יכולים לסבל הגלות, כמו שנאמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

דאתון דור עקש ופתלתל, אתון הויתון גרמין דתגלי זאת בגלותא. הליי תגמלו זאת. דא הוא גמול דעביד עמכון, בכל אינון נימוסין דמצרים, בכל אינון אתון דעבד לכו, דא הוא גמול דאתון שלמין להאי זאת. מאן גרם לכו דא. בגין דאתון עם נבל ולא חכם, ולא מסתפלין בכל אינון טבן דעבד לכו עד השתא.

הליי תגמלו זאת, דא שכנתא. והא אוקימנא מלי, דתנינן, ה"א דבהפראם, (בראשית ב) זעירא. ה"א דבהליי רברבא. והא אתמר דתנינא, אמר רבי יהודה, ה"א דבכל אתר קדשא בריך הוא, ואקרי אם. ותרי עלמין ניהו, דכתיב, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. והא תנינן ברזא דקרא, (במדבר כח) בשמן פתית רביעת ההין.

תנינא רבי יהודה אומר, בכמה אתרי אסתפלנא, דקודשא בריך הוא לא אעדי (דף רח"צ ע"א) רחימותא מנייהו דישראל, דבכל אתר דאינון הוו, קדשא בריך הוא ביניהו. דכתיב, (ויקרא כו) לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם. דייקא אתם, ביניהו עמהון לא אעדי מנייהו לעלמין.

רבי יצחק הוה אזיל בארחא, ופגע ביה רבי חייא, אמר ליה חמינא (לח) באנפך, דהא במדורא דשכינתא מדורף. מאי כתיב. (שמות ג) וארד להצילו מיד מצרים. וארד, ארד מיבעי ליה. וארד בקדמיתא. אימתי. פד נחת יעקב למצרים. ולמה. להצילו מיד מצרים. דאלמלא לא הוה ביניהו, לא יכלין למסבל גלותא. פמה דאת אמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

אמר לו, ודאי בכל מקום שיש ישראל נמצאים, הקדוש ברוך הוא ביניהם. וכל מקום שחכמי הדור הולכים, הקדוש ברוך הוא הולך עמם, שכתוב (שם) פי מלאכיו יצוה לך וגו'. מנין לנו? שכתוב (בראשית לב) ויעקב הלך לדרךו וגו', ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה. עתה נשתתף באחד ונלך בדרך, שהרי ידעתי שלמקום אחד אנו הולכים, לקבל פני שכינה. אמר לו, בודאי אמר רבי יצחק, למדנו, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנחנו להראות לפני הקדוש ברוך הוא אנו הולכים, ולא יראים.

עד שהיו הולכים, אמר רבי חייא, כתוב (שם ב) אלה תולדות השמים והארץ. השמים - לכלל את הקדוש ברוך הוא. והארץ - לכלל את הקדוש ברוך הוא וכל מה שלמטה, אלו נקראים תולדות השמים, מהם.

אמר לו, אם כן, מהו בהפראם, ונאמר בה' בראם? אמר לו, הכל דבר אחד. כאשר השמים התחברו, ה' הוזהר ויצאה תולדות, והם נקראו תולדות השמים והארץ. אמר לו, אם כן, במה בארנו בה' בראם - באברהם? אמר לו, הכל דבר אחד הוא. באברהם - אלו השמים, שמשם מתחילים להתפשט. בה' בראם, וזהו והארץ, והכל דבר אחד.

אמר לו, ודאי כף הוא, והרי למדנו, שכתוב אלה תולדות השמים והארץ. ולמדנו, העולם הזה נברא בה', שכתוב בהפראם. והעולם הבא נברא ב', שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן - לכלל השמים. את הגן - לכלל את הארץ.

אמר ליה, ודאי בכל אתר דישראל שריין, קדשא בריך הוא בינייהו. וכל אתר דחכימי דרא אזלין, קדשא בריך הוא אזיל עמהון, דכתיב, (שם) פי מלאכיו יצוה לך וגו'. מנלן. דכתיב, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרךו וגו', ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה. השתא נשתתף פחדא, וניזיל בארחה, דהא ידענא דלא אתר חד אזלינן, לקבלא אנפוי דשכינתא. אמר ליה, ודאי. אמר רבי יצחק, תנינן, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנן לאתחזאה קמי קדשא בריך הוא אזלינן, ולא דחילנא.

עד דהוו אזלי, אמר רבי חייא, כתיב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ. השמים, לאכללא קדשא בריך הוא. והארץ, לאכללא קדשא בריך הוא וכל מה דלתתא, אינון אקרין תולדות השמים מנייהו.

אמר ליה אי הכי מהו בהפראם, ואתמר בה' בראם. אמר ליה פלא חד מלה, פד שמים אתחברו, האי ה' אפיקת תולדות, ואינון אקרין תולדות השמים והארץ. אמר ליה אי הכי, במאי אוקימנא בה' בראם, באברהם. אמר ליה פלא חד מלה הוא, באברהם, היינו השמים, דמתמן שריין לאתפשטא. בה' בראם, היינו והארץ, וכללא חד מלה.

אמר ליה, ודאי הכי הוא, והא אוליפנא, דכתיב, אלה תולדות השמים והארץ. ותנינן, העולם הזה נברא בה', דכתיב בהפראם. והעולם הבא, נברא ב', דכתיב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. לאכללא השמים. את הגן, לאכללא את הארץ.

וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁכֵתוֹב (שיר השירים ד)
 מְעִינ גְנִימ, זְהוּ הַשְּׁמִימ, בְּאֵר
 מִימ חַיִּימ, שְׁכֵתוֹב (בראשית כו)
 וַיִּכְרוּ שֵׁם עֲבָדֵי יִצְחָק בְּאֵר,
 שְׁכֵתוֹב (שם) וַיַּעֲתֵק מִשֵּׁם וַיַּחֲפֹר
 בְּאֵר אַחֲרַת וְגו'. וְנִזְלִימ מִן
 לְבָנוֹן, שְׁאֵלוּ מִתְקַשְׁטִימ לְמַעֲלָה
 וְעוֹלִימ בְּרֵאשׁוּ שֶׁל הַמְּלָךְ,
 שְׁכֵתוֹב (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מְעַל
 שְׁמִימ חֲסָדָךְ.

מִן לְבָנוֹן - מִשֵּׁם יוֹצְאִימ לְבִינָה.
 וְנִמְשָׁךְ וּמִתְפַּשֵּׁט לְכָל הַקְּצוֹוֹת,
 עַד שְׁנִמְשָׁכִימ אֵלוּ הַמְקוֹרוֹת
 וַיּוֹרְדִימ לְהַתְפַּנֵּס לְמִקוֹם שְׁנִקְרָא
 הַיָּם הַגָּדוֹל, שְׁכֵתוֹב (קהלת א) כָּל
 הַנְּחָלִימ הַלְּכִימ אֵל הַיָּם וְגו'.
 וְכֵתוֹב (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֵל צוֹר
 חֲצִבְתֶּם וְגו'. וְאַחַר כֵּן כְּתוֹב,
 (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתִי כִּלָּה
 וְגו'. וּמִכַּאֲן יִצְאוּ תוֹלְדוֹת לְכָלִּם,
 שְׁכֵתוֹב בְּהַבְּרָאִם, בְּה' בְּרָאִם
 מִמֶּש, בְּאַבְרָהִם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְאַפְלוּ בַּיַּעֲקֹב מִמֶּש. וְהַפֵּל דְּבַר
 אַחַד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פֶּאֶשֶׁר אָנוּ
 יוֹשְׁבִימ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַפֵּל
 נֶאֱמַר לְפָנָיו בְּגִלּוּי וְלֹא הִצְטַרְכְּנוּ
 לְכָל זֶה. אָמַר לוֹ, אֵינ רַבִּי שְׁמַעוֹן
 כְּשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם, שְׁכָלִם לְפָנָיו
 כְּמוֹ שְׁאֵר הַנְּבִיאִימ כְּלַפֵּי מִשָּׁה.
 עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִימ, אָמַר רַבִּי
 חַיִּיא, כְּתוֹב (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח
 אִשָּׁה עוֹלָה מִרְחִם בֶּן בְּטִנָּה וְגו'.
 פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ, וְכַאֲן מַה הוּא
 עוֹסֵק? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם
 בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַחֲבֵרִימ, סְמִיכָה לֹא
 נִסְמַכְתִּי, אָנוּ מַה נֹּאמַר?

אָמַר לוֹ, שְׁתֵּרִי קוֹל שֶׁל רִמּוֹ
 אַחַד שְׁמַעְתִּי יוֹם אַחַד פֶּאֶשֶׁר
 הֵייתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְלֹא יָדַעְתִּי מִי
 אָמַר, וְלֹא יָדַעְתִּי דְּבַר.

וְכֹא רָאָה, שְׁבַעָה יָמִימ הָיוּ
 שְׁנַחֲלַשְׁתִּי עַל זֶה וְלֹא טַעַמְתִּי
 דְּבַר, וְעַתָּה הוֹלֵךְ אֲנִי אֶצֵּל

וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּכֵתִיב, (שיר השירים ד) מְעִינ גְנִימ,
 דָּא הִיא הַשְּׁמִימ, בְּאֵר מִימ חַיִּימ,
 דְּכֵתִיב, (בראשית כו) וַיִּכְרוּ שֵׁם עֲבָדֵי יִצְחָק בְּאֵר,
 דְּכֵתִיב (שם) וַיַּעֲתֵק מִשֵּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֲרַת
 וְגו'. וְנִזְלִימ מִן לְבָנוֹן, דְּאֵינּוֹן מִתְעַטְרִין
 לְעִילָא, וְסִלְקִין בְּרִישָׁא דְּמִלְפָּא. דְּכֵתִיב, (תהלים
 קח) כִּי גָדוֹל מְעַל שְׁמִימ חֲסָדָךְ.

מִן לְבָנוֹן, מִתְמָן נְפַקִין לְבִינָה. וְנִגִיד וְאַתְמַשְׁךְ
 לְכָל זְוויין, עַד דְּנִגְדִין אֵינּוֹן מִבּוּעִין,
 וְנִחְתִין לְאַתְפְּנִשָׁא לְאַתֵּר דְּאִקְרִי יִמָּא רַבָּא.
 דְּכֵתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִימ הַלְּכִימ אֵל הַיָּם
 וְגו'. וְכֵתִיב, (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֵל צוֹר חֲצִבְתֶּם
 וְגו'. לְבֵתֵר פְּתִיב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתִי
 כִּלָּה וְגו'. וּמִכַּאֲן, נְפִיקוּ תוֹלְדוֹת לְכָלָּא.
 דְּכֵתִיב, בְּהַבְּרָאִם, בְּה' בְּרָאִם מִמֶּש,
 בְּאַבְרָהִם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְאַפְילוּ בַּיַּעֲקֹב
 מִמֶּש. וְכִלָּא חַד מְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פַּד אָנָן יִתְבִין לְקַמִּיָּה דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, כִּלָּא אַתְמַר קַמִּיָּה בְּאַתְגַּלְיָא,
 וְלֹא אִצְטַרְיִכְנָא לְכָל הָאֵי. אָמַר לִיָּה, לָאו רַבִּי
 שְׁמַעוֹן כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נְשָׂא, דְּכִלְהוּ קַמִּיָּה, כְּשֶׁאֵר
 נְבִיאֵי לְקַמִּי מִשָּׁה. עַד דִּהְוּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי
 חַיִּיא, כְּתִיב, (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה
 מִרְחִם בֶּן בְּטִנָּה וְגו'. הָאֵי קָרָא אוֹקִמּוּהָ,
 וְהָא מָאֵי קָא מִיִּרִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵי
 בְּקִטּוֹרָא דְּחַבְרִיָּיא, סְמִיכָא לָא אִסְמַכְנָא, אָנָן
 מַה נִּימָא.

אָמַר לִיָּה, דְּהָא קָלָא דְּרַמִּיזָא חַד, שְׁמַעְנָא
 יוֹמָא חַד, פַּד הָוָה אֲזִילָנָא בְּאַרְחָא, וְלֹא
 יָדַעְנָא מָאן אָמַר, וְלֹא יָדַעְנָא מְלָה.

וְהָא חַזִּי, שְׁבַעָה יוֹמִין הָווּ דְּחִלִּישְׁנָא עַל דָּא,
 וְלֹא טַעַמְנָא מְדִי. וְהַשְׁתָּא אֲזִילָנָא לְגַבִּיָּה
 דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּלִימָא לִי דִּילְמָא אֲדַכַּר.

המנונה הקדושה שיאמר לי,
שְׁמָא אָזְכֵר. אָמַר לוֹ, שְׁמָא אוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ רַבִּי אֶלְעָזָר
אֶצֶל חַמְיוֹ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הַלַּכְתִּי
עִמּוֹ, וְהִנֵּה נִזְכַּרְתִּי בְּדַבָּר.

בֵּא רָאָה, כִּף אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
מִשְׁמוֹ שֶׁל אָבִיו, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִיּוֹם
שֶׁנִּפְלְנוּ בְּגִלוֹת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עֹזֵב אוֹתָנוּ בְּגִלוֹת וְשׂוֹכַח
אוֹתָנוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מט)
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזַבְנִי ה' וְה'
שְׁכַחְנִי. אָמְרָה הַשְּׂכִינָה: הַתְּשַׁכַּח
אִשָּׁה עוֹלָה?! וְכִי יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאִים בְּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר
(דברים ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם,
מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָה, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר
(דמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כְּלֵה
זָרַע אָמֶת, גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה,
שְׁכָתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ?! וְאֲנֹכִי לֹא
אֲשַׁכַּחְךָ. מִכָּאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא עוֹזֵב אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָמִים.

עוֹד אָמַר, הַתְּשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה
מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָה. זֶהוּ סוּד עֲלִיּוֹן
שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הִנֵּה
דְּבָרִים אֵלּוּ בְּשִׁמּוֹ אַחֲזִינִים. כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שׂוֹכַח
שְׁמוֹ שֶׁהָרִי הוּא הַכֹּל - כִּף
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שׂוֹכַח
אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אַחֲזִינִים
בְּשִׁמּוֹ מִמֶּשׁ. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי חֲזִיא,
אָמַר, וְדַאי זֶהוּ דְּבַר חֲדוּשׁ. בְּרוּךְ
יְהִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁנִּפְגַּשְׁתִּי כִּף וְיַדְעִתִּי דְּבַר,
וְיַדְעִתִּי מִי אוֹתוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ.
וְבֵא רָאָה, שְׁאוֹתוֹ יוֹם שֶׁרְצַתִּי
אֶרְבֶּעָה מִלִּין, וְלֹא מִצְּאִתִּי מִי
הָיָה. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְנַסְתִּי
בְּמַעְרָה אַחַת שֶׁרַבִּי אֶלְעָזָר נָח
שָׁעָה אַחַת. קָרָא עָלָיו רַבִּי חֲזִיא
אֵלּוּ הַפְּסוּקִים, (ישעיה נח) אֲזַ יִבְקַע
כְּשֶׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'. אֲזַ תִּקְרָא וְה'
יַעֲנֶה וְגו', אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'.

אָמַר לִיָּה, דִּילְמָא הֵהוּא יוֹמָא דְהוּא אָזִיל רַבִּי
אֶלְעָזָר לְגַבְיָה דְחַמְיוֹ, וְהֵהוּא יוֹמָא אֶזִּילְנָא
עִמָּיה, וְהָא אֲדַכְרָנָא מְלָה.

תָּא חֲזִי, הָכִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁמִיָּה
דְּאָבוּי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קִמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, מִיּוֹמָא דְנִפְלְנָא בְּגִלוֹתָא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא שְׂבִיק לָן בְּגִלוֹתָא, וְאֲנָשִׁי לָן. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (ישעיה מט) וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזַבְנִי יי' וְיִי'
שְׁכַחְנִי. אָמְרָה שְׂכִינְתָא, הַתְּשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה,
וְכִי יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרוּן בְּנִין, כְּמָה דְאֵת אָמַר,
(דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. מֵרַחֵם בֶּן (ד)
ר"ח צ"ב ע"ב) בְּטְנָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי
נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כְּלֵה זָרַע אָמֶת. גַּם אֵלֶּה
תִּשְׁכַּחְנָה, דְכַתִּיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּחְךָ, מִכָּאן,
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָמִין.

תוֹ אָמַר, הַתְּשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן
בִּטְנָה. דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה דְאָמַר קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. הָא מִלִּין אֵלִין בְּשְׁמִיָּה אַחֲזִינְךָ.
כְּמָה דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲנָשִׁי שְׁמִיָּה,
דְּהָא הוּא כְּלָא, כִּף קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא
אֲנָשִׁי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל דְאִינּוֹן אַחֲזִינְךָ בְּשְׁמִיָּה
מִמֶּשׁ. אַתְרַגְּשִׁי רַבִּי חֲזִיא, אָמַר וְדַאי דָּא הִיא
מְלָה. בְּרִיךְ יְהִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֶעֱרַעְנָא
לָךְ, וְיַדְעָנָא מְלָה. וְיַדְעָנָא מָאן הֵהוּא
דְשִׁמְעָנָא מִנִּיה.

וְתָא חֲזִי, דְהֵהוּא יוֹמָא דְרַהִיטְנָא אֶרְבַּע מִילִי,
וְלֹא אֲשַׁכַּחְנָא מָאן הָוָה. אָמַר לִיָּה, בְּגִין
דְעָאֲלָנָא בְּחַד מְעַרְתָּא דְרַבִּי אֶלְעָזָר נְפִישׁ
שְׁעַתָּא חָדָא. קָרִי עָלֶיהָ רַבִּי חֲזִיא הִנֵּי קָרָאִי,
(ישעיה נח) אֲזַ יִבְקַע כְּשֶׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'. אֲזַ תִּקְרָא
וְיִי' יַעֲנֶה וְגו' אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יי' וְגו'.

(דברים לב) זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר וגו'. זכר ימות עולם. רבי אבא אמר, מי אלו ימות עולם? אלו ששה ימים שעשה הקדוש ברוך הוא העולם בהם, שפתיב (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' וגו'. ששת ימים, ולא בששת ימים, והרי בארנו. בינו שנות דר ודר. פלומר, אלו ימות עולם, ידעו ויתודעו כל אלו השנים והימים וכל דור ודור, עד דור זה שאתם עומדים בו.

שאל אביך ויגדך - זה הקדוש ברוך הוא. זהו שפתיב הלא הוא אביך קנך. ויגדך, והוא יגלה עמק החקמה. ומה היא? אלא כפאשר ששה ימים אלו בנו את העולם, לא בנו אותו אלא בגללך, שפתיב אתה ותקיים את התורה. שלמדנו, כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא - על תנאי עשה, שפאשר יבאו ישראל, אם יקבלו את התורה - מוטב, ואם לא - שיחזירוהו לתהו ובהו. ומשום זה, אלו ימות עולם יודעים ומבינים הכל.

והרי למדנו, אלו ענפי האילן איך נאחזים בתוף האילן? והרי בארנו, שפאשר הקדוש ברוך הוא ברר להם לממני המגנים על שאר האמות, ואתם מה פתוב? כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. שלא נתן אותם לשר, ולא למלאך, ולא לממנה אחר, וזה העם שהקדוש ברוך הוא נטל לחלקו.

באיזה מקום מצא אותו? ומצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן וגו'. שפתיב (יהושע כד) תרח אבי אברהם וגו', ואקח את אביכם את אברהם וגו'. ומפאן מנהיג אותם את ישראל בכל דור ודור ולא נפרד מהם ומנהיג אותם ברחמים. זהו שפתיב (דברים לב) פנשר יעיר קנו וגו'.

זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר וגו'. (דברים לב) זכר ימות עולם, רבי אבא אמר, מאן ימות עולם. אינון שיתא יומין, דעבד קדשא בריך הוא עלמא בהו. דכתיב, (שמות לא) כי ששת ימים עשה יי' וגו'. ששת ימים, ולא בששת ימים, והא אוקימנא. בינו שנות דר ודר. פלומר, אינון ימות עולם, ידעו וישתמודעו כל אינון שנין ויומין, וכל דרא ודרא, עד דרא דא דאתון קיימין.

שאל אביך ויגדך, דא קדשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, הלא הוא אביך קנך. ויגדך, והוא יגלה עומקא דחקמתא. ומאי היא. אלא כד אינון שיתא יומין שכלילו עלמא, לא שכלילו ליה, אלא בגינה, דתיתי אנת ותקיים אורייתא. דתנינן, כל מה דעבד קדשא בריך הוא, על תנאי עבד, דכד ייתון ישראל, אי יקבלון אורייתא יאות, ואי לא דיחדר ליה לתהו ובהו. ובגין פה, אינון ימות עולם ידעו ומשמודעון כללא.

והא תנינן, הנהו ענפי דאילנא, היך מתאחדן בגו אילנא, והא אוקימנא, פדין קדשא בריך הוא ברר לון, לממנן תריסין, על שאר עמין, ואתון מה כתיב. כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו, דלא יהב להו לרבבא, ולא למלאכא, ולא לממנא אתרא, והאי עמא דקודשא בריך הוא נסב לחולקיה.

באן אתר אשפח ליה. ומצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן וגו'. דכתיב, (יהושע כד)

תרח אבי אברהם וגו'. ואקח את אביכם את אברהם וגו'. ומהכא דבר להו לישראל בכל דרא ודרא, ולא אתפרש מנייהו, ודבר להו ברחמי, הדא הוא דכתיב פנשר יעיר קנו וגו'.

דור ודור ולא נפרד מהם ומנהיג אותם ברחמים. זהו שפתיב (דברים לב) פנשר יעיר קנו וגו'.

בְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא מִצְּאֵנוּ מִי שֶׁמֵּרְחֵם עַל בְּנֵי בְּנֶשֶׁר הַזֶּה. וְעַל זֶה לְמַדְנּוּ, כְּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתֶּם וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. הַנֶּשֶׁר, הֵיכָן מְקוּמוֹ? בְּמָקוֹם שֶׁיַּעֲקֹב עֹמֵד. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בְּאוֹתוֹ מְקוֹם מִמֶּשׁ. מִה טַעְמוֹ? מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בְּנָיו, וּבִדְבַר עִם אֲחֵרִים. כִּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג אֶת בְּנָיו כְּנֶשֶׁר זֶה.

מִה פְּתוּב? ה' בְּדַד יִנְחֵנוּ וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר, הוּא בְּלִבְדוֹ, שְׂפָתוֹב (שמות יג) וְה' הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם וּגּוֹ'. וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר, שְׁלֹא הִנְהִיג לָהֶם לִישְׂרָאֵל לֹא מִלְּאָף, וְלֹא מִמְּנֵה אַחֵר, שֶׁהֵם נִקְרָאִים אֶל נֶכֶר. וְזֶהוּ שֶׁאִמַר מֹשֶׁה, (שמות לב) אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב ה' בְּדַד יִנְחֵנוּ. הוּא בְּלִבְדוֹ, וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר.

אֲשֶׁרִי חֲלַקְמֵ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּנַהֵג אִתָּם (בישׂראל) כִּן, עֲלֵיהֶם פְּתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ, וְכָתוּב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטֵּשׁ ה' עַמּוֹ וּגּוֹ'. מִה הַטַּעַם לֹא יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ? בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, מִשּׁוּם שֶׁזֶּה בְּזֶה נִדְבֵק. וְעַל זֶה לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁהֵם נִמְצָאִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת (דברים לב). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל אֱלוֹי הַפְּסוּקִים שֶׁכָּאן תּוֹכְחוֹת הֵם שֶׁהוֹכִיחַ אוֹתָם מֹשֶׁה לִישְׂרָאֵל, חוּץ מֵאוֹתוֹ שֶׁם קְדוֹשׁ שְׁגֵלָה בְּתַחֲלַת דְּבָרָיו. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְאִפְלוּ מִה שֶׁהוֹכִיחַ לִישְׂרָאֵל הוּא בְּכֻלָּל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁאֵין דָּבָר בְּתוֹרָה

בְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ. (דברים לב) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא אֲשַׁפְּחָנָא מָאן דְּחֵיִים עַל בְּנָיו, כִּהָאִי נִשְׂרָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתֶּם וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. נֶשֶׁר בָּאֵן דּוֹכְתִּיהּ. בְּאַתָּר דִּיעֲקֹב קָאִים. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בִּהְהוּא אֲתָר מִמֶּשׁ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי עַל בְּנָיו, וְדִינָא לְגַבֵּי אֲחֵרֵינָן. כִּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר לְבָנוֹי כְּנֶשֶׁר דָּא.

מִה פְּתִיב יי' בְּדַד יִנְחֵנוּ וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר. הוּא בְּלַחְדוּדֵי, דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיֵּי הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם וּגּוֹ'. וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר, דְּלֹא דְבַר לְהוֹ לִישְׂרָאֵל לֹא מִלְּאָכָא, וְלֹא מִמְּנָא אֲחֵרָא, דְּאִינוּן אֲקֵרוּן אֶל נֶכֶר. וְדָא הוּא דְאָמַר מֹשֶׁה, (שמות לב) אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, יי' בְּדַד יִנְחֵנוּ. הוּא בְּלַחְדוּדֵי, וְאִין עֲמוֹ אֶל נֶכֶר.

זְבָאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבַר עֲמָהוּן, (בישׂראל) הָכִי עֲלִייהוּ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ, וְכָתִיב, (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטֵּשׁ יי' אֶת עַמּוֹ וּגּוֹ'. מָאִי טַעְמָא לֹא יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, בְּגִין דְּהָאִי כִּהָאִי אֲתַדְבֵק. וְעַל דָּא לֹא יִשְׁבּוּק לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל אֲתָר דְּאִינוּן שְׂרִינָן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמָּהוּן כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת. (דברים לב) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנֵּי קָרְאִי דְהָכָא, תּוֹכְחֵי אִינוּן, דְּאוּכַח לְהוֹ מֹשֶׁה לִישְׂרָאֵל, בַּר הַהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא, דְּגַלִּי בְּשִׁירוֹתָא דְּמִלוּי. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְאִפְלוּ מִה דְּאוּכַח לִישְׂרָאֵל, בְּכֻלָּא דְשְׂמָא קְדִישָׁא הוּא, דְּלִית מְלָה בְּאוּרִייתָא דְנִפְיָק

שיוצא מכלל השם הקדוש, שֶׁהַתּוֹרָה כְּלָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וְאֵלֵינוּ הַפְּסוּקִים יְדוּעִים הֵם. אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁוֶה בְּפִרְשֵׁה זו, הַיִּיטִי צָרִיף עַד עֵתָה. וְכֵאֵן הָרִי כְּתוּב, לֹא חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת, זֹאת וְדָאִי. וְהָרִי בְּכֹמָה מְקוֹמוֹת בְּאֶרְנוּ זֹאת, שְׁאֵם יִשְׂרָאֵל יִדְעוּ אֵת זֶה אֵיף זֹאת אַחוּזָה בְּדִינָיָה לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים - יְבִינּוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִשְׁתַּמְרוּ לְהִיּוֹת בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (איוב ב) וְאֶרְץ מִתְקוּמָה לֹא.

דְּבַר אַחֵר לֹא חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת - שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּהֵם בְּיִשְׂרָאֵל. כְּאֲשֶׁר שׁוֹמְרִים מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְיוֹשְׁבִים עִמָּה בְּשָׁלוֹם, יִדְעוּ שֶׁעֲזָרָה שֶׁל זֹאת הִזוּ עִמָּהֶם, לְהַפְרֵעַ מִשׁוֹנְאֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְעֻטִים בֵּין הָאֲמוֹת, יִדְעוּ אִיכָּה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְפֵי וּשְׁנָיִם יְנִיסוּ רֶבְבָה. וְמִי גֵרָם לָהֶם? הַזֹּאת הִזוּ שֶׁהִיטָה בִּינֵיהֶם בְּשָׁלוֹם כְּאֲשֶׁר עוֹשִׂים מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלַעוֹלָמִים לֹא זָזָה מֵהֶם לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִקְמוֹת.

אִם לֹא פִי צוּרָם מְכָרָם וְהַ' הַסְּגִירָם (דברים לב). מָה הַטַּעַם פִּי צוּרָם מְכָרָם? מִשּׁוֹם שֶׁצוּר יִלְדֹּף תָּשִׁי, שֶׁהַתְּקוּנִים לֹא נִמְצְאוּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף בְּמִקּוֹמָם. אִם לֹא פִי צוּרָם מְכָרָם. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה אֲבָרְהָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֶרְנוּ, שֶׁאֲמַר אֲבָרְהָם, יִתְחַיְבוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת וְלֹא יִכְסּוּ בְּגִיהֶנָם, שֶׁשְׁנֵי אֵלֹהִים - גִּלוֹת וְגִיהֶנָם - לֹא יִסְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּפִים עַל דָּוִד, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁיִּתְחַיְבוּ יִשְׂרָאֵל, יִפְלוּ לְגִלוֹת וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ בָּהֶם שׁוֹנְאֵיהֶם. וּמִשּׁוֹם זֶה צוּרָם מְכָרָם, וְדָאִי, וְהַ' הַסְּגִירָם, וְהַסְּפִים עַל דָּוִד.

מִכְּלָל דְּשָׂמָא קְדִישָׁא. דְּאוּרִייתָא כְּלָא שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינוֹן.

וְהֵי קְרָאִי יְדִיעָאן אֵינוֹן. אֲבָל בְּגִין דְּשָׂמָא (דף רצ"ט ע"א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּהֵאִי פִּרְשָׁתָא, אֲצִטְרִיכְנָא עַד הַשְׁתָּא. וְהֵכָא הָא כְּתִיב, לֹא חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת, זֹאת וְדָאִי, וְהָא בְּכֹמָה אֲתֵר אוֹקִימְנָא הָאִי, דְּאִי יִשְׂרָאֵל יִנְדְּעוֹן הָאִי, אֵיף זֹאת אֲחִידָא בְּדִינוֹי לְאַתְפְּרֵעָא מִן חֵיבִיבָא, יְבִינּוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִסְתַּמְרוּ לְמַהוּי בָּהּ. כְּמָה דְּכְתִיב, (איוב כ) וְאֶרְץ מִתְקוּמָה לֹא.

דְּבַר אַחֵר לֹא חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת. דְּאִי הִי מִתְקַשְׂרָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד נְטָרִין פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, וְיִתְבִּין עִמָּה בְּשָׁלָם, יִנְדְּעוֹן דְּסִיעֵתָא דְּהֵאִי זֹאת עִמָּהוֹן, לְאַתְפְּרֵעָא מִשְׁנֵאִיהוֹן. וְיִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן זְעִירִין בֵּינֵי עַמְמֵי, יִנְדְּעוֹן, אִיכָּה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְפֵי וּשְׁנָיִם יְנִיסוּ רֶבְבָה. וּמֵאֵן גָּרִים לָהּ. הָאִי זֹאת, דְּהוּה בְּהוּ בְּשָׁלָם, כִּד עֲבָדִין פְּקוּדֵי אוּרִייתָא. וְלַעֲלָמִין לֹא אֲתַעְדִּי מִנֵּיהוּ, לְמַעַבְדַּד לָהּ נוֹקְמִין.

אִם לֹא פִי צוּרָם מְכָרָם וְהִ' הַסְּגִירָם. (דברים לב) מָאִי טַעַמָּא פִּי צוּרָם מְכָרָם. בְּגִין צוּר יִלְדֹּף תָּשִׁי, דְּתְקוּנִין לֹא שְׂרָאן כְּדָקָא יְאוּת בְּאַתְרֵיהוּ. אִם לֹא פִי צוּרָם מְכָרָם. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה דָּא אֲבָרְהָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאֲמַר אֲבָרְהָם יִתְחַיְבוּן יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא, וְלֹא יִיעֲלוּן בְּגִיהֶנָם דְּתָרִין אֵלִין גִּלוֹתָא וְגִיהֶנָם, לֹא יִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְכֶם עַל יְדוּי, דְּכָל זְמַנָּא דִּי יַחֲבוּן יִשְׂרָאֵל, יִפְלוּן בְּגִלוֹתָא, וְיִשְׁתַּעֲבְדוּן בְּהוּ שְׁנֵאִיהוֹן. וּבְגִין כֵּן, צוּרָם מְכָרָם וְדָאִי, וְהִ' הַסְּגִירָם, וְאֲסַתְכֶם עַל יְדוּי.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הַטַּעַם שֶׁהוֹכִיחַ לָהֶם מִשֶּׁה בַּשִּׁירָה הַזֶּה? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם מְזַמְּנִים לְהַכְנִס לְאַרְץ וּלְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם שְׂכִינָה, וּמִשּׁוֹם זֶה הוֹכִיחַ אוֹתָם עַל כָּךְ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בַּשָּׁנִי מְקוּמוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיךְ מְזַמֵּן לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְחוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם. אֶחָד - שְׂכֵתוֹב (הוֹשֵׁעַ יב) וְרִיב לֵה' עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד עַל יַעֲקֹב כְּדָרְכָיו וְגו'. שִׁמְעוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם, שִׁמְחוּ. אָמְרוּ, עֲתָה יִפְרְתוּ מִהָעוֹלָם. כְּאֲשֶׁר רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהֵם שׂוֹמְעִים, מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? כְּבִטָּן עֲקֹב אֶת אַחֲיו וְגו'. כְּאֲשֶׁר שׂוֹמְעִים, אוֹמְרִים, זֹו הִיא תְּשׁוּבָה.

מִשָּׁל לְאִשָּׁה שֶׁהִיָּתָה לָהּ קִטְטָה בְּבִנְיָה, הִלְכָה לְחַבֵּעַ עָלָיו דִּין. וְרָאתָה לְדַיֵּן שְׁדָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת - חֲלָקִים לְמַלְקוֹת, לְתַלְמֵיהָ, לְשִׁרְפָה. אָמְרָה: אוֹי, מָה אֶעֱשֶׂה מִן הַבֵּן? כְּאֲשֶׁר סִים הַדִּין, אָמַר לְאוֹתָהּ אִשָּׁה: אִמָּא, מָה עָשִׂה לָךְ בְּנֵךְ? אָמְרָה, מִתְלוֹנְנֶת, עכ"מ.

יִמְצָאֶהוּ בְּאַרְץ מְדָבָר וּבְתַהוֹ. וְדָאִי לְבַסּוּף עָשִׂה לְכָל אוֹתָן קְלָפוֹת שֶׁיְהִי כְלָן מִשְׁתַּעֲבָדוֹת לוֹ. עַד כַּאֲן הִיָּה כְּתוּב בְּאוֹתוֹ סֵפֶר שֶׁל קְרִטָנָא הַרוּפָא. לְבַסּוּף הִיָּה רְשׁוּם בְּזַה הַפְּסוּקָה, כָּל שְׂמִירָה שֶׁנִּצְרָף רוּפָא חָכֵם לַעֲשׂוֹת לְחוּלָה שְׂשׁוּכָב בְּבֵית חָלִיו, בֵּית אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ - לְעַבֵּד לְאֲדוֹן הָעוֹלָם!

שְׂבָאֲשֶׁר הוֹלֵךְ רוּפָא חָכֵם אֶצְלוֹ, יִמְצָאֶהוּ בְּאַרְץ מְדָבָר וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמֹן, מִחֲלוֹת הַשּׁוֹרוֹת עָלָיו. מוֹצֵא אוֹתוֹ בְּמַאֲסֵר הַמֶּלֶךְ. אִם תֵּאֱמַר, הוֹאִיל וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְקֹד לְתַפְּסָא אוֹתוֹ, שְׂלֵא יִשְׁתַּדֵּל אָדָם אַחֲרָיו - לֹא כָךְ, שֶׁהָרִי אָמַר דּוֹד, (תְּהִלִּים מא) אֲשֶׁרִי

תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי טַעְמָא אוֹכַח לָהּ מִשֶּׁה בְּהָאִי שִׁירָה הַכִּי, בְּגִין דְּאִינְהוּ זְמִינִין לְמִיעַל לְאַרְעָא, וּלְמִשְׁרֵי בִּינְיָהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְגִין כֵּן אוֹכַח לָהּ עַל הָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּתַרִּי אַתְרֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאוֹכַחָא לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחֲדָאן אוֹמוֹת הָעוֹלָם. חַד דְּכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ יב) וְרִיב לִי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב כְּדָרְכָיו וְגו'. שִׁמְעִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן, אָמְרִי, הַשְׁתָּא יִשְׁתַּצּוֹן מִעֲלָמָא, כִּד חָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוֹן חֲדָאן, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיהּ. כְּבִטָּן עֲקֹב אֶת אַחֲיו וְגו'. כִּד שִׁמְעִין, אָמְרִין, דָּא הוּא תְּשׁוּבָה.

לְאִתְתָּא דְּהָוָה לָהּ קִטְטָה בְּבָרָה, אֲזַלְתָּ לְמַקְבִּיל עָלֶיהָ דִּינָא, חֲמָאת לְדִינָא דְּאִין נַפְשִׁין. מִנְיָהוּ לְאַלְקָאָה, לְצִלְבָּא, לְאוֹקְדָא, אָמְרָה וַיִּי מַה אַעֲבִיד מִן בְּרָא. כִּד סִיִּים דִּינָא, אָמַר לָהּ הִיא אִינְתוּ, אִימָא, מַה אַעֲבִיד לָךְ בְּרִיךְ, אָמְרָה קוֹבְלָנִי, עכ"מ.

יִמְצָאֶהוּ בְּאַרְץ מְדָבָר וּבְתַהוֹ, (דְּבָרִים לב) וְדָאִי לְבַתָּר עַבֵּד לְכָל אִינּוֹן קְלִיפִין, דִּיהוֹן כְּלָהוּ מִשְׁתַּעֲבָדִין לִיהּ. עַד הֵכָא הָוָה כְּתִיב בְּהָוָה סֵפֶרָא, דְּקִרְטָנָא אֲסִיא לְבַתָּר הָוָה רְשִׁים בְּהָאִי קְרָא, כָּל נְטוּרָא דְּאַצְטְרִיךְ אֲסִיא חֲפִים לְמַעֲבַד לְמַרְעֵ דְשָׂכִיב בְּבֵי מַרְעִיָה, בֵּי אֲסִירֵי דְמַלְכָּא, לְמַפְלַח לְמַאֲרֵי עֲלָמָא.

כִּד אֲזִיל אֲסִיא חֲפִים לְגַבִּיָה, יִמְצָאֶהוּ בְּאַרְץ מְדָבָר וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמֹן, מַרְעִין דְּשִׁרְיִין עָלֶיהָ, אֲשַׁכַּח לִיהּ בְּאַסִּירוֹ דְמַלְכָּא. אִי תִימָא הוֹאִיל וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א פְּקוּדֵי) יִפְקֹד לְתַפְּשָׁא לִיהּ, דְּלֹא יִשְׁתַּדֵּל בַּר נֶשׁ אַבְתַּרִּיהּ.

הוּא (פְּקוּדֵי) יִפְקֹד לְתַפְּסָא אוֹתוֹ, שְׂלֵא יִשְׁתַּדֵּל אָדָם אַחֲרָיו - לֹא כָךְ, שֶׁהָרִי אָמַר דּוֹד, (תְּהִלִּים מא) אֲשֶׁרִי

משכיל אל דל וגו'. דל הוא אותו ששוכב בבית חליו. ואם רופא חכם הוא, הקדוש ברוך הוא נותן לו ברכות לאותו שישתדל בו.

ואותו רופא, ימצאהו בארץ מדבר, בבית חליו שוכב. ובתהו לל ישמן, שאותן מחלות מצרות לו. מה צריך לו לעשות? יסובבנהו - יסובב סבות ויביא עלות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו. יקיו לו, ויוציא ממנו דם רע. יבוננהו - יסתכל ויבין אותו חולה ממה היה, ויסתכל כדי שלא יכבד עליו וימעט אותו. לבסוף - יצרנהו כאישון עינו, כדי שיהיה שמור כמו שצריך באותם משקים, באותן רפואות שצריכות לו, ולא יטעה (מהם) ביניהן. שאם יטעה אפלו בדבר אחד, הקדוש ברוך הוא חושב על אותו רופא כאלו שפך דמים והרגו.

משום שהקדוש ברוך הוא רוצה, שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך והוא אסור בבית האסורים, שישתדל אדם עליו ויעזר לו להוציאו מבית האסורים. והיה אומר כף: הקדוש ברוך הוא דן דינים של בני העולם למעלה, הן למות, הן לשרשו, הן לעקר, הן לענש בנכסיו, ולאסר אותו. מי שנגרף לענש נכסים, נופל בבית חליו, ולא יתרפא עד שיתן כל מה שנגזר עליו. כיון שנגנש בממונו ונתן כל מה שנגזר עליו, יתרפא, ויוצא מבית האסורים. ועל זה צריך להתעסק עמו שיתן ענשו ויצא.

מי שראוי לשרשו, יתפסו אותו, ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתדל מהכל. ולפעמים

לאו הכי, דהא דוד אָמר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל וְגו', דל ההוא דשכיב בבי מרעיה. ואי אסיא חכים הוא, קדשא בריך הוא יתיב ליה ברכאן, לההוא דישתדל ביה. וזהו אסיא, ימצאהו בארץ מדבר, בבי מרעיה שכיב. ובתהו יליל ישימון, דאינון מרעין דחקין ליה. מאי אצטריך ליה למעבד. יסובבנהו יסובב סבות, וייתי עלות, בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה. יקיו ליה, ויפיק מניה דמא בישא. יבוננהו יסתכל ויבין ההוא מרעא ממה הוי, ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי, וימאף ליה. לבתר יצרנהו כאישון עינו, בגין דיהא נטיר פדקא יאות, באינון משקי, באינון אסוותא דאצטריכו ליה, ולא יטעי (כ"א מנייהו) ביניהו. דאלמלי יטעי, אפילו במלה חד, קדשא בריך הוא חשיב על ההוא אסיא, כאלו שפך דמא וקטליה.

בגין דקודשא בריך הוא בעי, דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלפא, ואיהו אסיר בבי אסירי, דישתדל בר נש עליה, ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי. והוה אמר הכי. קדשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא, הן למות הן (דף רצ"ט ע"ב) לשרושי, הן לעקור, הן לענוש נכסין, ולאסורין. מאן דאתחזי לענוש נכסין, נפל בבי מרעיה, ולא יתסי, עד דיתן כל מה דאתגזר עליה. כיון דאתענש בממוניה, ויהיב כל מה דאתגזר עליה, אתסי, ונפק מבי אסירי. ועל דא אצטריך לאשתדל עליה דיתן עונשיה ויפוק.

מאן דיתחזי לשרושי, יתפסון ליה, ויהבי ליה בבי אסירי, עד דישתדל מפלא.

משַׁתְּרַשׁ בְּאִיבָרָיו אוּ מֵאֶחָד מהֶם, וּלְבִסּוּף יוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים. מִי שְׂרָאוּי לְמוֹת - כֶּף הוּא, שְׂאֵלוֹ יִתֵּן כָּל הַכֶּפֶר וְכָל מִמּוֹן שֶׁבְעוֹלָם, לֹא יִנְצֵל.

וְעַד זֶה צָרִיךְ לְרוֹפֵא חֲכָם שְׂיַעֲסֵק בְּרִפּוּאָתוֹ. אִם יָכוֹל לְתַת לוֹ רִפּוּאָה מִן הַגּוֹף - מוֹטָב, וְאִם לֹא - יִתֵּן לוֹ רִפּוּאָה לְנִשְׁמָתוֹ, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּרִפּוּאֵת נִשְׁמָתוֹ. וְזֶה רֹפֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּדֵּל עֲלָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד עֵתָה לֹא שָׁמַעְתִּי מְרוֹפֵא זֶה וּמִסְפָּר זֶה, חוּץ מִפַּעַם אַחַת שָׁאֵמַר לִי סוּחָר אֶחָד, שֶׁשָּׁמַע לְאָבִיו שְׂרוֹפֵא אֶחָד הָיָה בְּיָמָיו, שֶׁכָּאֲשֶׁר הָיָה מִסְתַּפֵּל בְּבֶן אָדָם כָּאֲשֶׁר הוּא בְּבֵית חָלִיו, הָיָה אוֹמֵר, זֶה חַי וְזֶה מֵת. וְהָיוּ אוֹמְרִים עֲלָיו שֶׁהוּא צָדִיק אֲמִתִּי, יָרָא חֲטָא, וְכָל מָה שֶׁלֹּא יָכֹל לְהַשִּׁיג מֵהַ שְׁנֹצְרֶךָ, הוּא הָיָה קוֹנֵה וְנוֹתֵן מִשְׁלוֹ. וְהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין חֲכָם בְּעוֹלָם כְּמוֹהוֹ, וּבִתְפִלָּתוֹ הָיָה עוֹשֶׂה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה בְּיָדָיו. וּכְמִדְּמָה לָנוּ, זֶה הָיָה אוֹתוֹ רֹפֵא.

אָמַר אוֹתוֹ סוּחָר, וְדָאֵי סְפָרָא בְּיָדֵי הוּא, שְׂיִרְשָׁתִי אוֹתוֹ מֵאָבִי אָבָא, וְכָל דְּכָרְיוֹ שֶׁל אוֹתוֹ סְפָרָא, כָּלֶם מִיִּסְדִּים עַל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְסוּדוֹת נְעֻלְמִים מִצָּאֵתִי בּוֹ וּדְכָרִים שֶׁל רִפּוּאָה רַבִּים, שֶׁהוּא אָמַר שֶׁלֹּא רָאוּי לַעֲשׂוֹת אוֹתָם חוּץ (א) הוּא יָרָא חֲטָא.

וְהֵם מִמָּה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה בְּלַעַם, שֶׁהָיָה לוֹחֵשׁ לְחַשֵּׁים עַל חוּלָה, וְהָיָה אוֹמֵר בְּפִיו וּמִתְרַפֵּא מִיָּד. וְכָלֶם מְבַרֵר אוֹתָם בְּאוֹתוֹ סְפָרָא. וְאָמַר, זֶה אֲסוּר, וְזֶה מִתֵּר לְמִי שְׂיָרָא חֲטָא. מִשּׁוּם שֶׁחֲלָאִים רַבִּים אָמַר שֶׁתְּלוּיָהּ רִפּוּאָתָם

וּלְזַמְנֵין דִּישְׁתְּרַשׁ מִשְׂיִיפִי, אוּ מִחַד מְנִייהוּ, וּלְבַתֵּר יִפְקוּן לִיה מִבֵּי אֲסִירִי. מֵאֵן דִּיתְחַזִּי לְמוֹת, הָכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכָל מִמוּנָא דְעֵלְמָא לֹא יִשְׁתַּזִּיב.

וְעַד דָּא אֶצְטְרִיךְ לְאַסִּיא חֲכִים, לְאַשְׁתַּדְּלָא עֲלֵיהּ, אִי יָכִיל לְמִיָּהֵב לִיה אֲסוּוֹתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאוּ, יִתֵּן לִיה אֲסוּוֹתָא לְנִשְׁמָתִיהּ, וְיִשְׁתַּדֵּל עַל אֲסוּוֹתָא דְנִשְׁמָתִיהּ. וְדָא הוּא אֲסִיא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדֵּל עֲלֵיהּ בְּהָאֵי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָא לֹא שָׁמַעְנָא מֵאַסִּיא דָּא, וּמִסְפָּרָא דָּא. בַּר מְזַמְנָא חָדָא, דְּאָמַר לִי טַיִיעָא חָדָא, דְּשָׁמַע לְאָבִוּי, דְּאַסִּיא חַד הָוָה בְּיוֹמוּי, דְּכַד הָוָה מִסְתַּפֵּל בְּבַר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ בְּבִי מְרַעִיָה, הָוָה אָמַר, דָּא חַי וְדָא מֵת. וְהוּוּ אֲמַרִּין עֲלֵיהּ דִּהוּא זַכָּאָה קְשׁוּט, דְּחִיל חֲטָאָה. וְכָל מָה דְלֹא יָכִיל לְמַדְבַּק מָה דְאַצְטְרִיךְ, אִיהוּ הָוָה קָנִי, וְיָהִיב מְדִילִיָהּ. בּוֹהוּוּ אֲמַרִּין, דְּלִית חֲכִים בְּעֵלְמָא כְּגִינִיָהּ. וּבְצִלּוֹתֵיהּ הָוָה עָבִיד יִתִּיר מִמָּה דְהָוָה עָבִיד בִּידוּי. וּכְדַדְמִי לָן, דָּא הָוָה הַהוּא אֲסִיא.

אָמַר הַהוּא טַיִיעָא, וְדָאֵי סְפָרָא דִּילִיָהּ בִּידֵי אִיהוּ, דְּקָא יִרִיתָנָא מֵאָבִי אָבָא, וְכָל מְלוּי דִּהַהוּא סְפָרָא, כְּלָהוּ אֲתִיִּסְדוּן עַל רִזִּין דְּאוּרִיִּיתָא, וְרִזִּין סְתִימִין אֲשַׁפְּחָנָא בֵּיהּ, וּמְלִין דְּאַסוּוֹתָא סְגִיאִין, דְּאִיהוּ אָמַר דְלֹא יָאוּת לְמַפְעֵל לוֹן, בַּר (א) אִיהוּ דְחִיל חֲטָאָה.

וְאִינּוּן מִמָּה דְהָוָה עָבִיד בְּלַעַם, דְּהָוָה לְחִישׁ לְחִישִׁין עַל מְרַע, וְהָוָה אָמַר בְּפּוּמוּי וְאַתְסִי מִיָּד. וְכְלָהוּ בְרִיר לוֹן בְּהַהוּא סְפָרָא. וְאָמַר, דָּא אֲסוּר, וְדָא מוּתֵר לְמֵאֵן דְּדְחִיל חֲטָאָה. בְּגִין דְּמְרַעִין סְגִיאִין אָמַר, דְּתִלְיָא

בלחישת הפה. ואלו מצד הנחש, ומזה מצד של קסם. וכל אותם שאסור לומר בפיה ואסור לעשות במעשה היה אומר. עד שמצאתי על חלאים ידועים שצריך לומר כן, ולנדות בנדיי ובשמתא על אותו חלי, והוא תמיהה גדולה אצלי.

שמח רבי אלעזר, ושמחו החברים. אמר רבי אלעזר, אם אותו ספר היה אצלנו, היינו רואים מה הוא אומר. אני אקסר במסירה על מנת להראות למנורה הקדושה. ולמדנו, אמר רבי אלעזר, אותו הספר היה בידי שנים עשר חדש, ומצאתי בו אורות עליונות וחשובים. כאשר הגעתי לאותם סודות שהיו מבלעם, תמהתי.

יום אחד לחשתי במקום אחד, והיו האותיות עולות ויורדות. עד שראיתי בחלום ואמר לי, מה לך להפנס בתחום שאינו שלך ושאינו נצרך לך? התעוררתי. ורע בעיני על סודות הסתומים שהיו שם. שלחתי לאותו יהודי, ורבי יוסי ברבי יהודה שמו, ונתתי לו את הספר.

ובסודות של בלעם מצאתי מאותם שמות של מלאכים ששלח לו בלק, ולא היו מסתדרים על תקונם כמו שצריך. אבל כשה מיני רפואה מצאתי בו שהם מתקנים על תקוני התורה וסודות סתומים שלה. וראיתי שהם בחסידות, ותפלות ובקשות להקדוש ברוך הוא. ואם תאמר שהיה עושה רפואה בפסוקי התורה או בסודות התורה - חס ושלום. אלא היה אומר סודות התורה, ועל אותו סוד הוציא סודות של רפואה שלא ראיתי באפן זה לעולם. אמרתי, ברוך הרחמן שהחכים לבני אדם מחכמה של מעלה.

אסוותא דלהון, בלחישו דפומא. ואינון מסטרא דנחש, ומנהון מסטרא דקסם. וכל אינון דאסור לומר בפומא, ואסור למעבד בעובדא, הנה אמר. עד דאשפחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כן. ולנדיי בנדיי ובשמתא, על ההוא מרע. ואיהו תוהא סגי לגבן.

חד רבי אלעזר, וחדו חבריא. אמר רבי אלעזר, אי ההוא ספרא הוה לגבן נחמי מה איהו אמר. אנא אמסר במסירה, על מנת לאחזאה לבוצינא קדישא. ותנינן, אמר רבי אלעזר, ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי, ואשפחנא ביה נהורין עלאין ויקירין. פד מטינא לאינון רזין דהוו מבלעם תוהנא.

יזמא חד לחישנא באתר חד, והוו אתוון סלקן ונחתן. עד דחמינא בחלמא, ואמר לי, מה לך למיעל בתחומא דלא דילך, ולא אצטריך לך. אתערנא, ואבאיש קמאי, על רזין סתימין דהוו תמן. שדרנא לההוא יודאי, ורבי יוסי ברבי יהודה שמייה, ויהיבנא ליה ספרא.

וברזין דבלעם אשפחנא, מאינון

שמקן דמלאכין דשדר ליה בלק, ולא הוו מסתדרן על תקונייהו בדקא יאות. אבל כשה זיני אסוותא אשפחנא ביה, דקא מתתקני על תקוני אורייתא, ורזין סתימין דיליה. ונחמינא דאינון בחסידותא. וצלותין ובעותין לקודשא בריך הוא. ואי תימא, דהוה עביד אסוותא בפסוקי אורייתא, או ברזין דאורייתא. חס ושלום. אלא הוה אמר רזין דאורייתא, ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא, דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין. אמיןא בריך רחמנא, דאחפים לבני נשא מחכמתא דלעילא.

וּמֵאַיִנוֹן מְלִיץ דְּבַלְעָם נְסִיבְנָא, וְחִמְיָנָא בְּהוּ
 דְּלָא הָוֵה בְּעֵלְמָא חֲפִים בְּחַרְשִׁין
 בְּגִינִיָּה. אֲמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבִטֵּל מֵעֵלְמָא
 חַרְשִׁין, דְּלָא יִטְעוּן בְּנֵי נֶשֶׁא מִבִּתְרָא דְּחִלְתָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ אֲמֵן.
 (ע"ב). בְּרִיךְ יְיָ לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן. יְמַלּוּךְ יְיָ
 לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

וּמֵאַרְזֵי הַדְּבָרִים שֶׁל בְּלָעַם
 לְקַחְתִּי, וְרֵאִיתִי בָּהֶם שְׁלֵא הָיָה
 בְּעוֹלָם חֲכָם בְּכַשׁוּפִים כְּדִגְמָתוֹ.
 אָמַרְתִּי, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁבִטֵּל
 מִהָעוֹלָם הַכַּשׁוּפִים, שְׁלֵא יִטְעוּ
 בְּנֵי אָדָם מֵאַחַר יְרֵאתוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ
 וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ אֲמֵן.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.
 יְמַלּוּךְ ה' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

הַדְרָן לְסִיּוּם סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר

הַדְרָן עֲלֵךְ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְהַדְרָךְ עֲלֵךְ. דַּעְתָּן עֲלֵךְ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְדַעְתָּךְ
 עֲלֵךְ. לֹא נִתְנָשִׁי מִנְּךָ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְלֹא תִתְנָשִׁי מִנֵּן. לֹא בְּעֵלְמָא הַדְרִין וְלֹא בְּעֵלְמָא

דְּאַתִּי: (ג"ב)

הָעֶרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ
 וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כָּלְנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְחָה. מֵאוֹיְבֵי
 תַּחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ. לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח
 פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ. אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן סֵלָה וְעַד. מוֹדִים אֲנַחְנוּ
 לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׁמַתְּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שָׁמַתְּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי
 קָרְנוֹת. שָׁאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים. אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדְבָרִים
 בְּטָלִים. אָנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אָנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר, וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר.
 אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים, הֵם רְצִים לְבָאֵר שַׁחַת, וְאָנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה
 אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת. אֲנִשֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִיּוּם סֵפֶר דְּבָרִים. כֶּךָ תַּעֲזֹרְנִי
 לְהִתְחִיל סְפָרִים אֲחֵרִים וְלְסִיּוּמָם. לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד מִתּוֹךְ הֶרְחַבְתָּ. לְשׁוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל
 דְּבָרֵי תַלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתְּנָאִים (וְהַנְּבִיאִים) וְתַלְמוּדֵי חֻכְמִים הַנּוֹכְרִים בְּסֵפֶר
 תְּקוּנַי הַזוֹהַר, יַעֲמֵד לִי וְלוֹרְעֵי וְלוֹרְעֵי זֶרַע, שְׁלֵא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מִפִּי וּמִפִּי זֶרַע וְזֶרַע
 זֶרַע מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִקָּוּ בְּנוּ מִקְרָא שְׁכַתוֹב, בְּהִתְחַלְּקֵךְ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ,
 וְהַקְּצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי כִי יִרְבוּ יַמֵּיךָ וְיִוָּסְפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים. אֲרֹךְ יָמִים בִּימִינֶךָ, עוֹשֵׁר
 וְכַבּוֹד בְּשִׁמְאֹלָה. יְיָ עֲזֵר לְעַמּוֹ וְיִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

הקדמת תקוני הזהר

(דף א' ע"א)

הקדמת תקוני הזהר

רבי שמעון הלך לו וברח למדבר לוד ונגנזו במערה אחת הוא ורבי אלעזר בנו. התרחש גס ויצא להם חרוב אחד ומעין מים אחד. אכלו מאותו חרוב ושתו מאותם מים, והיה אליהו, זכור לטוב, בא אליהם בכל יום פעמים ומלמד אותם, ולא ידע איש עליהם וכו', בזהר חדש פרשת תבוא פתוב שם.

וזה נקרא תקוני הזהר, שהם שבעים פנים לתורה, שפרש רבי שמעון בר יוחאי במלת "בראשית" מסתרי תורה.

קום רבי שמעון ופתח דברים לפני השכינה. פתח ואמר: והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע וגו'. והמשפלים - אלו רבי שמעון והחברים, יזהרו - כשהתכנסו לעשות את החבור הזה, רשות נתנה להם, ולאליהו עמם, ולכל הנשמות של הישיבות לרדת ביניהם ולכל המלאכים בנסתר ובדרוך שכל ועלת על הכל נתן רשות לכל השמות הקדושים ולכל ההיות ולכל הפנויים לגלות להם סודות טמירים, כל שם בדרגתו, ורשות נתנה לעשרת הספירות לגלות להם סודות טמירים שלא נתנה רשות לגלות להם עד שיבא דורו של מלך המשיח.

בזהר הרקיע שהוא פולל כל צבע, זהר טמיר ונגנז, זהר בהיר בשחקים, זרק ניצוצות ומבהיק כמו פרק לעינים, זהר זהר לבן פלבנה, זהר זהר אדם כמו מאדים, זהר מבהיק, כולל ירק פחמה, זהר ירק ככוכב, זהר כולל לבן ואדם, זהר זהר לכל עבר כמי שמפה בפטיש וזרק שביבים לכל צד, כך מהזהר

רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגנזי בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעיינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושתן מההוא מיא, והוה אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע איניש בהו וכו', בזהר חדש פרשת תבוא פתוב שם.

וְדָא אַתְקְרִי תְקוּנֵי הַזֶּהַר דְּאִינוּן שְׁבַעִין אַנְפִּין לְאֹרִייתָא דְּפָרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁית מְסֻתְרֵי אֹרִייתָא.

קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכינתא, פתח ואמר והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע וגומר (דניאל יב א), והמשפלים אלין רבי שמעון וחברייא, יזהרו פד אתפנשו למעבד האי חבורא, רשותא אתיהיב להון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתבתאן לנחתא ביניהו ולכל מלאכיא באתפסיא ובארח שכל.

וְעֹלֶת עַל פְּלֵא יְהִיב רְשׁוֹ לְכָל שְׁמָהֶן קְדִישִׁין וְלְכָל הוּיִין וְלְכָל פְּנוּיִין לְגַלְאָה לֹון רְזִין טְמִירִין כֹּל שֵׁם בְּדִרְגָּא דִּילִיהּ, וְרִשׁוּתָא יְהִיב לְעֶשֶׂר סְפִירָן לְגַלְאָה לֹון רְזִין טְמִירִין דְּלֵא אַתְיְהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה לֹון עַד דִּייתִי דְּרֵא דְּמִלְפָּא מְשִׁיחָא.

בזהר הרקיע דאיהו כליל כל גוון, זהר טמיר ונגנז, זהר בהיר בשחקים, זהר זריק ניצוצין ומבהיק כפרק לעינין, זהר זהיר חנור פסיהרא, זהר זהיר סומקא פמאדים, זהר מבהיק כליל ירוקא פחמה, זהר ירוק פככב, זהר כליל חנור וסומקא, זהר זהיר לכל עיבר, כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין

לְכֹל סֵטְרָא, הָכִי מֵהַאי זֶהר זְהַרִין כְּמָה
נִשְׁמַתִין, דְּאִינוּן זְהַרִין כְּלֵהוּ בְּרָקִיעַ.

נוסחא אחרינא.

נִסְחָא אַחֲרָת

הָזֶה זֹהָרוֹת כְּמָה נִשְׁמֹת, שְׁהֵם
זֹהָרוֹת כְּלָן בְּרָקִיעַ.

שְׁנִינֹ, וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהר
הַרְקִיעַ, שְׁהוּא זֶהר טְמִיר וְגִנְזוּ,
זֶה פְתִיר. זֶהר כְּמָה. זֶהר זֹרֶק נִיצוּצוֹת
וּמִבְּהִיק כְּבָרְק לְעֵינַיִם, זֶה
כְּמָה דָא תַפְאֲרָת, זֶהר יִרוֹק כְּכָב דָא נִצְחָת, זֶהר לְלִיל אוֹכֵם
וּסוּמָק דָא הוּ"ד, זֶהר זֹהִיר לְכָל עֵיבֵר כְּמָאן דְמֹחָא בְּפִטְשִׁישׁ וְזֹרֶק
שְׁבִיבִין לְכָל סֵטְר דָא יִסוּ"ד.

תַּאנָּא וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהר הַרְקִיעַ, דְּאִיהוּ זֶהר טְמִיר וְגִנְזוּ דָא
כְּמָה, זֶהר כְּמָה בְּשַׁחֲקִים דָא חֲכָמָה, זֶהר זֹרֶק נִיצוּצִין
וּמִבְּהִיק כְּבָרְק לְעֵינַיִן דָא כְּמָה, זֶהר חוּורוּ כְּסִיחָרָא דָא גְדוּלָה,
זֶהר זֹהִיר סוּמָקָא כְּמָאדִים דָא גְבוּרָה, זֶהר מִבְּהִיק לְלִיל יִרוֹקָא
כְּמָה דָא תַפְאֲרָת, זֶהר יִרוֹק כְּכָב דָא נִצְחָת, זֶהר לְלִיל אוֹכֵם
וּסוּמָק דָא הוּ"ד, זֶהר זֹהִיר לְכָל עֵיבֵר כְּמָאן דְמֹחָא בְּפִטְשִׁישׁ וְזֹרֶק
שְׁבִיבִין לְכָל סֵטְר דָא יִסוּ"ד.

וְאֵלִין אִינוּן נִשְׁמַתִין מֵאֵלִין מְשַׁכְּלִים דְּאִית
כְּהוּן שְׁכָל לְאַשְׁתְּמוּדָעָא בְּרִזִין
דְּמֵאֲרִיהוּן, כְּלֵהוּ רְשִׁימִין וּמִצוּיִרִין
בְּמַלְכוּתָא דְרָקִיעָא כְּכֹכְבֵיא דְנְהַרִין בְּרָקִיעָא,
וְהֵינֵנוּ יִזְהָרוּ כְּזֶהר הַרְקִיעַ, מֵאִי הַרְקִיעַ
דְּנְהַרִין בִּיהַ נִשְׁמַתִין דְּמְשַׁכְּלִים כְּכֹכְבֵיא
בְּרָקִיעַ הָכִי נְהַרִין בְּכָרְסֵיא.

וְאֵלִין הֵם נִשְׁמֹת מֵאֵלֹו
הַמְשַׁכְּלִים שְׁיֵשׁ בְּהֵם שְׁכָל
לְדַעַת בְּסוּדוֹת רְבוּנָם, כְּלָם
רְשׁוּמִים וּמִצְיָרִים בְּמַלְכוּת
הַרְקִיעַ כְּכֹכְבִים שְׁמַאֲרִים
בְּרָקִיעַ. וְהֵינֵנוּ יִזְהָרוּ כְּזֶהר
הַרְקִיעַ, מֵהַרְקִיעַ שְׁמַאֲרִים בּוֹ
- אֵף אֵלֶה הַנִּשְׁמֹת שֶׁל
הַמְשַׁכְּלִים כְּכֹכְבִים בְּרָקִיעַ, כְּדִ
מַאֲרִים בְּפִסָּא.

וּבְרָהוּ פְרַחִין מִן רָקִיעַ, וְדָא צְדִיק חַי
עוֹלָמִים דְּמַנְיָה פְרַחִין נִשְׁמַתִין
דְּצְדִיקָא וְנְהַרִין בְּסִיחָרָא, וְעַלֵייהוּ
כְּתִיב (בראשית א יז) וַיִּתֵּן אֶתֶם אֱלֹהִיִם בְּרָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהַאֲרִי עַל הָאָרֶץ.

וּבְכָם פּוֹרְחוֹת מִן הַרְקִיעַ, וְזֶה
צְדִיק חַי הַעוֹלָמִים, שְׁמַנְנוּ
פּוֹרְחוֹת נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים
וּמַאֲרֹת בְּלִבְנָה, וְעַלֵיהֶם כְּתוּב
וַיִּתֵּן אֶתֶם אֱלֹהִיִם בְּרָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהַאֲרִי עַל הָאָרֶץ.

וְאִיהוּ רָקִיעַ דְּאִיהוּ לְעִיל מַחִיוּוֹן הָדָא הוּא
דְּכְתִיב (יחזקאל א כו) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר
עַל רֵאשִׁים, וְהַפּוֹךְ רָקִיעַ וְתִשְׁפַח לִיהַ
עֵיקָר, וַיִּסוּדָא דְּמֵרְפַבְתָּא דְּעַלֵיהַ קַיִמִין
חִיוּוֹן וְכָרְסֵיא דְּמֵרְפַבְתָּא עַלְאָה, וְעַלֵיהַ
אֲתָמֵר (משלי י כה) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, עַל צְדִיק
דְּלְעִילָא (ד' א ע"ב) קַיִמָא עַלְמָא דְּאֲתַפְסִיָּא,
וְעַל צְדִיק דְּלִתְתָּא קַיִמָא עַלְמָא דְּאֲתַגְלִיָּא,
וְהֵינֵנוּ מִצְּדִיקֵי הַרְבִּים, מֵהַהוּא צְדִיקָא
דְּעַלְמָא תְלִיין, מֵאִי הַרְבִּים אֵלִין דְּאֲתָמֵר
הַנְּגַלָה, וְהֵינֵנוּ מִצְּדִיקֵי הַרְבִּים - מֵאֲתוֹ צְדִיק שֶׁל הַעוֹלָם תְּלוּיִים. מִי הֵם הַרְבִּים? אֵלֹו שְׁנַאֲמֵר

וְהוּא הַרְקִיעַ שְׁמַעַל לַחַיּוֹת, זֶהוּ
שְׁכָתוּב וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֵאשִׁים. וְהַפּוֹךְ רָקִיעַ, וְתַמְצָא
אוֹתוֹ עֵיקָר, וַיִּסוּד הַמֵּרְפֵּבָה
שְׁעָלֵיו עוֹמְדִים הַחַיּוֹת וְכִסָּא
הַמֵּרְפֵּבָה עֲלִיוֹן, וְעָלֵיו נִאֲמֵר
וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, עַל הַצְּדִיק
שְׁלַמְעֵלָה עוֹמֵד הַעוֹלָם הַמְּכַסֶּה,
וְעַל הַצְּדִיק שְׁלַמְטָה עוֹמֵד עוֹלָם

עליהם הלכה כרבים, שהם מצד האבות, שאין רבים פחות משלש, הלכה כרבים זו שכינה ומשם, ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, זו שנאמר בה והארץ הרים רגלי. זו השכינה שהיא פלולה מעשר ספירות, ומשם נקראו ישראל מלכים, צדיקים, חוזים, נביאים, בעלי תורה, גבורים, חסידים, נבונים, חכמים, ראשי אלפי ישראל.

ורשות נתנה לנשמות הללו שגרשו ממקומן אחר הקדוש-ברוך-הוא ושכינתו לקנן בחבור הזה, שנאמר בה כצפור נודדת מן קנה פן איש נודד ממקומו, ואין צפור אלא שכינה, שהיא מגרשת ממקומה. זהו שפתוב שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך. את, לרבות שכינה תחתונה, האם, שכינה עליונה. זהו שפתוב ובפשעיכם שלחה אמכם, ששתייהן גרשו ממקומן, ולכן שלח תשלח - שני שלוחים, אחד מבית ראשון, ואחד מבית שני, לקיים בו אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. שכינה עליונה - ותהלתי לפסילים, שכינה תחתונה - פן איש נודד ממקומו, זה הקדוש-ברוך-הוא שנאמר בו ה' איש מלחמה, שגרש אחריהן. ועוד, פן איש נודד ממקומו, זה משה, שפתוב והאיש משה ענו מאד, שגרשה רוחו אחריהם. ועוד, פן איש נודד ממקומו - מי שהוא איש צדיק שהולך נע ונד ממקומו כמו השכינה, שנאמר בה ולא מצאה היונה מנוח, שפך פרשוהו רבותינו, בזמן

עלייהו הלכה כרבים דאינון מסטרא דאבהן, דלית רבים פחות מתלת הלכה כרבים דא שכינתא.

ומתמן (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, האי דאתמר בה (שם טו א) והארץ הרים רגלי, דא שכינתא דאיהי פלילא מעשר ספירן, ומתמן אתקריאו ישראל מלכים צדיקים חוזים נביאים מארי תורה גבורים חסידים נבונים חכמים ראשי אלפי ישראל.

ורשותא אתיהיב לאלין נשמתין דאתתרכו מאתרייהו פתר קודשא בריך הוא ושכינתיה, לקננא בהאי חבורא, דאתמר בה (משלי כז י) כצפור נודדת מן קנה פן איש נודד ממקומו, ולית צפור אלא שכינתא, דאיהי מתתרכא מאתרהא הדא הוא דכתיב (דברים כב י) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, את לרבות שכינתא תתאה, האם שכינתא עלאה, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם, דתרויהו אתתרכו מאתריהון, ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין חד מבית ראשון וחד מבית שני, לקיימא ביה (שם מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן שכינתא עלאה, ותהלתי לפסילים שכינתא תתאה, פן איש נודד ממקומו דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, דאתתרף אבתרייהו.

ועוד פן איש נודד ממקומו, דא משה דכתיב (במדבר יב א) והאיש משה ענו מאד, דאתתרף רוחיה אבתרייהו. ועוד פן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתריה פשכינתא, דאתמר בה (בראשית ח ט) ולא

מצאה היונה מנוח, דהכי

שִׁנְחַרְבַּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, גָּזַר עַל בְּתֵי הַצְדִּיקִים שִׁיִּחְרְבוּ, שֶׁהוֹלְכִים כָּל אֶחָד נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, שְׂדִיּוֹ לַעֲבֹד לַהֲיֹת כְּרַבּוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - נִדָּד הוּא לְלַחֵם אֵינָהּ, אֵינָהּ שְׁמֵרָחַם עָלָיו, אַף כִּף - אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹ', וּמִשּׁוּם זֶה, דִּיּוֹ לַעֲבֹד לַהֲיֹת כְּרַבּוֹ, וְאֵין לָחֵם אֶלָּא תוֹרָה, זֶה גּוֹרֵם לְבַעֲלֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוֹלְכִים מְגֵרָשִׁים.

אֲשֶׁרִי הוּא בַעַל הַיְשִׁיבָה, בַּעַל הַמְדַרְשׁ, בַּעַל הַתּוֹרָה, שְׁגָם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, בֵּית שְׁנַשְׁמָעִים בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה, שְׁבִמְקוֹם שֵׁשׁ שָׁם תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמָצְעִי - גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית שָׁם, וְלִכֵּן פְּרֻשָׁה רַבּוֹתִינוּ, כָּל בֵּית שְׁאֵין נִשְׁמָעִים בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה, לְסוּף תְּחַרְבּוּ, וְאֵלוֹ שְׁנַשְׁמָעִים בָּהֶם דְבָרֵי תוֹרָה, נִקְרְאוּ בִּיצִים, אֶפְרוֹחִים, בְּנִים. בִּיצִים - בַּעֲלֵי מִקְרָא, אֶפְרוֹחִים - בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, בְּנִים - בַּעֲלֵי קִבְלָה.

וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח מֵהֶם. אָבֵל עַל בַּעֲלֵי קִבְלָה נֶאֱמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, שְׁאֵין שָׂכָל לְדַעַת אֵת הַשְּׂכִינָה כְּאוֹתָם בַּעֲלֵי קִבְלָה, וְאֵלוֹ עוֹשִׂים לָהּ דִּירָה וְלִקְדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא וּפּוֹרְחִים עִמָּה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא פּוֹרַחַת, כְּלָם נוֹדְדִים עִמָּה בְּשִׁלְיחוֹתָהּ. אָבֵל הָאֶפְרוֹחִים אֵין כְּנִפְיָהֶם שְׁלָמִים, שְׁפוֹרְחִים בָּהֶם, שֶׁהֵם מִצּוֹת עֲשֵׂה, כָּל שְׁפָן בִּיצִים, וְלִכֵּן נֶאֱמַר עָלֵיהֶם כְּלָפִי הָאֵם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֵת הָאֵם.

עַד שֶׁאֲמַר דְּבָרִים אֵלוֹ, הִנֵּה זָקֵן הַזְּדִמָּן לוֹ וְאָמַר: וְהָרִי כְּתוּב וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ! אָמַר לוֹ: זָקֵן, כָּל הָאֲתִין לְרַבּוֹת, וְלִכֵּן לֹא אָמַר

אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן בְּזִמְנָא דְאַתְחַרְבּוּ בֵּי מִקְדָּשָׁא גָזַר עַל בְּתֵי הַצְדִּיקִים דִּיִּחְרְבוּ, דְאַזְלִין כָּל חַד נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, דִּדְיוֹ לַעֲבֹד לְמַהוּי כְּרַבִּינָה, וְרָזָא דְמִלָּה נִדָּד הוּא לְלַחֵם אֵינָהּ אֵינָהּ דְמִרְחָם עָלֵיהּ, אוּף הָכִי (שְׁעִי נֹא יִח) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹמַר, וּבְגִין דָּא דִּיּוֹ לַעֲבֹד לְמַהוּי כְּרַבִּינָה, וְלִית לָחֵם אֶלָּא אוּרִייתָא, הָאֵי גַרְם לְמַאֲרֵי תוֹרָה דְאַזְלִין מִתְתַּרְכִּין.

זְבָאָה אֵיהוּ מְאֲרֵי מְתִיבְתָא מְאֲרֵי מְדַרְשׁ מְאֲרֵי תוֹרָה, דְגַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית (תְּהִלִּים פֶּד ד) בֵּית דְנִשְׁמָעִין בֵּיהּ פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, דְבִבְאֲתַר דְאִית תְּפָן תּוֹרָה דְאֵיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית תְּפָן, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ רַבָּנָן כָּל בֵּית שְׁאֵין נִשְׁמָעִין בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה לְסוּף תְּחַרְבּוּ, וְאֵלִין דְנִשְׁמָעִין דְבָרֵי תוֹרָה בְּהוֹן אֶתְקִרְיָאוּ בִּיצִים אֶפְרוֹחִים בְּנִים, בִּיצִים מְאֲרֵי מִקְרָא, אֶפְרוֹחִים מְאֲרֵי מִשְׁנָה, בְּנִים מְאֲרֵי קִבְלָה.

וְעַלֵּיהֶוּ אֶתְמַר (דְּבָרִים כִּב ו) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח מִנֵּיהוּ, אָבֵל עַל מְאֲרֵי קִבְלָה אֶתְמַר (ש) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, דְלִית סְכֻלְתָּנוּ לְאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּשִׁכְיִנְתָּא כְּאֵלִין מְאֲרֵי קִבְלָה, וְאֵלִין עֲבָדִין לָהּ דִּירָה וְלִקְוִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּפְרוֹחִין עִמָּה, בְּכָל אֶתְר דְאֵיהִי פְרוֹחַת כְּלָהוּ מְנַדְדִין עִמָּה בְּשִׁלְיחוֹתָא דִּילָהּ, אָבֵל אֶפְרוֹחֵי לִית גְּדַפִּין דְלָהוֹן שְׁלָמִין דְפְרוֹחִין בְּהוֹן, דְאֵינוּן פְּקוּדֵי דַעֲשֵׂה, כָּל שְׁפָן בִּיצִים, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר עָלֵיהוּ לְגַבֵּי אֵימָא שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֵת הָאֵם.

עַד דְאֶמַר מְלִין אֵלִין הָא סְבָא אַזְדַּמְן לִיהּ וְאָמַר, וְהָא כְּתוּב וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, אָמַר לִיהּ סְבָא כָּל אֲתִין לְרַבּוּיִי, וּבְגִין דָּא לֹא

והבנים תקח לך, אלא ואת, לרבות אפרוחים, אבל לא אמר הבנים תקח לך. אמר לו: ברוך אתה המנורה הקדושה, שפך זה ודאי, והבנים הם ודאי תחת האם העליונה, חסידים, גבורים, בעלי תורה, חוזים, נביאים, צדיקים. חסידים - מצד החסד, דרגתו של אברהם, ובארו עליו, אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, שעושה לו קן שהוא אכסניה שלו, וזו השכינה שהיא הקן שלו, הבית שלו, ההיכל שלו, המלון שלו, ובארץ הקדושה היא יחדו וביתו, ולא מלון ואכסניה, אלא כפי אותו האיש שתקן אותה, ולכן נתן מדת החסד לאברהם.

גבורים - מצד הגבורה, שנותנים כח לרבונו לכבש עבד תחת רבו ושפחה תחת גברתה בקשר של תפלין, שמי שאין לו תפלין בשעת קריאת שמע, מהצד שלו שולט עבד ושפחה על העולם, ובאותה שעה רוגזת השכינה, וזה שכתוב תחת עבד פי ימלך ושפחה פי תירש גברתה.

ואף כן היא רוגזת יותר על נבל פי ישבע לחם, שנאמר בו לכו לחמו בלחמי, שהוא קמצן, נבל בממונו נבל שמו, שאינו נדיב ואינו מזרע האבות, שנאמר עליהם נדיבי עמים נאספו, שהרי קמצן הוא עני הדעת, אחר שלא עושה חסד לבעלי תורה להיות מחזיק בידיהם, ותורה ללא מצוות אינה תורת יהו"ה.

בערי תורה - מצד עמוד האמצעי שבו חצות לילה, היה קם דוד לחבר אותו לשכינה

אמר והבנים תקח לך, אלא ואת, לרבות אפרוחים, אבל לא אמר הבנים תקח לך, אמר ליה ברוך את בוצינא קדישא דהכי הוא ודאי, ובנים אינון ודאי תחות אימא עלאה, חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים, חסידים מסטרא דחסד דרגא דאברהם, ואוקמוה עליה אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, דעביד ליה קן דאיהו אכסניא דיליה, ודא שכונתא דאיהי (דף ב ע"א) קן דיליה בית דיליה היכל דיליה, מלון דיליה ובארעא קדישא איהי יחודיה וביתיה, ולא מלון ואכסניא, אלא כפום ההוא בר נש דתקין לה, ובגין דא יהיב מדת חסד לאברהם.

גבורים מסטרא דגבורה דיהבין תוקפא למאריהון לכבוש עבד תחת רבו ושפחה תחות גברתה בקשורא דתפלין, דמאן דלית ליה תפלין בשעת קריאת שמע, מסטרא דיליה שליט עבד ושפחה על עלמא, ובההוא שעתא רגזא שכונתא, הדא הוא דכתיב (משלי ל כב) תחת עבד פי ימלך ושפחה פי תירש גברתה.

ואוה הכי איהי רגזא יתיר על נבל פי ישבע לחם (שם), דאתמר ביה (שם ט ו) לכו לחמו בלחמי, דאיהו קמצן נבל בממוניה נבל שמייה, דלאו איהו נדיב ולא איהו מזרעא דאבהן דאתמר עליהו (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו, דהא קמצן איהו עני הדעת, בתר דלא עביד טיבו למארי תורה למיהוי מחזיק בידיהו, ואורייתא בלא פקודיא לאו איהי תורת יהו"ה.

מארי תורה מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה חצות לילה הוה קם דוד לחברא

ליה בשכינתא דאתקריאת

שִׁנְקֵרְאֵת לִילָה, וְהוּא שׁוֹמֵר מָה מְלִילָה, לִיל ה', לִיל שְׁמוֹרִים הוּא לִיהו"ה, וּבְגִלְלָה נֶאֱמַר, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּלִילָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר יוֹמָם יִצְוֶה ה' תְּסֻדוּ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי.

חֲזוּיִם נְבִיאִים - מִצַּד שֶׁל נֶצַח וְהוֹד, שְׁבָהֵם כְּלוּלִים שְׁנֵי שְׁמוֹת, שֶׁהֵם יֵאֱהַדוּנָה"י, שְׁבָהֵם שְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, כְּנֶגֶד שְׁמוֹנָה סְפָרֵי נְבִיאִים, וְנְבִיאִים שְׁנַיִם - הָרִי עֶשֶׂר, כְּנֶגֶד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּנֶגֶדוֹ רָאָה יְחֻזְקָאֵל עֶשֶׂר מִרְאוֹת. צְדִיקִים - מִצַּד שֶׁל הַצְּדִיק. וְעַל כָּל אֵלוֹ נֶאֱמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וְעוֹד, אֵלּוֹ שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה וְשׁוֹמְרִים מִצְוֹתֶיהָ, שֶׁהֵן תְּרִי"ג מִצְוֹת שְׁתְּלוּיִים מִשֵּׁם יְהו"ה כְּעֵנְבִים בְּאֶשְׁכּוֹל, כְּדִי לִיחַד בָּהֶם אֶת שֵׁם יְהו"ה עִם הַשְּׂכִינָה, כְּאֵדָם שֶׁמְתַיַּחַד עִם בֵּית זוּגוֹ בְּכָל אֵיבָרָיו לְהוֹצִיא זֶרַע מֵעֵלָה, נֶאֱמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְאֵלּוֹ שֶׁלֹּא מְשַׁתְּדְּלִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, נֶאֱמַר בָּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶת - לְרַבּוֹת שֵׁם יְהו"ה שֶׁהִסְתַּלַּק עִמָּה מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ.

וְעוֹד, אֵלּוֹ שְׁמוֹקִירִים שְׁבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה שֶׁל בָּנִים עִם שְׁבַת הַמְּלָכָה וְעִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבַת. מִי שֶׁקָּיָם בּוֹ וּבְכַבְּדוֹ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, זֶהוּ כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ וְגו'.

שֶׁשֶׁרְשָׁה עוֹלָמוֹת הֵן - שְׁנַיִם יוֹרֵשׁ בְּכַבּוּד אָב וְאֵם, וְהַשְּׁלִישִׁי יוֹרֵשׁ בַּתּוֹרָה, שְׁכּוֹלֵל אוֹתָם בִּין

לִילָה, וְאִיהוּ שׁוֹמֵר מָה מְלִילָה (ישעיה כ"א), לִיל ה', לִיל שְׁמוֹרִים הוּא לִיהו"ה (שמות י"ב מ"ב), וּבְגִינָה אֶתְמַר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּלִילָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מ"ב ט) יוֹמָם יִצְוֶה יְהו"ה חֶסְדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי.

חֲזוּיִם נְבִיאִים מְסֻטָּרָא דְנֶצַח וְהוֹד, דְּבַהוֹן כְּלִילָן תְּרִין שְׁמָהֵן דְּאִינוּן יֵאֱהַדוּנָה"י, דְּבַהוֹן תְּמַנְיָא אֶתְוּוּן, לְקַבֵּל תְּמַנְיָא סְפָרֵי נְבִיאִים, וְנְבִיאִים תְּרִין הָא עֶשֶׂר, לְקַבֵּל עֶשֶׂר סְפָרִין, לְקַבֵּלִיהָ חֲזָא יְחֻזְקָאֵל עֶשֶׂר מִרְאוֹת. צְדִיקִים מְסֻטָּרָא דְצְדִיק, עַל כָּל אֵלִין אֶתְמַר (דברים כ"ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וְעוֹד אֵלִין דְּעֶסְקִין בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה, וְנִטְרִין פְּקוּדָהָא דְּאִינוּן תְּרִי"ג מִצְוֹת דְּתַלְיִין מִשֵּׁם יְהו"ה כְּעֵנְבִין בְּאֶתְכָּלָא, כְּדִי לִיְחַדָּא בַּהוֹן לְשֵׁם יְהו"ה בְּשְׂכִינָה, כְּכַר נֶשׁ דְּמִתְיַחַד עִם בֵּית זוּגִינָה בְּכָל אֵבָרִין דִּילִיָּה לְאַפְקָא זְרָעָא מֵעֵלָּא, אֶתְמַר בַּהוֹן (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵלִין דְּלֹא מְשַׁתְּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה, אֶתְמַר בַּהוֹן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְרַבּוֹת שֵׁם יְהו"ה דְּאֶסְתַּלַּק עִמָּה מֵהָהוּא בַּר נֶשׁ.

וְעוֹד אֵלִין דְּאוֹקְרִין שְׁבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֶתְמַר עֲלֵייהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּעֶבְדִּין עוֹבְדָא דְבָנִין עִם שְׁבַת מְלָכְתָא, וְעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבַת, מָאן דְּקָיִים בִּיהָ (ישעיה נ"ח י"ג) וּכְבֻדָּתוֹ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, הָאִי אִיהוּ (שמות כ"ב) כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ וְגוֹמֵר.

דְּתַלְתָּת עֲלָמִין נִינְהוּ, תְּרִין יְרִית בְּכַבּוּד אָב וְאֵם, וְתַלְיִתָּאָה יְרִית בְּאוֹרֵייתָא,

דְּכָלִּיל לֹזֶן בִּין י"ה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (דברים ל"ב) כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ יְמִיךָ,

י"ה. זהו שכתוב פי הוא חייך
וארך ימיו. פי הוא חייך -
בעולם הזה, זה הגן שלמטה,
וארך ימיו - זה העולם הבא,
העולם הארץ, על האדמה אשר
יהו"ה אלהיך נתן לך - עולם
שפל.

ועוד, אלו שקושרים את
השכינה עם הקדוש ברוך הוא
בקשר של תפלין, נאמר עליהם
לא תקח האם על הבנים, ואלו
שלא קושרים אותם יחד, נאמר
בהם שלח שלח את האם.
ועוד, אלו שמייחדים אותם יחד,
את העמוד האמצעי ואת
השכינה המתחונה בקריאת
שמע, נאמר עליהם לא תקח
האם על הבנים, ואלו שלא
מייחדים אותם ביחוד של קריאת
שמע, כתוב בהם שלח שלח את
את האם, בכל מקום את -
לרבות, וכאן - לרבות חכמה
העליונה, אב האמונה שהיא
בינה, ועליה נאמר כאן לא תקח
האם, שלח שלח את האם. זהו
שכתוב פי אם לבניה תקרא,
והיא התורה שלמעלה, שנאמר

בה אל תטש תורת אפיך.
ועוד, אלו ששומרים אות
הברית בתחומה, שהם שמונה
ימים, ושומרים אות שבת
בתחומה, שהם " " מן
יאהדונה", שבגללם בארו בעלי
המשנה שלא נמצא איש פחות
משניהם, כתוב לא תקח האם
על הבנים. ואותם שלא נמצאים
בכל יום עם שני האותות האלו,
שהם אות תפלין ואות ברית
מילה, ובשבת - אות ברית ואות
שבת, כתוב בהם שלח שלח את
את האם.

ואם תאמרו, למה צריכים להיות
שניהם בכל אדם בכל יום? כדי
שלא תמצא השכינה, שהיא יו"ד מן אדנ"י, יחידה בלי הקדוש ברוך הוא, שהוא יו"ד מן

פי הוא חייך בעולם הזה דא גן דלתתא,
וארך ימיו דא עלמא דאתי עלמא אריכא,
על האדמה אשר יהו"ה אלהיך נתן לך
עלמא שפלה.

ועוד אליו דקשרין לשכינתא עם קודשא
ברוך הוא בקשורא דתפלין, אתמר
עלייהו לא תקח האם על הבנים, ואינון דלא
קשרין לון פחדא, אתמר בהון שלח תשלח
את האם, ועוד אליו דמייחדין לון פחדא,
לעמודא דאמצעייתא ושכינתא תתאה
בקריאת שמע, אתמר עלייהו לא תקח האם
על הבנים, ואליו דלא מייחדין לון פחדא
דקריאת שמע, פתיב בהון שלח תשלח את
האם, בכל אתר את לרבות, והכא לרבות
חכמה עלאה אב האמונה דאיהי בינה, ועלה
אתמר הכא לא תקח האם, שלח תשלח את
האם, הדא הוא דכתיב (משלי ב ג) פי אם לבניה
תקרא, ואיהי אורייתא דלעילא דאתמר
בה (שם א ח) ואל תטש תורת אפיך.

ועוד אליו דנטרין אות ברית בתחומיה,
דאיהו שמונה ימים, ונטרי אות שבת
בתחומיה, דאינון י"י מן יאהדונה"י,
דבגינייהו אוקמוה מארי מתניתין, דלא
אשתפח בר נש פחות מתרוייהו, פתיב לא
תקח האם על הבנים, ואינון דלא אשתפחו
בכל יומא בשתי אותות אלו דאינון אות
תפלין ואות ברית (דף ב ע"ב) מילה, ובשבת
אות ברית ואות שבת, פתיב בהון שלח
תשלח את האם.

ואי תמרון אמאי צריכין למהוי תרוייהו בכל
בר נש בכל יומא, בגין דלא תשתפח
שכינתא דאיהו יו"ד מן אדנ"י, יחידה בלא
שלא תמצא השכינה, שהיא יו"ד מן אדנ"י, יחידה בלי הקדוש ברוך הוא, שהוא יו"ד מן

הוי"ה, וצריך אדם שלא ימצא בכל יום פחות משניהם, ואם לא - עליו נאמר ונגזן מפריד אלוף, שהפריד אלופו של עולם מהשכינה. הנקבה, נאמר בה אות הוא לעולם, הנזכר הוא ברית מלח עולם, ולכן אות תפלין - נקבה, אות הברית - זכר. וסוד הדבר, מ"י י"עלה ל"נו ה"שמימה, בראשי תבות מיל"ה, ובסופי תבות יהו"ה. בתפלין נקבה, זהו שפתוב והיה לאות על ידכה, יד בכה.

ועל קן צפור הזה נאמר וספה תהיה לצל יומם וגומר, והוא לשון סכה, שמשוככת בו האם על בניה. האפרוחים שלה - שלשה הדסים ושני בדי ערבות ולולב, או ביצים - אלו הם אתרוגים, שכל אחד שעורו בכביצה, ואלו שרשומים בהם, כתוב עליהם לא תקח האם על הבנים, ששלשה הדסים ושני בדי ערבות לשני נביאי אמת, לולב - צדיק פתח, אתרוג רומז לשכינה, ספה רומזת לאם שמשככת עליהם - הרי הם שמונה, כנגד יאהדונה"י, שהיא חשבון סוף"ה כ"ו ה"ס. ואלו שלא נוטלים הסימנים הללו בידיהם, בהם כתוב שלח תשלח, כת"ר חכמ"ה, שלא שורים אלו בשמונה האלו, להיות פל עשר הספירות בכל נענוע ונענוע של נענועי הלולב ומיניו, בכל מצוה ומצוה.

ועל הצפור הזו רמזו רבנן בהגדה של בתרא, שרבה בר בר חנה שהיה הולך בספינה, וראה את אותה צפור של הזים מגיעה עד קרסליו, ומי הצפור כאן? אחד מהאפרוחים הללו או מאותם ביצים, אפרוחים כמו

קודשא בריך הוא דאיהו יו"ד מן יהוה, וצריך בר נש דלא ישתפח בכל יומא פחות מתרוייהו, ואי לא עליה אתמר (משלי טז כח) ונגזן מפריד אלוף, דאפריד אלופיה דעלמא משכינתא, נוקבא אתמר בה (שמות לא י) אות הוא לעולם, דכורא ברית מלח עולם הוא, ובגין דא אות תפלין נוקבא, אות ברית דכורא, ורזא דמילה (דברים ל יב) מ"י י"עלה ל"נו ה"שמימה, ברישי תיבין מיל"ה ובסופי תיבין יהו"ה, בתפלין נוקבא הדא הוא דכתיב (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה יד בכה.

ועל קן דצפורה דא אתמר, (ישעיה ד ו) וספה תהיה לצל יומם וגומר, ואיהו לשון סכה שמשככת בה אימא על בניה, אפרוחים דילה תלת הדסים ותרי בדי ערבות ולולב, או ביצים דא אינון אתרוגין דכל חד שיעוריה בכביצה, ואלין דרשימין בהון כתיב עלייהו לא תקח האם על הבנים, דתלת הדסים רמיזין לתלת אבהן, תרי בדי ערבות לתרי נביאי קשוט, לולב צדיק פתח (תהלים צד יא) אתרוג רמיז לשכינתא, סופה רמיזא לאימא דמשככת עלייהו, הא אינון תמניא לקבל יאהדונה"י, דאיהו חושבן סוף"ה כ"ו ה"ס, ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידיהון כתיב בהון שלח תשלח כת"ר חכמ"ה, דלא שריין אלין באלין תמניא, למהוי פלהו עשר ספירן בכל נענוע ונענוע דנענועי דלולב ומיניו, בכל פקודא ופקודא.

ועל האי צפור קא רמיזו רבנן בהגדה דבתרא, דרבה בר בר חנה דהוה אזיל בספינתא, וחזא לההיא צפורה דימא מטא עד קרסולוי, ומאן צפור הכא חד מאלין אפרוחי

פְּרָחִים שְׂאִינִים גָּמַר פְּרִי מִלְמָטָה לְמַעַלָּה, אוּ מִשֵּׁשׁ הַבְּנִים שֶׁהֵם מִלְמַעַלָּה לְמָטָה תַּחַת הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהָרִי הַבִּיצִים הֵם מִצַּד הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא בִּיצָה, הָאֶפְרוּחִים מִצַּד שֶׁל הַצְּדִיק, מִלְמָטָה לְמַעַלָּה, אֲלֵא לֹא הִיָּה אֲלֵא מֵהָאֶפְרוּחִים הֵלְלוּ, וְצִדִּיק שְׁמוֹ, עֲמוּד אֶחָד מֵהָאֲרָץ עַד לְרִקִּיעַ, וְהֵיּם מְגִיעַ עַד קְרִסְלִיו, אֵלּוּ נִצַּח וְהוֹד, שֶׁהָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה הִיא יָם שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט לְחֻמְשֵׁין שְׁעָרִים עַד קְרִסְלֵי אוֹתוֹ הָעוֹף.

כְּמוֹ זֶה יוֹד, הוּא עֶשֶׂר, ה' חֲמֵשׁ. עֶשֶׂר פְּעָמִים ה' הֵם חֲמֵשִׁים. עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה מִחֵמֶשׁ הָאֵלּוּ, מִחֶסֶד עַד הוֹד, הַיְסוּד נוֹטֵל אֶת כָּלֵם וְנִקְרָא כ"ל, כְּלוּל מִהַחֲמֵשִׁים הֵלְלוּ, וְהַכֶּסֶף שֶׁלְמָטָה יָם הַמֶּלֶח כֶּסֶף הַדִּין. הָעוֹף שֶׁהוּא הַצֶּפּוֹר שְׁלוֹ הוּא מִטְטְרוּן, עָלָיו נֶאֱמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל, הַקּוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא כּוֹלֵל שְׁשֵׁת יָמֵי הַחֵל וְשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ הַקּוֹל וּפּוֹרֵחַ בּוֹ עַד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, שֶׁהוּא קוֹל יְהו"ה עַל הַמַּיִם, וְאֵין מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְהוּא קוֹל יְהו"ה בְּהֶדְר, עַד שֶׁשָּׂה קוֹלוֹת, וְהוּא הַשְּׁבִיעִי לָהֶם בְּאֵם.

וּבַעַל פְּנָפִים יִגִּיד דְּבָר - זוֹ תַּפְלָה, שֶׁמְגִיעָה לָהּ עַד צְדִיק ח"י הָעוֹלָמִים, כּוֹלֵל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, שֶׁבֵּהֶם נֶאֱמַר וּבְרָכוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, חִי הָעוֹלָמִים, וְתַפְלָה הִיא דְבוּר שְׂרוּכְכַת עָלָיו, וְהוּא מְרַכְּבָה אֵלֶיהָ בִּימּוֹת הַחֵל, וְזוֹ שְׂכִינָה, וְזֶה אַדְנִי. קוֹל רוֹכֵב בְּפִיו זֶה יְהו"ה, וְסוּד הַדְּבוּר אַדְנִי שְׁפָתַי תַּפְתַּח וְגוֹמֵר, וְהוּא מְרַכְּבָה לְשִׁנְיָהֶם כְּמוֹ זֶה - יַאֲהוּדוֹנָה, וְכַף עוֹלָה מִלְאָף כַּחֲשׁוֹבֵן שְׁנַי שְׁמוֹת כְּאֶחָד. וְלִכְן נִקְרָא מִלְאָף

אוּ מֵאִינוֹן בִּיצִים, אֶפְרוּחִים כְּגוֹן פְּרָחִים דְּלֹאוּ אִינוֹן גָּמַר פְּרִי מִתַּתָּא לְעִילָא, אוּ מִבְּנִים שִׁית דְּאִינוֹן מֵעִילָא לְתַתָּא תַּחַת אִימָא עֲלָאָה, דְּהָא בִּיצִים מִסְטָרָא דְאִימָא תַּתָּאָה אִינוֹן דְּאִיְהִי בִּיצָה, אֶפְרוּחִים מִסְטָרָא דְצְדִיק מִתַּתָּא לְעִילָא, אֲלֵא לָא הוּא אֲלֵא מֵאֲלִין אֶפְרוּחִי וְצְדִיק שְׁמִיהַ עֲמוּדָא חָדָא מֵאַרְעָא עַד רְקִיעָא, וְיִמָּא מְטִי עַד קְרִסְלוּי אֲלִין נִצַּח וְהוֹד, דְּאִימָא עֲלָאָה אִיְהִי יִמָּא דְאַתְפְּשִׁטַּת לְחֻמְשֵׁין תְּרַעִין, עַד קְרִסְלוּי דְהָהוּא עוֹפָא.

בְּגוֹזָנָא דָּא יו"ד אִיְהוּ עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמַנִּין ה' אִינוֹן חֲמֵשִׁין, עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה מֵאֲלִין חֲמֵשׁ מִחֶסֶד עַד הוֹד, יְסוּד נְטִיל לֹזן כְּלָהוּ וְאִיקְרִי כ"ל כְּלִיל מֵאֲלִין חֲמֵשִׁין, וְכַרְסִיָּא דְלְתַתָּא יָם הַמֶּלֶח כֶּסֶף דִּין. עוֹף דְּאִיְהוּ צֶפּוֹר דִּילִיָּה אִיְהוּ מִטְטְרוּן, עֲלִיָּה אַתְמַר (קַהֲלַת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיְהוּ כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דְּחוֹל וְשְׁלִיט עֲלֵיְהוּ, וְנְטִיל הֵהוּא קוֹל וּפְרַח בִּיהַ עַד עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיְהוּ קוֹל יְהו"ה עַל הַמַּיִם, (תַּהֲלִים כ ט א) וְלִית מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְאִיְהוּ קוֹל יְהו"ה בְּהֶדְר, עַד שִׁית קָלִין וְאִיְהוּ שְׁבִיעָאָה לֹזן בְּאִימָא.

וּבַעַל פְּנָפִים יִגִּיד דְּבָר (קַהֲלַת י כ), דָּא צְלוֹתָא, דְּמְטִי לָהּ עַד צְדִיק חִי עֲלִמִין, כְּלִיל ח"י בְּרָכָאן, דְּאַתְמַר כְּהוֹן (מְשִׁלִּי י ו) וּבְרָכוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, חִי הָעוֹלָמִים, וְצְלוֹתָא אִיְהוּ דְבוּר דְּרִכִּיבַת עֲלִיהַ, וְאִיְהוּ מְרַכְּבָה לְגַבְהַ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְדָא שְׂכִינְתָּא וְדָא אַדְנִי, קוֹל רְכִיב בְּפוֹמוּי דָּא יְהו"ה, וְרִזָּא דְדְבוּר (תַּהֲלִים נ א) אַדְנִי שְׁפָתַי תַּפְתַּח וְגוֹמֵר, וְאִיְהוּ מְרַכְּבָה לְתַרוּיְהוּ כְּגוֹזָנָא דָּא יַאֲהוּדוֹנָה, וְהַכִּי סְלִיק

לְשִׁנְיָהֶם כְּמוֹ זֶה - יַאֲהוּדוֹנָה, וְכַף עוֹלָה מִלְאָף כַּחֲשׁוֹבֵן שְׁנַי שְׁמוֹת כְּאֶחָד. וְלִכְן נִקְרָא מִלְאָף

שר הפנים, שעל ידי שליח זה מתיחדים בששת ימי החל, אבל ביום שבת לא עולים שני שמות אלו, שהם עמוד האמצעי ושכינתו, ולא מתיחדים על ידי שליח, אלא בצדיק חי העולמים, ועליו נאמר כי עוף השמים יוליך את הקול - הקול של קריאת שמע, ובעל פנפים יגיד דבר - דבור של תפלה, ולא על ידי שליח, ולכן צדיק יסוד עולם הוא פולל הכל, ובו מתיחדים שני שמות אלו, ועל שני שמות אלו נאמר אז ירננו עצי היער. ונענה מלאך מתוך אש משמים ואומר, הן הן מעשה מרפכה, והיו מתקבצים מלאכי השרת כמו במזמוטי חתן וכלה. אמר רועה הנאמן: ברוך יהיה המנורה הקדושה שאמר דברים אלו ליחד בהם את הקדוש-ברוך-הוא עם שכינתו.

קום אליהו הנביא לכבוד הקדוש-ברוך-הוא ושכינתו, ויתעוררו עמך שאר הנביאים, ועשה לו קן בחבור הזה, ולכל המחנות שהולכים מגרשים אחר הקדוש-ברוך-הוא ושכינתו, לחברם בחבור הזה שתמצא בו מנוחה למחנות של הנשמות הללו שהולכים מגרשים מהשכינה, שהיא יחידה, איכה ישבה בך, ולהמצא בו מנוחה למחנות הקדוש-ברוך-הוא, שנאמר בהם הן אראלם צעקו חצה מלאכי שלום מר יבפיון, ואין שלום אלא הקדוש-ברוך-הוא.

קום לחברם בחבור הזה, שהרי כשיש בישואל משכילים, מאלו שנאמר בהם והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע, זה שנקרא ספר

מלאך פחושפון תרין שמהן פחדא, ובגין דא אתקרי מלאך שר הפנים, דעל יד שליחא דא מתיחדין בשית יומי דחול, אבל ביומא דשבתא לא סלקין תרין שמהן אלין, דאינון עמודא דאמצעיתא ושכינתיה, ולא מתיחדין על ידי שליח, אלא בצדיק חי עלמין, ועליה אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול, קול (דף ג ע"א) דקריאת שמע, ובעל פנפים יגיד דבר דבור דעלותא, ולא על ידי שליח, ובגין דא (משלי י כו) וצדיק יסוד עולם הוא כליל פלא, וביה מתיחדין תרין שמהן אלין, ועל תרין שמהן אלין אתמר (דה"א פו לג) אז ירננו עצי היער, ונענה מלאך מגו אשא משמיא ואמר, הן הן מעשה מרפכה, והו מתקבצין מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה. אמר רעיא מהימנא בריה יהא בוצינא קדישא דאמר מלין אלין, ליחדא בהון קודשא בריה הוא ושכינתיה.

קום אליהו נביאה ליקרא דקודשא בריה הוא ושכינתיה, ויתעורון עמך שאר נביאי, ועביד ליה קנא בהאי חבורא, ולכל משריין דאזלין מתפרכי בתר קודשא בריה הוא ושכינתיה, לחברא לון בהאי חבורא, לאשתפחא ביה נייחא לאלין משריין דנשמתין דאזלין מתפרכין משכינתא, דאיהי יחידאה איכה ישבה בך (איכה א א). ולאשתפחא ביה נייחא למשריין דקודשא בריה הוא, דאתמר בהון (ישעיהו לג ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבפיון, ולית שלום אלא קודשא בריה הוא.

קום לחברא לון בהאי חבורא, דהא פד אית בישואל משכילים, מאלין דאתמר בהון (דניאל יד א) והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע,

הזהר, שיודעים לעבד את רבונם ולהוציא אזכרות של השמות של הקדוש-ברוך-הוא ושכנתו בכונה, ולחברם בקול של קריאת שמע ובדבור של תפלה, שהם שני השמות - יאהדונה", שבהם כלולים כל ההיות והכנויים ועשר הספירות.

במה מלאכים, שהם חיות המרכבה ושרפים ואופנים וכל עשר הכתות שכלולים בהם, שמשמשים את עשר הספירות, כלם ופניהם וכנפיהם פרודות לפיו כנגד האזכרות הללו שהן יאהדונה", בין בקריאת שמע, בין בתפלה, בין בשירות ותשבחות והודאות, שבכל אזכרה שיוציא מפיו בכל מקום ובכל דבור, צריך לכוון הדבור באדני וקול ביהו"ה וליחדם כאחד ביחוד שהוא יחיד נעלם שמתבר אותם ומיחד אותם כאחד, וכו' צריך הכונה, שלא תלוי לומר בו קול ודבור, אלא מחשבה.

בשיוורד הקדוש-ברוך-הוא בקריאת שמע, נאמר בחיות ואשמע את קול כנפיהם, בעשרה מיני הלולים: בשיר פשוט שהוא י' כת"ר, כפול שהוא י"ה חקמ"ה ובינ"ה, משלש ביה"ו שהוא חס"ד גבור"ה תפאר"ת, מרבע ביהו"ה שהוא נצ"ח הו"ד יסו"ד מלכו"ת, ששומרים את הצפור הקדושה - ישראל - ביניהם, וקוראים בה לישראל שהוא העמוד האמצעי, והינו שמע ישראל הרי יורד אליה, צריך לקשרו עמה, וליחדם ביחוד אחד ללא פרוד כלל. ולכן מי ששח בינתים אותה שיחה, עברה היא בידו.

דא דאתקרי ספר הזהר, דידיעין למפלה למאריהון, ולאפקא אזכרות דשמחן דקודשא בריך הוא ושכנתיה בכונה, ולחברא לון בקול דקריאת שמע, ובדבור דצלותא, דאינון תרין שמחן יאהדונה", דבהון כלילן כל הווי"ן וכנווי"ן ועשר ספירן.

במה מלאכין דאינון חיוון דמרפבתא ושרפים ואופנים, וכל עשר כתות דכלילן בהון דמשמשין לעשר ספירות, פלהו ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א'^א) לפומוי, לקבל אלין אזכרות, דאינון יאהדונה", בין בקריאת שמע בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות, דבכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל, צריך לכונא דיבור באדני קול ביהו"ה, וליחדא לון כחדא, ביחדא דאיהו יחיד נעלם, דמתבר לון ומיחד לון כחדא, וביה צריך הכונה, דלא תליא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא.

בר נחית קודשא בריך הוא בקריאת שמע, אתמר בחיון ואשמע את קול כנפיהם (שם כד), בעשר מיני הלולים, בשיר פשוט דאיהו י' כת"ר, כפול דאיהו י"ה חקמ"ה ובינ"ה, משולש ביה"ו דאיהו חס"ד גבור"ה תפאר"ת, מרובע ביהו"ה דאיהו נצ"ח הו"ד יסו"ד מלכו"ת, דנטרין צפרא קדישא ישראל ביניהו, וקראן בה לישראל דאיהו עמודא דאמצעיתא, והיינו שמע ישראל, הא נחית לגבה, צריך לקשרא ליה בהדה, וליחדא לון ביחדא חדא בלא פירודא כלל, ובגין דא מאן דשח בנתיים עבירה היא בידו ההיא שיחה.

וְלָמָּה קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ עִמָּה לֹא"ח
עם ד' כלולה מארבע פרשיות?
כדי שלא יהיה פורח ממנה
ותשאר יחידה, איכה ישבה
בבדד, ומשום זה קושרים אותו
עמה בכמה קשורי תפלין בכמה
קשורי ציצית שלא יזוז ממנה.

וְכָרֶךְ קֶשֶׁר הוּא מֵצַד שֶׁל הָאוֹת י',
וּשְׁנֵי קֶשֶׁרִים הֵם, שֶׁהֵם קֶשֶׁר שֶׁל
ראש, הַקֶּשֶׁר שֶׁל זְרוּעַ שְׁמָאל.
וְהֵם "י" מִן יֵאוֹהוּנָה"י. יְהו"ה
- אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת הַתְּפִלִּין, וְרָאוּ
כֹּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהו"ה
וְכו'. אֲדַנִּי - אַרְבָּעָה בְּתֵי
הַתְּפִלִּין. אֵהִי"ה אֲשֶׁר אֵהִי"ה -
מִבְּפָנִים שֶׁל הַתְּפִלִּין, בְּעֶשְׂרִים
וְאַרְבַּע אֲזָכְרוֹת הַתְּפִלִּין שֶׁל
ראש וּבְעֶשְׂרִים אַרְבַּע אֲזָכְרוֹת
הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְזוֹ הָאֵם
הַעֲלִינָה, תְּפִלִּין שֶׁל רִבּוֹן
הָעוֹלָם קוֹרְאִים לוֹ, תְּפִלִּין עַל
ראש הַעֲמוּד הָאֲמִצְעִי. מְכַסֶּה
אוֹתוֹ הָאֵם בְּכַנְפֶיהָ, שֶׁהֵן
רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין, וְקוֹשְׁרִים אוֹתוֹ
יִשְׂרָאֵל עִם הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה
בְּתְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְלוֹ אוֹמְרִים
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, הֵבֵן שֶׁל זֶקֶן
הַזְּקֵנִים, וְזוֹ חֻכְמָה עֲלִינָה, וְעַל
שְׁמוֹ נִקְרָא הַעֲמוּד הָאֲמִצְעִי
יִשְׂרָאֵל, שִׁיר א"ל, שִׁיר מִשְׁמָאל,
שִׁיר שֶׁל לְוִיִּם, א"ל מִיָּמִין שֶׁל
הַכֹּהֲנִים, הַעֲמוּד הָאֲמִצְעִי
יִשְׂרָאֵל כּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם.
הַחֻכְמָה יוֹרֶדֶת בְּכַרְפֵּת הַפֶּהֶן
בְּיָמִין, וְכוּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים
יָדִים, הָאֵם יוֹרֶדֶת בְּקִדְשֵׁת
הַלְוִיִּם מִשְׁמָאל, וְכוּ הַרוּצָה
לְהַעֲשִׂיר יְצָפִין. עֲמוּד הָאֲמִצְעִי
הַקֶּשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, הַיְחוּד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם.

אֵף כֵּן יְסוּד חֵי הָעוֹלָמִים,
הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַעֲמוּד הָאֲמִצְעִי
וְהַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּאִיזָה
מְקוֹם בְּתַפְלָה, שָׁבוּ כְּלוּלִים

וְאֵמָּה קֶשֶׁרִין לִיה בְּהֶדָה לֹא"ח עם ד',
כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹן, בְּגִין דְּלֹא
יְהֵא פְּרַח מִינָה, וְאַשְׁתְּאַרְת יְחִידָה, אִיכָה
יִשְׁבָּה בְּדָד, וּבְגִין דָּא קֶשֶׁרִין לִיה בְּהֶדָה
בְּכַמָּה קֶשֶׁרִין דְּתְּפִלִּין, בְּכַמָּה קֶשֶׁרִין דְּצִיצִית,
דְּלֹא יִזּוּז מִינָה.

וְכָרֶךְ קֶשֶׁר אִיהוּ מִסְטָרָא דְאַת י', וְתָרִין
קֶשֶׁרִין אֲנוּן, דְּאֲנוּן קֶשֶׁר דְּרִישָׁא קֶשֶׁר
דְּדְרוּעָא שְׁמָאלָא, וְאֲנוּן י"י מִן יֵאוֹהוּנָה"י,
יְהו"ה אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹן דְּתְּפִלִּין, וְרָאוּ כֹּל

עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהו"ה וְכו' (דברים כח
c. אֲדַנִּי אַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין, אֵהִי"ה אֲשֶׁר
אֵהִי"ה מְלֻגָּאוּ דְתְּפִלִּין, בְּחַד וְעֶשְׂרִין אֲזָכְרוֹת
דְתְּפִלִּין דְּרִישָׁא וּבְחַד וְעֶשְׂרִין אֲזָכְרוֹת
דְתְּפִלִּין דִּיד, וְדָא אִימָא עֲלָאָה, תְּפִלִּין
דְמֵאֲרִי עֲלָמָא קֶאֲרִינָן לִיה, תְּפִלִּין עַל
רִישָׁא דְעֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא, כְּסִי לִיה אִימָא
בְּגִדְפָהָא דְאִינוּן רְצוּעֵין דְתְּפִלִּין, וְקֶשֶׁרִין לִיה
יִשְׂרָאֵל בְּשְׂכִינְתָא תַתְּאָה בְּתְּפִלִּין דִּיד, וְלִיה
אֲמֵרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרָא דְסָבָא דְסָבִין, וְדָא
חֻכְמָה עֲלָאָה, וְעַל שְׁמִיה אֲתִקְרִי עֲמוּדָא
דְאֲמִצְעִיתָא יִשְׂרָאֵל, שִׁיר א"ל שִׁיר מִשְׁמָאלָא
שִׁיר דְלוִיִּם, א"ל מִיָּמִין דְכַהֲנָיָא, עֲמוּדָא
דְאֲמִצְעִיתָא (דף ג ע"ב) יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תְּרוּיָהוּ,
חֻכְמָה נְחִית בְּכַרְכְּתָא דְכַהֲנָא בְּיָמִין, וּבִיה
הַרוּצָה לְהַחֲפִים יָדִים, אִימָא נְחִית בְּקִדְוֶשָׁה
דְלוִיִּאֵי מִשְׁמָאלָא, וּבִיה הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר
יְצָפִין, עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא קֶשֶׁרִין דְתְּרוּיָהוּ
יְחוּדָא דְתְּרוּיָהוּ.

אֵף הָכִי יְסוּד חֵי עֲלָמִין, קֶשֶׁרִין דְעֲמוּדָא
דְאֲמִצְעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַתְּאָה, בְּאֵן אֲתֵר
בְּצִלוֹתָא, דְבִיה כְּלִילָן תְּמַנִּי סְרִי בְּרַכְאָן,
וּבִיה מְתִיחְדִּין תְּרִין שְׁמָהֵן כְּחֶדָא אִינוּן

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת עבודה זרה

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז תכא-תכב	עבודה זרה דף נב
ח"ז תכג-תכד	עבודה זרה דף נג
ח"ז תכה-תכו	עבודה זרה דף נד
ח"ז תכז-תכח	עבודה זרה דף נה
ח"ז תכט-תל	עבודה זרה דף נו
ח"ז תלא-תלב	עבודה זרה דף נז
ח"ז תלג-תלד	עבודה זרה דף נח
ח"ז תלה-תלו	עבודה זרה דף נט
ח"ז תלז-תלח	עבודה זרה דף ס
ח"ז תלט-תמ	עבודה זרה דף סא
ח"ז תמא-תמב	עבודה זרה דף סב
ח"ז תמג-תמד	עבודה זרה דף סג
ח"ז תמה-תמו	עבודה זרה דף סד
ח"ז תמוז-תמח	עבודה זרה דף סה
ח"ז תמט-תנ	עבודה זרה דף סו
ח"ז תנא-תנב	עבודה זרה דף סז
ח"ז תנג-תנד	עבודה זרה דף סח
ח"ז תנה-תנו	עבודה זרה דף סט
ח"ז תנוז-תנח	עבודה זרה דף ע
ח"א א-ב	עבודה זרה דף עא
ח"ג ג-ד	עבודה זרה דף עב
ח"ה ה-ו	עבודה זרה דף עג
ח"ז ז-ח	עבודה זרה דף עד
ח"ט ט-י	עבודה זרה דף עה
ח"א יא-יב	עבודה זרה דף עו

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז שעא-שעב	עבודה זרה דף כז
ח"ז שעג-שעד	עבודה זרה דף כח
ח"ז שעה-שעו	עבודה זרה דף כט
ח"ז שעז-שעח	עבודה זרה דף ל
ח"ז שעט-שפ	עבודה זרה דף לא
ח"ז שפא-שפב	עבודה זרה דף לב
ח"ז שפג-שפד	עבודה זרה דף לג
ח"ז שפה-שפו	עבודה זרה דף לד
ח"ז שפז-שפח	עבודה זרה דף לה
ח"ז שפט-שצ	עבודה זרה דף לו
ח"ז שצא-שצב	עבודה זרה דף לז
ח"ז שצג-שצד	עבודה זרה דף לח
ח"ז שצה-שצו	עבודה זרה דף לט
ח"ז שצז-שצח	עבודה זרה דף מ
ח"ז שצט-ת	עבודה זרה דף מא
ח"ז תא-תב	עבודה זרה דף מב
ח"ז תג-תד	עבודה זרה דף מג
ח"ז תה-תו	עבודה זרה דף מד
ח"ז תז-תח	עבודה זרה דף מה
ח"ז תט-תי	עבודה זרה דף מו
ח"ז תיא-תיב	עבודה זרה דף מז
ח"ז תיג-תיד	עבודה זרה דף מח
ח"ז תטו-תטז	עבודה זרה דף מט
ח"ז תיז-תיח	עבודה זרה דף נ
ח"ז תיט-תכ	עבודה זרה דף נא

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז שכא-שכב	עבודה זרה דף ב
ח"ז שכג-שכד	עבודה זרה דף ג
ח"ז שכה-שכו	עבודה זרה דף ד
ח"ז שכז-שכח	עבודה זרה דף ה
ח"ז שכט-של	עבודה זרה דף ו
ח"ז שלא-שלב	עבודה זרה דף ז
ח"ז שלג-שלד	עבודה זרה דף ח
ח"ז שלה-שלו	עבודה זרה דף ט
ח"ז שלז-שלח	עבודה זרה דף י
ח"ז שלט-שמ	עבודה זרה דף יא
ח"ז שמא-שמב	עבודה זרה דף יב
ח"ז שמג-שמד	עבודה זרה דף יג
ח"ז שמה-שמו	עבודה זרה דף יד
ח"ז שמוז-שמח	עבודה זרה דף טו
ח"ז שמט-שנ	עבודה זרה דף טז
ח"ז שנא-שנב	עבודה זרה דף יז
ח"ז שנג-שנד	עבודה זרה דף יח
ח"ז שנה-שנו	עבודה זרה דף יט
ח"ז שנוז-שנח	עבודה זרה דף כ
ח"ז שנט-שס	עבודה זרה דף כא
ח"ז שסא-שסב	עבודה זרה דף כב
ח"ז שסג-שסד	עבודה זרה דף כג
ח"ז שסה-שסו	עבודה זרה דף כד
ח"ז שסז-שסח	עבודה זרה דף כה
ח"ז שסט-שע	עבודה זרה דף כו

